

UDVIDET PARTNERSKABS- OG SAMARBEJDSAFTALE
mellem Den Europæiske Union og dens medlemsstater på den ene side og Republikken Kasakhstan
på den anden side

INDHOLDSFORTEGNELSE

TITEL

PRÆAMBEL

AFSNIT I GENERELLE PRINCIPPER OG FORMÅLET MED DENNE AFTALE

AFSNIT II POLITISK DIALOG; SAMARBEJDE OM UDENRIGS- OG SIKKERHEDSPOLITIK

AFSNIT III HANDEL OG ERHVERV

 KAPITEL 1 HANDEL MED VARER

 KAPITEL 2 TOLD

 KAPITEL 3 TEKNISKE HANDELSHINDRINGER

 KAPITEL 4 SUNDHED OG PLANTESUNDHED

 KAPITEL 5 HANDEL MED TJENESTEYDELSER OG ETABLERING

 AFDELING 1 ALMINDELIGE BESTEMMELSER

 AFDELING 2 ETABLERING OG GRÆNSEOVERSKRIDENDE LEVERING AF TJENESTEYDELSER

 UNDERAFDELING 1 ALLE FORMER FOR ERHVERVSVIRKSOMHED

 UNDERAFDELING 2 ANDRE FORMER FOR ERHVERVSVIRKSOMHED END TJENESTEYDELSER

 AFDELING 3 FYSISKE PERSONERS MIDLERTIDIGE TILSTEDEVÆRELSE I FORRETNINGSØJEMED

 AFDELING 4 INTERN REGULERING

 AFDELING 5 SEKTORSPECIFIKKE BESTEMMELSER

 AFDELING 6 UNDTAGELSER

 AFDELING 7 INVESTERINGER

 KAPITEL 6 KAPITALBEVÆGELSER OG BETALINGER

 KAPITEL 7 INTELLEKTUEL EJENDOMSRET

 AFDELING 1 PRINCIPPER

 AFDELING 2 STANDARDE VEDRØRENDE INTELLEKTUELLE EJENDOMSRETTIGHEDER

 AFDELING 3 HÅNDHÆVELSE AF INTELLEKTUELLE EJENDOMSRETTIGHEDER

 AFDELING 4 FORMIDLERANSVAR FOR TJENESTEYDERE

- KAPITEL 8 OFFENTLIGE UDBUD
- KAPITEL 9 RÅSTOFFER OG ENERGI
- KAPITEL 10 HANDEL OG BÆREDYGTIG UDVIKLING
- KAPITEL 11 KONKURRENCE
- KAPITEL 12 STATSEJEDE VIRKSOMHEDER, STATSKONTROLLEREDE VIRKSOMHEDER OG VIRKSOMHEDER MED SÆRLIGE ELLER EKSKLUSIVE RETTIGHEDER ELLER PRIVILEGIER
- KAPITEL 13 GENNEMSIGTIGHED
- KAPITEL 14 TVISTBILÆGGELSE

AFDELING 1 FORMÅL OG ANVENDELSESOMRÅDE

AFDELING 2 KONSULTATIONER OG MÆGLING

AFDELING 3 TVISTBILÆGGELSESPROCEDURER

UNDERAFDELING 1 VOLDGIFTSPROCEDURE

UNDERAFDELING 2 EFTERLEVELSE

UNDERAFDELING 3 FÆLLES BESTEMMELSER

AFDELING 4 ALMINDELIGE BESTEMMELSER

AFSNIT IV SAMARBEJDE PÅ OMRÅDET ØKONOMISK OG BÆREDYGTIG UDVIKLING

- KAPITEL 1 ØKONOMISK DIALOG
- KAPITEL 2 SAMARBEJDE OM FORVALTNING AF OFFENTLIGE FINANSER, HERUNDER OFFENTLIG REVISION OG INTERN KONTROL
- KAPITEL 3 SAMARBEJDE PÅ BESKATNINGSSOMRÅDET
- KAPITEL 4 SAMARBEJDE PÅ STATISTIKOMRÅDET
- KAPITEL 5 SAMARBEJDE PÅ ENERGIOMRÅDET
- KAPITEL 6 SAMARBEJDE PÅ TRANSPORTOMRÅDET
- KAPITEL 7 SAMARBEJDE PÅ MILJØOMRÅDET
- KAPITEL 8 SAMARBEJDE PÅ OMRÅDET KLIMAÆNDRINGER
- KAPITEL 9 SAMARBEJDE PÅ INDUSTRIOMRÅDET
- KAPITEL 10 SAMARBEJDE PÅ OMRÅDET SMÅ OG MELLEMLIGE VIRKSOMHEDER
- KAPITEL 11 SAMARBEJDE PÅ SELSKABSRETSOMRÅDET
- KAPITEL 12 SAMARBEJDE PÅ OMRÅDET BANK- OG FORSIKRINGSVIRKSOMHED SAMT ANDRE FINANSIELLE TJENESTEYDELSER
- KAPITEL 13 SAMARBEJDE PÅ OMRÅDET INFORMATIONSSAMFUNDET

KAPITEL 14	SAMARBEJDE PÅ TURISMEOMRÅDET
KAPITEL 15	SAMARBEJDE PÅ OMRÅDET LANDBRUG OG UDVIKLING AF LANDDISTRIKTER
KAPITEL 16	SAMARBEJDE OM BESKÆFTIGELSE, ARBEJDSMARKEDSRELATIONER, SOCIAL- OG ARBEJDSMARKEDSPOLITIK SAMT LIGE MULIGHEDER
KAPITEL 17	SAMARBEJDE PÅ SUNDHEDSOMRÅDET
AFSNIT V	SAMARBEJDE PÅ OMRÅDET FRIHED, SIKKERHED OG RETFÆRDIGHED
AFSNIT VI	ANDRE SAMARBEJDSPOLITIKKER
KAPITEL 1	SAMARBEJDE OM UDDANNELSE
KAPITEL 2	SAMARBEJDE PÅ KULTUROMRÅDET
KAPITEL 3	SAMARBEJDE OM FORSKNING OG INNOVATION
KAPITEL 4	SAMARBEJDE PÅ DET AUDIOVISUELLE OMRÅDE OG MEDIEOMRÅDET
KAPITEL 5	SAMARBEJDE I CIVILSAMFUNDET
KAPITEL 6	SAMARBEJDE PÅ OMRÅDET SPORT OG FYSISK AKTIVITET
KAPITEL 7	SAMARBEJDE PÅ CIVILBESKYTTELSESOMRÅDET
KAPITEL 8	SAMARBEJDE OM AKTIVITETER I DET YDRE RUM
KAPITEL 9	SAMARBEJDE PÅ FORBRUGERBESKYTTELSESOMRÅDET
KAPITEL 10	REGIONALT SAMARBEJDE
KAPITEL 11	SAMARBEJDE PÅ OMRÅDET OFFENTLIG FORVALTNING
AFSNIT VII	FINANSIELT OG TEKNISK SAMARBEJDE
AFSNIT VIII	INSTITUTIONELLE RAMMER
AFSNIT IX	ALMINDELIGE OG AFSLUTTENDE BESTEMMELSER
BILAG I	FORBEHOLD, JF. ARTIKEL 46
BILAG II	REPUBLIKKEN KASAKHSTANS BEGRÆNSNINGER, JF. ARTIKEL 48, STK. 2
BILAG III	ANVENDELSESOMRÅDE FOR AFSNIT III (HANDEL OG ERHVERV), KAPITEL 8 (OFFENTLIGE UDBUD)
BILAG IV	MEDIER TIL OFFENTLIGGØRELSE AF OPLYSNINGER OG BEKENDTGØRELSE OM OFFENTLIGE UDBUD, JF. AFSNIT III (HANDEL OG ERHVERV), KAPITEL 8 (OFFENTLIGE UDBUD)
BILAG V	FORRETNINGSORDEN VEDRØRENDE VOLDGIFT, JF. AFSNIT III (HANDEL OG ERHVERV), KAPITEL 14 (TVISTBILÆGGELSE)
BILAG VI	ADFÆRDSKODEKS FOR MEDLEMMER AF VOLDGIFTSPANELER OG MÆGLERE, JF. AFSNIT III (HANDEL OG ERHVERV), KAPITEL 14 (TVISTBILÆGGELSE)
BILAG VII	MÆGLINGSORDNING, JF. AFSNIT III (HANDEL OG ERHVERV), KAPITEL 14 (TVISTBILÆGGELSE)
PROTOKOL OM GENSIDIG ADMINISTRATIV BISTAND I TOLDSPØRGSMÅL	

PRÆAMBEL

KONGERIGET BELGIEN,
REPUBLIKKEN BULGARIEN,
DEN TJEKKISKE REPUBLIK,
KONGERIGET DANMARK,
FORBUNDSREPUBLIKKEN TYSKLAND,
REPUBLIKKEN ESTLAND,
IRLAND,
DEN HELLENSKE REPUBLIK,
KONGERIGET SPANIEN,
DEN FRANSKE REPUBLIK,
REPUBLIKKEN KROATIEN,
DEN ITALIENSKE REPUBLIK,
REPUBLIKKEN CYPERN,
REPUBLIKKEN LETLAND,
REPUBLIKKEN LITAUEN,
STORHERTUGDØMMET LUXEMBOURG,
UNGARN,
REPUBLIKKEN MALTA,
KONGERIGET NEDERLANDENE,
REPUBLIKKEN ØSTRIG,
REPUBLIKKEN POLEN,
DEN PORTUGISISKE REPUBLIK,
RUMÆNIEN,
REPUBLIKKEN SLOVENIEN,
DEN SLOVAKISKE REPUBLIK,
REPUBLIKKEN FINLAND,
KONGERIGET SVERIGE,
DET FORENEDE KONGERIGE STORBRITANNIEN OG NORDIRLAND,

som er kontraherende parter i traktaten om Den Europæiske Union og traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, i det følgende benævnt »medlemsstaterne«, og

DEN EUROPÆISKE UNION

på den ene side og

REPUBLIKKEN KASAKHSTAN

på den anden side,

i det følgende under ét benævnt »parterne«,

SOM HENVISER TIL parternes stærke indbyrdes forbindelser og fælles værdier og deres ønske om yderligere at styrke og udvide forbindelser, som tidligere er blevet etableret ved gennemførelsen af partnerskabs- og samarbejdsaftalen mellem De Europæiske Fællesskaber og deres medlemsstater og Republikken Kasakhstan, undertegnet i Bruxelles den 23. januar 1995, og strategien for et nyt partnerskab mellem Den Europæiske Union og Centralasien, vedtaget af Det Europæiske Råd i juni 2007, samt Republikken Kasakhstans statslige program »Path to Europe«, indført i 2008,

SOM HENVISER TIL parternes tilsagn om fuldt ud at gennemføre principperne og bestemmelserne i De Forenede Nationers pakt, principperne og bestemmelserne i verdenserklæringen om menneskerettighederne, principperne og bestemmelserne fra Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (OSCE), særlig Helsingforslutakten, samt andre almindeligt anerkendte folkeretlige normer,

SOM HENVISER TIL, at parterne er fast besluttet på yderligere at fremme, beskytte og gennemføre de grundlæggende frihedsrettigheder og menneskerettighederne og respekten for de demokratiske principper, retsstatsprincippet og god regeringsførelse,

SOM ANERKENDER parternes kraftige tilslutning til følgende principper i forbindelse med deres samarbejde om menneskerettigheder og demokrati: fremme af fælles mål, en åben og konstruktiv politisk dialog, gennemsigtighed og respekt for internationale menneskerettighedsstandarder,

SOM HENVISER TIL parternes vilje til at efterleve principperne om fri markedsøkonomi,

SOM ANERKENDER den voksende betydning af handels- og investeringsforbindelserne mellem Den Europæiske Union og Republikken Kasakhstan,

SOM HENVISER TIL, at aftalen vil styrke de tætte økonomiske forbindelser mellem parterne yderligere og skabe et nyt klima og bedre betingelser for den videre udvikling af handel og investeringer mellem dem, herunder på energiområdet,

SOM HENVISER TIL målet om at styrke handel og investeringer i alle sektorer på et stærkere retsgrundlag, særlig nærværende aftale og overenskomsten om oprettelse af Verdenshandelsorganisationen (WTO-aftalen),

SOM HENVISER TIL parternes vilje til at styrke den internationale fred og sikkerhed og fredelig bilæggelse af tvister, navnlig via et effektivt samarbejde i dette øjemed i FN og OSCE,

SOM HENVISER TIL parternes vilje til at videreføre den regelmæssige politiske dialog om bilaterale og internationale spørgsmål af fælles interesse,

SOM HENVISER TIL parternes internationale forpligtelser til at bekæmpe spredning af masseødelæggelsesvåben og deres fremføringsmidler og til at samarbejde om ikke-spredning og om nuklear sikkerhed og sikkerhed generelt,

SOM HENVISER TIL parternes vilje til at bekæmpe ulovlig handel med og akkumulering af håndvåben og lette våben, og som erindrer om FN's Generalforsamlings vedtagelse af våbenhandelstraktaten,

SOM HENVISER TIL vigtigheden af, at Republikken Kasakhstan deltager aktivt i gennemførelsen af strategien for et nyt partnerskab mellem Den Europæiske Union og Centralasien,

SOM HENVISER TIL parternes tilsagn om at bekæmpe organiseret kriminalitet og menneskehandel og til at intensivere samarbejdet om terrorbekæmpelse,

SOM HENVISER TIL parternes vilje til at intensivere deres dialog og samarbejde om migrationsrelaterede emner, med en samlet tilgang, hvor målet er samarbejde om lovlige migration og bekæmpelse af ulovlig migration og menneskehandel, og som anerkender betydningen af denne aftales tilbagebetagelsesbestemmelse,

SOM ØNSKER, at sikre afbalancerede forhold i de bilaterale handelsforbindelser mellem Den Europæiske Union og Republikken Kasakhstan,

SOM HENVISER TIL parternes vilje til at respektere de rettigheder og opfylde de forpligtelser, der følger af deres medlemskab af Verdenshandelsorganisationen (WTO), og til en gennemsigtig og ikke-diskriminerende gennemførelse af disse rettigheder og forpligtelser,

SOM HENVISER TIL parternes tilsagn om at respektere princippet om bæredygtig udvikling, bl.a. ved at fremme gennemførelsen af multilaterale internationale aftaler og regionalt samarbejde,

SOM ØNSKER at styrke det gensidigt fordelagtige samarbejde på alle områder af fælles interesse og at konsolidere rammerne herfor, når det er relevant,

SOM ANERKENDER behovet for øget energisamarbejde, energiforsyningsikkerhed og fremme af udvikling af passende infrastruktur, hvilket skal tage udgangspunkt i aftalememorandummet om energisamarbejde mellem Den Europæiske Union og Republikken Kasakhstan, der blev indgået i Bruxelles den 4. december 2006, og ske inden for rammerne af energichartertraktaten,

SOM ANERKENDER, at alt samarbejde om anvendelsen af atomenergi til fredelige formål er underlagt samarbejdsaftalen mellem Det Europæiske Atomenergifællesskab og Republikken Kasakhstan inden for nuklear sikkerhed, der blev undertegnet i Bruxelles den 19. juli 1999, og ikke omfattet af nærværende aftale,

SOM HENVISER TIL parternes vilje til at forbedre folkesundhedsniveauet og beskyttelsen af menneskers sundhed som en forudsætning for bæredygtig udvikling og økonomisk vækst,

SOM HENVISER TIL parternes vilje til at styrke den mellemfolkelige kontakt, herunder gennem samarbejde og udvekslinger på det videnskabelige og teknologiske område samt inden for innovationsudvikling, uddannelse og kultur,

SOM HENVISER TIL, at parterne vil fremme den gensidige forståelse og konvergens inden for lovgivning og regulering med det formål yderligere at styrke de gensidigt fordelagtige forbindelser og en bæredygtig udvikling,

SOM BEMÆRKER, at hvis parterne inden for rammerne af denne aftale agter at oprette særlige aftaler på området frihed, sikkerhed og retfærdighed, som skal indgås af Den Europæiske Union i henhold til tredje del, afsnit V, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, vil bestemmelserne i sådanne fremtidige aftaler ikke være bindende for Det Forenede Kongerige og/eller Irland, medmindre Den Europæiske Union sammen med Det Forenede Kongerige og/eller Irland for så vidt angår deres respektive tidligere bilaterale forbindelser meddeler Republikken Kasakhstan, at Det Forenede Kongerige og/eller Irland som en del af Den Europæiske Union er blevet bundet af sådanne aftaler i overensstemmelse med protokol nr. 21 om Det Forenede Kongeriges og Irlands stilling for så vidt angår området med frihed, sikkerhed og retfærdighed, der er knyttet som bilag til traktaten om Den Europæiske Union og til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde. På samme måde vil eventuelle senere EU-interne foranstaltninger, som måtte blive vedtaget i henhold til ovennævnte afsnit V, til gennemførelse af denne aftale, ikke være bindende for Det Forenede Kongerige og/eller Irland, medmindre de har meddelt, at de ønsker at deltage eller at acceptere de pågældende foranstaltninger i overensstemmelse med protokol nr. 21. Parterne bemærker endvidere, at sådanne fremtidige aftaler eller sådanne senere EU-interne foranstaltninger vil falde ind under protokol nr. 22 om Danmarks stilling, der er knyttet som bilag til de nævnte traktater,

ER BLEVET ENIGE OM FØLGENDE:

AFSNIT I

GENERELLE PRINCIPPER OG FORMÅLET MED DENNE AFTALE

Artikel 1

Generelle principper

Respekten for de demokratiske principper og menneskerettighederne som nedfældet i verdenserklæringen om menneskerettighederne, OSCE's Helsingforslutakt og Parischarteret for et nyt Europa samt andre relevante internationale menneskerettighedsinstrumenter og respekten for retsstatsprincippet danner grundlaget for begge parter nationale og internationale politikker og udgør et væsentligt element i denne aftale.

Parterne bekræfter deres tilslutning til principperne om fri markedsøkonomi samt fremme af bæredygtig udvikling og økonomisk vækst.

Gennemførelsen af denne aftale baseres på principperne om dialog, gensidig tillid og respekt, ligeværdigt partnerskab, gensidige fordele og fuld respekt for de principper og værdier, der er nedfældet i De Forenede Nationers pagt.

*Artikel 2***Formålet med denne aftale**

1. Ved denne aftale indføres et styrket partnerskab og samarbejde mellem parterne inden for rammerne af deres respektive kompetencer, baseret på deres fælles interesser og uddybningen af deres forbindelser på alle aftalens anvendelsesområder.
2. Dette samarbejde er en proces parterne imellem, der bidrager til fred og stabilitet på internationalt og regionalt plan og til økonomisk udvikling, og som bygger på principper, som parterne også bekræfter via deres internationale forpligtelser, navnlig i FN og OSCE.

*Artikel 3***Samarbejde i regionale og internationale organisationer**

Parterne er enige om at samarbejde og udveksle synspunkter inden for rammerne af regionale og internationale fora og organisationer.

AFSNIT II

POLITISK DIALOG; SAMARBEJDE OM UDENRIGS- OG SIKKERHEDSPOLITIK*Artikel 4***Politisk dialog**

Parterne videreudvikler og styrker en effektiv politisk dialog på alle områder af fælles interesse for at fremme fred, stabilitet og sikkerhed på internationalt plan, herunder på det eurasiske kontinent, på grundlag af folkeretten, effektivt samarbejde med multilaterale institutioner og fælles værdier.

Parterne samarbejder med henblik på at styrke FN's og OSCE's rolle og forbedre de relevante internationale og regionale organisationers effektivitet.

Parterne uddyber deres samarbejde og dialog om international sikkerhed og krisestyring for at tackle de aktuelle globale og regionale udfordringer og store trusler.

Parterne forpligter sig til at styrke deres samarbejde om alle emner af fælles interesse, særlig efterlevelse af folkeretten, øget respekt for de demokratiske principper, retsstatsprincippet, menneskerettighederne og god regeringsførelse. Parterne er enige om at tilstræbe en forbedring af vilkårene for yderligere regionalt samarbejde, navnlig hvad angår Centralasien og derudover.

*Artikel 5***Demokrati og retsstatsprincippet**

Parterne er enige om at samarbejde om fremme og effektiv beskyttelse af menneskerettighederne og retsstatsprincippet, bl.a. gennem de relevante internationale menneskerettighedsinstrumenter.

Dette samarbejde skal gennemføres ved aktiviteter, som parterne aftaler i fællesskab, bl.a. ved at styrke respekten for retsstatsprincippet, intensivere den eksisterende menneskerettighedsdialog, videreudvikle de demokratiske institutioner, fremme opmærksomheden om menneskerettighederne og styrke samarbejdet med FN's og OSCE's menneskerettighedsorganer.

*Artikel 6***Udenrigs- og sikkerhedspolitik**

Parterne intensiverer deres dialog og samarbejde om udenrigs- og sikkerhedspolitik og tager navnlig spørgsmål om konfliktforebyggelse og krisestyring, regional stabilitet, ikke-spredning, nedrustning og våbenkontrol, nuklear sikkerhed og eksportkontrol med våben samt varer med dobbelt anvendelse op.

Samarbejdet baseres på fælles værdier og gensidige interesser og sigter mod at øge den politiske effektivitet og konvergens og at udnytte bilaterale, regionale og internationale fora.

Parterne bekræfter deres tilslutning til principperne respekt for territorial integritet, grænsers ukrænkelighed, suverænitæt og uafhængighed som fastsat i De Forenede Nationers pagt og Helsingforslutakten fra OSCE og deres tilsagn om at fremme disse principper i deres bilaterale og multilaterale forbindelser.

*Artikel 7***Sikkerhed i rummet**

Parterne fremmer øget sikkerhed og bæredygtighed i forbindelse med alle rumrelaterede aktiviteter og er enige om at samarbejde på bilateralt, regionalt og internationalt plan med henblik på at værne om en fredelig udnyttelse af det ydre rum. Begge parter anerkender vigtigheden af at forhindre et våbenkapløb i det ydre rum.

*Artikel 8***Alvorlige forbrydelser, der berører det internationale samfund**

Parterne bekræfter, at de mest alvorlige forbrydelser, der berører det internationale samfund som helhed, ikke må forblive ustraffede, og at de bør forfølges ved at træffe foranstaltninger på nationalt eller internationalt plan, herunder ved Den Internationale Straffedomstol.

Under behørig hensyntagen til bevaring af Romstatuttens integritet er parterne enige om at føre en dialog om og at træffe skridt til universel tilslutning til Romstatutten i overensstemmelse med deres respektive lovning, herunder ydelse af bistand til kapacitetsopbygning.

*Artikel 9***Konfliktforebyggelse og krisestyring**

Parterne styrker deres samarbejde om konfliktforebyggelse, bilæggelse af regionale tvister og krisestyring med henblik på at skabe et klima præget af fred og stabilitet.

*Artikel 10***Regional stabilitet**

Parterne intensiverer deres fælles bestræbelser på at fremme stabilitet og sikkerhed i Centralasien samt på at skabe bedre betingelser for et udvidet regionalt samarbejde på grundlag af principperne i De Forenede Nationers Pagt, Helsingforslutakten fra OSCE og andre relevante multilaterale dokumenter, som begge parter har tilsluttet sig.

*Artikel 11***Modvirkning af spredning af masseødelæggelsesvåben**

Parterne vurderer, at spredning af masseødelæggelsesvåben og deres fremføringsmidler, både til statslige og ikke-statslige aktører, udgør en af de alvorligste trusler mod den internationale stabilitet og sikkerhed.

Parterne samarbejder og bidrager til modvirkning af spredning af masseødelæggelsesvåben og deres fremføringsmidler, idet de fuldt ud efterlever og gennemfører deres respektive forpligtelser i henhold til internationale traktater og andre relevante internationale forpligtelser vedrørende nedrustning og ikke-spredning. Parterne er enige om, at denne bestemmelse er et væsentligt element i denne aftale.

Samarbejdet på dette område gennemføres bl.a. ved:

- a) videreudvikling af ordninger for eksportkontrol med varer og teknologier til militær brug og med dobbelt anvendelse
- b) indførelse af en regelmæssig politisk dialog om de emner, der er omfattet af denne artikel.

*Artikel 12***Håndvåben og lette våben**

Parterne samarbejder og sikrer koordinering, komplementaritet og synergi i deres indsats for bekæmpelse af ulovlig handel med håndvåben og lette våben, herunder ammunition dertil, på alle relevante niveauer og er enige om at videreføre en regelmæssig politisk dialog, herunder i multilateral sammenhæng.

Parterne gennemfører dette samarbejde under fuld overholdelse af de eksisterende internationale aftaler og FN's Sikkerhedsråds resolutioner samt de tilsagn, de har givet inden for rammerne af andre internationale instrumenter på dette område, som de har tilsluttet sig. Begge parter er overbevist om betydningen af våbenhandelstraktaten i den henseende.

*Artikel 13***Terrorbekæmpelse**

Parterne er enige om at samarbejde på bilateralt, regionalt og internationalt plan for at forebygge og bekæmpe terrorisme i fuld overensstemmelse med retsstatsprincippet, folkeretten, de internationale menneskerettighedsstandarder, den humanitære ret og relevante afgørelser fra FN, herunder FN's globale terrorbekæmpelsesstrategi.

Samarbejdet mellem parterne tilsigter:

- a) at gennemføre, alt efter hvad der er relevant, FN's resolutioner, FN's globale terrorbekæmpelsesstrategi og deres forpligtelser i henhold til andre internationale konventioner og instrumenter vedrørende terrorbekæmpelse
- b) at udveksle oplysninger om planlagte og udførte terrorhandlinger, former for og metoder til gennemførelse heraf og om terrorgrupper, der planlægger, begår eller har begået en kriminel handling på en anden parts territorium, i overensstemmelse med folkeretten og den interne lovgivning
- c) at udveksle erfaringer om forebyggelse af alle former for terrorisme, herunder offentlige opfordringer til terrorhandlinger på internettet, samt erfaringer med midler og metoder til terrorbekæmpelse, erfaringer på tekniske områder, og om uddannelse, som udbydes eller betales af Den Europæiske Unions institutioner, organer og agenturer
- d) at optrappe den fælles indsats mod finansiering af terrorisme og udveksle synspunkter om radikaliserings og rekrutterings og
- e) at udveksle bedste praksis inden for beskyttelse af menneskerettigheder i kampen mod terrorisme.

AFSNIT III

HANDEL OG ERHVERV

KAPITEL 1

Handel med varer

Artikel 14

Mestbegunstigelsesbehandling

1. Parterne indrømmer hver især varer fra den anden part mestbegunstigelsesbehandling i overensstemmelse med artikel I i den almindelige overenskomst om told og udenrigshandel 1994 (GATT 1994), herunder de fortolkende bemærkninger hertil, som er indarbejdet i og gjort til en del af denne aftale med de fornødne ændringer.
2. Stk. 1 finder ikke anvendelse på præferencebehandling, som parterne indrømmer varer fra et andet land i overensstemmelse med GATT 1994.

Artikel 15

National behandling

Parterne indrømmer hver især varer fra den anden part national behandling i overensstemmelse med artikel III i GATT 1994, herunder de fortolkende bemærkninger hertil, som er indarbejdet i og gjort til en del af denne aftale med de fornødne ændringer.

Artikel 16

Import- og eksporttold

Parterne opkræver import- og eksporttold i overensstemmelse med deres WTO-forpligtelser på toldområdet.

Artikel 17

Import- og eksportrestriktioner

Ingen af parterne må indføre eller opretholde andre forbud eller restriktioner end told, skatter og andre afgifter — det være sig i form af kontingenter, import- eller eksportlicenser eller andre foranstaltninger — ved import af varer fra den anden part eller eksport eller salg til eksport af varer bestemt til den anden parts territorium, jf. artikel XI i GATT 1994, herunder de fortolkende bemærkninger hertil, som er indarbejdet i og gjort til en del af denne aftale med de fornødne ændringer.

Artikel 18

Midlertidig indførsel af varer

Parterne indrømmer hver især den anden part fritagelse for importtold og -afgifter på varer, der indføres midlertidigt, i de tilfælde og efter de procedurer, der er fastlagt i internationale konventioner om midlertidig indførsel af varer, som de måtte være bundet af. Denne fritagelse finder anvendelse i henhold til lovgivningen i den part, der indrømmer fritagelsen.

*Artikel 19***Transit**

Parterne er enige om, at princippet om transitfrihed er en væsentlig forudsætning for at nå denne aftales mål. I den forbindelse sørger parterne for transitfrihed gennem deres territorium for varer afsendt fra eller bestemt til den anden parts territorium, jf. artikel V i GATT 1994, herunder de fortolkende bemærkninger hertil, der er indarbejdet i og gjort til en del af denne aftale med de fornødne ændringer.

*Artikel 20***Beskyttelsesforanstaltninger**

Intet i denne aftale berører parternes rettigheder og forpligtelser i henhold til artikel XIX i GATT 1994 og WTO-aftalen om beskyttelsesforanstaltninger.

*Artikel 21***Særlige beskyttelsesbestemmelser på landbrugsområdet**

Intet i denne aftale berører parternes rettigheder og forpligtelser i henhold til artikel 5 (Særlige beskyttelsesbestemmelser) i WTO-aftalen om landbrug.

*Artikel 22***Antidumping- og udligningsforanstaltninger**

1. Intet i denne aftale berører parternes rettigheder og forpligtelser i henhold til artikel VI i GATT 1994, WTO-aftalen om anvendelsen af artikel VI i GATT 1994 og WTO-aftalen om subsidier og udligningsforanstaltninger («SCM-aftalen»).
2. Inden der træffes en endelig afgørelse om at indføre foranstaltninger, fremlægger parterne alle de vigtigste kendsgerninger og betragtninger, der ligger til grund herfor, jf. dog artikel 6.5 i WTO-aftalen om anvendelsen af artikel VI i GATT 1994 og SCM-aftalens artikel 12.4. Ved fremlæggelsen skal de berørte parter have tilstrækkelig tid til at fremsætte bemærkninger.
3. Forudsat at det ikke forsinker gennemførelsen af undersøgelsen unødigt, skal alle berørte parter have mulighed for at tilkendegive deres synspunkter i forbindelse med antidumping- og antisubsidieundersøgelser.
4. Bestemmelserne i denne artikel er ikke underlagt denne aftales tvistbilæggelsesbestemmelser.

*Artikel 23***Prisfastsættelse**

Parterne sikrer, at virksomheder eller andre enheder, som de indrømmer særlige eller eksklusive rettigheder, eller som de kontrollerer, og som sælger varer på hjemmemarkedet og i øvrigt eksporterer det samme produkt, fører særskilte regnskaber, så følgende klart kan fastslås:

- a) hvilke omkostninger og indtægter der er forbundet med interne og internationale aktiviteter og
- b) i alle enkeltheder, ved hvilke metoder omkostninger og indtægter henføres eller allokeres til interne og internationale aktiviteter.

Disse særskilte regnskaber skal baseres på regnskabsprincipperne årsagssammenhæng, objektivitet, gennemsigtighed og konsistens i henhold til internationalt anerkendte regnskabsstandarder og skal tage udgangspunkt i reviderede data.

Artikel 24

Undtagelser

1. Parterne bekræfter, at deres eksisterende rettigheder og forpligtelser i henhold til artikel XX i GATT 1994 og de fortolkende bemærkninger hertil finder anvendelse på handel med varer, der er omfattet af denne aftale, med de fornødne ændringer. Med henblik herpå er artikel XX i GATT 1994 og de fortolkende bemærkninger hertil indarbejdet i og gjort til en del af denne aftale med de fornødne ændringer.
2. Parterne er enige om, at en part, der agter at træffe foranstaltninger i henhold til artikel XX, litra i) og j), i GATT 1994, skal give den anden part alle relevante oplysninger med henblik på at finde en gensidigt acceptabel løsning. Parterne kan aftale ethvert nødvendigt middel til at bringe vanskelighederne til ophør. Er man ikke nået til enighed senest 30 dage efter afgivelsen af oplysninger, kan parten indføre foranstaltninger for den pågældende vare i henhold til nævnte artikel. Når ekstraordinære og kritiske omstændigheder, der nødvendiggør et øjeblikkeligt indgreb, udelukker forudgående afgivelse af oplysninger eller undersøgelse, kan den part, der agter at træffe foranstaltningerne, straks indføre sådanne sikkerhedsforanstaltninger, som er nødvendige for at afhjælpe situationen, og skal straks underrette den anden part herom.
3. Republikken Kasakhstan kan opretholde visse foranstaltninger, som er uforenelige med denne aftales artikel 14, 15 og 17, og som fremgår af protokollen om Republikken Kasakhstans tiltrædelse af WTO, indtil udløbet af de i nævnte protokol fastsatte overgangsperioder for de pågældende foranstaltninger.

KAPITEL 2

Told

Artikel 25

Toldsamarbejde

1. Parterne styrker deres samarbejde på toldområdet for at sikre gennemsigtige handelsvilkår, lette samhandelen, styrke sikkerheden i forsyningskæden, fremme forbrugersikkerheden, dæmme op for varestrømme, der krænker intellektuelle ejendomsrettigheder, samt bekæmpe smugling og svig.
2. For at opfylde disse mål samarbejder parterne inden for rammerne af de tilgængelige ressourcer, bl.a. med henblik på:
 - a) at forbedre toldlovgivningen og harmonisere og forenkle toldprocedurerne i overensstemmelse med de internationale konventioner og standarder, der gælder for told og handelslettelser, herunder dem, der er udarbejdet af Den Europæiske Union (bl.a. dennes »blueprints« på toldområdet), Verdenshandelsorganisationen og Verdenstoldorganisationen (særlig den reviderede Kyotokonvention)
 - b) at indføre moderne toldsystemer, herunder moderne toldbehandlingsteknologi, bestemmelser vedrørende godkendte økonomiske aktører, automatiserede, risikobaserede analyse- og kontrolprocedurer, forenklede procedurer for frigivelse af varer, efterkontrol af toldbehandling, gennemsigtig toldværdiansættelse samt bestemmelser om partnerskaber mellem toldvæsen og erhvervsliv
 - c) at tilskynde til de højeste standarder for integritet på toldområdet, særlig ved grænsen, gennem anvendelsen af foranstaltninger, der afspejler principperne i Verdenstoldorganisationens Arushaerklæring
 - d) at udveksle bedste praksis samt sørge for uddannelse og teknisk støtte til planlægning og kapacitetsopbygning og til sikring af de højeste standarder for integritet
 - e) at udveksle relevante oplysninger og data, idet parternes bestemmelser om følsomme oplysningers fortrolige karakter og om beskyttelse af personoplysninger overholdes, når det er hensigtsmæssigt

- f) at foranstalte koordinerede toldaktioner mellem parternes toldmyndigheder
 - g) at anerkende den anden parts programmer for godkendte økonomiske aktører og toldkontrolprocedurer, herunder ensartede handelslettelsesforanstaltninger, når det er relevant og hensigtsmæssigt
 - h) at forfølge muligheder for sammenkobling af deres respektive forsendelsesordninger, når det er relevant og hensigtsmæssigt.
3. Samarbejdsrådet nedsætter et underudvalg vedrørende tolsamarbejde.
4. Der føres en regelmæssig dialog om emnerne i dette kapitel. Samarbejdsudvalget kan fastsætte regler for gennemførelsen af denne dialog.

Artikel 26

Gensidig administrativ bistand

Parterne yder hinanden administrativ bistand i toldspørgsmål efter protokollen til denne aftale om gensidig administrativ bistand i toldspørgsmål, uden at dette berører de øvrige former for samarbejde, der er omhandlet i denne aftale, særlig artikel 25.

Artikel 27

Toldværdiansættelse

Aftalen om anvendelsen af artikel VII i GATT 1994 gælder for toldværdiansættelsen af de varer, der handles mellem parterne. Dens bestemmelser er hermed indarbejdet i og gjort til en del af denne aftale med de fornødne ændringer

KAPITEL 3

Tekniske handelshindringer

Artikel 28

WTO-aftale om tekniske handelshindringer

Parterne bekræfter, at de i deres forbindelser vil efterleve de rettigheder og forpligtelser, der fremgår af WTO-aftalen om tekniske handelshindringer (»TBT-aftalen«), som er indarbejdet i og gjort til en del af denne aftale med de fornødne ændringer.

Artikel 29

Tekniske forskrifter, standardisering, metrologi, akkreditering, markedsovervågning og overensstemmelsesvurdering

1. Parterne er enige om at:
- a) reducere de forskelle, der findes mellem dem, inden for tekniske forskrifter, standardisering, retslig metrologi, akkreditering, markedsovervågning og overensstemmelsesvurdering, bl.a. ved at tilskynde til anvendelse af internationalt anerkendte instrumenter på disse områder
 - b) fremme anvendelsen af akkreditering i overensstemmelse med internationale regler til støtte for overensstemmelsesvurderingsorganer og disses aktiviteter og
 - c) fremme Republikken Kasakhstans og relevante kasakhiske organers deltagelse i og eventuelle medlemskab af europæiske organisationer, hvis aktiviteter vedrører standardisering, metrologi, overensstemmelsesvurdering og lignende.

2. Parterne agter at indføre og opretholde en proces, der skal føre til gradvis indbyrdes tilpasning af deres tekniske forskrifter, standarder og overensstemmelsesvurderingsprocedurer.
3. På områder, hvor der er opnået tilpasning, kan parterne overveje at forhandle om aftaler om overensstemmelsesvurdering og godkendelse af industriprodukter.

Artikel 30

Gennemsigtighed

1. Parterne sørger for, at deres procedurer for udarbejdelse af tekniske forskrifter og overensstemmelsesvurderingsprocedurer indebærer offentlig høring af de berørte parter på et passende tidligt stadium, således at bemærkninger, der fremkommer ved offentlig høring, stadig kan medtages og tages i betragtning, undtagen når dette ikke er muligt på grund af en nødsituation eller faren for en nødsituation, der vedrører sikkerhed, sundhed, miljøbeskyttelse eller landets sikkerhed, jf. dog bestemmelserne i kapitel 13 (Gennemsigtighed).
2. I overensstemmelse med TBT-aftalens artikel 2.9 afsætter parterne hver især tid til bemærkninger på et passende tidligt stadium efter at have meddelt forslag til tekniske forskrifter eller overensstemmelsesvurderingsprocedurer. Er en høringsprocedure om forslag til tekniske forskrifter eller overensstemmelsesvurderingsprocedurer åben for offentligheden, tillader parterne hver især, at den anden part eller fysiske eller juridiske personer, som er etableret i den anden part, deltager på vilkår, der ikke er mindre gunstige end dem, der indrømmes fysiske eller juridiske personer, som er etableret på den pågældende parts territorium.
3. Parterne sikrer, at de tekniske forskrifter og overensstemmelsesvurderingsprocedurer, de vedtager, offentliggøres.

KAPITEL 4

Sundhed og plantesundhed

Artikel 31

Formål

Formålet med dette kapitel er at fastlægge principper for sundheds- og plantesundhedsforanstaltninger (SPS-foranstaltninger) og for dyrevelfærd i samhandelen mellem parterne. Parterne skal anvende disse principper på en måde, der letter handelen yderligere, samtidig med at deres respektive niveauer for beskyttelse af menneskers, dyrs og planters liv og sundhed opretholdes.

Artikel 32

Principper

1. Parterne sikrer, at SPS-foranstaltninger udarbejdes og anvendes på grundlag af principperne proportionalitet, gennemsigtighed, ikke-diskriminering og videnskabelig berettigelse.
2. Parterne sikrer, at deres SPS-foranstaltninger ikke vilkårligt eller uberettiget diskriminerer mellem deres eget territorium og den anden parts territorium, for så vidt de samme eller tilsvarende forhold gør sig gældende. SPS-foranstaltninger må ikke anvendes på en måde, der kan udgøre en skjult begrænsning af handelen.
3. Parterne sikrer, at deres relevante myndigheder gennemfører SPS-foranstaltninger, -procedurer og -kontroltiltag og behandler anmodninger om oplysninger hurtigst muligt og på en måde, der ikke er mindre gunstig for importerede produkter end for tilsvarende indenlandske produkter.

*Artikel 33***Importkrav**

1. Den importerende parts importkrav finder anvendelse på hele den eksporterende parts territorium, jf. dog dette kapitels artikel 35. Importkravene, der fremgår af attester, baseres på principperne fra Codex Alimentarius-Kommissionen (Codex), Verdensorganisationen for Dyresundhed (OIE) og den internationale plantebeskyttelseskonvention (IPPC), medmindre de er underbygget af en videnskabelig risikovurdering, som er gennemført i overensstemmelse med de gældende internationale regler, jf. WTO-aftalen om anvendelsen af sundheds- og plantesundhedsforanstaltninger («SPS-aftalen»).
2. Kravene i importtilladelser må ikke indebære strengere sundheds- og dyresundhedsbetingelser end dem, der er fastlagt i attesterne, jf. denne artikels stk. 1.

*Artikel 34***Ækvivalens**

Efter anmodning fra den eksporterende part, og forudsat at den importerende part har foretaget en evaluering med tilfredsstillende resultat, anerkender parterne ækvivalens — efter de relevante internationale procedurer — for en enkelt foranstaltning og/eller en række foranstaltninger og/eller ordninger, som gælder alment eller for en sektor eller en del af en sektor.

*Artikel 35***Foranstaltninger vedrørende dyrs og planters sundhed**

1. Parterne anerkender begrebet parasit- eller sygdomsfrie områder og områder med en lav forekomst af parasitter eller sygdomme i overensstemmelse med SPS-aftalen og de relevante standarder, retningslinjer og henstillinger fra Codex, OIE og IPPC.
2. Ved afgrænsningen af parasit- eller sygdomsfrie områder og områder med en lav forekomst af parasitter eller sygdomme tager parterne hensyn til faktorer såsom geografisk beliggenhed, økosystemer, epidemiologisk overvågning samt sundheds- eller plantesundhedskontrollens effektivitet i de pågældende områder.

*Artikel 36***Handelslettelser**

1. Parterne udvikler og anvender handelslettelsesværktøjer på grundlag af den importerende parts anerkendelse af den eksporterende parts ordninger for inspektion og certificering.
2. Formålet med disse handelslettelsesværktøjer er at undgå, at den importerende part skal foretage inspektion af hver sending eller hver enkelt eksporterende virksomhed på den eksporterende parts territorium i henhold til eksisterende lovgivning. Der kan bl.a. være tale om godkendelse af en eksporterende virksomhed og oprettelse af lister over eksporterende virksomheder på den eksporterende parts territorium på grundlag af den eksporterende parts garantier.

*Artikel 37***Inspektion og revision**

Inspektion og revision, som den importerende part foretager på den eksporterende parts territorium med henblik på at evaluere sidstnævntes ordninger for inspektion og certificering, udføres efter de relevante internationale standarder, retningslinjer og henstillinger. Omkostningerne ved inspektion og revision afholdes af den part, der foretager inspektionen og revisionen.

*Artikel 38***Informationsudveksling og samarbejde**

1. Parterne drøfter og udveksler information om eksisterende SPS- og dyrevelfærdsforanstaltninger og om udarbejdelsen og gennemførelsen heraf. I forbindelse med drøftelserne og informationsudvekslingen tages der, alt efter hvad der er relevant, hensyn til SPS-aftalen og standarderne, retningslinjerne og henstillingerne fra Codex, OIE og IPPC.
2. Parterne er enige om at samarbejde om dyre- og plantevelværd gennem udveksling af oplysninger, ekspertise og erfaringer med det formål at opbygge kapacitet på dette område. Samarbejdet skal være målrettet den enkelte parts behov og have til formål at hjælpe en part med at overholde den anden parts retlige rammer.
3. Parterne etablerer efter anmodning fra en af dem en rettidig dialog om SPS-spørgsmål for at drøfte forhold vedrørende sundhed og plantesundhed og andre hastende spørgsmål, som falder ind under dette kapitel. Samarbejdsudvalget kan indføre regler for gennemførelsen af denne dialog.
4. Parterne udpeger og ajourfører regelmæssigt kontaktpunkter for kommunikation vedrørende forhold, der falder ind under dette kapitel.

*KAPITEL 5***Handel med tjenesteydelser og etablering**

Afdeling 1

Almindelige bestemmelser*Artikel 39***Mål, anvendelsesområde og dækning**

1. Parterne, der bekræfter deres respektive forpligtelser i henhold til WTO-overenskomsten, fastlægger hermed de ordninger, der er nødvendige for en gensidig forbedring af vilkårene for handel med tjenesteydelser og etablering.
2. Intet i dette kapitel må fortolkes på en sådan måde, at der indføres forpligtelser i forbindelse med offentlige udbud, som er omfattet af dette afsnits kapitel 8 (Offentlige Udbud).
3. Bestemmelserne i dette kapitel finder ikke anvendelse på subsidier, der ydes af parterne.
4. I overensstemmelse med bestemmelserne i denne aftale bevarer parterne retten til at regulere og indføre nye forskrifter med henblik på at opfylde legitime politikmål.
5. Dette kapitel finder ikke anvendelse på foranstaltninger over for fysiske personer, der søger adgang til beskæftigelsesmarkedet i Den Europæiske Union eller i Republikken Kasakhstan, og ej heller på foranstaltninger vedrørende statsborgerskab, bopæl eller fast beskæftigelse.
6. Intet i dette kapitel er til hinder for, at parterne kan anvende foranstaltninger til at regulere fysiske personers indrejse i eller midlertidige ophold på deres territorium, herunder også sådanne foranstaltninger, som er nødvendige for at beskytte deres grænsers integritet og sikre en ordnet grænsepassage for fysiske personer, forudsat at disse foranstaltninger ikke anvendes på en sådan måde, at de ophæver eller forringer fordelene for en af parterne i henhold til bestemmelserne i dette kapitel ⁽¹⁾.
7. Dette kapitel finder ikke anvendelse på foranstaltninger, som parterne indfører eller opretholder, vedrørende handel med tjenesteydelser og etablering i den audiovisuelle sektor.

⁽¹⁾ Den omstændighed alene, at der stilles visumkrav for fysiske personer fra bestemte lande og ikke for andre landes fysiske personer, anses ikke for at ophæve eller forringe fordelene i henhold til denne aftale.

Artikel 40

Definitioner

I dette kapitel forstås ved:

- a) »foranstaltning«: enhver foranstaltning truffet af en part, det være sig i form af en lov, forskrift, regel, procedure, beslutning, administrativ handling eller andet
- b) »foranstaltninger indført eller opretholdt af en part«: foranstaltninger truffet af:
 - i) en parts centrale, regionale eller lokale myndigheder og
 - ii) en parts ikke-statslige organer under udøvelse af beføjelser, der er uddelegeret af en parts centrale, regionale eller lokale myndigheder
- c) »fysisk person fra/i Den Europæiske Union« eller »fysisk person fra/i Republikken Kasakhstan«: en statsborger i en EU-medlemsstat eller i Republikken Kasakhstan i henhold til deres respektive lovgivning
- d) »juridisk person«: enhver juridisk enhed, der lovligt er oprettet eller på anden måde organiseret i henhold til den relevante lovgivning, uanset om formålet er at skabe fortjeneste eller ej, og uanset om den er privat eller offentligt ejet, herunder enhver koncern, enhver trust, ethvert partnerskab, ethvert joint venture, enhver enkeltmandsvirksomhed eller enhver sammenslutning
- e) »juridisk person fra/i en part«: en juridisk person fra/i Den Europæiske Union eller fra/i Republikken Kasakhstan, som er oprettet i overensstemmelse med henholdsvis lovgivningen i en EU-medlemsstat eller Republikken Kasakhstan, og hvis vedtægtsmæssige hjemsted, hovedkontor eller hovedvirksomhed er beliggende på henholdsvis det territorium, hvor traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde finder anvendelse, eller på Republikken Kasakhstans territorium

Har den juridiske person, som er oprettet i overensstemmelse med lovgivningen i en EU-medlemsstat eller Republikken Kasakhstan, kun sit vedtægtsmæssige hjemsted eller hovedkontor på det territorium, hvor traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde finder anvendelse, eller på Republikken Kasakhstans territorium, betragtes den ikke som henholdsvis en juridisk person fra Den Europæiske Union eller Republikken Kasakhstan, medmindre den i udstrakt omfang driver erhvervsvirksomhed på det territorium, hvor traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde finder anvendelse, eller på Republikken Kasakhstans territorium.

- f) hvad angår international søtransport, herunder intermodale transportforløb, der indbefatter et søled, og uanset litra e), er rederier, der er etableret uden for Den Europæiske Union eller Republikken Kasakhstan, og som kontrolleres af henholdsvis statsborgere i en EU-medlemsstat eller Republikken Kasakhstan, også omfattet af fordelene ved dette kapitel, hvis deres skibe er registreret i overensstemmelse med den respektive lovgivning i den pågældende EU-medlemsstat eller Republikken Kasakhstan og fører en EU-medlemsstats eller Republikken Kasakhstans flag
- g) »økonomisk integrationsaftale«: en aftale, der i væsentlig grad liberaliserer handelen med tjenesteydelser, herunder etablering, i overensstemmelse med den almindelige overenskomst om handel med tjenesteydelser (GATS), særlig artikel V og artikel V a i GATS, og/eller som indeholder bestemmelser, som i væsentlig grad liberaliserer etablering inden for andre former for erhvervsvirksomhed, der med de fornødne ændringer opfylder kriterierne i artikel V og artikel V a i GATS, for så vidt angår de pågældende aktiviteter
- h) »erhvervsvirksomhed«: aktiviteter af økonomisk karakter, bortset fra erhvervsvirksomhed, der udføres under udøvelse af offentlig myndighed
- i) »erhvervsvirksomhed, der udføres under udøvelse af offentlig myndighed«: aktiviteter, som ikke udføres på et kommercielt grundlag eller i konkurrence med en eller flere økonomiske aktører
- j) »drift«: udøvelse og opretholdelse af erhvervsvirksomhed
- k) »datterselskab« af en juridisk person: en juridisk person, der faktisk kontrolleres af en anden juridisk person i den pågældende part ⁽¹⁾

⁽¹⁾ En juridisk person kontrolleres af en anden juridisk person, hvis denne har beføjelse til at udpege et flertal af bestyrelsesmedlemmerne eller på anden måde lovligt at styre de afgørelser, der træffes.

- l) »filial« af en juridisk person: et forretningssted, der ikke har status som juridisk person, men som udadtil varigt fremtræder som en repræsentation for hovedvirksomheden, med en ledelse og materielt udstyret således, at det kan forhandle med tredjemand, således at sidstnævnte, skønt han ved, at der eventuelt opstår en retlig forbindelse med den i udlandet hjemmehørende hovedvirksomhed, ikke behøver at henvende sig direkte til denne, men kan indgå aftaler på det forretningssted, som repræsentationen udgør
- m) »etablering«: enhver form for forretnings- eller handelsmæssig tilstedeværelse, bl.a.
- i) stiftelse, erhvervelse eller opretholdelse af en juridisk person ⁽¹⁾ eller
- ii) etablering eller opretholdelse af en filial eller et repræsentationskontor ⁽²⁾ på en parts territorium med det formål at udøve erhvervsvirksomhed
- n) »investor« fra/i en part: en fysisk eller juridisk person, der søger at udøve eller udøver en erhvervsvirksomhed gennem en etablering
- o) »tjenesteydelser«: alle tjenesteydelser ⁽³⁾ i alle sektorer, bortset fra tjenesteydelser, der leveres under udøvelse af offentlig myndighed
- p) »tjenesteydelse, der leveres under udøvelse af offentlig myndighed«: alle tjenesteydelser, der ikke leveres på et kommercielt grundlag eller i konkurrence med en eller flere tjenesteydere
- q) »tjenesteyder« en fysisk eller juridisk person, der leverer en tjenesteydelse
- r) »levering af en tjenesteydelse«: produktion, distribution, markedsføring, salg og levering af en tjenesteydelse.

Afdeling 2

Etablering og grænseoverskridende levering af tjenesteydelser

Underafdeling 1

Alle former for erhvervsvirksomhed

Artikel 41

Anvendelsesområde og dækning

1. Denne underafdeling finder anvendelse på foranstaltninger, der træffes af parterne, og som påvirker etablering inden for alle former for erhvervsvirksomhed og grænseoverskridende levering af tjenesteydelser.
2. Parterne bekræfter deres respektive rettigheder og forpligtelser i henhold til GATS.

Med hensyn til tjenesteydelser skal det bemærkes, at parternes respektive lister over deres særlige forpligtelser under GATS ⁽⁴⁾, herunder deres forbehold og lister over mestbegunstigelses-undtagelser, indarbejdes i og gøres til en del af denne aftale og finder anvendelse.

Artikel 42

Gradvis forbedring af etableringsvilkårene

1. Samarbejdsudvalget i dettes handelssammensætning fremsætter henstillinger til parterne om den videre liberalisering af etablering i forbindelse med denne aftale.

⁽¹⁾ Ved »stiftelse« og »erhvervelse« af en juridisk person forstås også investering i en juridisk persons kapitalandele med henblik på at etablere eller opretholde varige økonomiske forbindelser.

⁽²⁾ Repræsentationskontorer for en juridisk person fra den anden part må ikke udøve erhvervsvirksomhed på et kommercielt grundlag på Republikken Kasakhstans territorium. Den Europæiske Union forbeholder sig ret til at indtage en tilsvarende holdning.

⁽³⁾ Det skal bemærkes, at der i dette kapitel ved tjenesteydelser forstås dem, der er opført i WTO-dokument MTN.GNS/W/120 som senest ajourført.

⁽⁴⁾ Heri indgår også for Republikken Kasakhstans vedkommende kapitlet om tjenesteydelser i protokollen om Republikken Kasakhstans tiltrædelse af WTO.

2. Parterne bestræber sig på at undgå, at der indføres foranstaltninger, som gør etableringsvilkårene mere restriktive end på dagen umiddelbart før datoen for undertegnelsen af denne aftale.

Artikel 43

Gradvis forbedring af vilkårene for grænseoverskridende levering af tjenesteydelser

1. Parterne anerkender fuldt ud vigtigheden af at liberalisere den grænseoverskridende levering af tjenesteydelser mellem dem.
2. Samarbejdsudvalget i dettes handelssammensætning fremsætter henstillinger til parterne om den videre liberalisering af den grænseoverskridende levering af tjenesteydelser i forbindelse med denne aftale.

Underafdeling 2

Andre former for erhvervsvirksomhed end tjenesteydelser

Artikel 44

Anvendelsesområde og dækning

Denne underafdeling finder anvendelse på foranstaltninger, der træffes af parterne, og som påvirker etablering inden for alle former for erhvervsvirksomhed, undtagen tjenesteydelser.

Artikel 45

Mestbegunstigelsesbehandling

1. Parterne indrømmer juridiske personer fra den anden part en behandling for så vidt angår etablering, der ikke er mindre gunstig end den, de indrømmer juridiske personer fra tredjelande.
2. Parterne indrømmer hver især juridiske personer fra den anden part en behandling, der ikke er mindre gunstig end den, de indrømmer juridiske personer fra tredjelande, for så vidt angår driften af juridiske personer fra den anden part, som er etableret på deres territorium.
3. Alle fordele, begunstigelser, privilegier eller immuniteter i forbindelse med krav om lokalt indhold, som Republikken Kasakhstan indrømmer juridiske personer fra WTO-medlemslande, der er etableret som juridiske personer i Republikken Kasakhstan, indrømmes omgående og ubetinget juridiske personer fra Den Europæiske Union, der er etableret som juridiske personer i Republikken Kasakhstan.
4. Den behandling, der indrømmes i henhold til stk. 1 og 2, finder ikke anvendelse på behandling, som en part indrømmer i medfør af aftaler om økonomisk integration, frihandelsaftaler, dobbeltbeskatningsaftaler og aftaler, der primært vedrører skattespørgsmål, og må ikke fortolkes således, at den også gælder investeringsbeskyttelse, bortset fra den behandling, der følger af artikel 46, herunder procedurer for bilæggelse af tvister mellem investorer og stater.
5. Uanset stk. 4 indrømmer Republikken Kasakhstan for så vidt angår strategiske ressourcer og genstande under ingen omstændigheder datterselskaber af juridiske personer fra den Europæiske Union, som er etableret i Republikken Kasakhstan som juridiske personer, en behandling, der er mindre gunstig end den, der indrømmes datterselskaber af juridiske personer fra tredjelande, som er etableret i Republikken Kasakhstan som juridiske personer, efter den dato, fra hvilken dette afsnit finder anvendelse.

Artikel 46

National behandling

Under forbehold af parternes forbehold i bilag I

- a) indrømmer parterne hver især datterselskaber af juridiske personer fra den anden part, som er etableret på deres territorium, en behandling for så vidt angår disses drift, som ikke er mindre gunstig end den, der indrømmes partens egne juridiske personer

- b) indrømmer Republikken Kasakhstan juridiske personer og filialer fra Den Europæiske Union en behandling, der ikke er mindre gunstig end den, der indrømmes juridiske personer og filialer fra Republikken Kasakhstan, for så vidt angår deres etablering og drift med henblik på andre former for erhvervsvirksomhed end tjenesteydelser. Den nationale behandling, der indrømmes af Republikken Kasakhstan, berører ikke bestemmelserne i protokollen om Republikken Kasakhstans tiltrædelse af WTO.

Afdeling 3

Fysiske personers midlertidige tilstedeværelse i forretningsøjemed

Artikel 47

Dækning og definitioner

1. Denne afdeling finder anvendelse på foranstaltninger, der træffes af parterne, vedrørende indrejse i og midlertidigt ophold på deres territorium for forretningsrejsende i etableringsøjemed, virksomhedsinternt udstationerede og leverandører af kontraktbaserede tjenesteydelser, jf. artikel 39, stk. 5 og 6.
2. I denne afdeling forstås ved:
 - a) »forretningsrejsende i etableringsøjemed«: fysiske personer, der beklæder en overordnet stilling i en juridisk person i en part, og som er ansvarlige for oprettelse af en etablering på den anden parts territorium. De hverken udbyder eller leverer tjenesteydelser, og udøver heller ikke erhvervsvirksomhed ud over, hvad der er nødvendigt i etableringsøjemed. De modtager ikke vederlag fra en kilde beliggende i værtsparten
 - b) »virksomhedsinternt udstationerede«: fysiske personer, der i mindst et år har været ansat i en juridisk person i en part eller har været partnere heri ⁽¹⁾, og som midlertidigt er overflyttet til en etablering på den anden parts territorium, der kan være et datterselskab eller en filial af den juridiske person i en part eller dennes hovedvirksomhed

Den pågældende fysiske person skal tilhøre en af de kategorier, der er defineret i parternes respektive lister under GATS, som i forbindelse med denne afdeling finder anvendelse på alle former for erhvervsvirksomhed.

- c) »leverandør af kontraktbaserede tjenesteydelser«: en fysisk person, som er ansat i en juridisk person i en af parterne, som ikke selv er et personaleformidlingsbureau eller handler igennem et sådant, ikke har nogen etablering på den anden parts territorium, og som i god tro har indgået en kontrakt ⁽²⁾ om levering af tjenesteydelser til en endelig forbruger i sidstnævnte part, i forbindelse med hvis opfyldelse de ansattes midlertidige tilstedeværelse i denne sidstnævnte part er påkrævet
- d) »kvalifikationer«: eksamensbeviser, certifikater og andre kvalifikationsbeviser, som er udstedt af en i medfør af love og administrative bestemmelser udpeget myndighed, og hvoraf det fremgår, at den pågældende har afsluttet en erhvervskompetencegivende uddannelse.

Artikel 48

Virksomhedsinternt udstationerede og forretningsrejsende i etableringsøjemed

1. For tjenesteydelser bekræfter parterne deres respektive forpligtelser i henhold til GATS vedrørende indrejse og midlertidigt ophold for virksomhedsinternt udstationerede og forretningsrejsende i etableringsøjemed. De deri opførte forbehold finder anvendelse ⁽³⁾.

⁽¹⁾ Det skal bemærkes, at partnere skal tilhøre samme juridiske person.

⁽²⁾ Tjenesteydelseskontrakten skal opfylde love og administrative bestemmelser samt andre retlige krav i den part, hvor kontrakten udføres.

⁽³⁾ Det skal bemærkes, at forbeholdene også omfatter forbeholdene vedrørende definitionerne af kategorierne virksomhedsinternt udstationerede og forretningsrejsende i etableringsøjemed.

2. For andre former for erhvervsvirksomhed end tjenesteydelser og med forbehold af forbeholdene i bilag II:
 - a) tillader parterne, at investorer, der producerer varer på den anden parts territorium, overflytter virksomhedsinternt udstationerede som defineret i artikel 47, stk. 2, litra b), og forretningsrejsende i etableringsøjemed som defineret i artikel 47, stk. 2, litra a). Tilladelse til indrejse og midlertidigt ophold gives for en periode på indtil tre år, når det drejer sig om virksomhedsinternt udstationerede, og 90 dage over en periode på 12 måneder for forretningsrejsende i etableringsøjemed
 - b) må parterne ikke indføre eller opretholde foranstaltninger til begrænsning af det samlede antal fysiske personer, en investor må overflytte som virksomhedsinternt udstationerede eller forretningsrejsende i etableringsøjemed, i form af numeriske kvoter eller krav om en økonomisk behovsprøve eller diskriminerende begrænsninger.

Artikel 49

Leverandører af kontraktbaserede tjenesteydelser

1. Republikken Kasakhstan tillader, at juridiske personer fra Den Europæiske Union leverer tjenesteydelser på dens territorium gennem tilstedeværelsen af fysiske personer, der er borgere i EU-medlemsstaterne, på følgende betingelser:
 - a) Fysiske personer, der rejser ind i Republikken Kasakhstan, skal have
 - i) en universitetsgrad eller særlige tekniske kvalifikationer, der garanterer viden på et tilsvarende niveau, og
 - ii) erhvervmæssige kvalifikationer, når dette kræves for at kunne udøve en aktivitet i den pågældende sektor i henhold til Republikken Kasakhstans love og administrative bestemmelser eller andre krav.
 - b) Fysiske personer må ikke modtage vederlag for leveringen af tjenesteydelser ud over det vederlag, der betales af den juridiske person fra Den Europæiske Union, under deres ophold i Republikken Kasakhstan.
 - c) Fysiske personer, der rejser ind i Republikken Kasakhstan, skal have været ansat i den juridiske person fra Den Europæiske Union i mindst et år umiddelbart forud for datoen for indgivelsen af en ansøgning om indrejse i Republikken Kasakhstan. Herudover skal de fysiske personer på datoen for indgivelsen af en ansøgning om indrejse i Republikken Kasakhstan have mindst fem års erhvervs erfaring i den sektor, kontrakten vedrører.
 - d) Republikken Kasakhstan kan anvende en økonomisk behovsprøve og en årlig kvote i forbindelse med arbejdstilladelser, som forbeholdes leverandører af kontraktbaserede tjenesteydelser fra Den Europæiske Union, der får adgang til tjenesteydelsesmarkedet i Republikken Kasakhstan. Det samlede antal leverandører af kontraktbaserede tjenesteydelser fra Den Europæiske Union, der får adgang til Republikken Kasakhstans tjenesteydelsesmarked, må ikke overstige 800 personer om året.
 - e) Efter udløbet af en femårsperiode efter Republikken Kasakhstans tiltrædelse af WTO anvendes der ikke længere økonomiske behovsprøver ⁽¹⁾. I den periode, hvor Republikken Kasakhstan anvender en økonomisk behovsprøve ⁽²⁾, gives der tilladelse til indrejse og midlertidigt ophold for fysiske personer i Republikken Kasakhstan i forbindelse med opfyldelsen af kontrakten for en samlet periode på højst fire måneder over en periode på 12 måneder eller for kontraktens varighed, hvis denne er kortere. Efter udløbet af en femårsperiode efter Republikken Kasakhstans tiltrædelse af WTO gives der tilladelse til indrejse og midlertidigt ophold for en samlet periode på højst seks måneder over en periode på 12 måneder eller for kontraktens varighed, hvis denne er kortere. De juridiske personer fra Den Europæiske Union er ansvarlige for, at deres ansatte forlader Republikken Kasakhstans territorium rettidigt.

⁽¹⁾ Alle andre krav, love og administrative bestemmelser vedrørende indrejse, ophold og arbejde gælder fortsat.

⁽²⁾ Det skal bemærkes, at Republikken Kasakhstan ved »økonomisk behovsprøve« forstår procedurer, der foranstalles af en juridisk person fra Republikken Kasakhstan, som ønsker at overflytte leverandører af kontraktbaserede tjenesteydelser, og i forbindelse med hvilke der skal tages hensyn til indførsel af udenlandsk arbejdskraft på grundlag af vilkårene på det nationale arbejdsmarked. Disse betingelser er opfyldt, når der efter offentliggørelse af en stillingsannonce i massemedierne, og efter søgning efter en egnet person i den kompetente myndigheds database, ikke er fundet ansøgere, der opfylder kravene i annoncen. Dette bør ikke tage længere end en måned. Først efter denne procedure kan den juridiske person afslutte proceduren med ansættelse af leverandører af kontraktbaserede tjenesteydelser.

2. Republikken Kasakhstan tillader, at juridiske personer fra Den Europæiske Union leverer tjenesteydelser på dens territorium gennem tilstedeværelsen af fysiske personer, hvis tjenesteydelseskontrakten opfylder følgende betingelser:

- a) Kontrakten om levering af tjenesteydelser:
 - i) er indgået direkte mellem den juridiske person fra Den Europæiske Union og den endelige forbruger, der er en juridisk person fra Republikken Kasakhstan,
 - ii) nødvendiggør, at ansatte i den pågældende juridiske person midlertidigt er til stede på Republikken Kasakhstans territorium for at levere tjenesteydelsen, og
 - iii) opfylder Republikken Kasakhstans love og administrative bestemmelser og andre krav.
- b) Kontrakten om levering af tjenesteydelser er indgået inden for en af følgende sektorer, som indgår og er defineret i Republikken Kasakhstans liste over forpligtelser under GATS:
 - i) Juridiske tjenesteydelser
 - ii) Regnskabsvæsen og bogholderivirksomhed
 - iii) Skatterådgivning
 - iv) Arkitektvirksomhed
 - v) Ingeniørvirksomhed
 - vi) Integreret ingeniørvirksomhed
 - vii) Byplanlægning og landskabsarkitektur
 - viii) Computertjenesteydelser og tilknyttede tjenesteydelser
 - ix) Reklamevirksomhed
 - x) Markedsanalyse
 - xi) Virksomhedsrådgivning
 - xii) Tjenesteydelser i tilknytning til virksomhedsrådgivning
 - xiii) Teknisk afprøvning og analyse
 - xiv) Rådgivning og konsulentbistand i tilknytning til minedrift
 - xv) Tilknyttet teknisk og videnskabelig konsulentvirksomhed
 - xvi) Oversættelse og tolkning
 - xvii) Vedligeholdelse og reparation af udstyr, herunder transportudstyr, som led i en kontrakt om tjenesteydelser efter salg
 - xviii) Tjenesteydelser på miljøområdet.
- c) Adgang, der indrømmes i henhold til dette stykke, vedrører kun den tjenesteydelsesaktivitet, der er genstand for kontrakten, og giver ikke ret til at benytte den faglige titel, der anvendes på Republikken Kasakhstans territorium.

3. Den Europæiske Union bekræfter sine respektive forpligtelser i henhold til GATS vedrørende indrejse og midlertidigt ophold for leverandører af kontraktbaserede tjenesteydelser. De deri opførte forbehold finder anvendelse ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Det skal bemærkes, at forbeholdene også omfatter forbeholdene vedrørende definitionerne af kategorierne.

*Artikel 50***Mestbegunstigelsesbehandling**

1. Den Europæiske Unions behandling af leverandører af kontraktbaserede tjenesteydelser fra Republikken Kasakhstan må ikke være mindre gunstig end den, der indrømmes leverandører af kontraktbaserede tjenesteydelser fra tredjelande.
2. Stk. 1 gælder ikke for den behandling, der indrømmes i henhold til andre aftaler indgået af Den Europæiske Union med et tredjeland, som er anmeldt i henhold til artikel V i GATS, eller som er dækket af Den Europæiske Unions liste over mestbegunstigelses-undtagelser under GATS. Den behandling, der følger af harmoniseringen af forskrifter på baggrund af aftaler indgået af Den Europæiske Union, som giver mulighed for gensidig anerkendelse i overensstemmelse med artikel VII i GATS, er heller ikke omfattet af stk. 1.
3. Hvis Republikken Kasakhstan indrømmer leverandører af kontraktbaserede tjenesteydelser fra andre WTO-medlemslande, bortset fra lande i Fællesskabet af Uafhængige Stater (SNG) og lande, der er parter i aftaler om økonomisk integration med Republikken Kasakhstan, en mere gunstig behandling end den i denne aftale foreskrevne, skal denne behandling anvendes på leverandører af kontraktbaserede tjenesteydelser fra Den Europæiske Union. Den behandling, der følger af harmoniseringen af forskrifter på baggrund af aftaler indgået af Republikken Kasakhstan, som giver mulighed for gensidig anerkendelse i overensstemmelse med artikel VII i GATS, er heller ikke omfattet af denne bestemmelse.

*Artikel 51***Gradvis forbedring af vilkårene for fysiske personers midlertidige tilstedeværelse i forretningsøjemed**

Samarbejdsudvalget i dettes handelssammensætning fremsætter henstillinger til parterne om den videre liberalisering af fysiske personers midlertidige tilstedeværelse i forretningsøjemed.

Afdeling 4

Intern regulering*Artikel 52***Anvendelsesområde og dækning**

1. Reglerne i artikel 53 finder anvendelse på foranstaltninger, der træffes af parterne, vedrørende licens- og kvalifikationsprocedurer, der vedrører:
 - a) grænseoverskridende levering af tjenesteydelser
 - b) etablering
 - c) levering af en tjenesteydelse gennem en fysisk persons tilstedeværelse på den anden parts territorium i overensstemmelse med afdeling 3.
2. Reglerne i artikel 53 finder anvendelse på alle former for erhvervsvirksomhed, der falder ind under dette kapitel. For tjenesteydelser finder de anvendelse i et omfang svarende til den pågældende parts særlige forpligtelser under GATS ⁽¹⁾. Reglerne finder ikke anvendelse på foranstaltninger, som udgør begrænsninger, der skal opføres på en liste i henhold til artikel XVI eller XVII i GATS.

*Artikel 53***Licensudstedelse og kvalifikation**

1. Parterne sikrer, at licens- og kvalifikationsprocedurer med henblik på tilladelse til at levere en tjenesteydelse eller til at etablere sig, er rimelige, klare og relevante for de underliggende politikmål og tager hensyn til arten af de krav, der skal opfyldes, og de kriterier, der skal vurderes, og ikke som sådan udgør en begrænsning af leveringen af tjenesteydelser eller etablering.

⁽¹⁾ Heri indgår også for Republikken Kasakhstans vedkommende afdelingen om tjenesteydelser i protokollen om Republikken Kasakhstans tiltrædelse af WTO.

2. Er der specifikke tidfrister for indgivelse af ansøgninger, skal disse være rimelige. Den kompetente myndighed indleder behandlingen af en ansøgning hurtigst muligt. Når det er muligt, bør elektroniske ansøgninger accepteres på de samme gyldighedsbetingelser som papiransøgninger.
3. Bekræftede kopier bør om muligt accepteres i stedet for de originale dokumenter.
4. Parterne sikrer, at en ansøgning behandles, og at der træffes en endelig afgørelse, inden for en rimelig tidsfrist som fastsat i deres lovgivning eller under alle omstændigheder hurtigst muligt. Parterne bestræber sig på at fastsætte en almindelig tidsfrist for behandlingen af en ansøgning. Parterne sikrer, at en udstedt licens eller tilladelse får virkning hurtigst muligt i overensstemmelse med de deri fastsatte vilkår og betingelser.
5. Parterne sikrer, at licensafgifter⁽¹⁾ er rimelige i forhold til de omkostninger, de medfører for den kompetente myndighed, og ikke som sådan udgør en begrænsning af leveringen af tjenesteydelser eller etablering.
6. Hvis den kompetente myndighed anser en ansøgning for at være ufuldstændig eller har behov for yderligere oplysninger, sørger den for inden for en rimelig tidsfrist:
 - a) at underrette ansøgeren herom
 - b) at angive, hvilke oplysninger der er nødvendige, i det omfang det er muligt og
 - c) at give lejlighed til at afhjælpe mangler, i det omfang det er muligt.
7. Hvis den kompetente myndighed afviser en ansøgning, giver den straks og, om muligt, skriftligt ansøgeren underretning herom. Den kompetente myndighed bør efter anmodning underrette ansøgeren om årsagerne til afvisningen af ansøgningen og, hvis det er muligt, om de mangler, der måtte være konstateret. Den bør underrette ansøgeren om procedurerne for prøvelse af afgørelsen i overensstemmelse med den relevante lovgivning. Den kompetente myndighed bør give en ansøger mulighed for at indgive en ny ansøgning i overensstemmelse med de procedurer, der er fastlagt af den pågældende myndighed, undtagen hvis denne myndighed begrænser antallet af licenser eller afgørelser vedrørende kvalifikationer.
8. Parterne sikrer, at de procedurer, den kompetente myndighed anvender, og de afgørelser den træffer, i forbindelse med udstedelse af licenser eller tilladelser, er upartiske over for alle ansøgere. Den kompetente myndighed bør træffe sin afgørelse i fuld uafhængighed og ikke stå til ansvar over for de tjenesteydere eller investorer, der skal have licens eller tilladelse.

Afdeling 5

Sektorspecifikke bestemmelser

Artikel 54

International søtransport

1. I denne artikel opstilles principperne for liberaliseringen af de internationale søtransportydelser. Denne artikel berører ikke parternes rettigheder og forpligtelser i henhold til GATS.
2. I denne artikel forstås ved »international søtransport« dør til dør-transport og multimodal transport, dvs. transport af gods, hvor der anvendes mere end en transportform, herunder et søled, i henhold til et gennemgående transportdokument, og med henblik herpå retten for leverandører af internationale søtransportydelser til direkte at indgå kontrakt med leverandører af andre transportformer.
3. For så vidt angår skibsagenturers aktiviteter, jf. stk. 4, i form af levering af tjenesteydelser inden for international søtransport tillader parterne hver især, at juridiske personer fra den anden part etablerer datterselskaber eller filialer på deres territorium på etablerings- og driftsvilkår, som ikke er mindre gunstige end dem, de indrømmer deres egne datterselskaber eller filialer, eller, hvis de er gunstigere, dem, de indrømmer tredjelands datterselskaber eller filialer.

⁽¹⁾ Licensafgifter omfatter ikke afgifter for anvendelsen af naturressourcer, udgifter til auktioner, udbud eller andre ikke-diskriminerende metoder til tildeling af koncessioner og ej heller obligatoriske bidrag til forsyningspligtigheder.

Dette stykke finder ikke anvendelse på etablering med henblik på flådedrift under en EU-medlemsstats eller Republikken Kasakhstans nationale flag.

4. Aktiviteterne omfatter, men er ikke begrænset til:

- a) markedsføring og salg af søtransport og hertil knyttede tjenesteydelser ved direkte kontakt med kunder, lige fra tilbudsgivning til fakturering, uanset om disse tjenesteydelser udføres eller udbydes af tjenesteyderen selv eller af tjenesteydere, som servicesælgeren har etableret stående forretningsforbindelser med
- b) køb og brug for egen regning eller på kunders vegne (og videresalg til kunder) af tjenesteydelser inden for transport og hertil knyttede tjenesteydelser, herunder indlandstransportydelse ved enhver transportform, som er nødvendige for levering af en intermodal ydelse
- c) udfærdigelse af transportdokumenter, tolddokumenter eller andre dokumenter vedrørende de transporterede varers oprindelse og beskaffenhed
- d) formidling af forretningsoplysninger ved et hvilket som helst middel, herunder edb-informationssystemer og elektronisk dataudveksling (med forbehold af ikke-diskriminerende restriktioner vedrørende telekommunikation)
- e) etablering af forretningsforbindelser af enhver art med andre (lokalt etablerede) skibsagenturer, herunder erhvervelse af virksomhedskapitalandele og ansættelse af lokalt personale (eller udenlandsk personale efter de relevante bestemmelser i denne aftale)
- f) handling på de juridiske personers vegne, bl.a. ved organisering af skibsanløb eller overtagelse af gods, når det er påkrævet.

5. I betragtning af det eksisterende liberaliseringsniveau vedrørende grænseoverskridende levering af tjenesteydelser mellem parterne inden for international søtransport:

- a) anvender parterne effektivt princippet om uhindret adgang til de internationale markeder og handel på et kommercielt og ikke-diskriminerende grundlag
- b) indrømmer parterne hver især skibe, der drives af tjenesteydere fra den anden part, en behandling, der ikke er mindre gunstig end den, de indrømmer deres egne skibe eller, hvis den er gunstigere, den behandling de indrømmer tredjelandes skibe, bl.a. hvad angår adgang til havne, brug af infrastruktur og havnetjenester og brug af søfartshjælpe-tjenester samt dermed forbundne gebyrer og afgifter, toldfaciliteter og tildeling af liggepladser og laste- og lossefaciliteter.

6. Ved anvendelsen af principperne i stk. 5:

- a) anvender parterne fra denne aftales ikrafttræden ingen lastfordelingsbestemmelser i bilaterale aftaler mellem nogen af EU-medlemsstaterne og Republikken Kasakhstan
- b) indfører parterne ikke lastfordelingsklausuler i fremtidige bilaterale aftaler med tredjelande, undtagen under de ekstraordinære omstændigheder, hvor linjerederier fra en af parterne i denne aftale ellers ikke ville have reel mulighed for at deltage i trafikken til og fra det pågældende tredjeland
- c) forbyder parterne lastfordelingsarrangementer i fremtidige bilaterale aftaler om tør og våd bulkfragt
- d) afskaffer parterne fra og med ikrafttrædelsen af denne aftale ensidige foranstaltninger og administrative, tekniske og andre hindringer, som kan udgøre en skjult begrænsning eller have diskriminerende virkninger for den frie udveksling af tjenesteydelser inden for international søtransport, og undlader at indføre nye.

7. Fysiske og juridiske personer fra Den Europæiske Union, der leverer internationale søtransportydelse, gives også adgang til at levere internationale sø- og flodtransportydelse på de indre vandveje i Republikken Kasakhstan, og omvendt.

8. Parterne stiller hver især på rimelige og ikke-diskriminerende vilkår og betingelser følgende tjenesteydelser til rådighed for den anden parts leverandører af internationale søtransportydelser i havne: lodsning, slæbe- og bugserassistance, forsyning med proviant, brændstof og vand, affaldsindsamling og udtømning af ballastvand, skibsinspektør-tjenester, navigationsassistance, kystbaserede operationelle tjenester, der er af betydning for skibsfarten, herunder kommunikation, leverance af vand og elektricitet, nødreparationsfaciliteter, ankerplads, liggeplads og liggepladsfaciliteter.

9. Hvis Republikken Kasakhstan indrømmer et andet WTO-medlemsland, bortset fra kyststaterne ved Det Kaspiske Hav og SNG-lande, en mere gunstig behandling for så vidt angår søtransport, skal disse vilkår anvendes på fysiske og juridiske personer fra Den Europæiske Union.

Artikel 54a

Vej-, jernbane- og lufttransport samt transport ad indre vandveje

Med henblik på at sikre en samordnet transportudvikling mellem parterne tilpasset deres gensidige handelsmæssige behov kan parterne efter denne aftales ikrafttræden forhandle om potentielle særlige aftaler om betingelserne for gensidig markedsadgang inden for vej- og jernbanetransport og transport ad indre vandveje og eventuelt lufttransport.

Afdeling 6

Undtagelser

Artikel 55

Generelle undtagelser

1. Idet sådanne foranstaltninger ikke må anvendes på en måde, der udgør en vilkårlig eller uberettiget forskelsbehandling mellem lande, for så vidt de samme forhold gør sig gældende, eller en skjult begrænsning af etablering, herunder drift, eller grænseoverskridende levering af tjenesteydelser, må intet i dette kapitel fortolkes således, at det forhindrer en part i at indføre eller håndhæve foranstaltninger:

- a) som er nødvendige af hensyn til den offentlige sikkerhed eller den offentlige sædelighed eller af hensyn til opretholdelse af den offentlige orden ⁽¹⁾
- b) som er nødvendige for at beskytte menneskers, dyrs eller planter liv eller sundhed
- c) som vedrører bevarelsen af udtømmelige naturressourcer, hvis sådanne foranstaltninger indføres i forbindelse med begrænsninger for indenlandske investorer eller for indenlandsk levering eller forbrug af tjenesteydelser
- d) som er nødvendige til beskyttelse af nationale skatte af kunstnerisk, historisk eller arkæologisk værdi
- e) som er nødvendige for at sikre overholdelse af love eller administrative bestemmelser, der ikke er uforenelige med dette afsnit, herunder bestemmelser om:
 - i) forebyggelse af vildledende eller svigagtig praksis, eller som er nødvendige for at håndtere følgerne af misligholdelse af kontrakter
 - ii) beskyttelse af enkeltpersoners privatliv i forbindelse med behandling og udbredelse af personoplysninger og beskyttelse af fortroligheden af personlige optegnelser og konti
 - iii) sikkerhed

⁽¹⁾ Undtagelsen vedrørende den offentlige orden må kun påberåbes, hvis der består en reel og tilstrækkelig alvorlig trussel mod en grundlæggende samfundsinteresse.

f) som fraviger artikel 46, forudsat at forskellen i behandling har til formål at sikre en effektiv eller retfærdig pålæggelse eller opkrævning af direkte skatter, der vedrører den anden parts erhvervsvirksomhed, investorer eller tjenesteydere⁽¹⁾.

2. Dette kapitel finder ikke anvendelse på parternes respektive sociale sikringssystemer eller på aktiviteter på parternes territorium, der, også lejlighedsvist, er forbundet med udøvelse af offentlig myndighed.

Afdeling 7

Investeringer

Artikel 56

Gennemgang og konsultationer

Parterne gennemgår i fællesskab de retlige rammer for investeringer senest tre år efter den dato, fra hvilken dette afsnit finder anvendelse, for at afdække eventuelle hindringer for investeringer. På grundlag af denne gennemgang overvejer de, hvorvidt der bør indledes forhandlinger med henblik på at afhjælpe disse hindringer og dermed supplere denne aftale, bl.a. hvad angår de generelle principper for investeringsbeskyttelse.

KAPITEL 6

Kapitalbevægelser og betalinger

Artikel 57

Løbende poster

Parterne tillader i en frit konvertibel valuta og i overensstemmelse med artiklerne i overenskomsten om Den Internationale Valutafond (IMF), når det er relevant, alle betalinger og overførsler på betalingsbalancens løbende poster mellem parterne.

Artikel 58

Kapitalbevægelser

1. Hvad angår transaktioner på betalingsbalancens kapitalkonto og finansielle konto forpligter parterne sig under forbehold af de øvrige bestemmelser i denne aftale til ikke at indføre restriktioner for frie kapitalbevægelser i forbindelse med direkte investeringer, der foretages i overensstemmelse med værtslandets lovgivning, økonomiske aktiviteter, der er omfattet af kapitel 5 (Tjenesteydelser og etablering), og likvidation eller hjemtagelse af en sådan investeret kapital og ethvert afkast heraf.

⁽¹⁾ Foranstaltninger, der har til formål at sikre en effektiv eller retfærdig pålæggelse eller opkrævning af direkte skatter, omfatter foranstaltninger, der træffes af en part i henhold til dens skattesystem, og som:

- i) finder anvendelse på ikke-residente investorer og tjenesteydere i erkendelse af, at ikke-residenters skattepligt fastslås efter det beskatningsgrundlag, der stammer fra eller er beliggende på partens territorium,
- ii) finder anvendelse på ikke-residenter for at sikre pålæggelse eller opkrævning af skatter på partens territorium,
- iii) finder anvendelse på ikke-residenter eller residenter for at forhindre skattesvig og -unddragelse, herunder fuldbyrdesforanstaltninger,
- iv) finder anvendelse på forbrugere af tjenesteydelser, der leveres i eller fra den anden parts territorium, for at sikre pålæggelse eller opkrævning af skatter hos sådanne forbrugere fra kilder på partens territorium,
- v) sonderer mellem investorer og tjenesteydere, der er skattepligtige af globale skattegrundlag, og andre investorer og tjenesteydere i erkendelse af forskellen mellem dem, hvad angår arten af beskatningsgrundlaget, eller
- vi) fastslår, tildeler eller fordeler indkomst, fortjeneste, gevinst, tab, fradrag eller kredit for residente personer eller filialer eller mellem forbundne personer eller filialer af samme person med henblik på at sikre partens skattegrundlag.

Skattemæssige udtryk eller begreber i litra f) og i denne fodnote fortolkes i henhold til skattemæssige definitioner og begreber eller identiske eller lignende definitioner og begreber i den interne lovgivning i den part, der træffer foranstaltningen.

2. Med hensyn til transaktioner på betalingsbalancens kapitalkonto og finansielle konto, som ikke er omfattet af stk. 1, sikrer parterne i overensstemmelse med deres lovgivning og under forbehold af de øvrige bestemmelser i denne aftale frie kapitalbevægelser i forbindelse med bl.a.:

- a) kreditter i forbindelse med handelstransaktioner, herunder levering af tjenesteydelser, i hvilke en resident i en af parterne deltager
- b) lån og kreditter, eller
- c) kapitalandele i en juridisk person, som ikke har til formål at etablere eller opretholde varige økonomiske forbindelser.

3. Parterne må ikke indføre nye restriktioner for kapitalbevægelser mellem residenter i parterne og må ikke gøre de eksisterende ordninger mere restriktive, jf. dog de øvrige bestemmelser i denne aftale.

4. Parterne kan rådføre sig med hinanden med henblik på yderligere at lette kapitalbevægelserne mellem dem.

Artikel 59

Undtagelser

Idet sådanne foranstaltninger ikke må anvendes på en måde, der udgør en vilkårlig eller uberettiget forskelsbehandling mellem lande, hvor de samme forhold gør sig gældende, eller en skjult begrænsning af kapitalbevægelser, må intet i dette kapitel fortolkes således, at det forhindrer nogen af parterne i at indføre eller håndhæve foranstaltninger:

- a) som er nødvendige af hensyn til den offentlige sikkerhed eller den offentlige sædelighed eller til opretholdelse af den offentlige orden, eller
- b) som er nødvendige for at sikre overholdelse af love eller forskrifter, der ikke er uforenelige med bestemmelserne i dette afsnit, herunder bestemmelser om:
 - i) forebyggelse af strafbare handlinger, vildledende eller svigagtig praksis, eller som er nødvendige for at håndtere følgerne af misligholdelse af kontrakter (konkurs, insolvens og beskyttelse af kreditorrettigheder)
 - ii) foranstaltninger, der indføres eller opretholdes for at sikre en parts finansielle systems integritet og stabilitet
 - iii) udstedelse eller handel med værdipapirer, optioner, futures eller andre derivater
 - iv) regnskabsaflæggelse for eller registrering af overførsler, når det er nødvendigt til støtte for de lovhåndhavende myndigheder eller finanstilsynsmyndighederne, eller
 - v) sikring af efterlevelse af kendelser eller domme i retssager eller administrative sager.

Artikel 60

Midlertidige beskyttelsesforanstaltninger mod kapitalbevægelser, betalinger og overførsler

Hvis der undtagelsesvis opstår eller er fare for, at der vil opstå alvorlige vanskeligheder for gennemførelsen af pengepolitikken eller valutapolitikken, i Republikken Kasakhstans tilfælde, eller for gennemførelsen af den økonomiske og monetære union, i Den Europæiske Unions tilfælde, kan den berørte part i en periode på højst ét år træffe beskyttelsesforanstaltninger mod kapitalbevægelser, betalinger eller overførsler, hvis de er strengt nødvendige. Den part, som indfører eller opretholder sådanne foranstaltninger, underretter straks den anden part herom og fremlægger hurtigst muligt en tidsplan for ophævelse af foranstaltningerne.

KAPITEL 7

Intellektuel ejendomsret

Artikel 61

Mål

Målene med dette kapitel er:

- a) at fremme produktionen og markedsføringen af innovative og kreative produkter parterne imellem, og
- b) at sikre et passende og effektivt niveau for beskyttelse og håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder.

Afdeling 1

Principper

Artikel 62

Forpligtelsernes indhold og dækningsområde

1. Parterne minder om deres forpligtelse til at sikre en passende og effektiv gennemførelse af de internationale aftaler om intellektuel ejendomsret, som de er part i, herunder WTO-aftalen om handelsrelaterede intellektuelle ejendomsrettigheder (»TRIPS-aftalen«). Bestemmelserne i dette kapitel supplerer og præciserer parternes indbyrdes rettigheder og forpligtelser i henhold til TRIPS-aftalen og andre internationale aftaler om intellektuel ejendomsret.
2. I denne aftale forstås ved »intellektuel ejendomsret« bl.a. samtlige de former for intellektuel ejendomsret, der er omhandlet i artikel 65-96.
3. Beskyttelse af intellektuel ejendomsret omfatter bl.a. beskyttelse mod illoyal konkurrence som omhandlet i artikel 10 b i Pariserkonventionen om beskyttelse af industriel ejendomsret fra 1883, som ajourført og ændret (»Pariserkonventionen«).
4. Dette kapitel bør ikke hindre parterne i at anvende lovgivningsbestemmelser, der sikrer et højere beskyttelses- og håndhævningsniveau for intellektuelle ejendomsrettigheder, forudsat at disse bestemmelser ikke er i modstrid med bestemmelserne i dette kapitel.

Artikel 63

Teknologioverførsel

1. Parterne er enige om at udveksle synspunkter og oplysninger om deres lovgivning og international praksis med hensyn til beskyttelse og håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder for så vidt angår teknologioverførsel. Det omfatter bl.a. udveksling vedrørende foranstaltninger, der skal lette informationsstrømme, forretningspartnerskaber og frivillige licens- og underleveranceaftaler. Der skal lægges særlig vægt på forudsætningerne for at skabe et gunstigt miljø for teknologioverførsel i værtslandene, hvilket også omfatter f.eks. de interne retlige rammer og udviklingen af menneskelige ressourcer.
2. Når der træffes foranstaltninger vedrørende teknologioverførsel, skal intellektuelle ejendomsrettighedshaveres legitime interesser beskyttes.

Artikel 64

Konsumtion

Parterne anvender i overensstemmelse med deres interne lovgivning en national eller regional⁽¹⁾ ordning for konsumtion af intellektuelle ejendomsrettigheder for så vidt angår ophavsret og beslægtede rettigheder, design og varemærker.

⁽¹⁾ »Regional« henviser til regionale organisationer for økonomisk integration, som har etableret et internt marked med fri bevægelighed for varer og tjenesteydelser.

Afdeling 2

Standarder vedrørende intellektuelle ejendomsrettigheder

OPHAVSRET OG BESLÆGTEDE RETTIGHEDER

*Artikel 65***Ydet beskyttelse**

Parterne overholder de rettigheder og forpligtelser, der er fastsat i følgende internationale aftaler:

- a) Bernerkonventionen til værn for litterære og kunstneriske værker (Bernerkonventionen)
- b) den internationale konvention om beskyttelse af udøvende kunstnere, fremstillere af fonogrammer samt radio- og fjernsynsforetagender (Romkonventionen)
- c) Verdensorganisationen for Intellektuel Ejendomsrets (WIPO's) traktat om ophavsret
- d) WIPO's traktat om fremførelser og fonogrammer
- e) TRIPS-aftalen

*Artikel 66***Ophavsmænd**

Parterne giver for så vidt angår ophavsmænd eneret til at tillade eller forbyde:

- a) direkte eller indirekte, midlertidig eller varig, hel eller delvis reproduktion af deres værker på en hvilken som helst måde og i en hvilken som helst form
- b) enhver form for spredning til almenheden ved salg eller på anden måde af deres originalværker eller eksemplarer heraf
- c) trådbunden eller trådløs overføring til almenheden af deres værker, herunder tilrådighedsstillelse af deres værker på en sådan måde, at almenheden får adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt.

*Artikel 67***Udøvende kunstnere**

Parterne giver for så vidt angår udøvende kunstnere eneret til at tillade eller forbyde:

- a) optagelse ⁽¹⁾ af deres fremførelser
- b) direkte eller indirekte, midlertidig eller varig, hel eller delvis reproduktion af optagelser af deres fremførelser på en hvilken som helst måde og i en hvilken som helst form
- c) formidling til almenheden af optagelser af deres fremførelser ved salg eller på anden måde
- d) trådbunden eller trådløs tilrådighedsstillelse for almenheden af optagelser af deres fremførelser på en sådan måde, at almenheden får adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt
- e) udsendelse ved hjælp af radiobølger og kommunikation til offentligheden af deres fremførelser, medmindre fremførelsen i sig selv sker ved en radio- eller fjernsynsudsendelse eller på grundlag af en optagelse.

⁽¹⁾ I dette kapitel forstås ved »optagelse« en registrering af lyde, eller af lyde udtrykt i en anden form, som ved hjælp af et apparatur kan opfattes, reproduceres eller videregives.

*Artikel 68***Fremstillere af fonogrammer**

Parterne giver for så vidt angår fremstillere af fonogrammer eneret til at tillade eller forbyde:

- a) direkte eller indirekte, midlertidig eller varig, hel eller delvis reproduktion af deres fonogrammer på en hvilken som helst måde og i en hvilken som helst form
- b) formidling til almenheden af deres fonogrammer, herunder eksemplarer heraf, ved salg eller på anden måde
- c) trådbunden eller trådløs tilrådighedsstillelse for almenheden af deres fonogrammer på en sådan måde, at almenheden får adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt.

*Artikel 69***Radio- og fjernsynsforetagender**

Parterne giver for så vidt angår radio- og fjernsynsforetagender eneret til at tillade eller forbyde:

- a) optagelse af deres udsendelser
- b) reproduktion af optagelser af deres udsendelser
- c) trådbunden eller trådløs tilrådighedsstillelse for almenheden af optagelser af deres udsendelser på en sådan måde, at almenheden får adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt, og
- d) viderespredning af deres udsendelser ved hjælp af radiobølger samt kommunikation til offentligheden af deres udsendelser, hvis denne foretages på steder, hvortil der er offentlig adgang mod betaling af entré.

*Artikel 70***Radio- og fjernsynsudsendelse og kommunikation til offentligheden**

Parterne tillægger udøvende kunstnere og fremstillere af fonogrammer ret til et enkelt rimeligt vederlag, der betales af brugeren, hvis et i kommercielt øjemed udgivet fonogram eller et udtryk for et sådant fonogram i en anden form anvendes til radio- eller fjernsynsudsendelse ved hjælp af radiobølger eller til anden kommunikation til offentligheden, og sikrer, at dette vederlag deles mellem de pågældende kunstnere og fremstillere af fonogrammer. Parterne kan, hvis der ikke er enighed mellem de udøvende kunstnere og fonogramfremstillerne, fastlægge betingelserne for et sådant vederlagsfordeling mellem dem.

*Artikel 71***Beskyttelsens varighed**

1. Ophavsretten til litterære eller kunstneriske værker som defineret i artikel 2 i Bernerkonventionen gælder i ophavsmandens levetid og i mindst 70 år efter vedkommendes død.
2. Tilkommer ophavsretten flere, som har samarbejdet ved værkets frembringelse, beregnes den i stk. 1 nævnte beskyttelsestid fra den længstlevende ophavsmands død.
3. Udøvende kunstners rettigheder udløber tidligst 50 år efter fremførelsesdatoen. Hvis en optagelse af en fremførelse udgives lovligt eller offentliggøres lovligt inden for dette tidsrum, udløber rettighederne dog tidligst 50 år efter datoen for første lovlige udgivelse eller første lovlige offentliggørelse, alt efter hvilken dato der er den første.
4. Fonogramfremstilleres rettigheder udløber tidligst 50 år efter optagelsen. Hvis fonogrammet lovligt er udgivet inden for dette tidsrum, udløber rettighederne dog tidligst 50 år efter datoen for første lovlige udgivelse. Hvis lovlig udgivelse ikke sker inden for det tidsrum, der er nævnt i første punktum, og hvis fonogrammet lovligt offentliggøres i dette tidsrum, udløber rettighederne tidligst 50 år efter datoen for første lovlige offentliggørelse.

5. Radio- og fjernsynsforetagenders rettigheder udløber tidligst 50 år efter første udsendelse, hvad enten den sendes som trådløs eller trådbåren, herunder kabel- eller satellitfremført udsendelse.
6. De i denne artikel fastsatte beskyttelsesperioder beregnes fra den 1. januar i det år, der følger efter den begivenhed, der affødte rettigheden.
7. Beskyttelsens varighed kan gå ud over de i denne artikel fastsatte perioder.

Artikel 72

Beskyttelse af tekniske foranstaltninger

1. Parterne indfører en passende retlig beskyttelse mod omgåelse af enhver form for effektive tekniske foranstaltninger, som den pågældende foretager, selv om vedkommende ved eller burde vide, at dette er formålet.
2. Parterne indfører en passende retlig beskyttelse mod fremstilling, import, distribution, salg, udlejning, reklame for salg og udlejning eller besiddelse i kommercielt øjemed af anordninger, produkter eller komponenter eller ydelse af tjenester, der primært har til formål at omgå enhver form for effektive tekniske foranstaltninger eller muliggør omgåelse af sådanne foranstaltninger.
3. Ved »tekniske foranstaltninger« forstås i denne aftale enhver teknologi, anordning eller komponent, der under sin normale funktion har til formål at forhindre eller begrænse handlinger i forbindelse med værker eller andre frembringelser, som indehaveren af ophavsrettigheder eller beslægtede rettigheder som fastsat i den interne lovgivning ikke har givet tilladelse til. Tekniske foranstaltninger betragtes som »effektive«, hvis anvendelsen af værker eller andre frembringelser styres af rettighedshaveren ved anvendelse af en adgangskontrol- eller beskyttelsesforanstaltning, f.eks. kryptering, scrambling eller anden omdannelse af værket eller andre frembringelser eller en kopikontrolanordning, der opfylder beskyttelsesformålet.

Artikel 73

Beskyttelse af oplysninger om rettighedsforvaltning

1. Parterne indfører en passende retlig beskyttelse mod personer, der uden tilladelse udfører nedennævnte handlinger:
 - a) fjernelse eller ændring af elektroniske oplysninger om rettighedsforvaltning
 - b) spredning, import med henblik på spredning, udsendelse i radio og fjernsyn, overføring til eller tilrådighedsstillelse for almenheden af værker eller andre frembringelser, der er beskyttet efter denne aftale, og fra hvilke de elektroniske oplysninger om rettighedsforvaltning er blevet fjernet eller ændret uden tilladelse

vel vidende eller med rimelig grund til at vide, at sådanne handlinger foranlediger, muliggør, letter eller skjuler en krænkelse af ophavsrettigheder eller beslægtede rettigheder som fastsat i den interne lovgivning.

2. I dette kapitel forstås ved »oplysninger om rettighedsforvaltning« alle oplysninger, der er leveret af en rettighedshaver, og som identificerer et værk eller en anden frembringelse, der er beskyttet af ophavsret eller beslægtede rettigheder, ophavsmanden eller enhver anden rettighedshaver, eller oplysninger om betingelserne for anvendelse af værket eller frembringelsen samt numre eller koder, der udgør sådanne oplysninger.
3. Stk. 1 gælder, hvis en hvilken som helst af de i stk. 2 omhandlede oplysninger anvendes i forbindelse med kopiering eller fremkommer i forbindelse med overføring til almenheden af et værk eller en anden frembringelse, som er beskyttet af ophavsret eller beslægtede rettigheder.

*Artikel 74***Undtagelser og indskrænkninger**

1. Parterne må i overensstemmelse med de konventioner og internationale traktater, som de er part i, kun indføre indskrænkninger eller undtagelser med hensyn til rettighederne i artikel 66-70 i visse specielle tilfælde, der ikke strider mod den normale udnyttelse af værket eller frembringelsen og ikke indebærer urimelig skade for rettighedshavernes legitime interesser.

2. Parterne sørger for, at midlertidige reproduktionshandlinger efter artikel 66-70, som er flygtige eller utilsigtede, udgør en integrerende og uundværlig del af en teknisk proces, og hvis eneste formål er at muliggøre

a) transmission i et netværk mellem tredjeparter gennem en formidler, eller

b) lovlig anvendelse

af et værk eller en anden frembringelse, der skal udarbejdes, og som ikke har selvstændig økonomisk værdi, er undtaget fra den i artikel 66-69 nævnte ret til reproduktion.

*Artikel 75***Følgeret**

En part indfører for ophavsmanden til et originalkunstværk, som er statsborger i den anden part, og for dennes retsefterfølger en følgeret, som er en uoverdragelig og selv på forhånd ufravigelig ret til et vederlag baseret på salgsprisen ved videresalg af det pågældende kunstværk efter ophavsmandens første afhændelse af det. Beløbsgrænserne og -satserne ved opkrævning af vederlag fastsættes i overensstemmelse med den interne lovgivning i den part, hvor videresalget finder sted ⁽¹⁾.

*Artikel 76***Samarbejde om kollektiv forvaltning af rettigheder**

Parterne træffer sådanne rimelige foranstaltninger, der er til deres rådighed, for at fremme oprettelsen af ordninger mellem deres respektive rettighedshaverorganisationer for at sikre lettere gensidig adgang til og levering af værker og andre beskyttede frembringelser mellem parternes territorier samt overførsel af vederlag mellem dem for anvendelse af sådanne værker eller andre beskyttede frembringelser. Parterne træffer også sådanne rimelige foranstaltninger, der er til deres rådighed, for at opnå en høj grad af rationalisering og gennemsigtighed i arbejdsgangen i deres respektive rettighedshaverorganisationer.

VAREMÆRKER

*Artikel 77***Internationale aftaler**

Parterne:

a) efterlever protokollen vedrørende Madridarrangementet om den internationale registrering af varemærker og WIPO's traktat om varemærkeret, og

b) gør enhver rimelig indsats for at tiltræde Singaporetraktaten om varemærkeret.

⁽¹⁾ En part kan i overensstemmelse med intern lovgivning begrænse følgeretten til videresalg, som involverer kunsthandlere.

*Artikel 78***Registreringsprocedure**

1. Parterne påser, at der findes en ordning for registrering af varemærker, hvor endelige beslutninger truffet af den relevante kompetente varemærkemyndighed begrundes behørigt og meddeles skriftligt til ansøgeren, der har mulighed for at anfægte beslutningen ved den kompetente varemærkemyndighed og appellere den til en domstol.
2. Parterne giver rettighedshavere mulighed for at gøre indsigelse mod varemærkeansøgninger eller -registreringer. Proceduren i tilfælde af indsigelse skal være kontradiktorisk.
3. Parterne stiller en offentligt tilgængelig elektronisk database over varemærkeregistrieringer til rådighed.

*Artikel 79***Vitterligt kendte varemærker**

Parterne samarbejder om en effektiv beskyttelse af vitterligt kendte varemærker, jf. artikel 6 b i Pariserkonventionen og artikel 16, stk. 2 og 3, i TRIPS-aftalen.

*Artikel 80***Undtagelser fra de rettigheder, der er knyttet til et varemærke**

Parterne tillader begrænsede undtagelser fra de rettigheder, der er knyttet til et varemærke, f.eks. rimelig anvendelse af deskriptive udtryk, anvendelse af geografiske betegnelser eller andre begrænsede undtagelser, i forbindelse med hvilke der tages hensyn til varemærkeindehaverens og tredjemands legitime interesser.

GEOGRAFISKE BETEGNELSER

*Artikel 81***Definition**

I denne aftale forstås ved »geografiske betegnelser« betegnelser, der angiver en vare som havende oprindelse på en parts territorium eller i en region eller en lokalitet på dette territorium, dersom varens kvalitet, omdømme eller andre egenskaber i alt væsentligt tilskrives dens geografiske oprindelse.

*Artikel 82***Principper om beskyttelse af geografiske betegnelser**

1. Parterne sikrer en passende og ubegrænset beskyttelse af geografiske betegnelser gennem en sui generis-beskyttelsesordning og i overensstemmelse med intern lovgivning, forudsat at den geografiske betegnelse nyder retsbeskyttelse i oprindelseslandet.
2. Med henblik herpå samarbejder parterne om spørgsmål vedrørende geografiske betegnelser på grundlag af denne artikel, som supplerer de minimumsstandarder, der er fastsat i de relevante bestemmelser i TRIPS-aftalen.
3. Hver part sikrer, at dens beskyttelsesordning for geografiske betegnelser er åben for registrering af den anden parts geografiske betegnelser. Parterne stiller en offentligt tilgængelig elektronisk database over registrerede geografiske betegnelser til rådighed.

4. I forbindelse med geografiske betegnelser, der er beskyttet i deres respektive territorium, forbyder eller forhindrer parterne:
- a) enhver direkte eller indirekte kommerciel anvendelse af en registreret betegnelse for produkter, der ikke er omfattet af registreringen, for så vidt
 - i) sådanne produkter kan sammenlignes med de produkter, der er beskyttet under den pågældende betegnelse, eller
 - ii) en sådan anvendelse udnytter den beskyttede betegnelses omdømme
 - b) enhver uretmæssig anvendelse, efterligning eller antydning af en registreret betegnelse, selv om produktets virkelige oprindelse er angivet, eller den beskyttede betegnelse er oversat, transskriberet eller er ledsaget af udtryk såsom »stil«, »type«, »måde«, »som fremstillet i«, »art«, »efterligning« eller lignende
 - c) enhver anden form for falsk eller vildledende angivelse af produktets herkomst, oprindelse, art og vigtigste egenskaber på den indre eller ydre emballage, i reklamerne eller i dokumenterne for det pågældende produkt samt anvendelse af emballager, der kan give et fejlagtigt indtryk af produktets oprindelse, eller
 - d) enhver anden praksis, der kan vildlede forbrugerne med hensyn til varens virkelige oprindelse.
5. Parterne håndhæver den beskyttelse, der er fastsat i artikel 81-83, herunder også på begæring af en interesseret part, ved at der træffes passende administrative håndhævelsesforanstaltninger i overensstemmelse med intern lovgivning.
6. Parterne sikrer, at de beskyttede geografiske betegnelser kan anvendes af erhvervsdrivende, der afsætter en vare, som er i overensstemmelse med den relevante specifikation.
7. Parterne påser, at de betegnelser, som de har beskyttet i overensstemmelse med intern lovgivning, ikke bliver til artsbetegnelser.
8. Parterne har ikke pligt til at registrere en geografisk betegnelse, hvis registreringen set i relation til et anset eller vitterligt kendt varemærke vil kunne vildlede forbrugerne med hensyn til varens sande identitet.
9. Parterne beskytter geografiske betegnelser, også selv om der findes et ældre varemærke, jf. dog denne artikel. Ved et ældre varemærke forstås et varemærke, hvis anvendelse svarer til en af de situationer, der er omhandlet i stk. 4, og som der er ansøgt om, som er registreret, eller som har vundet hævd, for så vidt denne mulighed er hjemlet i intern lovgivning, før den dato, hvor ansøgningen om registrering af den geografiske betegnelse er indgivet til den kompetente myndighed i den pågældende part. Det ældre varemærke kan fortsat anvendes og fornyes uanset beskyttelsen af den geografiske betegnelse, såfremt varemærket ikke er erklæret ugyldigt, eller rettighederne dertil ikke er fortabt, i overensstemmelse med varemærkelovgivningen i den part, hvor det er registreret eller anvendes.

Artikel 83

Forhandlinger

Parterne indleder senest syv år efter den dato, fra hvilken dette afsnit finder anvendelse, forhandlinger med henblik på indgåelse af en aftale vedrørende beskyttelse af geografiske betegnelser på deres respektive territorier.

DESIGN

Artikel 84

Internationale aftaler

Den Europæiske Union bekræfter sine forpligtelser i henhold til Genèveaftalen under Haagarrangementet fra 1999 vedrørende international registrering af industrielle design. Republikken Kasakhstan gør en rimelig indsats for at tiltræde denne aftale.

*Artikel 85***Krav til beskyttelse af registrerede design**

1. Hver part træffer foranstaltninger til beskyttelse af uafhængigt frembragte design, der er nye og originale. Beskyttelsen ydes ved registrering og giver indehaveren af et registreret design eneret i overensstemmelse med intern lovgivning. I forbindelse med denne artikel kan en part anse et design med individuel karakter for at være originalt.
2. Et design, der finder anvendelse på eller indgår i et produkt, som udgør en komponent af et sammensat produkt, anses kun for at være nyt og have individuel karakter:
 - a) hvis komponenten efter at være blevet inkorporeret i det sammensatte produkt fortsat er synlig under normal brug af dette produkt, dog hverken vedligeholdelse eller reparation, og
 - b) de synlige elementer af komponenten i sig selv opfylder kravene om nyhed og individuel karakter.

*Artikel 86***Rettigheder knyttet til registrering**

Indehaveren af et registreret design har bl.a. eneret til at anvende det og til at forhindre, at tredjemand uden at have indehaverens samtykke fremstiller, udbyder til salg, sælger, importerer, eksporterer, opbevarer eller anvender et produkt, der bærer eller inkorporerer det beskyttede design, dersom en sådan handling har en kommerciel målsætning.

*Artikel 87***Beskyttelse knyttet til ikke-registreret design**

Republikken Kasakhstan indfører senest syv år efter den dato, fra hvilken dette afsnit finder anvendelse fra, effektiv retlig beskyttelse mod kopiering af ikke-registreret design på betingelse af, at Den Europæiske Union senest to år inden udløbet af syvårsperioden har sørget for den fornødne uddannelse af repræsentanter for de bemyndigede organer, organisationer og dommere.

*Artikel 88***Beskyttelsens varighed**

Beskyttelsens varighed fastsættes til mindst ti år fra datoen for indgivelse af ansøgningen. Parterne kan fastlægge, at rettighedshaveren kan få fornyet beskyttelsen for en eller flere perioder på hver fem år indtil den maksimale beskyttelsesperiode, der er fastlagt i den interne lovgivning.

*Artikel 89***Undtagelser**

1. Hver part kan fastsætte begrænsede undtagelser fra beskyttelsen af design, forudsat at sådanne undtagelser ikke i urimeligt omfang strider mod den normale udnyttelse af beskyttede design og ikke indebærer urimelig skade for de legitime interesser, som indehaveren af det beskyttede design har, under hensyn til tredjemands legitime interesser.

2. Designbeskyttelse gælder hverken for elementer af et produkts udseende, der udelukkende er dikteret af produktets tekniske funktioner, eller elementer af et produkts udseende, som er nødvendige for at sikre interoperabilitet med et andet produkt ⁽¹⁾.
3. En designret kan ikke opretholdes for et design, der strider mod den offentlige orden eller sædeligheden.

Artikel 90

Forhold til ophavsret

Et design, der er beskyttet ved registrering i en part, kan også beskyttes i henhold til den pågældende parts lovgivning om ophavsret fra det tidspunkt, hvor designet blev frembragt eller fastlagt i en given form. Hver part fastsætter, i hvilket omfang og under hvilke betingelser der opnås en sådan beskyttelse, herunder kravet til originalitet.

PATENTER

Artikel 91

Internationale aftaler

Parterne gør enhver rimelig indsats for at sikre overensstemmelse med artikel 1-16 i patentlovstraktaten.

Artikel 92

Patenter og folkesundheden

1. Parterne anerkender vigtigheden af erklæringen fra WTO's ministerkonference om TRIPS-aftalen og folkesundhed, der blev vedtaget den 14. november 2001. Ved fortolkningen og gennemførelsen af rettighederne og forpligtelserne i henhold til dette kapitel sikrer parterne overensstemmelse med erklæringen.
2. Parterne overholder WTO's Almindelige Råds afgørelse af 30. august 2003 om punkt 6 i den erklæring, der er omhandlet i stk. 1.

Artikel 93

Supplerende beskyttelsescertifikater

1. Parterne anerkender, at lægemidler og plantebeskyttelsesmidler, som er beskyttet af et patent på deres respektive territorier, kan underlægges en administrativ tilladelsesprocedure forud for markedsføringen. De anerkender, at den tid, der går fra indgivelsen af en patentansøgning, indtil den første tilladelse til at markedsføre det pågældende produkt foreligger, som fastsat til dette formål i den relevante interne lovgivning, kan afkorte den effektive patentbeskyttelsesperiode.
2. Hver part fastsætter for et lægemiddel eller et plantebeskyttelsesmiddel, der er beskyttet af et patent, og som har været underlagt en administrativ tilladelsesprocedure, en yderligere beskyttelsesperiode, der skal være den samme som den i stk. 1, andet punktum, omhandlede, minus fem år.
3. Uanset stk. 2 kan den yderligere beskyttelsesperiodes varighed ikke overstige fem år.

⁽¹⁾ I Den Europæiske Union gælder denne bestemmelse ikke for modulprodukter.

Artikel 94

Beskyttelse af data, der er forelagt med henblik på markedsføringstilladelse for et farmaceutisk produkt ⁽¹⁾

1. Hver part iværksætter en helhedsordning, der garanterer, at data, der forelægges med henblik på markedsføringstilladelse for et farmaceutisk produkt, forbliver fortrolige, ikke videregives og ikke lægges til grund for en anden markedsføringstilladelse.
2. Hver part sikrer, at oplysninger, der forelægges med henblik på markedsføringstilladelse for et farmaceutisk produkt som omhandlet i artikel 39, stk. 3, i TRIPS-aftalen, ikke videregives til tredjemand og nyder beskyttelse mod illoyal erhvervsmæssig udnyttelse i en periode på mindst seks år, som begynder på datoen for tildeling af en markedsføringstilladelse i en af parterne.

Med henblik herpå:

- a) tillades ingen hverken offentlig eller privat person eller enhed, bortset fra den person eller enhed, der forelagde sådanne fortrolige data, i en periode på mindst seks år fra datoen for tildeling af markedsføringstilladelse at anvende sådanne data direkte eller indirekte, uden at der indhentes udtrykkeligt samtykke fra den person eller enhed, som fremlagde disse data, til støtte for en ansøgning om tilladelse til at markedsføre et farmaceutisk produkt
- b) gives der i en periode på mindst seks år, som begynder på datoen for tildeling af en markedsføringstilladelse, ikke en markedsføringstilladelse for et farmaceutisk produkt på grundlag af senere ansøgninger, medmindre den efterfølgende ansøger indgiver sine egne data, eller data, som anvendes med godkendelse fra indehaveren af den første tilladelse og opfylder samme krav som den første ansøger. I perioden på seks år skal produkter, som er registreret uden fremlæggelse af sådanne data, fjernes fra markedet, indtil kravene er opfyldt.

Artikel 95

Databeskyttelse i forbindelse med plantebeskyttelsesmidler og bestemmelser om forebyggelse af gentagne forsøg

1. Parterne fastlægger krav til sikkerhed og effektivitet, inden de tillader markedsføring af plantebeskyttelsesmidler.
2. Hver part indrømmer ejeren af en forsøgs- eller undersøgelsesrapport, der er forelagt for første gang for at få markedsføringstilladelse for et plantebeskyttelsesmiddel, en midlertidig databeskyttelsesret.

I gyldighedsperioden for databeskyttelsesretten må forsøgs- eller undersøgelsesrapporten ikke anvendes til fordel for en anden person, der ønsker at opnå en markedsføringstilladelse for et plantebeskyttelsesmiddel, medmindre indehaveren har givet sit udtrykkelige samtykke. Denne ret omtales i det følgende som »databeskyttelse«.

3. Forsøgs- eller undersøgelsesrapporten skal:
 - a) være nødvendig for, at tilladelsen kan gives eller ændres med henblik på at tillade anvendelse på andre afgrøder, og
 - b) være i overensstemmelse med principperne for god laboratoriepraksis eller god forsøgspraksis, og dette er bekræftet.
4. Databeskyttelsesperioden for plantebeskyttelsesmidler i en part skal være af ti års varighed, som begynder på datoen for den første markedsføringstilladelse i den pågældende part. Hver part kan bevilge længere perioder med henblik på at fremme tilladelse af f.eks. lavrisikoplantebeskyttelsesmidler eller anvendelser af mindre betydning.
5. Et forsøg eller en undersøgelse er også beskyttet, hvis det/den var nødvendig(t) for at forny eller revurdere en tilladelse.
6. Parterne fastsætter bestemmelser om forebyggelse af gentagne forsøg med hvirveldyr. Ansøgere, der har til hensigt at udføre forsøg og undersøgelser med hvirveldyr, træffer de nødvendige foranstaltninger for at efterprøve, at de pågældende forsøg og undersøgelser ikke allerede er foretaget eller påbegyndt.

⁽¹⁾ »Farmaceutisk produkt« i dette kapitel refererer, for så vidt angår Den Europæiske Union, til lægemidler som defineret i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/83/EF af 6. november 2001 om oprettelse af en fællesskabskodeks for humanmedicinske lægemidler.

7. Den potentielle ansøger og indehaveren eller indehaverne af relevante godkendelser gør deres yderste for at sikre, at de gør fælles brug af forsøg og undersøgelser, hvori hvirveldyr indgår. Udgifterne til deling af forsøgs- og undersøgelsesrapporter fastsættes på en retfærdig, gennemsigtig og ikke-diskriminerende måde. Den potentielle ansøger har kun pligt til at deltage i udgifterne til de oplysninger, han skal fremlægge for at opfylde godkendelsesbetingelserne.

8. Kan den potentielle ansøger og indehaveren eller indehaverne af de relevante godkendelser af plantebeskyttelsesmidler ikke nå til enighed om at dele forsøgs- og undersøgelsesrapporter, hvori hvirveldyr indgår, underretter den potentielle ansøger den pågældende parts kompetente myndighed herom.

9. Når parterne ikke til enighed om at dele forsøgs- og undersøgelsesrapporter, hvori hvirveldyr indgår, er dette ikke til hinder for, at den pågældende parts kompetente myndighed gør brug af disse rapporter med henblik på ansøgningen fra den potentielle ansøger.

Godkendelsesindehaveren eller -indehaverne kan kræve, at den potentielle ansøger betaler en rimelig andel af indehaverens eller indehavernes udgifter. Parten kan opfordre de involverede parter til at bilægge tvisten ved formel og bindende voldgift, som forvaltes efter intern lovgivning.

Artikel 96

Plantesorter

Den Europæiske Union bekræfter sine forpligtelser i henhold til den internationale konvention om beskyttelse af plantenyheder (UPOV-konventionen), som Republikken Kasakhstan skal gøre en rimelig indsats for at tiltræde.

Afdeling 3

Håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder

Artikel 97

Generelle forpligtelser

1. Parterne bekræfter deres forpligtelser i henhold til TRIPS-aftalen, særlig del III, og påser, at de supplerende foranstaltninger, procedurer og retsmidler i denne afdeling er til rådighed for at sikre håndhævelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder ⁽¹⁾.

2. Disse foranstaltninger, procedurer og retsmidler skal være fair og rimelige, de må ikke være unødigt komplicerede eller udgiftskrævende, og de må ikke indebære urimelige frister eller medføre ugrundede forsinkelser. De skal ligeledes være effektive, stå i et rimeligt forhold til krænkelsen og have afskrækkende virkning, og de skal anvendes på en sådan måde, at der ikke opstår hindringer for lovlig samhandel, og at der ydes garanti mod misbrug af dem.

Artikel 98

Rekvirenter

Parterne anerkender som personer, der kan anmode om anvendelse af de foranstaltninger, procedurer og retsmidler, der er omhandlet i denne afdeling og i del III af TRIPS-aftalen:

- a) indehavere af intellektuelle ejendomsrettigheder i overensstemmelse med intern lovgivning
- b) alle andre personer, der har tilladelse til at anvende disse rettigheder, navnlig licenshavere, i det omfang det er muligt efter og i overensstemmelse med intern lovgivning

⁽¹⁾ I forbindelse med artikel 98-110 dækker »intellektuelle ejendomsrettigheder« mindst følgende rettigheder: ophavsret, ophavsretsbeslægtede rettigheder, en databasefremstillers sui generis-ret, rettigheder tilhørende frembringeren af et halvlederprodukts topografi, varemærkerettigheder, designrettigheder, patentrettigheder, herunder rettigheder i medfør af supplerende beskyttelsescertifikater, geografiske betegnelser, brugsmønsterrättigheder, plantesortsrettigheder og handelsnavne, for så vidt disse er beskyttet som eneret i den pågældende interne lovgivning.

- c) organisationer til kollektiv forvaltning af intellektuelle ejendomsrettigheder, der efter reglerne er officielt anerkendt som berettigede til at repræsentere indehavere af intellektuelle ejendomsrettigheder, i det omfang det er muligt efter og i overensstemmelse med intern lovgivning
- d) faglige interesseorganisationer og andre personer, der er anerkendt som berettigede til at repræsentere indehavere af intellektuelle ejendomsrettigheder, i det omfang det er muligt efter og i overensstemmelse med intern lovgivning.

Artikel 99

Bevismateriale

1. Hver parts retslige myndigheder skal være bemyndigede til, når en part har fremført et rimeligt tilgængeligt bevismateriale, der er tilstrækkeligt til at understøtte hans påstande, og til støtte for sine påstande har angivet bevismateriale, som modparten har kontrol over, at pålægge modparten at fremlægge det pågældende bevismateriale, under forudsætning af at fortrolige oplysninger beskyttes.
2. På de i stk. 1 omhandlede betingelser træffer hver part i tilfælde af krænkelse af en intellektuel ejendomsrettighed i kommerciel målestok de nødvendige foranstaltninger til, at de kompetente retslige myndigheder, når det er hensigtsmæssigt, på begæring kan kræve fremlæggelse af dokumenter med bankoplysninger samt finansielle og kommercielle oplysninger, som modparten har kontrol over, under forudsætning af at fortrolige oplysninger beskyttes.

Artikel 100

Foranstaltninger til sikring af bevismateriale

1. Hver part sikrer, allerede inden behandlingen af en sag vedrørende realiteten påbegyndes, at de kompetente retslige myndigheder på begæring af en rettighedshaver, der har fremført et rimeligt tilgængeligt bevismateriale til støtte for sin påstand om, at vedkommendes intellektuelle ejendomsret er blevet krænket eller vil blive krænket, træffer afgørelse om, at der omgående skal iværksættes effektive foreløbige foranstaltninger med henblik på at sikre det relevante bevismateriale i forbindelse med den påståede krænkelse, under forudsætning af at fortrolige oplysninger beskyttes.
2. Sådanne foranstaltninger kan omfatte en udførlig beskrivelse af de omtvistede varer med eller uden udtagning af prøver eller en beslaglæggelse af disse og, når det er hensigtsmæssigt, af de materialer og redskaber, der har været anvendt i fremstillingen og/eller distributionen af disse varer og af de hertil hørende dokumenter. Disse foranstaltninger træffes, om nødvendigt uden at modparten høres, især hvis en forsinkelse vil kunne påføre rettighedshaveren et uopretteligt tab, eller hvor der foreligger en påviselig risiko for tilintetgørelse af bevismateriale.

Artikel 101

Ret til information

1. Hver part sikrer, at de kompetente retslige myndigheder i forbindelse med sager om krænkelse af en intellektuel ejendomsrettighed og som svar på en velbegrunnet og forholdsmæssig afpasset begæring fra rekvirenten, kan pålægge den krænkende part og/eller enhver anden person at give oplysninger om oprindelsen af og distributionskanalerne for de varer eller tjenesteydelser, der krænker en intellektuel ejendomsrettighed, såfremt den pågældende:
 - a) er fundet i besiddelse af de omtvistede varer i kommerciel målestok
 - b) er fundet i færd med at anvende de omtvistede tjenesteydelser i kommerciel målestok
 - c) er fundet i færd med at yde tjenesteydelser, der anvendes i de omtvistede aktiviteter, i kommerciel målestok, eller
 - d) er blevet identificeret af den i litra a), b) eller c) omhandlede person som indblandet i produktion, fremstilling eller distribution af sådanne varer eller levering af sådanne tjenesteydelser.

2. De i stk. 1 nævnte oplysninger omfatter:
 - a) navn og adresse på producenter, fremstillere, distributører, leverandører og andre tidligere indehavere af varer eller tjenesteydelser samt på engros- og detailhandelsled
 - b) oplysninger om producerede, fremstillede, leverede, modtagne eller bestilte mængder og om den pris, der er opnået for de pågældende varer eller tjenesteydelser.
3. Stk. 1 og 2 finder anvendelse under forbehold af andre lovbestemmelser, der:
 - a) tillægger rettighedshaveren ret til mere detaljeret information
 - b) regulerer brugen af oplysninger meddelt i henhold til denne artikel i civilretlige eller strafferetlige sager
 - c) omhandler erstatningsansvaret ved misbrug af retten til information
 - d) danner grundlag for at nægte at meddele oplysninger, som ville tvinge den i stk. 1 omhandlede person til at indrømme, at vedkommende selv eller en nær slægtning har deltaget i en krænkelse af en intellektuel ejendomsrettighed, eller
 - e) omhandler beskyttelsen af fortrolige kilder til information eller behandlingen af personoplysninger.

Artikel 102

Foreløbige og retsbevarende foranstaltninger

1. Hver part sikrer, at de retslige myndigheder på begæring af rekvirenten kan udstede et foreløbigt påbud over for den påståede krænker med henblik på at forhindre en nært forestående krænkelse af en intellektuel ejendomsrettighed eller midlertidigt, og hvis det er muligt i henhold til egen lovgivning, under trussel om tvangsbøder, forbyde en fortsættelse af den påståede krænkelse af den pågældende rettighed eller gøre denne fortsættelse betinget af, at der stilles sikkerhed for erstatning til rettighedshaveren. Et foreløbigt påbud kan på de samme betingelser og i overensstemmelse med intern lovgivning udstedes til en mellemmand, hvis ydelser anvendes af tredjemand til krænkelse af en intellektuel ejendomsrettighed.
2. Et foreløbigt påbud kan også udstedes for at kræve beslaglæggelse eller aflevering af varer, der mistænkes for at krænke en intellektuel ejendomsrettighed, for at forhindre, at de indføres i handelen eller omsættes.
3. I tilfælde af overtrædelser i kommerciel målestok sikrer hver part, at de retslige myndigheder, hvis rekvirenten godtgør, at der foreligger omstændigheder, som kan vanskeliggøre inddrivelsen af erstatning, i overensstemmelse med intern lovgivning kan kræve arrest i den påståede krænkende parts løsøre, faste ejendom, herunder indefrysning af bankkonti og andre aktiver. Med henblik herpå kan de retslige myndigheder kræve fremlæggelse af dokumenter med bankoplysninger samt finansielle og kommercielle oplysninger eller passende adgang til de relevante oplysninger.

Artikel 103

Korrigerende foranstaltninger

1. Hver part sikrer, at de kompetente retslige myndigheder på begæring af rekvirenten, og uden at det berører den erstatning, der skal udredes til rettighedshaveren som følge af krænkelsen, og uden nogen form for godtgørelse, kan kræve, at de varer, som de har fastslået krænker en intellektuel ejendomsrettighed, tilbagekaldes eller fjernes fra handelen eller destrueres. Hvis det er relevant, kan de kompetente retslige myndigheder desuden kræve tilintetgørelse af de materialer og redskaber, der primært har været anvendt til at skabe eller fremstille de pågældende varer.
2. Hver parts retslige myndigheder skal have myndighed til at beordre disse foranstaltninger gennemført for rettighedskrænkerens regning, medmindre særlige grunde taler herimod.

*Artikel 104***Påbud**

Hver part sikrer, at de retslige myndigheder, når der træffes en retsafgørelse, som fastslår en krænkelse af en intellektuel ejendomsrettighed, kan udstede et påbud til den krænkende part med henblik på at forhindre fortsat krænkelse. Hvis det er muligt efter egen lovgivning, pålægges der ved manglende overholdelse af et påbud i givet fald en tvangsbøde for at sikre, at påbuddet overholdes. Hver part sikrer desuden, at rettighedshaverne kan anmode om, at der udstedes et påbud til mellemmand, hvis tjenester anvendes af tredjemand til at krænke en intellektuel ejendomsrettighed.

*Artikel 105***Alternative foranstaltninger**

Hver part kan i overensstemmelse med intern lovgivning bestemme, at de kompetente retslige myndigheder, når det er hensigtsmæssigt, og på begæring af den person, der kan pålægges de i artikel 103 og/eller 104 nævnte foranstaltninger, kan beordre betaling til den forurettede af en kontant godtgørelse i stedet for anvendelse af foranstaltningerne i artikel 103 og/eller 104, hvis personen har handlet uforsætligt og ikke har udvist uagtsomhed, hvis gennemførelsen af de pågældende foranstaltninger ville skade ham uforholdsmæssigt meget, og hvis en kontant godtgørelse til den forurettede forekommer rimeligt tilfredsstillende.

*Artikel 106***Erstatning**

1. Hver part sikrer, at når de retslige myndigheder fastsætter erstatningen:
 - a) tager de hensyn til alle relevante aspekter, såsom negative økonomiske konsekvenser, herunder den forurettedes tab af fortjeneste, den krænkende parts uberettigede fortjeneste, og, når det er hensigtsmæssigt, andre elementer end de økonomiske, herunder den ikke-økonomiske skade, rettighedshaveren har lidt som følge af krænkelsen, eller
 - b) kan de, når det er hensigtsmæssigt, fastsætte erstatningen til et fast beløb på grundlag af elementer, der som minimum svarer til størrelsen af de gebyrer eller afgifter, som den krænkende part skulle have betalt, hvis han havde anmodet om tilladelse til at anvende den pågældende intellektuelle ejendomsrettighed.
2. I sager, hvor den krænkende part har krænket intellektuelle ejendomsrettigheder uden at vide det eller uden at have rimelig grund til at vide det, kan hver part bestemme, at de retslige myndigheder kan træffe beslutning om tilbagebetaling af et overskud eller om betaling af en erstatning, der kan være fastsat på forhånd, til den krænkede part.

*Artikel 107***Sagsomkostninger**

Hver part sikrer, at rimelige og forholdsmæssigt afpassede sagsomkostninger og andre udgifter, som den part, der har vundet sagen, har afholdt, som generel regel bæres af den part, der har tabt sagen, medmindre billighedshensyn taler imod dette.

*Artikel 108***Offentliggørelse af retsafgørelser**

Hver part sikrer, at de retslige myndigheder i søgsmål vedrørende krænkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder kan træffe afgørelse om, at der på begæring af rekvirenten og for den krænkende parts regning træffes passende foranstaltninger til formidling af information om afgørelsen, og at retsafgørelsen opslås og offentliggøres i sin helhed eller i uddrag.

*Artikel 109***Formodning om ophavs- eller ejendomsret**

Ved anvendelse af de i denne afdeling omhandlede foranstaltninger, procedurer og retsmidler er det tilstrækkeligt, at navnet på ophavsmanden til et litterært eller kunstnerisk værk, indtil det modsatte er bevist, er anført på værket på sædvanlig måde for at vedkommende kan betragtes som ophavsmand og dermed være berettiget til at anlægge sag om krænkelse. Dette finder tilsvarende anvendelse på indehavere af ophavsretsbeslægtede rettigheder for så vidt angår det beskyttede materiale.

*Artikel 110***Administrative procedurer**

Hvis civilretlige procedurer — som følge af de administrative procedurer i forbindelse med en sag — kan finde anvendelse, skal sådanne procedurer følge principper, der indholdsmæssigt svarer til de i de relevante bestemmelser i denne afdeling fastsatte.

*Artikel 111***Foranstaltninger ved grænsen**

1. Ved gennemførelsen af foranstaltninger ved grænsen vedrørende håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder sikrer hver part overholdelse af dens forpligtelser under GATT 1994 og TRIPS-aftalen.
2. For at sikre beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder i hver af parternes toldområde vedtager toldmyndighederne inden for rammerne af deres myndighed en række metoder til udpegning af forsendelser, der indeholder varer, som mistænkes for at krænke intellektuelle ejendomsrettigheder som omhandlet i stk. 3 og 4. Disse metoder skal omfatte risikoanalyseteknikker, som bl.a. er baseret på oplysninger forelagt af rettighedsindehaverne, efterretninger og ladningskontroller.
3. Toldmyndighederne har myndighed til efter anmodning fra rettighedshaveren at træffe foranstaltninger til at tage varer i bevaring eller suspendere frigivelsen af varer under toldkontrol, som mistænkes for at krænke varemærker, ophavsret og beslægtede rettigheder eller geografiske betegnelser.
4. Toldmyndighederne i Republikken Kasakhstan skal senest tre år efter den dato, fra hvilken dette afsnit finder anvendelse, have myndighed til at træffe foranstaltninger — efter anmodning fra rettighedshaveren — til at tage varer i bevaring eller suspendere frigivelsen af varer under toldkontrol, som mistænkes for at krænke patenter, brugsmønstre, industrielle design, integrerede kredsløbs topografi eller plantesortsrettigheder, på betingelse af at Den Europæiske Union inden udløbet af det andet år af treårsperioden har sørget for den fornødne uddannelse af repræsentanter for de bemyndigede organer som f.eks. toldembedsmænd, anklagere, dommere og andet personale, hvis det er relevant.
5. Toldmyndighederne har myndighed til på eget initiativ at tage varer i bevaring eller suspendere frigivelsen af varer under toldkontrol, som mistænkes for at krænke varemærker, ophavsret og beslægtede rettigheder eller geografiske betegnelser.
6. Toldmyndighederne i Republikken Kasakhstan skal senest fem år efter den dato, fra hvilken dette afsnit finder anvendelse, have myndighed til på eget initiativ at tage varer i bevaring eller suspendere frigivelsen af varer under toldkontrol, som mistænkes for at krænke patenter, brugsmønstre, industrielle design, integrerede kredsløbs topografi eller plantesortsrettigheder, på betingelse af, at Den Europæiske Union senest to år inden udløbet af femårsperioden har sørget for den fornødne uddannelse af repræsentanter for de bemyndigede organer som f.eks. toldembedsmænd, anklagere, dommere og andet personale, hvis det er relevant.
7. Uanset stk. 3 -6 er der ikke nogen pligt til at anvende bevarings- eller suspensionsforanstaltninger på import af varer, der udbydes på et andet lands marked af rettighedshaveren eller med dennes samtykke.

8. Parterne er enige om effektiv gennemførelse af artikel 69 i TRIPS-aftalen, hvad angår international handel med varer, som mistænkes for at krænke intellektuelle ejendomsrettigheder. Til dette formål skal hver part være rede til at oprette og give den anden part underretning om et kontaktpunkt hos dens toldmyndigheder for at lette samarbejdet. Samarbejdet kan omfatte udveksling af oplysninger om ordninger til modtagelse af oplysninger fra rettighedshavere, bedste praksis og erfaringer med risikostyringsstrategier samt oplysninger til hjælp ved udpegning af forsendelser, som mistænkes for at indeholde krænkende varer.

9. Hver parts toldmyndigheder skal være rede til at samarbejde på begæring af den anden part eller på eget initiativ for at forelægge relevante til rådighed værende oplysninger for den anden parts toldmyndigheder, navnlig om varer, der er i transit gennem en af parternes territorium og har bestemmelsessted eller oprindelse i den anden part.

10. Uden at dette berører andre former for samarbejde, finder protokollen om gensidig administrativ bistand i toldspørgsmål anvendelse i forbindelse med stk. 8 og 9 for så vidt angår overtrædelser af toldlovgivningen i tilknytning til intellektuelle ejendomsrettigheder.

11. Med forbehold af Samarbejdsrådets beføjelser er det det i artikel 25, stk. 3, omhandlede Underudvalg vedrørende Toldsamarbejde, som er ansvarligt for at sikre, at denne artikel fungerer efter hensigten og gennemføres korrekt. Underudvalget vedrørende Toldsamarbejde fastsætter prioriteterne og sørger for passende procedurer for samarbejde mellem parternes kompetente myndigheder.

Afdeling 4

Formidleransvar for tjenesteydere

Artikel 112

Anvendelse af mellemmænds tjenester

Parterne erkender, at mellemmænds tjenesteydelser kan anvendes af tredjemand til ulovlige aktiviteter. For at sikre den frie bevægelighed for informationstjenester og samtidig styrke den intellektuelle ejendomsret på det digitale område træffer parterne de i denne afdeling beskrevne foranstaltninger vedrørende mellemliggende tjenesteydere, når disse tjenesteydere på ingen måde er involveret i de informationer, der transmitteres.

Artikel 113

Formidleransvar for tjenesteydere: ren videreformidling («mere conduit»)

1. Ved levering af en informationssamfundstjeneste i form af transmission på et kommunikationsnet af information, der leveres af en tjenestemodtager, eller levering af adgang til et kommunikationsnet sikrer parterne, at tjenesteyderen ikke er ansvarlig for den transmitterede information, forudsat at tjenesteyderen:

- a) ikke selv iværksætter transmissionen
- b) ikke udvælger modtageren af transmissionen, og
- c) ikke udvælger og ikke ændrer den transmitterede information.

2. Den i stk. 1 omhandlede transmission og levering af adgang omfatter automatisk, mellemliggende og kortvarig oplagring af transmitteret information, forudsat at denne oplagring udelukkende tjener til udførelse af transmission på kommunikationsnettet, og dens varighed ikke overstiger den tid, der med rimelighed kan antages at være nødvendig til transmissionen.

3. Denne artikel berører ikke en domstols eller en administrativ myndigheds muligheder for i overensstemmelse med intern lovgivning at kræve, at en tjenesteyder bringer en overtrædelse til ophør eller forhindrer den.

*Artikel 114***Formidleransvar for tjenesteydere: caching**

1. Parterne sikrer, at tjenesteyderen i tilfælde af levering af en informationssamfundstjeneste, der består i transmission på et kommunikationsnet af information, som leveres af en tjenestemodtager, ikke pådrager sig ansvar for automatisk, mellemliggende og midlertidig oplagring af denne information foretaget alene med det formål at gøre senere transmission af informationen til andre tjenestemodtagere efter disses anmodning mere effektiv, forudsat:

- a) at tjenesteyderen ikke ændrer informationen
- b) at tjenesteyderen overholder betingelserne for adgang til informationen
- c) at tjenesteyderen overholder reglerne om ajourføring af informationen, angivet på en måde, der er almindelig anerkendt og anvendt af industrien
- d) at tjenesteyderen ikke foretager indgreb i den lovlige anvendelse af teknologi, som er almindelig anerkendt og anvendt af industrien, med det formål at skaffe sig data om anvendelsen af informationen, og
- e) at tjenesteyderen straks tager skridt til at fjerne den information, han har oplagret, eller til at hindre adgangen til den, når han får konkret kendskab til, at informationen er blevet fjernet fra nettet eller adgangen til den hindret, eller at en domstol eller en administrativ myndighed har krævet informationen fjernet eller adgangen til den hindret.

2. Denne artikel berører ikke en domstols eller en administrativ myndigheds muligheder for i overensstemmelse med intern lovgivning at kræve, at en tjenesteyder bringer en overtrædelse til ophør eller forhindrer den.

*Artikel 115***Formidleransvar for tjenesteydere: »hosting«**

1. Parterne sikrer, at tjenesteyderen i tilfælde af levering af en informationssamfundstjeneste, som består i oplagring af information leveret af en tjenestemodtager, ikke pådrager sig ansvar for information oplagret på anmodning af en tjenestemodtager, forudsat at tjenesteyderen:

- a) ikke har konkret kendskab til den ulovlige aktivitet eller information og, for så vidt angår erstatningskrav, ikke har kendskab til forhold eller omstændigheder, hvoraf den ulovlige aktivitet eller information fremgår, eller
- b) fra det øjeblik, hvor han får et sådant kendskab, straks tager skridt til at fjerne informationen eller hindre adgangen til den.

2. Stk. 1 finder ikke anvendelse, når tjenestemodtageren handler under tjenesteyderens myndighed eller kontrol.

3. Denne artikel berører ikke en domstols eller en administrativ myndigheds muligheder for i overensstemmelse med intern lovgivning at kræve, at en tjenesteyder bringer en overtrædelse til ophør eller forhindrer den, eller en parts muligheder for at fastlægge procedurer for at fjerne information eller hindre adgangen til den.

*Artikel 116***Ingen generel overvågningsforpligtelse**

1. Parterne må ikke pålægge tjenesteydere, der leverer de i artikel 113-115 omhandlede tjenester, en generel forpligtelse til at overvåge den information, de fremsender eller oplagrer, eller en generel forpligtelse til aktivt at undersøge forhold eller omstændigheder, der tyder på ulovlig virksomhed.

2. Parterne kan kræve, at leverandører af informationssamfundstjenester straks underretter de kompetente offentlige myndigheder om påståede ulovlige aktiviteter, der udøves, eller information, der leveres af deres tjenestemodtagere. Parterne kan også kræve, at leverandører af informationssamfundstjenester på anmodning giver de kompetente myndigheder oplysninger, som gør det muligt at identificere de tjenestemodtagere, de har oplagringsaftaler med.

Artikel 117

Anvendelsesdato for artikel 112-116

Republikken Kasakhstan gennemfører forpligtelserne i artikel 112-116 fuldt ud senest fem år efter den dato, fra hvilken dette afsnit finder anvendelse.

Artikel 118

Samarbejde

1. Parterne tilskynder til udvikling af samarbejde mellem erhvervs sammenslutninger og -organisationer om beskyttelse og håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder.
2. Parterne er enige om at samarbejde med henblik på at støtte gennemførelsen af de forpligtelser, der indgås i henhold til dette kapitel. Samarbejdet omfatter, men er ikke begrænset til:
 - a) udveksling af oplysninger om deres respektive retlige rammer for intellektuelle ejendomsrettigheder og relevante regler for beskyttelse og håndhævelse; udveksling af erfaringer om lovgivningsprocessen inden for disse områder
 - b) udveksling af erfaringer med beskyttelse og håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder
 - c) udveksling af erfaringer med beskyttelse og håndhævelse blandt toldmyndigheder, politi, administrative og retslige myndigheder samt interesserede organisationer; samordning med henblik på at forhindre eksport af forfalskede varer
 - d) kapacitetsopbygning, og
 - e) fremme og formidling af oplysninger og viden om intellektuelle ejendomsrettigheder i bl.a. erhvervskredse og civilsamfundet; øget bevidsthed og oplysning af forbrugere og rettighedshavere.

KAPITEL 8

Offentlige udbud

Artikel 119

Definitioner

I dette kapitel forstås ved:

- a) »kommercielle varer eller tjenesteydelser«: varer eller tjenesteydelser af en type, der generelt sælges eller udbydes til salg på det kommercielle marked til og sædvanligvis købes af ikke-statslige købere til ikke-statslige formål
- b) »tjenesteydelse inden for bygge- og anlægsvirksomhed«: en tjenesteydelse, der har til formål at udføre et bygge- eller anlægsarbejde ved et hvilket som helst middel, jf. hovedgruppe 51 i FN's foreløbige centrale produktnomenklatur (»CPCprov«)
- c) »dage«: kalenderdage

- d) »elektronisk auktion«: en gentagen proces, hvor nye og lavere priser og/eller nye værdier for visse elementer i tilbuddene præsenteres ad elektronisk vej efter den første fuldstændige vurdering af tilbuddene, således at disse kan klassificeres på grundlag af automatisk behandling. Visse tjenesteydelseskontrakter og visse bygge- og anlægskontrakter, der involverer en intellektuel indsats, som f.eks. projektering af bygge- og anlægsarbejder, kan derfor ikke gøres til genstand for elektroniske auktioner
- e) »skriftlig«: ethvert udtryk i ord eller tal, der kan læses, gengives og senere videreformidles; det kan omfatte elektronisk fremsendte og lagrede oplysninger
- f) »udbud med forhandling«: en udbudsprocedure, hvorved ordregiveren kontakter en eller flere leverandører efter eget valg
- g) »foranstaltning«: enhver lov, forskrift, procedure, administrativ vejledning eller praksis eller en ordregivers handlinger i forbindelse med et omfattet udbud
- h) »leverandørliste«: en liste over leverandører, som en ordregiver har fastslået opfylder betingelserne for optagelse på den pågældende liste, og som ordregiveren agter at anvende mere end en gang
- i) »bekendtgørelse om påtænkte udbud«: en bekendtgørelse offentliggjort af en ordregiver, som opfordrer interesserede leverandører til at indsende en anmodning om deltagelse, et tilbud eller begge dele
- j) »offentligt udbud«: en udbudsprocedure, hvorved allerede interesserede leverandører kan afgive tilbud
- k) »person«: en fysisk eller en juridisk person
- l) »ordregiver«: en enhed, der er omfattet af del 1-3 i bilag III
- m) »kvalificeret leverandør«: en leverandør, der opfylder betingelserne for deltagelse, og som en ordregiver derfor anerkender
- n) »begrænset udbud«: en udbudsprocedure, hvor ordregiveren kun opfordrer kvalificerede leverandører til at afgive tilbud
- o) »tjenesteydelser«: omfatter også tjenesteydelser inden for bygge- og anlægsvirksomhed, medmindre andet er angivet
- p) »standard«: et dokument, der er godkendt af et anerkendt organ, og som med henblik på konstant og gentagen anvendelse fastsætter regler, retningslinjer eller kendetegn for varer eller tjenesteydelser eller de dermed forbundne processer og produktionsmetoder, og hvis overholdelse ikke er obligatorisk. En standard kan også omfatte eller udelukkende fastsætte de krav til terminologi, symboler, emballering, mærkning eller etikettering, som en vare, tjenesteydelse, produktionsproces eller produktionsmetode skal opfylde
- q) »leverandør«: en person eller gruppe af personer, der leverer eller kan levere varer eller tjenesteydelser
- r) »teknisk specifikation«: et krav i udbuddet:
 - i) hvorved kendetegnene for de varer eller tjenesteydelser, der skal indkøbes, herunder kvalitet, ydeevne, sikkerhed og dimensioner eller processerne eller metoderne for produktion eller levering heraf, fastsættes, eller
 - ii) som vedrører kravene til terminologi, symboler, emballering, mærkning eller etikettering, som en vare eller tjenesteydelse skal opfylde.

Artikel 120

Anvendelsesområde og dækning

Anvendelse af dette kapitel

1. Dette kapitel finder anvendelse på alle foranstaltninger vedrørende de omfattede udbud, uanset om de gennemføres helt eller delvis elektronisk.

2. I dette kapitel forstås ved »omfattede udbud« udbud til statslig brug:
- a) af varer, tjenesteydelser eller alle kombinationer heraf:
 - i) som specificeret i bilag III, og
 - ii) som ikke foretages med henblik på kommercielt salg eller videresalg eller til brug i forbindelse med produktion eller levering af varer og tjenesteydelser til kommercielt salg eller videresalg
 - b) der foretages på basis af en kontrakt, uanset dennes form, herunder køb, leasing eller leje med eller uden forkøbsret
 - c) hvis værdi er lig med eller overstiger den relevante tærskelværdi, der er specificeret i bilag III, på tidspunktet for offentliggørelsen af en bekendtgørelse i henhold til artikel 124
 - d) foretaget af en ordregiver, og
 - e) som ikke på anden vis er udelukket fra at være omfattet i henhold til stk. 3 eller til bilag III.

Hvis værdien af et udbud er usikker, anslås den i henhold til stk. 6-8.

3. Medmindre andet er anført i bilag III, finder dette kapitel ikke anvendelse på:
- a) erhvervelse eller leje af jord, eksisterende bygninger eller anden fast ejendom eller rettigheder hertil
 - b) ikke-kontraktbaserede aftaler eller enhver form for bistand, som en part yder, herunder kooperative aftaler, tilskud, lån, kapitalindskud, garantier og skatteincitamerter
 - c) køb eller erhvervelse af finansformidler- og depottjenesteydelser, likvidations- og forvaltningstjenesteydelser for regulerede finansieringsinstitutter og tjenesteydelser i forbindelse med salg, afvikling og distribution af offentlig gæld, herunder lån og statsobligationer, gældsbeviser og andre værdipapirer
 - d) offentlige ansættelseskontrakter
 - e) udbud:
 - i) med særligt sigte på at yde international bistand, herunder udviklingsbistand
 - ii) inden for rammerne af den særlige procedure eller på de særlige betingelser, der gælder for en international aftale vedrørende udstationering af tropper eller vedrørende signatarlandenes fælles gennemførelse af et projekt, eller
 - iii) i henhold til den særlige procedure eller på de særlige betingelser, der gælder for en international organisation eller en organisation finansieret gennem internationale tilskud, lån eller andre former for bistand, når den gældende procedure eller betingelse ville være uforenelig med dette kapitel.

4. Bilag III indeholder for hver part følgende oplysninger:
- a) i del 1, de statslige ordregivere, hvis udbud er omfattet af dette kapitel
 - b) i del 2, de subcentrale statslige ordregivere, hvis udbud er omfattet af dette kapitel
 - c) i del 3, alle andre ordregivere, hvis udbud er omfattet af dette kapitel
 - d) i del 4, de varer, der er omfattet af dette kapitel
 - e) i del 5, de tjenesteydelser, dog ikke tjenesteydelser inden for bygge- og anlægsvirksomhed, der er omfattet af dette kapitel
 - f) i del 6, de tjenesteydelser inden for bygge- og anlægsvirksomhed, der er omfattet af dette kapitel, og
 - g) i del 7, almindelige bemærkninger.

5. Hvis en ordregiver i forbindelse med de omfattede udbud kræver, at personer, der ikke er omfattet af bilag III, skal foretage udbuddene i overensstemmelse med særlige krav, finder artikel 122 tilsvarende anvendelse på sådanne krav.

Værdiansættelse

6. Ved vurderingen af værdien af et offentligt udbud med henblik på at afgøre, om der er tale om et omfattende udbud:
- a) må ordregiveren ikke opdele udbuddet i særskilte udbud eller vælge eller anvende en særlig beregningsmetode til at vurdere et udbuds værdi med henblik på helt eller delvis at udelukke det fra anvendelsen af dette kapitel
 - b) skal ordregiveren inkludere den højeste anslåede værdi af udbuddet over den samlede varighed, uanset om kontrakten tildeles en eller flere leverandører, og tage højde for alle former for aflønning, herunder:
 - i) præmier, honorarer, provisioner og rente, og
 - ii) hvis udbuddet omfatter optioner, den samlede værdi af sådanne optioner.
7. Hvis et udbud fører til indgåelse af mere end én kontrakt eller til, at der indgås kontrakter i separate dele (i det følgende benævnt »tilbagevendende kontrakter«), baseres beregningen af den højeste anslåede værdi på:
- a) værdien af tilbagevendende kontrakter for samme type varer eller tjenesteydelser, som er tildelt inden for de seneste 12 måneder eller i ordregivers foregående regnskabsår, evt. justeret for at tage højde for forventede ændringer i mængden eller værdien af den vare eller tjenesteydelse, der leveres, i de efterfølgende 12 måneder, eller
 - b) den anslåede værdi af tilbagevendende kontrakter for samme type varer eller tjenesteydelser, der tildeles i de 12 måneder, der følger efter tildelingen af den oprindelige kontrakt eller ordregivers regnskabsår.
8. I forbindelse med udbud ved leasing eller leje med eller uden forkøbsret af varer eller tjenesteydelser eller udbud, hvor den samlede pris ikke fremgår, er beregningsgrundlaget:
- a) når der er tale om tidsbegrænsede kontrakter:
 - i) hvis kontraktens løbetid er 12 måneder eller derunder, den samlede anslåede maksimumværdi for hele kontraktens løbetid, eller
 - ii) hvis kontraktens løbetid overstiger 12 måneder, den samlede anslåede maksimumværdi, inklusive en eventuel anslået restværdi
 - b) for tidsbegrænsede kontrakter, den anslåede månedlige værdi multipliceret med 48, og
 - c) hvis det ikke er sikkert, om kontrakten bliver tidsbegrænset, finder beregningsgrundlaget i henhold til litra b) anvendelse.

*Artikel 121***Generelle undtagelser**

Med forbehold af kravet om, at sådanne foranstaltninger ikke anvendes på en måde, der udgør en vilkårlig eller uberettiget forskelsbehandling mellem parterne eller en skjult begrænsning af den internationale handel, må intet i dette kapitel fortolkes således, at det forhindrer en part i at indføre eller håndhæve foranstaltninger, som:

- a) er nødvendige for at beskytte den offentlige moral, orden eller sikkerhed
- b) er nødvendige for at beskytte menneskers, dyrs eller planter liv eller sundhed
- c) er nødvendige for at beskytte intellektuel ejendomsret, eller
- d) vedrører handicappedes eller filantropiske institutioners varer og tjenesteydelser eller varer og tjenesteydelser fremstillet ved fængselsarbejde.

Artikel 122

Generelle principper

Ikke-forskelsbehandling

1. Med hensyn til alle foranstaltninger vedrørende de omfattede udbud indrømmer parterne, herunder deres ordregivere, varer og tjenesteydelser fra den anden part og leverandører fra den anden part, der tilbyder sådanne varer eller tjenesteydelser, betingelsesløst en behandling, der ikke er mindre gunstig end den, de og deres ordregivere indrømmer deres egne varer, tjenesteydelser og lokalt etablerede leverandører.
2. Med hensyn til alle foranstaltninger vedrørende omfattede udbud må en part, herunder dennes ordregivere, ikke:
 - a) behandle en lokalt etableret leverandør mindre gunstigt end en anden lokalt etableret leverandør på grundlag af graden af udenlandsk tilhørsforhold eller ejerskab, eller
 - b) diskriminere mod en lokalt etableret leverandør på grundlag af, at de varer eller tjenesteydelser, der tilbydes af denne leverandør til et givet udbud, er varer eller tjenesteydelser fra den anden part.

Brug af elektroniske midler

3. I forbindelse med gennemførelse af omfattede udbud ad elektronisk vej sørger ordregiveren for:
 - a) at udbuddet gennemføres under anvendelse af informationsteknologisystemer og software, herunder sådanne, som vedrører autentifikation og kryptering af oplysninger, som er alment tilgængelige og interoperable med andre alment tilgængelige informationsteknologisystemer og anden tilgængelig software, og
 - b) at der opretholdes mekanismer, der sikrer integriteten af anmodninger om deltagelse og tilbud, herunder fastsættelse af tidspunktet for modtagelsen heraf og forebyggelse af uretmæssig adgang.

Gennemførelse af udbud

4. En ordregiver gennemfører de omfattede udbud på en åben og upartisk måde, som:
 - a) er i overensstemmelse med dette kapitel, og benytter metoder såsom offentligt udbud, begrænset udbud, udbud med forhandling og elektroniske auktioner
 - b) undgår interessekonflikter, og
 - c) forebygger korruption.

Oprindelsesregler

5. En part må med henblik på de omfattede udbud ikke anvende oprindelsesregler på varer eller tjenesteydelser importeret fra eller leveret af den anden part, som afviger fra de oprindelsesregler, som den pågældende part samtidig anvender i den normale handel på import eller leverancer af de samme varer eller tjenesteydelser fra samme part.

Foranstaltninger, der ikke specifikt vedrører udbud

6. Stk. 1 og 2 finder ikke anvendelse på: told eller andre afgifter, der pålægges ved import af varer; metoden til opkrævning af den type told og afgifter; andre importforskrifter eller formaliteter og foranstaltninger, der påvirker handelen med tjenesteydelser, undtagen foranstaltninger vedrørende de omfattede udbud.

*Artikel 123***Oplysninger om udbudssystemet**

1. Hver part:
 - a) offentliggør straks alle love, administrative bestemmelser, domstolsafgørelser, alment gældende administrative afgørelser, standardbestemmelser i kontrakter, der er påbudt i medfør af love eller administrative bestemmelser, og som ved henvisning er indarbejdet i bekendtgørelser og udbudsmateriale og procedurer i forbindelse med de omfattede udbud samt eventuelle ændringer heraf i officielt udpegede elektroniske eller trykte medier, som offentliggøres bredt og forbliver lettilgængelige for offentligheden, og
 - b) giver på anmodning en forklaring heraf til den anden part.
2. I del 1 i bilag IV anføres:
 - a) de elektroniske eller trykte medier, hvori hver part offentliggør de oplysninger, der er beskrevet i stk. 1
 - b) de elektroniske eller trykte medier, hvori hver part offentliggør de bekendtgørelser, der kræves i medfør af artikel 124, artikel 126, stk. 7, og artikel 133, stk. 2, og
 - c) adressen på det eller de websteder, hvor hver part offentliggør sine bekendtgørelser vedrørende kontrakter tildelt i henhold til artikel 133, stk. 2.
3. Hver part informerer straks Samarbejdsudvalget om eventuelle ændringer af partens oplysninger i del 1 i bilag IV. Samarbejdsudvalget træffer regelmæssigt afgørelser, der afspejler ændringerne af oplysningerne i del 1 i bilag IV.

*Artikel 124***Bekendtgørelser**

Bekendtgørelse om påtænkte udbud

1. I forbindelse med hvert omfattet udbud offentliggør ordregiveren en bekendtgørelse om påtænkte udbud i det relevante trykte eller elektroniske medie, jf. del 2 i bilag IV, undtagen under de omstændigheder, der er beskrevet i artikel 130. Disse medier offentliggøres bredt og skal være lettilgængelige for offentligheden mindst indtil udløbet af den tidsfrist, der er angivet i bekendtgørelsen. Bekendtgørelsen skal for ordregivere, der er omfattet af del 1, 2 eller 3 i bilag III, være tilgængelig ved hjælp af gebyrfriske elektroniske midler via en central portal som minimum i den periode, der er angivet i del 2 i bilag IV.
2. Medmindre andet er bestemt i dette kapitel, skal en bekendtgørelse om påtænkte udbud indeholde følgende:
 - a) ordregiverens navn og adresse samt andre oplysninger, der er nødvendige for at kontakte ordregiveren og indhente al relevant dokumentation vedrørende udbuddet samt omkostninger og eventuelle betalingsvilkår
 - b) en beskrivelse af udbuddet, herunder arten og mængden af varer eller tjenesteydelser, der skal indkøbes, og hvis mængden ikke kendes, så den skønnede mængde
 - c) i tilfælde af tilbagevendende kontrakter, eventuelt et skøn over tidsplanen for offentliggørelsen af efterfølgende bekendtgørelser om påtænkte udbud
 - d) en beskrivelse af eventuelle optioner
 - e) tidsfristen for levering af varerne eller tjenesteydelserne eller kontraktens varighed
 - f) den udbudsmetode, der vil blive anvendt, og hvorvidt den indebærer forhandling eller elektronisk auktion

- g) eventuelt adressen og sidste frist for indsendelse af anmodninger om deltagelse i udbudsproceduren
- h) adressen og sidste frist for afgivelse af tilbud
- i) det eller de sprog, hvorpå tilbuddene eller anmodningerne om deltagelse kan indgives, hvis de kan indgives på et andet sprog end den pågældende ordregiverparts officielle sprog
- j) en liste over og en kort beskrivelse af eventuelle betingelser for leverandørers deltagelse, herunder eventuelle krav om specifikke dokumenter eller certifikater, som leverandørerne skal fremlægge i forbindelse hermed, medmindre sådanne krav er indeholdt i det udbudsmateriale, der stilles til rådighed for alle interesserede leverandører samtidig med bekendtgørelsen om påtænkte udbud, og
- k) hvis en ordregiver i medfør af artikel 126 har til hensigt at udvælge et begrænset antal kvalificerede leverandører, der opfordres til at afgive tilbud, de kriterier, der vil blive anvendt for at udvælge dem, og en eventuel begrænsning af antallet af leverandører, der vil kunne afgive tilbud.

Bekendtgørelse i resuméform

3. I forbindelse med hvert påtænkt udbud offentliggør ordregiveren på engelsk eller fransk et lettilgængeligt resumé af bekendtgørelsen samtidig med offentliggørelsen af bekendtgørelsen om påtænkte udbud. Resuméet af bekendtgørelsen skal mindst indeholde følgende oplysninger:

- a) genstanden for udbuddet
- b) sidste frist for afgivelse af tilbud eller en eventuel sidste frist for at indgive anmodninger om deltagelse i udbuddet eller optagelse på en leverandørliste, og
- c) den adresse, hvorfra der kan anmodes om dokumenter vedrørende udbuddet.

Bekendtgørelse om planlagte udbud

4. Ordregivere opfordres til så tidligt som muligt hvert regnskabsår at offentliggøre en bekendtgørelse om deres fremtidige udbudsplaner (herefter benævnt »bekendtgørelse om planlagte udbud«) i de relevante trykte eller elektroniske medier, jf. del 2 i bilag IV. Denne bekendtgørelse om planlagte udbud skal indeholde genstanden for udbuddet og den planlagte dato for offentliggørelsen af bekendtgørelsen om påtænkte udbud.

5. En ordregiver, der er omfattet af del 3 i bilag III, kan anvende en bekendtgørelse om planlagte udbud i stedet for en bekendtgørelse om påtænkte udbud, forudsat at bekendtgørelsen om planlagte udbud indeholder så mange af oplysningerne i stk. 2, som er tilgængelige for ordregiveren, og en bemærkning om, at interesserede leverandører skal give udtryk for deres interesse i udbuddet over for ordregiveren.

Artikel 125

Betingelser for deltagelse

1. En ordregiver begrænser betingelserne for deltagelse i et udbud til de betingelser, der er vigtige for at sikre, at en leverandør har juridisk og finansiell kapacitet samt de kommercielle og tekniske evner til at påtage sig det relevante udbud.
2. Ved fastlæggelse af betingelserne for deltagelse:
 - a) må ordregiveren ikke indføre som betingelse, at en leverandør for at kunne deltage i et udbud tidligere har fået tildelt en eller flere kontrakter af ordregivere i en part
 - b) kan ordregiveren kræve relevant forudgående erfaring, hvis det er afgørende for at opfylde kravene i forbindelse med udbuddet, og
 - c) må ordregiveren ikke stille som betingelse, at en leverandør fra en part for at kunne deltage i et udbud eller få tildelt en kontrakt tidligere har fået tildelt en eller flere kontrakter af en ordregiver i den anden part, eller at leverandøren har forudgående erfaring på partens territorium, undtagen hvis forudgående erfaring er afgørende for at opfylde kravene i forbindelse med udbuddet.

3. Ved vurderingen af, om en leverandør opfylder betingelserne for deltagelse:
 - a) evaluerer ordregiveren leverandørens finansielle kapacitet og kommercielle og tekniske evner på grundlag af dennes forretningsaktiviteter både inden for og uden for ordregiverpartens territorium, og
 - b) baserer ordregiveren sin evaluering på de betingelser, han på forhånd har specificeret i bekendtgørelser eller udbudsmateriale.
4. En part og dennes ordregivere kan, hvor der foreligger beviser, udelukke en leverandør under henvisning til:
 - a) konkurs
 - b) urigtige erklæringer
 - c) betydelige eller vedvarende manglende resultater i forbindelse med væsentlige krav eller forpligtelser i medfør af en eller flere tidligere kontrakter
 - d) domme for alvorlige forbrydelser eller andre domme vedrørende alvorlige lovovertrædelser
 - e) faglig forseelse eller handlinger og forsømmelser, der påvirker leverandørens kommercielle integritet negativt, eller
 - f) manglende indbetaling af skatter og afgifter.

Artikel 126

Kvalifikationskrav til leverandører

Registreringssystemer og kvalifikationsprocedurer

1. En part, herunder dennes ordregivere, kan have et registreringssystem, hvor interesserede leverandører skal registrere sig og opgive visse informationer.
2. Parterne sikrer, at:
 - a) deres ordregivere bestræber sig på at mindske forskellene mellem deres kvalifikationsprocedurer
 - b) ordregivere, der fører registreringssystemer, bestræber sig på at mindske forskellene mellem deres registreringssystemer.
3. En part og dennes ordregivere må ikke indføre og anvende registreringssystemer eller kvalifikationsprocedurer, hvis formål eller virkning det er at skabe unødige hindringer for deltagelse af den anden parts leverandører i sine udbud.

Begrænset udbud

4. Hvis en ordregiver har til hensigt at anvende begrænset udbud, skal han:
 - a) i bekendtgørelsen om påtænkte udbud medtage mindst de oplysninger, der er angivet i artikel 124, stk. 2, litra a), b), f), g), j) og k), og opfordre leverandørerne til at indgive en anmodning om deltagelse, og
 - b) ved begyndelsen af fristen for afgivelse af tilbud formidle mindst de oplysninger, der er angivet i artikel 124, stk. 2, litra c), d), e), h) og i), til de kvalificerede leverandører, som informeres som anført i artikel 128, stk. 3, litra b).
5. Ordregivere giver alle kvalificerede leverandører mulighed for at deltage i et givet udbud, medmindre de i bekendtgørelsen om påtænkte udbud angiver en begrænsning i antallet af leverandører, der vil kunne afgive tilbud, og kriterierne for udvælgelse af det begrænsede antal leverandører.
6. Er udbudsmaterialet ikke gjort offentligt tilgængeligt fra datoen for offentliggørelsen af den i stk. 4 omhandlede bekendtgørelse, sikrer ordregiveren, at de pågældende dokumenter gøres tilgængelige samtidigt for alle kvalificerede leverandører, der er udvalgt i overensstemmelse med stk. 5.

Leverandørliste

7. Ordregivere kan føre en liste over leverandører, forudsat at den bekendtgørelse, der opfordrer interesserede leverandører til at anmode om optagelse på listen:

- a) offentliggøres en gang om året, og
- b) hvis den offentliggøres elektronisk, kontinuerligt er tilgængelig

på det relevante medie, jf. del 2 i bilag IV.

8. Den i stk. 7 omtalte bekendtgørelse skal indeholde:

- a) en beskrivelse af de varer og tjenesteydelser eller kategorier heraf, i forbindelse med hvilke listen eventuelt vil blive anvendt
- b) de betingelser, leverandørerne skal opfylde for at kunne blive optaget på listen, og de metoder, ordregiveren vil anvende med henblik på at kontrollere, om en leverandør opfylder de pågældende betingelser
- c) ordregiverens navn og adresse samt andre oplysninger, der er nødvendige for at kontakte ordregiveren og indhente al relevant dokumentation vedrørende listen
- d) listens gyldighedsperiode og den metode, hvorved den vil blive fornyet eller bragt til ophør, eller, hvis gyldighedsperioden ikke er angivet, den metode, hvorved der vil blive givet underretning om, at anvendelsen af listen er bragt til ophør
- e) en angivelse af, om listen kan blive anvendt ved udbud, der er omfattet af dette kapitel.

9. Hvis en leverandørliste er gyldig i tre år eller mindre, kan en ordregiver, uanset stk. 7, nøjes med at offentliggøre den bekendtgørelse, der er omhandlet i stk. 7, én gang i begyndelsen af listens gyldighedsperiode, forudsat at:

- a) listens gyldighedsperiode anføres i bekendtgørelsen, og det anføres, at der ikke vil blive offentliggjort yderligere bekendtgørelser, og
- b) bekendtgørelsen offentliggøres elektronisk og kontinuerligt er tilgængelig i hele listens gyldighedsperiode.

10. En ordregiver giver leverandører mulighed for på et hvilket som helst tidspunkt at ansøge om at blive optaget på leverandørlisten og medtager alle kvalificerede leverandører på listen inden for et rimeligt kort tidsrum.

11. Hvis en leverandør, som ikke er optaget på leverandørlisten, inden for fristen i artikel 128, stk. 2, indgiver en anmodning om at deltage i et udbud, som er baseret på en leverandørliste, samt alle nødvendige dokumenter, skal ordregiveren behandle anmodningen. Ordregiveren må ikke udelukke leverandører fra at komme i betragtning til udbuddet med den begrundelse, at ordregiver ikke har tilstrækkelig tid til at behandle anmodningen, medmindre denne i særlige tilfælde som følge af udbuddets komplekse karakter ikke er i stand til at afslutte behandlingen af anmodningen inden for den tidsfrist, der er fastsat for afgivelse af tilbud.

Ordregivere omfattet af del 3 i bilag III

12. En ordregiver, der er omfattet af del 3 i bilag III, kan anvende en bekendtgørelse, hvori leverandører opfordres til at ansøge om optagelse på leverandørlisten, som en bekendtgørelse om påtænkte udbud, forudsat at:

- a) bekendtgørelsen offentliggøres i overensstemmelse med stk. 7 og omfatter de oplysninger, der kræves i stk. 8, og så mange af de oplysninger, der kræves i henhold til artikel 124, stk. 2, som er tilgængelige, og at den indeholder en bemærkning om, at den udgør en bekendtgørelse om påtænkte udbud, eller at kun leverandører på leverandørlisten vil få yderligere besked om udbud, der er baseret på leverandørlisten, og
- b) ordregiveren straks giver leverandører, som over for ordregiveren har udtrykt interesse i et bestemt udbud, tilstrækkelige oplysninger til, at de kan vurdere, hvorvidt de er interesserede i udbuddet, herunder alle de resterende oplysninger, der kræves i henhold til artikel 124, stk. 2, for så vidt som disse oplysninger foreligger.

13. En ordregiver, der er omfattet af del 3 i bilag III, kan give en leverandør, der har ansøgt om optagelse på leverandørlisten i overensstemmelse med stk. 10, mulighed for at afgive tilbud i forbindelse med et bestemt udbud, hvis ordregiveren har tilstrækkelig tid til at undersøge, om leverandøren opfylder betingelserne for deltagelse.

Oplysninger om ordregivers beslutninger

14. En ordregiver informerer straks alle leverandører, der indgiver en anmodning om deltagelse i et udbud eller om optagelse på leverandørlisten, om ordregiverens beslutning med hensyn til anmodningen.

15. Hvis en ordregiver afviser at efterkomme en leverandørs anmodning om at deltage i et udbud eller om optagelse på leverandørlisten, ophører med at anerkende en leverandør som kvalificeret eller fjerner en leverandør fra leverandørlisten, informerer ordregiveren straks leverandøren og sender på leverandørens anmodning straks en skriftlig forklaring på årsagerne til ordregiverens beslutning.

Artikel 127

Tekniske specifikationer og udbudsmateriale

Tekniske specifikationer

1. En ordregiver må ikke udarbejde, vedtage eller anvende tekniske specifikationer eller foreskrive en overensstemmelsesvurderingsprocedure, hvis formål eller virkning det er at skabe unødige hindringer for international handel.

De tekniske specifikationer skal give leverandørerne lige muligheder, og de må ikke bevirke, at der skabes ubegrundede hindringer for liberalisering af markederne for offentlige udbud.

2. Ved fastsættelsen af de tekniske specifikationer for de varer eller tjenesteydelser, der er genstand for udbuddet, sørger ordregiveren, når det er relevant, for:

- a) at anføre de tekniske specifikationer som krav til ydeevne og funktion og ikke som krav til konstruktionsmæssige eller beskrivende egenskaber, og
- b) at basere de tekniske specifikationer på internationale standarder, hvis sådanne forefindes, og hvis det ikke er tilfældet, på nationale tekniske forskrifter, anerkendte nationale standarder eller byggeforskrifter.

3. Anvendes der krav til konstruktionsmæssige eller beskrivende egenskaber i forbindelse med de tekniske specifikationer, bør ordregiveren, når det er relevant, anvende udtryk som »eller lignende« i udbudsmaterialet og tager hensyn til tilbud, som klart opfylder kravene.

4. En ordregiver må ikke stille krav om tekniske specifikationer, der kræver eller henviser til et bestemt varemærke eller handelsnavn, patent, ophavsret, design eller type eller en bestemt oprindelse, producent eller leverandør, medmindre der ikke findes nogen anden nøjagtig eller forståelig måde at beskrive udbudskravene på, og forudsat at der i sådanne tilfælde tilføjes f.eks. »eller lignende« i udbudsmaterialet.

5. En ordregiver må ikke på en måde, der kan have til følge at forhindre konkurrence, søge eller modtage rådgivning, der kan anvendes til at udarbejde eller benytte en teknisk specifikation til et bestemt udbud, fra personer, som kan have en forretningsmæssig interesse i det pågældende udbud.

6. Det præciseres, at en part, herunder dennes ordregivere, i overensstemmelse med denne artikel kan udarbejde, indføre eller anvende tekniske specifikationer til at fremme bevarelsen af naturressourcer eller miljøbeskyttelsen.

Udbudsmateriale

7. Ordregivere forelægger leverandørerne et udbudsmateriale, der indeholder alle de oplysninger, der er nødvendige, for at leverandørerne kan udarbejde og afgive deres tilbud. Udbudsmaterialet skal, medmindre det allerede fremgår af bekendtgørelsen om påtænkte udbud, indeholde en fuldstændig beskrivelse af:

- a) udbuddet, herunder arten og mængden af varer eller tjenesteydelser, der skal indkøbes, og hvis mængden ikke kendes, så den skønnede mængde og eventuelle krav, der skal opfyldes, herunder tekniske specifikationer, overensstemmelsesvurdering, planer, tegninger eller brugsanvisninger

- b) eventuelle betingelser for leverandørers deltagelse, herunder en liste over oplysninger og dokumenter, som leverandørerne skal indgive i forbindelse med betingelserne for deres deltagelse
- c) alle evalueringskriterier, som ordregiver anvender ved tildelingen af kontrakten, og hvert kriteriums relative betydning, undtagen hvis prisen er det eneste kriterium
- d) eventuelle autentifikations- eller krypteringskrav eller andre krav til indsendelsen af oplysninger ad elektronisk vej, hvis ordregiveren vil gennemføre udbudsproceduren ved brug af elektroniske midler
- e) reglerne for den elektroniske auktion, hvis ordregiveren vil afholde en sådan, herunder præcisering af de elementer i tilbuddet, der er relevante for evalueringskriterierne
- f) datoen, tidspunktet og stedet for åbning af tilbuddene i tilfælde af offentlig åbning, samt eventuelt hvilke personer der må være til stede
- g) eventuelle andre betingelser, herunder betalingsbetingelser og begrænsninger i de midler, der må anvendes til at afgive tilbuddene, f.eks. i papirform eller elektronisk, og
- h) eventuelle datoer for levering af varer eller tjenesteydelser.

8. Ved fastlæggelsen af fristen for levering af de varer eller tjenesteydelser, der er omfattet af udbuddet, tager ordregiver hensyn til faktorer såsom udbuddets kompleksitet, omfanget af den forventede underentreprise og den tid, der realistisk kræves til produktion, udtagning fra lager og transport af varer fra forsendelsesstedet eller til levering af tjenesteydelser.

9. Evalueringskriterierne i bekendtgørelsen om påtænkte udbud eller i udbudsmaterialet kan bl.a. omfatte prisen og andre omkostningsfaktorer, kvalitet, teknisk værdi, miljøegenskaber og leveringsvilkår.

10. Ordregivere skal straks:

- a) forelægge udbudsmateriale for at give interesserede leverandører tilstrækkelig tid til at afgive tilbud
- b) udlevere udbudsmaterialet til interesserede leverandører efter anmodning, og
- c) besvare alle rimelige anmodninger om relevante oplysninger fra en leverandør, der deltager i udbudsproceduren, eller som er interesseret i at deltage, forudsat at sådanne oplysninger ikke giver den pågældende leverandør en fordel i forhold til den pågældendes konkurrenter.

Ændringer

11. Hvis en ordregiver forud for tildelingen af en kontrakt ændrer de kriterier eller krav, der er fastsat i bekendtgørelsen om påtænkte udbud eller i det udbudsmateriale, der udleveres til deltagende leverandører, eller ændrer eller genudsender en bekendtgørelse eller et udbudsmateriale, sender ordregiver skriftligt alle sådanne ændringer eller den ændrede eller genudsendte bekendtgørelse eller det ændrede eller genudsendte udbudsmateriale:

- a) til alle leverandører, der deltager på tidspunktet for ændringen eller genudsendelsen, hvis ordregiveren er bekendt med leverandørerne, og i alle andre tilfælde på samme måde som de oprindelige oplysninger, og
- b) i tilstrækkelig god tid til, at disse leverandører eventuelt kan ændre og afgive ændrede tilbud.

Artikel 128

Tidsfrister

Generelt

1. En ordregiver giver i overensstemmelse med sine egne rimelige behov leverandørerne tilstrækkelig tid til at udarbejde og indgive anmodninger om deltagelse og afgive tilbud, idet der tages hensyn til faktorer såsom:

- a) udbuddets art og kompleksitet

- b) omfanget af den forventede underentreprise, og
- c) den tid, det tager at fremsende tilbud fra såvel udlandet som selve landet, når de ikke fremsendes elektronisk.

Disse tidsfrister, inklusive eventuelle forlængelser, skal være fælles for alle interesserede eller deltagende leverandører.

Frister

2. En ordregiver, der anvender begrænset udbud, skal fastsætte, at sidste frist for indgivelse af anmodninger om deltagelse principielt ikke kan være mindre end 25 dage efter datoen for offentliggørelsen af bekendtgørelsen om påtænkte udbud. Hvis særlig tvingende omstændigheder, som kan dokumenteres af ordregiveren, ikke gør det muligt at overholde den pågældende frist, kan fristen afkortes til ikke under ti dage.

3. Med forbehold af stk. 4, 5, 7 og 8 skal ordregiveren fastsætte, at sidste frist for indgivelse af tilbud ikke er på under 40 dage fra den dato, hvor:

- a) bekendtgørelsen om påtænkte udbud, i tilfælde af offentligt udbud, offentliggøres, eller
- b) ordregiveren, i tilfælde af et begrænset udbud, meddeler leverandørerne, at de vil blive opfordret til at afgive tilbud, uanset om ordregiveren anvender en leverandørliste eller ej.

4. Ordregiveren kan afkorte den frist for afgivelse af tilbud, der er fastsat i overensstemmelse med stk. 3, til ikke under ti dage, hvis:

- a) ordregiveren har offentliggjort en bekendtgørelse om det planlagte udbud, jf. artikel 124, stk. 4, mindst 40 dage og ikke over 12 måneder forud for offentliggørelsen af bekendtgørelsen om påtænkte udbud, og denne bekendtgørelse indeholder:
 - i) en beskrivelse af udbuddet
 - ii) den omtrentlige sidste frist for afgivelse af tilbud eller indsendelse af anmodninger om deltagelse
 - iii) en erklæring om, at interesserede leverandører over for ordregiveren skal give udtryk for deres interesse i at deltage i udbuddet
 - iv) den adresse, hvorfra der kan anmodes om dokumenter vedrørende udbuddet, og
 - v) så mange oplysninger, der er påkrævet til bekendtgørelsen om påtænkte udbud i medfør af artikel 124, stk. 2, som er tilgængelige
- b) ordregiveren i forbindelse med offentlige udbud af tilbagevendende art i en første bekendtgørelse om påtænkte udbud har anført, at der i efterfølgende bekendtgørelser vil blive fastsat frister for afgivelse af tilbud på grundlag af dette stykke, eller
- c) særlig tvingende omstændigheder, som kan dokumenteres af ordregiveren, ikke gør det muligt at overholde fristen for afgivelse af tilbud, jf. stk. 3.

5. Ordregiveren kan afkorte den frist for afgivelse af tilbud, der er fastsat i stk. 3, med syv dage i forbindelse med hver af følgende omstændigheder:

- a) bekendtgørelsen om påtænkte udbud offentliggøres elektronisk
- b) hele udbudsmaterialet stilles til rådighed elektronisk fra datoen for offentliggørelsen af bekendtgørelsen om påtænkte udbud, og
- c) ordregiveren accepterer tilbud, der afgives elektronisk.

6. Brugen af bestemmelserne i stk. 5 sammenholdt med stk. 4 må under ingen omstændigheder medføre, at den frist for afgivelse af tilbud, der er fastsat i overensstemmelse med stk. 3, afkortes til under syv dage fra datoen for offentliggørelsen af bekendtgørelsen om påtænkte udbud.

7. Uanset alle andre bestemmelser i denne artikel kan ordregiveren, når der købes kommercielle varer eller tjenesteydelser, eller en kombination af begge, afkorte den frist for afgivelse af tilbud, der er fastsat i overensstemmelse med stk. 3, til ikke under 13 dage, forudsat at ordregiveren samtidig offentliggør både bekendtgørelsen om påtænkte udbud og udbudsmaterialet elektronisk. Hvis ordregiveren accepterer tilbud vedrørende kommercielle varer eller tjenesteydelser afgivet elektronisk, kan ordregiveren desuden afkorte den tidsfrist, der er fastsat i overensstemmelse med stk. 3, til ikke under syv dage.

8. Hvis en ordregiver, der er omfattet af del 3 i bilag III, har udvalgt alle eller et begrænset antal kvalificerede leverandører, kan fristen for afgivelse af tilbud fastsættes ved aftale mellem ordregiveren og de udvalgte leverandører. Hvis intet er aftalt, må fristen ikke være på under syv dage.

Artikel 129

Forhandling

1. Parterne kan fastsætte bestemmelser om, at ordregivere skal føre forhandlinger:
 - a) hvis ordregiver har tilkendegivet sin hensigt om at føre forhandlinger i bekendtgørelsen om påtænkte udbud, jf. artikel 124, stk. 2, eller
 - b) hvis det ved evalueringen konstateres, at intet tilbud indlysende er mest fordelagtigt ud fra de specifikke evalueringskriterier, der er fastsat i bekendtgørelsen om påtænkte udbud eller i udbudsmaterialet.
2. Ordregivere skal:
 - a) sikre, at enhver udelukkelse af leverandører, der deltager i forhandlinger, sker i overensstemmelse med de evalueringskriterier, der er fastsat i bekendtgørelsen om påtænkte udbud eller i udbudsmaterialet, og
 - b) når forhandlingerne er afsluttet, fastsætte en fælles frist for alle de resterende deltagende leverandører, inden for hvilken de kan afgive nye eller ændrede tilbud.

Artikel 130

Udbud med forhandling

1. Forudsat at denne bestemmelse ikke anvendes med henblik på at undgå konkurrence mellem leverandører eller på en måde, der diskriminerer leverandører fra den anden part eller beskytter indenlandske leverandører, kan en ordregiver anvende udbud med forhandling og vælge ikke at anvende artikel 124, 125, 126, 127 (stk. 7-11), 128, 129, 131 og 132, dog udelukkende på en af følgende betingelser:
 - a) forudsat at kravene i udbudsmaterialet ikke er blevet væsentligt ændret, hvis
 - i) der ingen tilbud blev afgivet, eller ingen leverandører anmodede om at deltage
 - ii) der ikke blev afgivet tilbud, der er i overensstemmelse med udbudsmaterialets væsentlige krav
 - iii) ingen leverandører opfyldte betingelserne for at deltage, eller
 - iv) de afgivne tilbud har været genstand for fusk
 - b) hvis kun en bestemt leverandør kan levere varerne eller tjenesteydelserne, og der ikke findes alternative varer eller tjenesteydelser, der kan erstatte disse, af følgende grunde:
 - i) fordi der er tale om et kunstværk
 - ii) som følge af beskyttelse af patenter, ophavsrettigheder eller andre eksklusive rettigheder, eller
 - iii) som følge af manglende konkurrence af tekniske årsager

- c) med henblik på yderligere leverancer fra den oprindelige leverandør af varer eller tjenesteydelser, der ikke var omfattet af det oprindelige udbud, hvis en udskiftning af leverandøren af sådanne supplerende varer og tjenesteydelser:
- i) ikke er mulig af økonomiske eller tekniske årsager såsom krav om indbyrdes ombyttelighed eller interoperabilitet med eksisterende udstyr, software, tjenesteydelser eller installationer, der blev indkøbt i forbindelse med det oprindelige udbud, og
 - ii) ville forårsage betydelige problemer eller en væsentlig forøgelse af ordregiverens omkostninger
- d) for så vidt det er strengt nødvendigt, når tvingende grunde som følge af begivenheder, som ordregiveren ikke har kunnet forudse, gør det umuligt at fremskaffe varerne eller tjenesteydelserne i tide ved offentligt eller begrænset udbud
- e) når der er tale om varer, der indkøbes på et råvaremarked
- f) når ordregiveren indkøber prototyper eller en ny vare eller tjenesteydelse, der er blevet udviklet på ordregiverens foranledning som led i eller med henblik på en bestemt kontrakt om forskning, forsøg, undersøgelse eller nyudvikling. Udvikling af nye varer eller tjenesteydelser kan omfatte en begrænset produktion eller begrænsede leverancer med henblik på at indarbejde resultaterne af feltforsøg og for at vise, at varen eller tjenesteydelsen kan fremstilles eller leveres i større mængder og i en acceptabel kvalitet, men omfatter ikke serieproduktion til påvisning af handelsmæssig levedygtighed eller til dækning af forsknings- og udviklingsomkostninger
- g) når der er tale om indkøb på ekstraordinært gunstige vilkår, der kun opstår inden for en meget kort tidsramme i tilfælde af usædvanlige salg, f.eks. ved likvidation, tvangsadministration eller konkurs, og ikke om rutinemæssige indkøb fra sædvanlige leverandører, eller
- h) hvis en kontrakt tildeles vinderen af en designkonkurrence, forudsat at:
- i) konkurrencen blev organiseret på en måde, der er i overensstemmelse med principperne i dette kapitel, navnlig bestemmelserne om offentliggørelse af en bekendtgørelse om påtænkte udbud, og
 - ii) deltagerne blev bedømt af en uafhængig jury med henblik på at tildele vinderen en designkontrakt.
2. Ordregiveren udarbejder en skriftlig rapport om hver enkelt kontrakt, der tildeles i henhold til bestemmelserne i stk. 1. Rapporten skal indeholde ordregiverens navn, de indkøbte varers eller tjenesteydelsers værdi og art og en erklæring om de bestemmelser og omstændigheder, jf. stk. 1, der berettiger anvendelsen af udbud med forhandling.

Artikel 131

Elektroniske auktioner

1. Ordregiverne kan anvende elektroniske auktioner.
2. Ved offentlige udbud, begrænsede udbud eller udbud med forhandling kan en ordregiver beslutte, at der anvendes elektronisk auktion inden tildelingen af en kontrakt, når kontraktspecifikationerne kan fastsættes nøjagtigt.

Den elektroniske auktion baseres på:

- a) priserne alene, når kontrakten tildeles på grundlag af den laveste pris, eller
 - b) priserne og/eller de nye værdier af de elementer i tilbuddene, der er anført i udbudsbetingelserne, når kontrakten tildeles på grundlag af det mest fordelagtige tilbud.
3. En ordregiver, der beslutter at afholde en elektronisk auktion, anfører dette i bekendtgørelsen om påtænkte udbud.

Udbudsbetingelserne skal bl.a. indeholde følgende oplysninger:

- a) de elementer, hvis værdier der holdes elektronisk auktion over, for så vidt disse elementer er kvantificerbare, således at de kan udtrykkes i tal eller procentdele
- b) de eventuelle grænser for de værdier, som kan fremlægges, således som de fremgår af specifikationer af udbuddets genstand

- c) de oplysninger, der vil blive stillet til tilbudsgivernes rådighed under den elektroniske auktion, og på hvilket tidspunkt de i givet fald stilles til rådighed
 - d) de oplysninger, der er relevante for afviklingen af den elektroniske auktion
 - e) de betingelser, på hvilke tilbudsgiverne kan byde, og især de mindste udsving mellem tilbuddene, som i givet fald kræves for at byde
 - f) de relevante oplysninger om det elektroniske system, der anvendes, og om betingelser og tekniske specifikationer for tilslutning.
4. Før ordregiveren afholder den elektroniske auktion, foretager han en første fuldstændig vurdering af tilbuddene efter det eller de tildelingskriterier og den vægtning heraf, der er fastlagt. Alle de tilbudsgivere, der har afgivet antagelige tilbud, opfordres samtidigt elektronisk til at fremlægge nye priser og/eller nye værdier; opfordringen indeholder alle de oplysninger, der er relevante for den individuelle tilslutning til det anvendte elektroniske udstyr, og præciserer begyndelsesdatoen og -tidspunktet for auktionen. Den elektroniske auktion kan finde sted i flere på hinanden følgende faser. Elektronisk auktion kan tidligst indledes to hverdage efter afsendelsen af opfordringen til at afgive tilbud.
5. Når tildelingen af kontrakten sker på grundlag af det mest fordelagtige tilbud, ledsages opfordringen af resultatet af den fulde vurdering af den berørte tilbudsgivers tilbud. Opfordringen indeholder ligeledes den matematiske formel, der ved elektronisk auktion bestemmer den automatiske omklassificering på grundlag af de nye priser og/eller nye værdier. Denne formel indarbejder vægtningen af alle de kriterier, der er fastsat, med henblik på at afgøre, hvilket tilbud der er det mest fordelagtige, således som det er angivet i udbudsbekendtgørelsen eller i udbudsbetingelserne; med henblik herpå skal eventuelle rammer for vægtnings udsving imidlertid forudgående udtrykkes ved en bestemt værdi.
6. I hver fase af den elektroniske auktion giver ordregiverne omgående og som et minimum alle tilbudsgivere tilstrækkelige oplysninger til, at de på et hvilket som helst tidspunkt kan fastslå deres respektive klassificering. De kan ligeledes give andre oplysninger om andre afgivne priser eller værdier, hvis dette er angivet i udbudsbetingelserne. De kan endvidere på et hvilket som helst tidspunkt give meddelelse om antallet af deltagere i den specifikke fase af auktionen. De må imidlertid under ingen omstændigheder give oplysning om tilbudsgivernes identitet under afviklingen af auktionens forskellige faser.
7. En ordregiver afslutter den elektroniske auktion i overensstemmelse med en eller flere af følgende fremgangsmåder:
- a) i opfordringen til at deltage i auktionen angiver ordregiveren den dato og det tidspunkt, der er fastsat på forhånd
 - b) når ordregiveren ikke modtager flere nye priser eller nye værdier, der opfylder kravene vedrørende mindsteudsving, præciserer ordregiveren i opfordringen til at deltage i auktionen den frist, vedkommende vil overholde fra modtagelsen af den sidst afgivne pris eller værdi, inden han afslutter den elektroniske auktion
 - c) når det antal auktionsfaser, der er fastsat i opfordringen til at deltage i auktionen, er gennemført.
8. Når ordregiveren har besluttet, at en elektronisk auktion skal afsluttes i overensstemmelse med stk. 7, litra c), eventuelt kombineret med fremgangsmåden i nævnte stykkes litra b), indeholder opfordringen til at deltage i auktionen tidsplanen for hver auktionsfase.
9. Efter afslutningen af den elektroniske auktion tildeler ordregiveren i overensstemmelse med artikel 132 kontrakten på baggrund af resultaterne af den elektroniske auktion.
10. Ordregiverne må ikke misbruge en elektronisk auktion eller anvende den på en måde, der kan forhindre, begrænse eller fordreje konkurrencen, eller på en måde, der kan ændre kontraktens genstand, således som den er udbudt ved offentliggørelsen af bekendtgørelsen om påtænkte udbud og fastlagt i udbudsbetingelserne.

Artikel 132

Behandling af tilbud og kontrakttildeling

Behandling af tilbud

1. En ordregiver modtager, åbner og behandler alle tilbud efter procedurer, der garanterer, at udbudsproceduren er fair og upartisk, og at tilbuddenes indhold holdes fortroligt.

2. En ordregiver straffer ikke en leverandør, hvis tilbud modtages efter fristen for indgivelse af tilbud, hvis forsinkelsen udelukkende skyldes fejlbehandling fra ordregiverens side.

3. Såfremt en ordregiver giver en leverandør mulighed for at rette utilsigtede formfejl mellem tidspunktet for åbning af tilbuddene og tildeling af kontrakten, sikrer ordregiveren alle deltagende leverandører samme mulighed.

Tildeling af kontrakter

4. For at komme i betragtning ved tildeling af en kontrakt skal tilbuddet være indgivet skriftligt og på tidspunktet for åbningen heraf opfylde de væsentlige krav, der er fastsat i bekendtgørelser og udbudsmateriale, og være fra en leverandør, der opfylder betingelserne for at deltage.

5. Medmindre ordregiveren beslutter, at det ikke er i offentlighedens interesse at tildele en kontrakt, giver ordregiveren kontrakten til den leverandør, som ordregiveren har fastslået er i stand til at opfylde kontraktens vilkår, og som udelukkende på grundlag af de evalueringskriterier, der er specificeret i bekendtgørelser og udbudsmateriale, har afgivet:

a) det mest fordelagtige tilbud, eller

b) hvis prisen er det eneste kriterium, den laveste pris.

6. Modtager ordregiveren et tilbud med en pris, der er unormalt lavere end priserne i de andre indkomne tilbud, kan ordregiveren kontrollere, at leverandøren opfylder betingelserne for at deltage og er i stand til at opfylde kontraktens vilkår.

7. En ordregiver anvender ikke optioner, aflyser ikke et udbud og ændrer ikke tildelte kontrakter på en måde, der omgår forpligtelserne i medfør af dette kapitel.

Artikel 133

Gennemsigtighed i forbindelse med oplysninger om udbud

Oplysninger til leverandører

1. En ordregiver informerer straks og, på anmodning herom fra en leverandør, skriftligt deltagende leverandører om sin beslutning, hvad angår tildelingen af kontrakten. En ordregiver forklarer på anmodning herom en leverandør, der ikke har fået kontrakten, årsagerne til, at ordregiveren ikke valgte den pågældendes tilbud, og de relative fordele ved tilbuddet fra den leverandør, der fik kontrakten, jf. dog artikel 134, stk. 2 og 3.

Offentliggørelse af oplysninger om kontrakttildeling

2. Senest 72 dage efter tildelingen af enhver kontrakt, som er omfattet af dette kapitel, offentliggør ordregiveren en bekendtgørelse i det relevante trykte eller elektroniske medie, jf. del 2 i bilag IV. Hvis ordregiver kun offentliggør bekendtgørelsen i et elektronisk medie, skal oplysningerne forblive lettilgængelige i en rimelig periode. Bekendtgørelsen skal mindst indeholde følgende oplysninger:

a) en beskrivelse af de varer eller tjenesteydelser, der er indkøbt

b) ordregiverens navn og adresse

c) den valgte leverandørs navn og adresse

d) værdien af det antagne tilbud eller af det højeste og det laveste tilbud, der er taget i betragtning ved tildelingen af kontrakten

e) datoen for tildeling af kontrakten, og

f) den anvendte udbudsprocedure samt, ved udbud med forhandling i henhold til artikel 130, en beskrivelse af de omstændigheder, der berettiger anvendelsen af udbud med forhandling.

Ajourføring af dokumentation, rapporter og elektronisk sporbarhed

3. Ordregivere opbevarer i mindst tre år fra tidspunktet for tildelingen af kontrakten:
 - a) udbudsmateriale og rapporter vedrørende udbudsprocedurer og kontrakttildeling i forbindelse med omfattede udbud, herunder de i artikel 130 krævede rapporter, og
 - b) data, der sikrer, at omfattede udbud, som er gennemført elektronisk, kan spores.

Artikel 134

Formidling af oplysninger

Formidling af oplysninger til parterne

1. En part fremlægger på den anden parts anmodning straks alle oplysninger, der er nødvendige for at afgøre, om en udbudsprocedure er blevet gennemført på fair og upartisk vis og i overensstemmelse med dette kapitel, herunder oplysninger om de egenskaber og relative fordele, den udvalgte tilbudsgiver besidder. Hvis videregivelse af disse oplysninger er til skade for konkurrencen ved fremtidige udbud, må den part, der har anmodet om oplysningerne, kun videregive dem til leverandører efter høring af og samtykke fra den part, der formidlede oplysningerne.

Ikke-formidling af oplysninger

2. Uanset alle andre bestemmelser i dette kapitel fremlægger en part, herunder dens ordregivere, ikke oplysninger til en specifik leverandør, som kan skade fair konkurrence mellem leverandører.
3. Ingen bestemmelser i dette kapitel må fortolkes således, at det af en part, herunder dens ordregivere, myndigheder og klageinstanser, kræves, at den skal videreformidle fortrolige oplysninger, hvis dette:
 - a) hindrer retshåndhævelsen
 - b) skader fair konkurrence mellem leverandører
 - c) skader bestemte personers legitime forretningsinteresser, herunder beskyttelse af intellektuel ejendomsret, eller
 - d) på anden måde er i strid med offentlighedens interesser.

Artikel 135

Interne klageprocedurer

1. Hver part sikrer en procedure for en effektiv, gennemsigtig og ikke-diskriminerende administrativ eller retslig prøvelse i tide, hvorigennem en leverandør i forbindelse med et omfattet udbud, hvori leverandøren har eller har haft en interesse, kan klage over:

- a) en overtrædelse af dette kapitel, eller
 - b) manglende overholdelse af en parts foranstaltninger til gennemførelse af dette kapitel, hvis leverandøren ikke har ret til direkte at klage over en overtrædelse af dette kapitel i henhold til partens interne lovgivning.
2. De proceduremæssige regler for alle klager som omhandlet i stk. 1 skal foreligge skriftligt og være almindeligt tilgængelige.

3. Hvis en leverandør i forbindelse med et omfattet udbud, hvori leverandøren har eller har haft en interesse, klager over en overtrædelse eller manglende overholdelse, jf. stk. 1, opfordrer den part, hvis ordregiver gennemfører udbuddet, sin ordregiver og leverandøren til at finde en løsning på klagen gennem høringer. Ordregiveren skal tage klagen op til upartisk og velvillig overvejelse og på en sådan måde, at dette ikke lægger hindringer i vejen for leverandørens deltagelse i igangværende eller fremtidige udbud eller ret til at søge om afhjælpende foranstaltninger inden for rammerne af proceduren for administrativ eller retslig prøvelse.

4. En leverandør skal have rimelig tid til at udarbejde og indgive en klage, hvilket under ingen omstændigheder kan være mindre end ti dage regnet fra det tidspunkt, hvor leverandøren har eller med rimelighed må formodes at have kendskab til det forhold, der påklages.
5. Hver part opretter eller udnævner mindst én upartisk administrativ eller retslig myndighed, der er uafhængig af dens ordregivere, til at modtage og behandle klager fra leverandører i forbindelse med de omfattede udbud.
6. Hvis et andet organ end den myndighed, der er omhandlet i stk. 5, i første omgang behandler en klage, skal parten sikre, at leverandøren kan appellere den oprindelige afgørelse til en upartisk administrativ eller retslig myndighed, der er uafhængig af den ordregiver, hvis udbud er genstanden for klagen.
7. Parterne sikrer, at et klageorgan, der ikke er en domstol, enten er underlagt retslig kontrol eller giver proceduremæssige garantier, som sikrer, at:
 - a) ordregiveren besvarer klager skriftligt og forelægger klageinstansen alle relevante dokumenter
 - b) deltagerne i sagen (herefter benævnt »deltagerne«) har ret til blive hørt, før klageinstansen træffer en afgørelse om klagen
 - c) deltagerne har ret til at blive repræsenteret eller ledsaget
 - d) deltagerne har adgang til alle retsmøder
 - e) deltagerne har ret til at anmode om, at retsmøderne er offentlige, og at der kan være vidner til stede, og
 - f) klageinstansen træffer sine afgørelser eller henstillinger, som meddeles skriftligt, i tide med en redegørelse for, hvad der ligger til grund for den enkelte afgørelse eller henstilling.
8. Hver part indfører eller anvender procedurer, der sikrer:
 - a) umiddelbare, foreløbige foranstaltninger for at bevare leverandørens mulighed for at deltage i udbudsproceduren, og
 - b) afhjælpende foranstaltninger eller kompensation for tab eller skader, som kan begrænses til enten omkostningerne til udarbejdelsen af tilbuddet eller omkostningerne ved at klage eller begge, hvis klageinstansen har fastslået, at der foreligger overtrædelse eller manglende overholdelse, jf. stk. 1.
9. De umiddelbare, foreløbige foranstaltninger, jf. stk. 8, litra a), kan indebære suspension af udbudsproceduren. De procedurer, der er omhandlet i stk. 8, kan sikre, at der kan tages hensyn til overvejende negative konsekvenser for de implicerede interesser, herunder offentlige interesser, ved afgørelsen af, om sådanne foranstaltninger skal bringes i anvendelse. Den legitime grund til at undlade at træffe foranstaltningerne skal forelægges skriftligt.

Artikel 136

Ændringer og rettelser af dækning

1. En part kan foreslå en ændring eller rettelse af de elementer i bilag III, der vedrører den pågældende part.

Ændringer

2. Når en part foreslår en ændring, skal parten:
 - a) meddele dette skriftligt til den anden part, og
 - b) i meddelelsen foreslå den anden part passende kompenserende tilpasninger for at opretholde et dækningsniveau, der svarer til niveauet før ændringen.

3. Uanset stk. 2, litra b), skal en part ikke foreslå kompenserende tilpasninger, hvis:
- den pågældende ændring har ubetydelig indvirkning, eller
 - ændringen vedrører en ordregiver, som ikke længere er under partens reelle kontrol eller indflydelse.
4. Den anden part anses for at have accepteret ændringen, også i forbindelse med kapitel 14 (Tvistbilæggelse), medmindre den senest 45 dage efter modtagelsen af den i stk. 2, litra a), omhandlede meddelelse skriftligt gør indsigelse mod, at:
- en tilpasning foreslået i henhold til stk. 2, litra b), er passende til at opretholde et dækningsniveau, der svarer til det indbyrdes aftalte
 - ændringen har ubetydelig indvirkning, jf. stk. 3, litra a), eller
 - ændringen vedrører en ordregiver, som ikke længere er under partens reelle kontrol eller indflydelse, jf. stk. 3, litra b).

Rettelser

5. Følgende ændringer af del 1-3 i bilag III anses for rettelser, forudsat at de ikke berører den indbyrdes aftalte dækning, der er fastsat i dette kapitel:
- en ændring af en ordregivers navn
 - en sammenlægning af to eller flere ordregivere, der er opført i samme del af bilag III, og
 - en opdeling af en ordregiver i to eller flere ordregivere, forudsat at samtlige nye ordregivere indsættes i samme del af bilag III som den oprindelige ordregiver.
6. Den part, der foreslår en rettelse, underretter den anden part hvert andet år efter den dato, som dette afsnit finder anvendelse fra ⁽¹⁾.
7. En part kan gøre indsigelse over for den anden part mod en foreslået rettelse senest 45 dage efter at have modtaget den i stk. 6 omhandlede meddelelse. Hvis en part fremsætter en indsigelse, skal den forklare, hvorfor den mener, at den foreslåede rettelse ikke er en ændring som omhandlet i stk. 5, og redegøre for den foreslåede rettelses indvirkninger på den indbyrdes aftalte dækning, der er fastsat i denne aftale. Hvis der ikke skriftligt er fremsat nogen indsigelse senest 45 dage efter modtagelsen af meddelelsen, anses parten for at have accepteret den foreslåede rettelse.

Samarbejdsudvalget

8. Hvis der ikke er fremsat nogen indsigelse vedrørende en foreslået ændring eller rettelse inden for den frist, der er fastsat i stk. 4 og 7, ændrer Samarbejdsudvalget bilag III for at indarbejde en sådan ændring eller rettelse. Ændringen eller rettelsen får virkning fra dagen efter udløbet af den frist, der er fastsat i stk. 4 og 7.
9. Hvis der er fremsat en indsigelse mod en foreslået ændring eller rettelse, drøfter Samarbejdsudvalget spørgsmålet. Samarbejdsudvalget kan beslutte at godkende en ændring eller rettelse og ændre bilag III i overensstemmelse hermed.

Artikel 137

Overgangsperiode

Dette kapitel finder anvendelse fra fem år efter den dato, som dette afsnit finder anvendelse fra. For så vidt angår de varer, der er opført i del 4 i bilag III, og de tjenesteydelser, der er omfattet af del 6 i bilag III, finder dette kapitel anvendelse fra otte år efter den dato, som dette afsnit finder anvendelse fra.

⁽¹⁾ Den Europæiske Union anses for at have overholdt denne forpligtelse, hvis den giver Republikken Kasakhstan meddelelse om enhver rettelse sideløbende med meddelelsescykklussen inden for rammerne af WTO-aftalen om offentlige udbud.

KAPITEL 9

Råstoffer og energi

Artikel 138

Definitioner

I dette kapitel forstås ved:

- a) »råstoffer«: stoffer, der anvendes til fremstilling af industriprodukter, eksklusive energiprodukter, forarbejdede fiskevarer og landbrugsprodukter, men inklusive naturgummi, rå huder og skind, træ og træmasse, silke, uld, bomuld og andre rå- og hjælpestoffer af plantefibre til fremstilling af tekstiler
- b) »energiprodukter«: (baseret på Verdenstoldorganisationens harmoniserede varebeskrivelses- og varenomenklaturssystem (HS) og Den Europæiske Unions kombinerede nomenklatur) naturgas, flydende naturgas, flydende jordoliegas (LPG) (HS 27.11), elektrisk energi (HS 27.16), råolie og olieprodukter (HS 27.09-27.10 og 27.13-27.15) samt kul og andet fast brændsel (HS 27.01-27.04)
- c) »partnerskab«: en retlig enhed, som er en kommerciel organisation under hver parts jurisdiktion eller kontrol såsom, og ikke begrænset til, et selskab, en trust, et partnerskab, et joint venture eller en sammenslutning
- d) »tjenesteyder«: en tjenesteyder som defineret i artikel 40, litra q)
- e) »foranstaltning«: en foranstaltning som defineret i artikel 40, litra a)
- f) »transport«: transmission og distribution af energiprodukter gennem rørledninger til olie og olieprodukter, højtryksrørledninger til naturgas, højspændingsnet og -ledninger til eltransmission, jernbaner, veje og andre faciliteter til transport af energiprodukter
- g) »uautoriseret tapning«: aktiviteter, der består i ulovlig tapning af energiprodukter fra rørledninger til olie og olieprodukter, højtryksrørledninger til naturgas, højspændingsnet og -ledninger til eltransmission, jernbaner, veje og andre faciliteter til transport af energiprodukter
- h) »nødsituation«: en situation, som medfører en væsentlig forstyrrelse eller en fysisk afbrydelse af forsyningen af naturgas, olie eller elektrisk energi mellem Den Europæiske Union og Republikken Kasakhstan, herunder forsyningen gennem tredjelande, eller en situation med ekstraordinært høj efterspørgsel efter energiprodukter inden for Den Europæiske Union eller Republikken Kasakhstan, hvor de markedsbaserede foranstaltninger ikke er tilstrækkelige, og det er nødvendigt at indføre supplerende ikke-markedsbaserede foranstaltninger
- i) »krav om lokalt indhold«:
 - i) for varer, et krav om, at en virksomhed skal købe eller anvende varer af indenlandsk oprindelse eller fra en indenlandsk kilde, uanset om det gælder bestemte produkter, produkters mængde eller værdi eller en del af mængden eller værdien af den lokale produktion af produktet,
 - ii) for tjenesteydelser, et krav, der begrænser valget af tjenesteyder eller tjenesteydelse til skade for tjenesteydelser eller tjenesteydere fra den anden part
- j) »statsejet virksomhed«: en virksomhed, der udøver forretningsvirksomhed, hvor en part på centralt eller subcentralt niveau direkte eller indirekte ejer over 50 % af virksomhedens tegnede kapital eller af de stemmerettigheder, der er knyttet til de aktier, som virksomheden har udstedt
- k) »juridisk person«: en juridisk person som defineret i artikel 40, litra d)
- l) »juridisk person fra/i en part«: en juridisk person fra/i en part som defineret i artikel 40, litra e).

Artikel 139

Prisregulering

1. Parterne sigter mod, at prisen for forsyning med råstoffer og energiprodukter til industrielle brugere, hvis den reguleres af en offentlig myndighed i en part, dækker omkostningerne og sikrer en rimelig fortjeneste.

2. Hvis prisen på råstoffer og energiprodukter solgt på det interne marked adskiller sig fra eksportprisen på det samme produkt, forelægger den eksporterende part på den anden parts anmodning oplysninger om denne prisforskel, fraregnet transportomkostninger og eksportafgifter.

Artikel 140

Handels- og eksportmonopoler

Parterne må ikke bibeholde eller oprette et handels- eller eksportmonopol for råstoffer eller energiprodukter, medmindre en part udøver sin første ret (forkøbsret) til at købe rå og tør gas og guld.

Artikel 141

Adgang og ret til prospektering, efterforskning og produktion af kulbrinter (råolie og naturgas)

1. Intet i denne aftale berører parternes fulde suverænitet i overensstemmelse med folkeretten over kulbrinteressourcer, som findes på deres territorium og i deres indre farvande, arkipelagfarvande og territorialfarvande, samt suveræne rettigheder til at efterforske og udnytte kulbrinteressourcer, som findes i deres eksklusive økonomiske zone og kontinentalsokkel.
2. Parterne har ret til at bestemme, hvilke områder af deres territorium og deres indre farvande, arkipelagfarvande og territorialfarvande, eksklusive økonomiske zone og kontinentalsokkel der skal gøres tilgængelige for udøvelse af virksomhed inden for prospektering, efterforskning og produktion af kulbrinter.
3. Når en part træffer en suveræn beslutning, jf. stk. 2, sikrer hver part, at virksomhederne fra den anden part ikke forskelsbehandles med hensyn til adgang og udøvelse af rettighederne til prospektering, efterforskning og produktion af kulbrinter, forudsat at den pågældende virksomhed er etableret som juridisk person på den adgangsgivende værtsparts territorium.
4. Hver part kan kræve, at en virksomhed, der har fået tilladelse til udøvelse af virksomhed inden for prospektering, efterforskning og produktion af kulbrinter, erlægge en finansiel ydelse eller en ydelse i form af kulbrinter.
5. Parterne træffer de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at licenser eller andre tilladelser, der giver en virksomhed ret til prospektering, efterforskning og produktion af kulbrinter, tildeles efter en offentliggjort procedure eller offentliggørelse af en meddelelse, hvori interesserede ansøgere fra parterne opfordres til at indgive ansøgninger. Meddelelsen skal indeholde oplysninger om licensens eller tilladelsens art og det geografiske område, det drejer sig om, samt om, hvornår eller inden for hvilken frist licensen eller andre former for tilladelser forventes tildelt.
6. Stk. 3-5 berører ikke en statsejet virksomheds rettigheder til at opnå adgang og rettigheder til prospektering, efterforskning og produktion af kulbrinter ved direkte forhandlinger med virksomhedens part. Når en sådan statsejet virksomhed beslutter helt eller delvist at overdrage sin ret til prospektering, efterforskning og produktion af kulbrinter, finder forpligtelserne i stk. 3 og 5 anvendelse.
7. Artikel 53 finder anvendelse på licensbetingelserne og licensgodkendelsesproceduren.

Artikel 142

Betingelser for investeringer i råstoffer og energiprodukter

Med henblik på at fremme investeringer i virksomhed inden for prospektering, efterforskning, udvinding og brydning af råstoffer og energiprodukter må ingen af parterne:

- a) indføre eller opretholde foranstaltninger, der sikrer krav om lokalt indhold, som berører den anden parts produkter, tjenesteydere, investorer eller investeringer, medmindre andet er bestemt i protokollen om Republikken Kasakhstans tiltrædelse af WTO og listerne over Den Europæiske Unions og dens medlemsstaters særlige forpligtelser under GATS

- b) indføre eller opretholde foranstaltninger, hvorved en virksomhed fra den anden part er forpligtet til at overføre eller til at dele intellektuelle ejendomsrettigheder for at sælge produkter eller tjenesteydelser eller for at investere på den pågældende parts territorium. Parterne er ikke udelukket fra at forhandle kontrakter med investorer, der ønsker at opnå rettigheder til prospektering, efterforskning, udvinding og brydning af råstoffer og energiprodukter, om sådanne overførsler på frivillig basis, forudsat at det sker på markedsvilkår og til markedspris.

Artikel 143

Transit

1. Parterne træffer alle de foranstaltninger, der er nødvendige for at lette transit af energiprodukter i overensstemmelse med princippet om transitfrihed og i henhold til artikel 7, stk. 1 og 3, i energichartertraktaten.
2. Hver part forbyder uautoriseret tapning af råstoffer og energiprodukter, der er i transit eller transporteres gennem dennes territorium, foretaget af en enhed, der er underlagt dens kontrol eller jurisdiktion, og træffer enhver passende foranstaltning til at forhindre en sådan uautoriseret tapning.

Artikel 144

Afbrydelse

1. Hver part træffer enhver mulig foranstaltning til at sikre, at operatører af hovedrørledninger og -net til transit eller transport af energi:
 - a) mindsker risikoen for utilsigtet afbrydelse, indskrænkning eller standsning af transit og/eller transport
 - b) hurtigt genetablerer den normale drift af transit eller transport, som utilsigtet er blevet afbrudt, indskrænket eller standset.
2. En part, gennem hvis territorium transit, transport, modtagelse og oplagring af energiprodukter indgår i transport-/transitrueten, må ikke i tilfælde af en tvist over et forhold, der berører parterne eller en eller flere enheder, som en part kontrollerer eller har jurisdiktion over, afbryde eller indskrænke eller tillade en enhed, som den kontrollerer eller har jurisdiktion over, at afbryde eller indskrænke den eksisterende transit, transport, modtagelse og oplagring af energiprodukter, der indgår i transport-/transitrueten, medmindre dette er specifikt fastsat i en kontrakt eller anden aftale vedrørende sådan transit, transport, modtagelse og oplagring, som indgår i transport-/transitrueten, inden afslutningen af en tvistbilæggelsesprocedure i henhold til den dermed forbundne kontrakt eller den tvistbilæggelsesprocedure, der er fastsat i kapitel 14 (tvistbilæggelse) vedrørende nødsituationer som defineret i artikel 138, litra h).
3. En part må ikke drages til ansvar for en afbrydelse eller indskrænkning i henhold til denne artikel i force majeure-situationer, eller hvis den pågældende part er ude af stand til at levere eller sikre transit af energiprodukter som følge af handlinger, der kan tilskrives et tredjeland eller en enhed under et tredjelands kontrol eller jurisdiktion.

Artikel 145

Adgang til højspændingsnet og -ledninger til eltransmission

1. Hver part giver de virksomheder fra den anden part, der er etableret som juridiske personer på territoriet tilhørende den part, der giver adgang, ikke-diskriminerende adgang til højspændingsnet og -ledninger til eltransmission, som helt eller delvis ejes og reguleres af den part, der giver adgangen, under hensyn til de pågældende net og ledningers disponible kapacitet. Adgangen gives på en rimelig og retfærdig måde.
2. Når parten anvender foranstaltninger i forbindelse med sådanne transmissionsnet og -ledninger sikrer den, at følgende principper overholdes:
 - a) alle lovgivningsmæssige foranstaltninger om adgang og transporttariffer er fuldt ud gennemsigtige

- b) foranstaltningerne diskriminerer ikke med hensyn til elproduktionens oprindelse på partens territorium og med hensyn til elektricitetens bestemmelsessted, og
- c) der anvendes ikke-diskriminerende transporttariffer for virksomheder i Den Europæiske Union og Republikken Kasakhstan.

Artikel 146

Regulerende myndigheder for elektricitet og gas

1. Parterne udpeger regulerende myndigheder og giver dem beføjelse til at regulere elektricitets- og gasmarkederne på deres respektive territorier. Disse regulerende myndigheder skal være retligt adskilt fra og operationelt uafhængige af andre offentlige myndigheder eller markedsdeltagere.
2. En regulerende myndigheds afgørelser og de procedurer, den anvender, skal være upartiske over for alle markedsdeltagere.
3. En markedsdeltager, der berøres af en afgørelse truffet af en regulerende myndighed, skal kunne påklage afgørelsen til en klageinstans. Er klageinstansen ikke uafhængig af de involverede parter eller en retsinstans, skal dens afgørelser kunne prøves ved en upartisk og uafhængig retslig myndighed. Klageinstansens og den retslige myndigheds afgørelser skal begrundes og være skriftlige. Parterne sikrer, at den endelige afgørelse, hvad enten det er klageinstansens eller den retslige myndigheds, håndhæves effektivt.

Artikel 147

Sektoren for vedvarende energi

1. Denne artikel finder anvendelse på foranstaltninger, der kan påvirke handelen eller investeringerne mellem parterne i relation til produktion af energi fra vedvarende ikke-fossile kilder, bl.a. vindkraft, solenergi og vandkraft, men ikke til produkter, hvormed denne energi produceres.
2. Parterne:
 - a) afholder sig fra at indføre eller opretholde foranstaltninger, der kræver oprettelse af partnerskaber med lokale virksomheder, medmindre disse partnerskaber af tekniske årsager anses for nødvendige, og den part, der indfører eller opretholder sådanne foranstaltninger, kan redegøre for de pågældende tekniske årsager på den anden parts anmodning
 - b) sikrer, at alle regler vedrørende eventuel certificering og udstedelse af tilladelser og licenser, navnlig med hensyn til udstyr, anlæg og tilknyttede transmissionsnetinfrastrukturer, er objektive, gennemsigtige og ikke-vilkårlige og ikke diskriminerer mod ansøgere fra den anden part
 - c) sikrer, at administrative gebyrer i sektoren for vedvarende energi, f.eks. gebyrer betalt af forbrugere, planlæggere, arkitekter, byggherrer, installationsvirksomheder og leverandører, er gennemsigtige og beløbsmæssigt begrænset til de anslåede omkostninger ved de pågældende tjenesteydelser
 - d) sikrer, at import og anvendelse af varer med oprindelse i den anden part eller levering af varer fra den anden parts leverandører er omfattet af kapitel 1 (Handel med varer)
 - e) sikrer, at levering af tjenesteydelser fra den anden parts leverandører er omfattet af artikel 53
 - f) sikrer, at vilkår, betingelser og procedurer for tilslutning og adgang til eltransmissionsnet er gennemsigtige og ikke diskriminerer mod leverandører fra den anden part eller mod elektricitet fra vedvarende energikilder. Parterne sikrer, at der træffes passende net- og markedsrelaterede foranstaltninger til at mindske begrænsningerne af elektrisk energi fra vedvarende energikilder

- g) afholder sig fra at indføre eller opretholde et krav om,
- i) at en virksomhed fra den anden part skal købe eller anvende produkter af indenlandsk oprindelse eller fra en indenlandsk kilde i den part, der indfører kravet, uanset om det gælder bestemte produkter, produkters mængde eller værdi eller en del af mængden eller værdien af den lokale produktion af produktet, eller
 - ii) at virksomhedens køb eller brug af importerede produkter skal begrænses til en størrelse, der knytter sig til mængden eller værdien af de lokale produkter, som den eksporterer.
3. Når der findes internationale eller regionale standarder med hensyn til udstyr og systemer til produktion af energi fra vedvarende og ikke-fossile energikilder, anvender parterne disse standarder, eller relevante dele heraf, som grundlag for deres tekniske forskrifter, undtagen når sådanne internationale standarder eller relevante dele heraf ville være et ineffektivt eller uhensigtsmæssigt middel til at nå de legitime tilstræbte mål. Med henblik på anvendelsen af dette stykke betragtes Den Internationale Standardiseringsorganisation (ISO) og Den Internationale Elektrotekniske Kommission (IEC) som relevante internationale standardiseringsorganer.
4. Når det er relevant, udarbejder parterne tekniske forskrifter baseret på produktkrav med hensyn til ydeevne, herunder miljøpræstationer, snarere end på produktdesign eller -beskrivelse.
5. Intet i denne artikel må fortolkes således, at det forhindrer en af parterne i at indføre eller håndhæve foranstaltninger, der er nødvendige for sikker drift af de pågældende energinet eller for energiforsyningsikkerheden, idet sådanne foranstaltninger ikke må anvendes på en måde, der udgør en vilkårlig eller uberettiget forskelsbehandling mellem parternes produkter, tjenesteydere eller investorer, hvor de samme forhold gør sig gældende, eller en skjult begrænsning af handel og investeringer mellem parterne.

Artikel 148

Samarbejde om råstoffer og energiprodukter

1. Med forbehold af artikel 204-208 er parterne enige om at styrke samarbejdet og fremme den gensidige forståelse mellem dem for så vidt angår handel med råstoffer og energiprodukter.
2. Parterne anerkender, at overholdelse af principperne om gennemsigtighed og ikke-diskriminering og sikring af, at reglerne ikke er handelsforvridende, er den bedste metode til at skabe et miljø, der fremmer udenlandske direkte investeringer i produktion af og handel med råstoffer og energiprodukter. Overordnet set fremmer et sådant miljø effektiv tildeling og anvendelse af råstoffer og energiprodukter.
3. Samarbejde og fremme af den gensidige forståelse omfatter bilaterale handelsspørgsmål og spørgsmål af fælles interesse hidrørende fra international handel. Det drejer sig bl.a. om spørgsmål vedrørende handelsforvridninger med indvirkning på globale markeder, miljø- og udviklingsspørgsmål, der er specifikt knyttet til handel med råstoffer og energiprodukter, samt virksomhedernes sociale ansvar i overensstemmelse med internationalt anerkendte standarder såsom OECD's retningslinjer for multinationale selskaber og OECD's due diligence-retningslinjer for ansvarlige forsyningskæder for mineraler fra konfliktramte områder og højrisikoområder. Samarbejde og fremme af den gensidige forståelse omfatter udveksling af data og oplysninger om de lovgivningsmæssige bestemmelser om råstofsektoren og energisektoren. Dette må ikke fortolkes således, at parterne skal give oplysninger, hvis videregivelse de betragter som stridende mod deres respektive sikkerhedsinteresser.
4. Hver af parterne kan anmode om, at der arrangeres et ad hoc-møde vedrørende råstoffer og energiprodukter eller en ad hoc-samling om råstoffer og energiprodukter i forbindelse med Samarbejdsudvalgets møder. Det bilaterale samarbejde kan desuden, hvis det er hensigtsmæssigt, udvides til at omfatte de relevante plurilaterale eller multilaterale fora, som begge parter deltager i.

Artikel 149

Mekanisme for tidlig varsling

1. Parterne etablerer en mekanisme for tidlig varsling med henblik på at indføre konkrete foranstaltninger til forebyggelse af og hurtig reaktion på en nødsituation eller risiko for en nødsituation.

2. Parterne iværksætter sammen foranstaltninger til
 - a) tidlig evaluering af potentielle risici og problemer i forbindelse med forsyning af og efterspørgsel efter naturgas, olie eller elektrisk energi og
 - b) forebyggelse af eller hurtig reaktion i tilfælde af en nødsituation eller risiko for en nødsituation.
3. Hvis en af parterne får kendskab til en nødsituation eller en situation, som den mener kan føre til en nødsituation, underretter den hurtigst muligt den anden part.
4. I forbindelse med denne artikel er parterne enige om, at de ansvarlige organer er det medlem af Europa-Kommissionen, der har ansvar for energi, og Republikken Kasakhstans minister med ansvar for de relevante energispørgsmål.
5. Efter underretningen forelægger parterne en vurdering af situationen for hinanden.
6. Hver af parterne kan inden for tre kalenderdage efter underretningen anmode om konsultationer med henblik på:
 - a) at foretage en fælles evaluering af situationen
 - b) at udarbejde anbefalinger med sigte på at afhjælpe nødsituationen og mindske følgerne af nødsituationen
 - c) at nedsætte en særlig overvågningsgruppe, som bl.a. skal overvåge energistrømmene alle relevante steder i den pågældende infrastruktur.
7. Parterne samarbejder om nødvendigt med tredjelande for at fjerne risikoen for en nødsituation eller overvinde nødsituationen.
8. Hvis nødsituationen varer ved, kan en af parterne indlede en nødtvistbilæggelsesprocedure i overensstemmelse med den særlige mekanisme, der er fastlagt i kapitel 14 (Tvistbilæggelse).
9. Parterne afholder sig fra enhver handling, der kan forværre nødsituationen, hvis det er relevant i en given situation, fra tidspunktet for underretningen.
10. I forbindelse med tvistbilæggelsesprocedurer i henhold til denne aftale kan følgende ikke anvendes som dokumentation eller bevis:
 - a) den anden parts holdning eller forslag under en procedure efter denne artikel, eller
 - b) enhver tilkendegivelse fra den anden part af villighed til at acceptere en løsning vedrørende den nødsituation, der er omhandlet i denne artikel.
11. Samarbejdsudvalget kan om nødvendigt udarbejde detaljerede gennemførelsesbestemmelser med henblik på anvendelse af denne artikel.

Artikel 150

Undtagelser

1. Dette kapitel berører ikke eventuelle undtagelser, forbehold eller restriktioner fastsat i denne aftale.
2. Dette kapitel finder hverken anvendelse på forsknings- og udviklingsprojekter eller på demonstrationsprojekter, der gennemføres i ikke-kommercielt omfang.
3. Intet i dette kapitel må fortolkes således, at det forhindrer en af parterne i at indføre eller håndhæve foranstaltninger, der er nødvendige for sikker drift af energiinfrastrukturen, f.eks. relevante energitransport- og -produktionsfaciliteter med betydning for den nationale eller den offentlige sikkerhed, herunder forebyggelse af og reaktion på en nødsituation, idet sådanne foranstaltninger ikke må anvendes på en måde, der udgør en vilkårlig eller uberettiget forskelsbehandling mellem parternes produkter, tjenesteydere eller investorer, hvor de samme forhold gør sig gældende, eller en skjult begrænsning af handel og investeringer mellem parterne.

KAPITEL 10

Handel og bæredygtig udvikling

Artikel 151

Baggrund og mål

1. Parterne henviser til Agenda 21 fra FN's konference om miljø og udvikling fra 1992, Den Internationale Arbejdsorganisations (ILO's) erklæring om grundlæggende principper og rettigheder på arbejdet fra 1998, Johannesburg-gennemførelsesplanen om bæredygtig udvikling fra 2002, FN's Økonomiske og Sociale Råds ministererklæring fra 2006 om fuld og produktiv beskæftigelse og ordentligt arbejde for alle, ILO's erklæring om social retfærdighed med henblik på en retfærdig globalisering fra 2008 samt slutdokumentet fra FN's konference om bæredygtig udvikling fra 2012, der er indarbejdet i resolution 66/288, vedtaget af FN's generalforsamling den 27. juli 2012 med titlen »The Future We Want«.

2. Parterne bekræfter deres vilje til at fremme udviklingen af den internationale handel på en sådan måde, at det bidrager til målet om bæredygtig udvikling, for nuværende og kommende generationers velfærd. Parterne bestræber sig på at sikre, at dette mål indgår i og kommer til udtryk på alle niveauer af deres handelsforbindelser.

Artikel 152

Multilaterale standarder og aftaler på miljø- og arbejdsmarkedsområdet

1. Parterne anerkender værdien af international miljøforvaltning og internationale miljøaftaler som det internationale samfunds svar på globale eller regionale miljøproblemer.

2. Parterne anerkender, at en fuld og produktiv beskæftigelse og et anstændigt arbejde for alle er afgørende faktorer for bæredygtig udvikling i alle lande og en prioriteret målsætning for internationalt samarbejde.

3. I denne sammenhæng bekræfter parterne deres tilsagn om i deres lovgivning og praksis effektivt at gennemføre de multilaterale miljøaftaler, som de er part i, og ILO's konventioner, der er ratificeret af henholdsvis Den Europæiske Unions medlemsstater og Republikken Kasakhstan.

Artikel 153

Ret til at regulere og beskyttelsesniveauer

1. Parterne anerkender hinandens ret til at fastsætte egne niveauer for indenlandsk miljø- og arbejdstagerbeskyttelse og vedtage eller ændre berørte love og politikker i overensstemmelse hermed under hensyntagen til de i artikel 152 omhandlede internationalt anerkendte standarder og aftaler. Parterne skal tilstræbe et højt niveau af miljø- og arbejdstagerbeskyttelse.

2. Parterne anerkender, at det er uhensigtsmæssigt at fremme handel eller investeringer gennem en sænkning eller en lempelse af beskyttelsesniveauerne i den indenlandske miljø- eller arbejdsmarkedslovgivning.

3. En part må ikke undlade at håndhæve sin miljø- og arbejdsmarkedslovgivning effektivt ved vedholdende eller gentagne gange at handle eller forsømme at handle på en måde, der fremmer handel eller investeringer.

Artikel 154

Handel og investeringer til fremme af bæredygtig udvikling

1. Parterne bekræfter deres vilje til at forbedre den måde, hvorpå handelen bidrager til at opfylde de økonomiske, sociale og miljømæssige aspekter af målet om bæredygtig udvikling. De er derfor enige om at fremme

a) handel med og investeringer i miljørigtige varer og tjenesteydelser og i klimavenlige produkter og teknologier;

- b) anvendelse af garantiordninger for bæredygtighed, herunder fair og etisk handel eller miljø-mærkning; og
- c) virksomheders sociale ansvar.

2. Parterne skal udveksle oplysninger og dele erfaringer om deres indsats for at fremme sammenhæng og gensidigt understøttende forhold mellem handelsmæssige, sociale og miljømæssige mål. Desuden skal parterne styrke deres samarbejde og dialog om spørgsmål vedrørende bæredygtig udvikling, der kan opstå i forbindelse med deres handelsforbindelser, herunder om relevante aspekter, som fastsat i afsnit IV (Samarbejde inden for økonomisk og bæredygtig udvikling).

3. Samarbejde og dialogen omhandlet i denne artikels stk. 2 skal inddrage relevante interessenter, især arbejdsmarkedets parter og andre civilsamfundsorganisationer gennem det samarbejde med civilsamfundet, der er etableret i henhold til artikel 251.

4. Samarbejdsudvalget kan vedtage regler for et sådant samarbejde og en sådan dialog.

Artikel 155

Tvistbilæggelse

Kapitel 14, afdeling 3, underafdeling 2, (Tvistbilæggelse) finder ikke anvendelse på tvister under dette kapitel. For alle sådanne tvister, når voldgiftspanelet har indgivet sin endelige rapport i henhold til artikel 180 og 182, skal parterne, under hensyn til rapporten, drøfte, hvilke passende foranstaltninger der skal gennemføres. Samarbejdsudvalget overvåger gennemførelsen af sådanne foranstaltninger og holder øje med situationen, herunder gennem den mekanisme, der er omhandlet i artikel 154, stk. 3.

KAPITEL 11

Konkurrence

Artikel 156

Principper

Parterne anerkender vigtigheden af fri og uhindret konkurrence i deres handelsrelationer. Parterne erkender, at konkurrencebegrænsende forretningspraksis og statslig intervention, herunder støtte, kan lægge hindringer i vejen for velfungerende markeder og underminere fordelene ved handelsliberalisering.

Artikel 157

Lovgivning om karteller og fusioner og gennemførelse heraf

1. Parterne opretholder på deres respektive territorier en fuldt dækkende konkurrencelovgivning, der effektivt regulerer konkurrencebegrænsende aftaler, samordnet praksis og konkurrencebegrænsende ensidig adfærd i virksomheder med en dominerende markedsstilling, og som indeholder bestemmelser om effektiv kontrol med fusioner.

2. Parterne opretholder operationelt uafhængige myndigheder, der er ansvarlige for en effektiv håndhævelse af konkurrencelovgivning, jf. stk. 1, og råder over de nødvendige redskaber hertil.

3. Parterne erkender vigtigheden af at anvende deres respektive konkurrencelovgivning på en gennemsigtig og ikke-diskriminerende måde under overholdelse af principperne om en retfærdig rettergang og retten til forsvar for de berørte virksomheder.

*Artikel 158***Statsmonopoler, offentlige virksomheder og virksomheder med særlige eller eksklusive rettigheder eller privilegier**

1. Intet i dette kapitel forhindrer en part i at udpege eller opretholde statsmonopoler eller offentlige virksomheder eller i at give virksomheder særlige eller eksklusive rettigheder eller privilegier i overensstemmelse med sin lovgivning.
2. Hvad angår statsmonopoler, offentlige virksomheder og virksomheder med særlige eller eksklusive rettigheder eller privilegier, der udøver erhvervsvirksomhed, sikrer hver af parterne, at de pågældende virksomheder er omfattet af konkurrencelovgivningen, jf. artikel 157. I dette kapitel forstås ved erhvervsvirksomhed udbud af varer og tjenesteydelser på et givet marked. Erhvervsvirksomhed omfatter ikke aktiviteter, der udføres under udøvelse af offentlig myndighed, dvs. aktiviteter, der ikke udføres på et kommercielt grundlag eller i konkurrence med en eller flere erhvervsdrivende.
3. Anvendelsen af konkurrencelovgivningen, jf. artikel 157, bør ikke hindre den retlige eller faktiske udførelse af de særlige opgaver af offentlig interesse, som er betroet de pågældende virksomheder. Undtagelser bør være begrænsede og gennemsigtige. Handel og investeringer bør ikke påvirkes i et sådant omfang, at det kan undergrave målet med denne aftale.

*Artikel 159***Støtte**

1. I denne artikel forstås ved »støtte« en foranstaltning, som opfylder betingelserne i SCM-aftalens artikel 1, uanset om den ydes til en virksomhed i forbindelse med produktionen af varer eller leveringen af tjenesteydelser, og som er specifik, jf. nævnte aftales artikel 2.
2. Hver af parterne sikrer gennemsigtighed med hensyn til støtte. Til dette formål aflægger hver af parterne hvert andet år rapport at regne fra datoen for anvendelsen af dette afsnit til den anden part om retsgrundlaget, herunder den politiske målsætning eller formålet med tilskuddet, varigheden eller eventuelle andre frister, form og om muligt beløbet eller budgettet for og modtageren af den støtte, der ydes af regeringen eller et offentligt organ. En sådan rapport anses for at være indgivet, hvis de relevante oplysninger gøres tilgængelige på et offentligt tilgængeligt websted eller via WTO-underretningsmekanismen.
3. Finder en part, at en støtte, ydet af den anden part, har en negativ virkning på den første parts interesser, kan den første part anmode om konsultationer om spørgsmålet. Den anmodede part skal tage behørigt hensyn til en sådan anmodning. Konsultationerne bør navnlig sigte på at specificere de politiske mål med støtten, om støtten har en tilskyndelsesvirkning og er forholdsmæssig, og alle foranstaltninger, der træffes for at begrænse de potentielle fordrejende virkninger på handel og investeringer fra den anmodende part ⁽¹⁾.
4. For at fremme konsultationerne skal den anmodede part give oplysninger om den pågældende støtte senest 90 dage efter datoen for modtagelsen af anmodningen. Mener den anmodende part, efter at have modtaget oplysninger om den pågældende støtte, at den pågældende støtte har eller kan have en uforholdsmæssig negativ indvirkning på den anmodende parts handels- eller investeringsinteresser, skal den anmodede part bestræbe sig på at afhjælpe de skadelige virkninger for den anmodende parts handels- eller investeringsinteresser forårsaget af den pågældende støtte.
5. Stk. 3 og 4 finder ikke anvendelse på støtte i forbindelse med fiskeri og handel med varer, der er omfattet af bilag 1 til WTO-aftalen om landbrug.

*Artikel 160***Twistbilæggelse**

Bestemmelserne i dette afsnits kapitel 14 (Twistbilæggelse) finder ikke anvendelse for så vidt angår artikel 156-158 og artikel 159, stk. 3 og 4.

⁽¹⁾ En støtte betragtes som forholdsmæssig, hvis støttebeløbet er begrænset til, hvad der er nødvendigt for at nå målet.

*Artikel 161***Forholdet til WTO**

Bestemmelserne i dette kapitel berører ikke en parts rettigheder og forpligtelser under WTO-overenskomsten, navnlig SCM-aftalen og forståelsen vedrørende regler og procedurer for bilægelse af tvister.

*Artikel 162***Fortrolighed**

Ved udvekslingen af oplysninger i henhold til dette kapitel tager parterne hensyn til de begrænsninger, der følger af hensynet til tavshedspligt.

*KAPITEL 12****Statsejede virksomheder, statskontrollerede virksomheder og virksomheder med særlige eller eksklusive rettigheder eller privilegier****Artikel 163***Definitioner**

I dette kapitel forstås ved:

- a) »statsejet virksomhed«: en virksomhed, der udøver forretningsvirksomhed, hvor en part på centralt eller subcentralt niveau ejer over 50 % af virksomhedens tegnede kapital eller af de stemmerettigheder, der er knyttet til de aktier, som virksomheden har udstedt.
- b) »statskontrolleret virksomhed«: enhver virksomhed, der udøver forretningsvirksomhed, hvor en part på centralt eller subcentralt niveau udøver eller har mulighed for at udøve bestemmende indflydelse, direkte eller indirekte, i kraft af sin finansielle deltagelse heri eller i kraft af de gældende regler eller den gældende praksis for driften, eller på enhver anden måde, der er relevant for at fastslå en sådan afgørende indflydelse. Der antages at foreligge »bestemmende indflydelse«, når en part, direkte eller indirekte, kan udpege mere end halvdelen af medlemmerne i virksomhedens administrations-, ledelses- eller tilsynsorgan.
- c) »virksomhed med særlige eller eksklusive rettigheder eller privilegier«: enhver offentlig eller privat virksomhed, der udøver forretningsvirksomhed, og som fra en part på centralt eller subcentralt niveau har modtaget, retlige eller faktiske, særlige eller eksklusive rettigheder eller privilegier. Disse rettigheder eller privilegier kan omfatte retten til at fungere som distributør, netværksudbyder eller anden formidler med henblik på køb eller salg af en vare eller levering eller modtagelse af en tjenesteydelse. Virksomheder med særlige eller eksklusive rettigheder eller privilegier omfatter også monopoler, som udøver forretningsvirksomhed.
- d) »monopol«: en enhed, som udøver forretningsvirksomhed, herunder et konsortium, og som på det relevante marked på en parts territorium er udpeget på centralt eller subcentralt plan som den eneste leverandør eller køber af en vare eller tjenesteydelse, men omfatter ikke en enhed, som har fået tildelt en eksklusiv intellektuel ejendomsrettighed alene på grund af sådanne tilskud.
- e) »særlige rettigheder«: rettigheder, som en part på centralt eller subcentralt plan har givet til et begrænset antal virksomheder i et nærmere bestemt geografisk område eller produkt- eller tjenesteydelsesmarked, hvis virkning er at begrænse andre virksomheders muligheder for at udøve aktiviteter inden for samme geografiske område på i alt væsentligt ensartede betingelser. Tildeling af en licens eller en tilladelse til et begrænset antal virksomheder med henblik på fordelingen af en knap ressource gennem objektive, forholdsmæssige og ikke-diskriminerende kriterier er ikke i sig selv en særlig rettighed.
- f) »ikke-diskriminerende behandling«: national behandling eller mestbegunstigelsesbehandling som fastsat i denne aftale, alt efter hvilken der er bedst.

- g) »i overensstemmelse med kommercielle betragtninger«: i overensstemmelse med gængs forretningspraksis i en privatejet virksomhed, der opererer efter markedsøkonomiske principper i den internationale handel.
- h) »udpege«: at oprette eller godkende et monopol, eller at udvide omfanget af et monopol, såvel retligt som faktisk.

Artikel 164

Anvendelsesområde

1. Parterne bekræfter deres rettigheder og forpligtelser i henhold til artikel XVII, stk. 1-3, i GATT 1994, forståelsen vedrørende fortolkningen af artikel XVII i GATT 1994 samt i henhold til artikel VIII, stk. 1, 2 og 5, i GATS, og kapitlet om statsejede og statskontrollerede virksomheder og virksomheder med særlige eller eksklusive privilegier i protokollen om Republikken Kasakhstans tiltrædelse af WTO, der hermed er indarbejdet i og gjort til en del af denne aftale og finder anvendelse.
2. Dette kapitel gælder ikke en parts eller dens ordregiveres omfattede udbud, som omhandlet i artikel 120.
3. Dette kapitel finder anvendelse på al erhvervsvirksomhed, der er omfattet af denne aftale. Tjenester, som ikke er opført i en parts GATS-liste over særlige forpligtelser, er ikke underlagt bestemmelserne i artikel 166 og 167.

Artikel 165

1. Uden at dette berører parternes rettigheder og forpligtelser i henhold til dette kapitel er der intet i dette kapitel, der forhindrer parterne i at oprette eller opretholde statsejede eller statskontrollerede virksomheder eller at udpege eller opretholde monopoler eller i at give virksomheder særlige eller eksklusive rettigheder eller privilegier.
2. Falder en virksomhed inden for anvendelsesområdet for dette kapitel, må parterne ikke kræve eller tilskynde til, at den handler på en måde, der er uforenelig med denne aftale.

Artikel 166

Ikke-forskelsbehandling

Medmindre andet er fastsat i artikel 142 eller på en parts GATS-liste over særlige forpligtelser eller i en parts forbehold med hensyn til national behandling i bilag I, skal hver af parterne på sit territorium sikre, at enhver virksomhed, der opfylder betingelserne i artikel 163, litra c) og d), i forbindelse med køb eller salg af en vare eller en tjenesteydelse giver en ikke-diskriminerende behandling af en vare fra den anden part, og/eller af en tjenesteydelse eller en leverandør af tjenesteydelser fra den anden part.

Artikel 167

Kommercielle betragtninger

Undtagen for at opfylde det formål, f.eks. forsyningspligtsydelse, af hensyn til hvilket særlige eller eksklusive rettigheder eller privilegier er blevet meddelt, eller for, at en statsejet eller statskontrolleret virksomhed kan opfylde sine offentlige opgaver, og forudsat at virksomhedens adfærd i forbindelse med at opfylde dette formål eller udføre disse opgaver er i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 166 og dette afsnits kapitel 11 (Konkurrence), skal hver af parterne sikre, at enhver virksomhed, der er omhandlet i artikel 163, litra a)-d), handler i overensstemmelse med kommercielle betragtninger på det relevante område i forbindelse med køb og salg af varer, herunder med hensyn til pris, kvalitet, disponibilitet, omsættelighed, transport og andre vilkår for køb eller salg, samt i forbindelse med indkøb eller levering af tjenesteydelser, herunder når disse varer eller tjenesteydelser leveres til eller af en investering foretaget af en investor fra den anden part.

*Artikel 168***Prisfastsættelse**

Anvendelsen af forskellige priser på forskellige markeder eller inden for det samme marked, hvor sådanne forskelle er baseret på almindelige kommercielle betragtninger som udbud og efterspørgsel, ikke i sig selv er uforenelig med artikel 166 og 167.

*Artikel 169***Corporate governance**

1. Parterne skal sikre, at de virksomheder, der er omhandlet i artikel 163, litra a)-d), overholder høje standarder for gennemsigtighed og corporate governance i overensstemmelse med OECD's retningslinjer fra 2005 om corporate governance i statsejede virksomheder. Videreudvikling af politikken om corporate governance i virksomheder, der er omhandlet i artikel 163, litra a)-d), bør foretages i overensstemmelse med disse retningslinjer.
2. Hver af parterne skal sikre, at ethvert regulerende organ, der har ansvaret for regulering af virksomheder, der er omhandlet i artikel 163, litra a)-d), er juridisk adskilt fra og funktionelt uafhængigt af og ikke er ansvarligt over for nogen af de virksomheder, der er omhandlet i artikel 163, litra a)-d).
3. Hver af parterne skal sikre håndhævelsen af love og regler på en sammenhængende og ikke-diskriminerende måde på alle forvaltningsniveauer, både centralt og lokalt, og herunder om virksomheder, der er omhandlet i artikel 163, litra a)-d). Undtagelser skal være begrænsede og gennemsigtige.

*Artikel 170***Udveksling af oplysninger**

1. En part, som har grund til at tro, at dens interesser i henhold til denne aftale påvirkes negativt af driften af en eller flere af de virksomheder, der er omhandlet i artikel 163, litra a)-d), hos den anden part, kan anmode denne anden part om at udlevere oplysninger om driften af dens virksomhed i forbindelse med gennemførelsen af bestemmelserne i denne aftale. Sådanne oplysninger kan omfatte organisatoriske oplysninger, virksomhedsoplysninger og finansielle oplysninger.
2. Hver af parterne skal efter anmodning fra den anden part stille oplysninger til rådighed om specifikke virksomheder som omhandlet i artikel 163, litra a)-d), der ikke betragtes som små og mellemstore virksomheder som defineret i den anmodede parts lovgivning. Anmodninger om sådanne oplysninger skal angive den virksomhed, de produkter eller tjenesteydelser og de markeder, der er berørt, og indeholde oplysninger, hvoraf det fremgår, at virksomhedens praksis hindrer handelen eller investeringerne mellem parterne.
3. Hver af parterne skal efter anmodning fra den anden part stille oplysninger til rådighed vedrørende fritagelser, ikke-forenelige foranstaltninger, immuniteter og eventuelle andre foranstaltninger, herunder gunstigere behandling, der gælder på den anmodede parts territorium for enhver virksomhed som omhandlet i artikel 163, litra a)-d).
4. Stk. 1-3 forpligter ikke nogen part til at videregive fortrolige oplysninger, hvis dette ville vanskeliggøre håndhævelsen af love eller på anden måde være i strid med almene interesser eller ville krænke bestemte virksomheders lovlige forretningsinteresser.

KAPITEL 13

Gennemsigtighed

Artikel 171

1. Hver af parterne skal straks reagere på alle anmodninger fra den anden part om specifikke oplysninger om alle alment gældende foranstaltninger eller internationale aftaler, som vedrører eller påvirker dette afsnit. Hver af parterne skal oprette et eller flere informationskontorer, der efter anmodning kan give interesserede personer fra den anden part specifikke oplysninger om alle disse forhold ⁽¹⁾. Parterne underretter hinanden om informationskontorerne senest tre måneder efter anvendelsesdatoen for dette afsnit. Informationskontorerne behøver ikke at være depositarer for love og administrative bestemmelser.
2. Alle love, regulativer, dekretter, bekendtgørelser og alment gældende administrative afgørelser hos parterne, der vedrører eller påvirker ethvert spørgsmål omfattet af dette afsnit, skal straks offentliggøres på en måde, som opfylder de gældende krav i WTO-aftalen, herunder artikel X i GATT 1994, artikel III i GATS og artikel 63 i TRIPS-aftalen. Parterne skal regelmæssigt ajourføre offentliggjort ressourcer, herunder websteder, der indeholder sådanne foranstaltninger, og gøre dem tilgængelige for interesserede personer. Sådanne foranstaltninger skal være til rådighed, mens de er i kraft og i en rimelig periode, efter at de ikke længere er i kraft.
3. Parterne skal før vedtagelsen offentliggøre alle love, regulativer, dekretter, bekendtgørelser og alment gældende administrative afgørelser, der vedrører eller påvirker ethvert spørgsmål, der er omfattet af dette afsnit. Parterne skal indrømme en rimelig frist, normalt ikke mindre end 30 kalenderdage, til at give interesserede personer mulighed for at fremsætte bemærkninger til de ansvarlige myndigheder, inden den pågældende foranstaltning færdigbehandles eller fremsættes til de myndigheder, der er ansvarlige for dens vedtagelse. Alle bemærkninger, der modtages i løbet af den periode, der er afsat til indgivelse af bemærkninger, vil blive taget i betragtning.
4. Ingen love, regulativer, dekretter, bekendtgørelser eller alment gældende administrative afgørelser hos parterne, der vedrører eller påvirker ethvert spørgsmål omfattet af dette afsnit, træder i kraft inden offentliggørelsen.
5. Intet i denne aftale forpligter en part til at udlevere fortrolige oplysninger, hvis offentliggørelse ville være til hinder for retshåndhævelsen eller på anden måde stride mod offentlige interesser, eller som ville skade bestemte offentlige eller private virksomheders legitime forretningsinteresser.
6. Artikel 55 finder anvendelse på dette kapitel.

KAPITEL 14

Twistbilæggelse

Afdeling 1

Formål og anvendelsesområde

Artikel 172

Formål

Målet med dette kapitel er at etablere en effektiv og velfungerende mekanisme til forhindring og bilæggelse af tvister mellem parterne vedrørende fortolkningen og anvendelsen af denne aftale med henblik på om muligt at nå frem til en gensidigt acceptabel løsning.

⁽¹⁾ Informationskontoret for Republikken Kasakhstan er det informationskontor, der er oprettet under GATS-overenskomsten.

*Artikel 173***Anvendelsesområde**

Dette kapitel finder anvendelse på enhver tvist vedrørende fortolkningen og anvendelsen af bestemmelserne i dette afsnit, medmindre andet er angivet.

Afdeling 2

Konsultationer og mægling*Artikel 174***Konsultationer**

1. Parterne bestræber sig på at løse enhver tvist som omhandlet i artikel 173 ved at indlede konsultationer i god tro med det formål at nå til enighed om en gensidigt acceptabel løsning.
2. En part fremsætter ønske om konsultationer ved at fremsende en skriftlig anmodning til den anden part med kopi til Samarbejdsudvalget, hvori anføres, hvilken foranstaltning sagen drejer sig om, og de i artikel 173 omhandlede bestemmelser, som efter partens opfattelse finder anvendelse.
3. Den part, der modtager anmodningen, svarer på anmodningen om konsultationer senest ti dage efter datoen for modtagelse heraf, medmindre andet er fastsat i aftalen eller aftalt mellem parterne.
4. Konsultationer afholdes senest 30 dage efter datoen for modtagelse af anmodningen og finder sted på den anmodede parts territorium, medmindre parterne aftaler andet. Konsultationerne anses for at være afsluttet senest 30 dage efter modtagelse af anmodningen, medmindre parterne enes om at fortsætte dem. Konsultationerne, og især de oplysninger, der kommer frem, og de holdninger, parterne indtager under konsultationerne, er fortrolige og berører ikke parternes rettigheder i et eventuelt videre sagsforløb.
5. Konsultationer om hastesager anses for at være afsluttet senest 15 dage efter den anmodede parts modtagelse af anmodningen, medmindre parterne enes om at fortsætte dem.
6. Svarer den part, som modtager anmodningen, ikke på anmodningen om konsultationer senest ti dage efter modtagelsen, eller gennemføres konsultationerne ikke inden for de i henholdsvis stk. 3 og 4 i denne artikel omhandlede frister, eller enes parterne om ikke at gennemføre konsultationer, eller afsluttes konsultationerne, uden at man er nået frem til en gensidigt acceptabel løsning, kan den part, som har anmodet om konsultationer, gøre brug af artikel 176.
7. Under konsultationerne afgiver hver af parterne tilstrækkelige faktuelle oplysninger til at muliggøre en fuldstændig undersøgelse af, hvorledes den anfægtede foranstaltning kunne påvirke anvendelsen af denne aftale.
8. Konsultationerne anses for at være afsluttet senest fem arbejdsdage efter datoen for modtagelsen af anmodningen om konsultationer, medmindre parterne aftaler andet, når de vedrører nødsituationer som defineret i artikel 138, litra h).

*Artikel 175***Mægling**

Hver af parterne kan anmode den anden part om at deltage i en mæglingsprocedure vedrørende alle foranstaltninger, som har negative virkninger for handelen eller investeringerne mellem parterne i henhold til bilag VII.

Afdeling 3

Tvistbilæggelsesprocedurer

Underafdeling 1

Voldgiftsprocedure

Artikel 176

Indledning af voldgiftsproceduren

1. Er det ikke lykkedes parterne at løse tvisten gennem konsultationer, jf. artikel 174, kan den part, som har anmodet om konsultationer, anmode om, at der nedsættes et voldgiftspanel i overensstemmelse med denne artikel.
2. Anmodningen om nedsættelse af et voldgiftspanel fremsættes i en skriftlig anmodning til den anden part og til Samarbejdsudvalget. Den klagende part skal i sin anmodning specificere den pågældende foranstaltning og redegøre for, hvordan denne foranstaltning udgør en overtrædelse af bestemmelserne i artikel 173 på en måde, der er tilstrækkelig til klart at udgøre retsgrundlaget for klagen.

Artikel 177

Nedsættelse af et voldgiftspanel

1. Voldgiftspanelet skal bestå af tre voldgiftsmænd.
2. Senest ti dage efter datoen for indgivelse af den skriftlige anmodning om nedsættelse af et voldgiftspanel til den indklagede part skal parterne konsultere hinanden for at nå frem til en aftale om voldgiftspanelet's sammensætning.
3. Kan parterne ikke nå til enighed om voldgiftspanelet's sammensætning inden for den frist, der er fastsat i denne artikels stk. 2, kan hver af parterne udpege en voldgiftsmand fra denne parts deliste, som den fremgår af den liste, der er oprettet i henhold til artikel 196, senest fem dage efter udløbet af den frist, der er fastsat i stk. 2. Udpeger en af parterne ikke en voldgiftsmand, udvælges voldgiftsmanden efter anmodning fra den anden part ved lodtrækning foretaget af Samarbejdsudvalgets formand eller dennes stedfortræder blandt personerne på denne parts deliste, som den fremgår af den liste, der er oprettet i henhold til artikel 196.
4. Medmindre parterne når til enighed om voldgiftspanelet's formand inden for den i denne artikels stk. 2 fastsatte frist, udvælger Samarbejdsudvalgets formand eller dennes stedfortræder efter anmodning fra en af parterne ved lodtrækning voldgiftspanelet's formand blandt personerne på delisten over formænd, som den fremgår af den liste, der er oprettet i henhold til artikel 196.
5. Samarbejdsudvalgets formand eller dennes stedfortræder skal udvælge voldgiftsmændene senest fem dage efter at have modtaget en anmodning fra en af parterne, jf. stk. 3 eller 4.
6. Datoen for nedsættelse af voldgiftspanelet er den dato, på hvilken den sidste af de tre udvalgte voldgiftsmænd har accepteret udnævnelsen i henhold til forretningsordenen i bilag V.
7. Er en af de i artikel 196 omhandlede lister ikke udarbejdet eller omfatter en af disse lister ikke et tilstrækkeligt antal navne på det tidspunkt, hvor der fremsættes en anmodning efter stk. 3 eller 4, udvælges voldgiftsmændene ved lodtrækning blandt de personer, som den ene eller begge parter formelt har foreslået.
8. Medmindre parterne aftaler andet i forbindelse med en tvist vedrørende nødsituationer som defineret i artikel 138, litra h), finder andet punktum i stk. 3 og stk. 4 i denne artikel anvendelse, og stk. 2 i denne artikel anvendes ikke, og fristen i stk. 5 i denne artikel skal fastsættes til to dage.

*Artikel 178***Foreløbig kendelse om hastende tilfælde**

Anmoder en part herom, afsiger voldgiftspanelet senest 10 dage efter sin nedsættelse en foreløbig kendelse om, hvorvidt det betragter sagen som en hastesag.

*Artikel 179***Forlig i forbindelse med hastende energitvister**

1. I forbindelse med en tvist vedrørende nødsituationer som defineret i artikel 138, litra h), kan hver af parterne anmode voldgiftspanelets formand om at fungere som forligsmand vedrørende alle spørgsmål i forbindelse med tvisten ved at fremsætte en anmodning til voldgiftspanelet.
2. Forligsmanden tilstræber en mindelig bilæggelse af tvisten eller enighed om en procedure med henblik på en løsning. Lykkes det ikke forligsmanden at skabe enighed, senest 15 dage efter at vedkommende er blevet udpeget, skal vedkommende anbefale en løsning på tvisten eller en procedure med henblik på en løsning og fastlægge de vilkår og betingelser, der skal iagttages fra og med en af vedkommende fastsat dato, indtil tvisten er bilagt.
3. Parterne og de enheder, som de kontrollerer eller har jurisdiktion over, skal overholde de efter stk. 2 fremsatte anbefalinger på de vilkår og betingelser, der er fastlagt, i tre måneder efter forligsmandens afgørelse eller indtil bilæggelsen af tvisten, hvis denne indtræffer først.
4. Forligsmanden skal overholde adfærdskodeksen for medlemmer af voldgiftspaneler og mæglere (»adfærdskodeks«) som fastsat i bilag VI.

*Artikel 180***Voldgiftspanelets rapporter**

1. Voldgiftspanelet skal indgive en interimrapport til parterne, hvori der redegøres for de faktiske omstændigheder, anvendeligheden af relevante bestemmelser og grundlaget for voldgiftspanelets konklusioner og henstillinger.
2. Hver af parterne kan skriftligt anmode voldgiftspanelet om at genbehandle bestemte punkter i interimrapporten senest 14 dage efter modtagelse heraf.
3. Efter at have undersøgt eventuelle skriftlige bemærkninger fra parterne vedrørende interimrapporten kan voldgiftspanelet ændre sin rapport og foretage yderligere undersøgelser, hvis det finder det hensigtsmæssigt.
4. Voldgiftspanelets endelige rapport skal indeholde de faktiske omstændigheder, anvendeligheden af de i artikel 173 omhandlede relevante bestemmelser og begrundelsen for de anførte resultater og konklusioner. Den endelige rapport skal indeholde en fyldestgørende diskussion af de anbringender, der er fremført på stadiet for interimsgenbehandlingen, samt klare svar på parternes spørgsmål og bemærkninger.

*Artikel 181***Voldgiftspanelets interimrapport**

1. Voldgiftspanelet skal forelægge en interimrapport for parterne senest 90 dage efter datoen for nedsættelsen af voldgiftspanelet. Finder voldgiftspanelet, at denne frist ikke kan overholdes, skal voldgiftspanelets formand meddele parterne og Samarbejdsudvalget dette skriftligt med angivelse af årsagerne til forsinkelsen og datoen for, hvornår voldgiftspanelet agter at forelægge sin interimrapport. Interimrapporten må under ingen omstændigheder forelægges senere end 120 dage efter nedsættelsen af voldgiftspanelet.

2. I hastesager skal voldgiftspanelet bestræbe sig bedst muligt på at forelægge interimrapporten efter senest 45 dage og under alle omstændigheder senest 60 dage efter datoen for nedsættelsen af voldgiftspanelet. Hver af parterne kan skriftligt anmode voldgiftspanelet om at genbehandle bestemte punkter i interimrapporten i henhold til artikel 180, stk. 2, senest syv dage efter forelæggelsen heraf.

3. I forbindelse med en tvist mellem parterne vedrørende nødsituationer som defineret i artikel 138, litra h), skal interimrapporten være forelagt senest 20 dage efter datoen for nedsættelse af voldgiftspanelet, og enhver anmodning i henhold til artikel 180, stk. 2, skal afgives senest fem dage efter forelæggelsen af interimrapporten. Voldgiftspanelet kan også beslutte, at der ikke skal forelægges en interimrapport.

Artikel 182

Voldgiftspanelets endelige rapport

1. Voldgiftspanelet skal forelægge parterne og Samarbejdsudvalget sin endelige rapport senest 120 dage efter nedsættelsen af voldgiftspanelet. Finder voldgiftspanelet, at denne frist ikke kan overholdes, skal panelets formand meddele parterne og Samarbejdsudvalget dette skriftligt med angivelse af årsagerne til forsinkelsen og datoen for, hvornår panelet agter at forelægge sin endelige rapport. Den endelige rapport må under ingen omstændigheder forelægges senere end 150 dage efter nedsættelsen af voldgiftspanelet.

2. I hastesager skal voldgiftspanelet bestræbe sig bedst muligt på at forelægge sin rapport senest 60 dage efter datoen for nedsættelsen af voldgiftspanelet. Den endelige rapport må under ingen omstændigheder forelægges senere end 75 dage efter nedsættelsen af voldgiftspanelet.

3. I forbindelse med en tvist vedrørende nødsituationer som defineret i artikel 138, litra h), skal voldgiftspanelet forelægge sin endelige rapport senest 40 dage efter datoen for nedsættelsen af panelet.

Underafdeling 2

Efterlevelse

Artikel 183

Efterlevelse af voldgiftspanelets endelige rapport

Den indklagede part træffer de foranstaltninger, som er nødvendige for hurtigt og i god tro at efterleve voldgiftspanelets endelige rapport.

Artikel 184

Rimelig frist til efterlevelse

1. Er øjeblikkelig efterlevelse ikke mulig, bestræber parterne sig på at nå til enighed om en frist for efterlevelse af den endelige rapport. I et sådant tilfælde meddeler den indklagede part senest 30 dage efter modtagelse af voldgiftspanelets endelige rapport den klagende part og Samarbejdsudvalget den frist, som er nødvendig for efterlevelse (»rimelig frist«).

2. Er der er uenighed mellem parterne om varigheden af den rimelige frist, kan den klagende part, senest 20 dage efter modtagelsen af den i denne artikels stk. 1 omhandlede meddelelse, indgive en skriftlig anmodning til voldgiftspanelet, som oprindeligt var nedsat i henhold til artikel 177 (»oprindelige voldgiftspanel«), om at fastsætte en rimelig frist. En sådan anmodning fremsendes samtidig til den anden part og til Samarbejdsudvalget. Voldgiftspanelet skal forelægge parterne og Samarbejdsudvalget sin rapport senest 20 dage efter modtagelse af anmodningen.

3. Den indklagede part skal skriftligt give den klagende part meddelelse om sine fremskridt med at efterleve voldgiftspanelets endelige rapport. Denne meddelelse skal gives skriftligt og fremsendes mindst en måned inden udløbet af den rimelige frist.

4. Den rimelige frist kan forlænges efter aftale mellem parterne.

Artikel 185

Prøvelse af foranstaltninger, der er truffet for at efterleve voldgiftspanelets endelige rapport

1. Den indklagede part skal meddele den klagende part og Samarbejdsudvalget, hvilke foranstaltninger den har truffet for at efterleve voldgiftspanelets endelige rapport. Denne meddelelse skal gives inden udløbet af den rimelige frist.
2. Er der er uenighed mellem parterne om realiteten af en foranstaltning, der meddeles i medfør af denne artikels stk. 1, eller en sådan foranstaltnings overensstemmelse med de i artikel 173 omhandlede bestemmelser, kan den klagende part skriftligt anmode det oprindelige voldgiftspanel om at afgøre spørgsmålet. En sådan anmodning skal specificere den foranstaltning, sagen handler om, og forklare, på hvilken måde denne foranstaltning ikke er i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 173, på en måde, der er tilstrækkelig til klart at udgøre retsgrundlaget for klagen. Voldgiftspanelet skal forelægge parterne og Samarbejdsudvalget sin rapport senest 45 dage efter modtagelse af anmodningen.

Artikel 186

Midlertidige afbødende foranstaltninger i tilfælde af manglende efterlevelse

1. Meddeler den indklagede part ikke, hvilke foranstaltninger der er truffet for at efterleve voldgiftspanelets endelige rapport, inden udløbet af den rimelige frist, eller konstaterer voldgiftspanelet, at der ikke er truffet nogen foranstaltninger til efterlevelse, eller at de foranstaltninger, der er meddelt i henhold til artikel 185, stk. 1, ikke er forenelige med partens forpligtelser i henhold til de i artikel 173 omhandlede bestemmelser, skal den indklagede part på anmodning af den klagende part og efter konsultationer med denne fremsætte et tilbud om kompensation.
2. Beslutter den klagende part sig for ikke at anmode om et tilbud om kompensation i henhold til denne artikels stk. 1, eller, i tilfælde af at en sådan anmodning fremsættes, hvis der ikke er opnået enighed om kompensation senest 30 dage efter udløbet af den rimelige frist eller forelæggelsen af voldgiftspanelets rapport i henhold til artikel 185, stk. 2, er den klagende part berettiget til efter meddelelse til den anden part og til Samarbejdsudvalget at træffe passende foranstaltninger på et niveau, der svarer til omfanget af den ophævelse eller forringelse af fordele⁽¹⁾, som den manglende efterlevelse har forårsaget. Sådanne foranstaltninger skal specificeres i meddelelsen. Den klagende part kan gennemføre foranstaltningerne på et hvilket som helst tidspunkt ti dage efter datoen for den indklagede parts modtagelse af meddelelsen, medmindre den indklagede part har anmodet om voldgift efter denne artikels stk. 3.
3. Finder den indklagede part, at de passende foranstaltninger ikke er på et niveau, der svarer til omfanget af den annullering eller forringelse af fordele, som er forårsaget af den manglende overholdelse af denne parts forpligtelser i henhold til de i artikel 173 omhandlede bestemmelser, kan den indklagede part forelægge det oprindelige voldgiftspanel en skriftlig anmodning om at afgøre spørgsmålet. En sådan anmodning skal meddeles den klagende part og Samarbejdsudvalget inden udløbet af den i denne artikels stk. 2 omhandlede frist på ti dage. Det oprindelige voldgiftspanel skal forelægge parterne og Samarbejdsudvalget sin rapport om de foranstaltninger, der er meddelt af den klagende part, senest 30 dage efter indgivelse af anmodningen. Den klagende part må ikke gennemføre de meddelte foranstaltninger, før det oprindelige voldgiftspanel har forelagt sin rapport. En sådan foranstaltning, der gennemføres efter forelæggelse af rapporten, skal være i overensstemmelse med voldgiftspanelets rapport.
4. Foranstaltningerne, der gennemføres af den klagende part, og kompensationen i medfør af denne artikel er midlertidige og anvendes ikke efter:
 - a) at parterne er nået til enighed om en gensidigt acceptabel løsning i henhold til artikel 191,
 - b) at parterne er nået til enighed om, at den foranstaltning, der er meddelt i henhold til artikel 185, stk. 1, indebærer, at den indklagede part overholder bestemmelserne i artikel 173, eller
 - c) at foranstaltninger, som voldgiftspanelet, jf. artikel 185, stk. 2, har fundet uforenelige med de i artikel 173 omhandlede bestemmelser, er blevet ophævet eller ændret, således at de bringes i overensstemmelse med nævnte bestemmelser.

⁽¹⁾ »Annullering eller forringelse« fortolkes som »annullering eller forringelse« i henhold til WTO-forståelsen vedrørende regler og procedurer for bilæggelse af tvister.

*Artikel 187***Prøvelse af efterlevelseshforanstaltninger, der er truffet efter indførelsen af midlertidige foranstaltninger i tilfælde af manglende efterlevelse**

1. Den indklagede part meddeler den klagende part og Samarbejdsudvalget den foranstaltning, den har truffet for at efterleve voldgiftspanelets endelige rapport efter den klagende parts anvendelse af kompensation eller en passende foranstaltning i medfør af artikel 186, alt efter tilfældet. Undtagen i de i denne artikels stk. 2 omhandlede tilfælde skal den klagende part afslutte foranstaltningen senest 30 dage efter modtagelsen af meddelelsen. I tilfælde, hvor der er blevet anvendt kompensation, og med undtagelse af de i denne artikels stk. 2 omhandlede tilfælde, kan den indklagede part afslutte anvendelsen af en sådan kompensation senest 30 dage efter meddelelsen om, at den efterlever voldgiftspanelets endelige rapport.

2. Kan parterne ikke nå til enighed om, hvorvidt den indklagede part har efterlevet voldgiftspanelets endelige rapport senest 30 dage efter modtagelsen af meddelelsen i henhold til denne artikels stk. 1, skal den klagende part skriftligt anmode det oprindelige voldgiftspanel om at afgøre spørgsmålet. En sådan anmodning fremsendes samtidig til den anden part og Samarbejdsudvalget. Voldgiftspanelets rapport forelægges parterne og Samarbejdsudvalget senest 45 dage efter forelæggelse af anmodningen. Konstaterer voldgiftspanelet, at den indklagede part har efterlevet voldgiftspanelets endelige rapport, skal den klagende part afslutte den passende foranstaltning, der er truffet i henhold til artikel 186, eller den indklagede part skal afslutte kompensationen, alt efter tilfældet. Konstaterer voldgiftspanelet, at den indklagede part ikke fuldt ud har efterlevet voldgiftspanelets endelige rapport, skal kompensationen eller den passende foranstaltning, der er truffet i henhold til artikel 186 tilpasses i lyset af voldgiftspanelets rapport.

*Artikel 188***Afbødende foranstaltninger i forbindelse med hastende energitvister**

1. I forbindelse med en tvist mellem parterne vedrørende nødsituationer som defineret i artikel 138, litra h), finder denne artikel anvendelse.

2. Uanset artikel 184, 185 og 186 kan den klagende part træffe passende foranstaltninger i et omfang svarende til den annullering eller forringelse af fordele, som forårsages af en part, der ikke efterlever voldgiftspanelets endelige rapport senest 15 dage efter forelæggelsen. Disse foranstaltninger kan få øjeblikkelig virkning. Sådanne foranstaltninger kan opretholdes, så længe den indklagede part ikke har efterlevet voldgiftspanelets endelige rapport.

3. Anfægter den indklagede part realiteten af den manglende efterlevelse eller forholdsmæssigheden af den foranstaltning, der anvendes af den klagende part på grund af den manglende efterlevelse, kan den indlede en sag i henhold til artikel 186, stk. 3, og artikel 187, som skal undersøges hurtigst muligt. Den klagende part kan opretholde foranstaltningen under sagsforløbet, og først når voldgiftspanelet har truffet afgørelse i sagen, kan det kræves, at den klagende part ophæver eller tilpasser foranstaltningen.

*Underafdeling 3***Fælles bestemmelser***Artikel 189***Udskiftning af voldgiftsmænd**

Hvis det oprindelige voldgiftspanel eller nogle af panelets medlemmer er ude af stand til at deltage i en voldgifts-procedure i henhold til dette kapitel, trækker sig eller skal udskiftes, fordi de ikke opfylder kravene i adfærdskodeksen i bilag VI, finder proceduren i artikel 177 anvendelse. Fristen for voldgiftspanelets indgivelse af rapporten kan forlænges med den tid, der er nødvendig for, at der kan udpeges en ny voldgiftsmand, dog højst med 20 dage.

*Artikel 190***Suspension og afslutning af voldgifts- og efterlevelsprocedurer**

Efter skriftlig anmodning fra begge parter indstiller voldgiftspanelet til enhver tid sit arbejde i en periode på højst 12 på hinanden følgende måneder, der aftales parterne imellem. Voldgiftspanelet genoptager sit arbejde inden udgangen af denne periode efter skriftlig anmodning fra begge parter eller ved slutningen af denne periode efter skriftlig anmodning fra en af parterne. Den anmodende part skal underrette Samarbejdsudvalgets formand og den anden part herom. Anmoder ingen part om genoptagelse af voldgiftspanelets arbejde ved udløbet af den aftalte suspensionsperiode, indstilles proceduren. Suspension og indstilling af voldgiftspanelets arbejde berører ikke parternes rettigheder i forbindelse med andre procedurer i henhold til artikel 197.

*Artikel 191***Gensidigt acceptabel løsning**

Det står parterne frit for til enhver tid at finde en gensidigt acceptabel løsning på tvister som er omfattet af dette kapitel. De skal i givet fald sammen give Samarbejdsudvalget og voldgiftspanelets formand meddelelse om en sådan løsning. Er den pågældende løsning underlagt et krav om godkendelse i henhold til de relevante indenlandske procedurer hos en af parterne, skal dette krav angives i meddelelsen, og tvistbilæggelsesproceduren skal suspenderes. Kræves der ikke godkendelse, eller er det blevet meddelt, at disse indenlandske procedurer er gennemført, afsluttes tvistbilæggelsesproceduren.

*Artikel 192***Forretningsorden**

1. Tvistbilæggelsesprocedurerne i dette kapitel er omfattet af den forretningsorden, der er fastsat i bilag V, og den adfærdskodeks, der er fastsat i bilag VI.
2. Voldgiftspanelets høringer er offentlige, medmindre andet er fastsat i forretningsordenen i bilag V.

*Artikel 193***Information og teknisk rådgivning**

Voldgiftspanelet kan efter anmodning fra en part eller på eget initiativ fra enhver kilde, herunder parterne i tvisten, indhente de oplysninger, det finder nødvendige med henblik på voldgiftspanelproceduren. Voldgiftspanelet har også ret til at søge ekspertrådgivning efter behov. Voldgiftspanelet rådfører sig med parterne, inden det vælger de pågældende eksperter. Fysiske eller juridiske personer, som er etableret på en parts område, kan indgive amicus curiae-indlæg til voldgiftspanelet i overensstemmelse med forretningsordenen i bilag V. Alle oplysninger, der er indhentet i henhold til denne artikel, skal være tilgængelige for parterne, og de skal kunne fremsætte bemærkninger hertil.

*Artikel 194***Fortolkningsregler**

Ethvert voldgiftspanel skal fortolke de i artikel 173 omhandlede bestemmelser efter sædvanereglerne for fortolkning af folkeretten, herunder dem, der er kodificeret i Wienerkonventionen om traktatretten fra 1969. Voldgiftspanelet skal også tage hensyn til relevante fortolkninger, foretaget af WTO-paneler og appelinansen, som er nedsat af WTO's tvistbilæggelsesorgan (i det følgende betegnet »DSB«). Voldgiftspanelets rapporter kan ikke udvide eller begrænse parternes rettigheder og forpligtelser som fastsat i denne aftale.

*Artikel 195***Voldgiftspanelets afgørelser og rapporter**

1. Voldgiftspanelets drøftelser er fortrolige. Voldgiftspanelet bestræber sig på at træffe afgørelse ved konsensus. Er det imidlertid ikke muligt at træffe afgørelse ved konsensus, afgøres sagen ved flertalsafstemning. Dissenser offentliggøres ikke.
2. Voldgiftspanelet skal udarbejde sine rapporter uden parternes tilstedeværelse. Rapporterne skal indeholde de faktiske omstændigheder, anvendeligheden af de i artikel 173 omhandlede relevante bestemmelser og begrundelsen for de anførte resultater og konklusioner.
3. Parterne skal acceptere voldgiftspanelets rapporter uforbeholdent. De skaber ikke rettigheder eller forpligtelser for fysiske eller juridiske personer.
4. Parterne skal gøre voldgiftspanelets rapport offentlig tilgængelig, med forbehold for beskyttelsen af fortrolige oplysninger som fastsat i forretningsordenen i bilag V.

Afdeling 4

Almindelige bestemmelser*Artikel 196***Liste over voldgiftsmænd**

1. Samarbejdsudvalget skal på grundlag af parternes forslag senest seks måneder efter denne aftales ikrafttrædelse opstille en liste med mindst 15 personer, som er villige og i stand til at fungere som voldgiftsmænd. Listen skal bestå af tre dellister: en delliste for hver part og en delliste over personer, som ikke er statsborgere i nogen af parterne og kan fungere som formand for voldgiftspanelet. Hver delliste skal omfatte mindst fem personer. Samarbejdsudvalget skal sørge for, at listen altid er ajourført.
2. Voldgiftsmænd skal have specialiseret viden og erfaringer inden for jura og international handel. De skal være uafhængige og handle efter deres egen overbevisning og må ikke modtage instruktioner fra nogen organisation eller regering eller være tilknyttet nogen af parternes regering, og de skal overholde adfærdskodeksen i bilag VI.
3. Samarbejdsudvalget kan udarbejde supplerende lister med 15 personer med viden og erfaring inden for specifikke sektorer omfattet af denne aftale. Forudsat at parterne er indforstået hermed, anvendes sådanne supplerende lister med henblik på at sammensætte voldgiftspanelet i overensstemmelse med proceduren i artikel 177.

*Artikel 197***Forholdet til WTO-forpligtelser**

1. Anvendelse af dette afsnits tvistbilæggelsesbestemmelser er ikke til hinder for, at en sag indbringes for WTO, herunder også tvistbilæggelsessager.
2. En part kan dog ikke, for så vidt angår en bestemt foranstaltning, søge afhjælpning for misligholdelse af forpligtelser, der i alt væsentligt svarer til hinanden, i henhold til både denne aftale og WTO-overenskomsten i begge fora. Når en tvistbilæggelsesprocedure er indledt i et sådant tilfælde, må parten ikke indbringe et krav om afhjælpning for misligholdelse af forpligtelser, der i alt væsentligt svarer til hinanden, i henhold til den anden aftale for det andet forum, medmindre det først valgte forum af proceduremæssige eller retslige grunde ikke når frem til en afgørelse vedrørende kravet om afhjælpning i forbindelse med den pågældende forpligtelse.

3. I forbindelse med denne artikel
- a) anses en tvistbilæggelsesprocedure i henhold til WTO-overenskomsten for at være indledt, når en part anmoder om, at der nedsættes et panel i henhold til artikel 6 i WTO-forståelsen vedrørende reglerne og procedurerne for tvistbilæggelse
 - b) anses en tvistbilæggelsesprocedure i henhold til dette kapitel for at være indledt, når en part anmoder om, at der nedsættes et voldgiftspanel i henhold til artikel 176, stk. 1.
4. Intet i denne aftale er til hinder for, at en part gennemfører en suspension af forpligtelser, der er godkendt af DSB. WTO-overenskomsten kan ikke påberåbes for at forhindre en part i at anvende midlertidige foranstaltninger for misligholdelse i henhold til dette kapitel.

Artikel 198

Frister

1. Alle de i dette kapitel fastsatte frister, herunder voldgiftspanelernes frist til at forelægge deres rapporter, regnes i kalenderdage fra dagen efter den handling eller den kendsgerning, som de vedrører, medmindre andet specificeres.
2. Alle de i dette kapitel omhandlede frister kan ændres efter gensidig aftale mellem parterne i tvisten. Voldgiftspanelet kan til enhver tid foreslå parterne at ændre en tidsfrist, der er omhandlet i dette kapitel, med angivelse af begrundelsen for et sådant forslag.

AFSNIT IV

SAMARBEJDE PÅ OMRÅDET ØKONOMISK OG BÆREDYGTIG UDVIKLING

KAPITEL 1

Økonomisk dialog

Artikel 199

Parterne efterlever principperne om fri markedsøkonomi, sikrer sunde makroøkonomiske politikker og udvikler og styrker en regelmæssig økonomisk dialog, der tager sigte på at udvide og uddybe gensidigt fordelagtige økonomiske forbindelser samt bæredygtig udvikling og økonomisk vækst.

Artikel 200

Parterne gennemgår regelmæssigt situationen med hensyn til bilateralt samarbejde og udveksler regelmæssigt oplysninger, ekspertise og bedste praksis vedrørende økonomiske politikker, økonomisk og finansiel udvikling og statistikker.

KAPITEL 2

Samarbejde om forvaltning af offentlige finanser, herunder offentlig revision og intern kontrol

Artikel 201

Parterne samarbejder på området forvaltning af offentlige finanser, herunder offentlig revision og intern kontrol, med henblik på videreudvikling af en forsvarlig forvaltning af offentlige finanser, der er forenelig med principperne om sparsommelighed, produktivitet og effektivitet samt gennemsigtighed og ansvarlighed.

Samarbejdet skal omfatte:

- a) fremme af gennemførelsen af acceptable og alment anerkendte internationale standarder samt konvergens med Den Europæiske Unions gode praksis på dette område
- b) udveksling af oplysninger og erfaringer på dette område.

KAPITEL 3

Samarbejde på beskatningsområdet

Artikel 202

Parterne bestræber sig på at forbedre det internationale samarbejde på beskatningsområdet, særlig med henblik på at lette opkrævningen af lovlige skatteindtægter, og at udvikle foranstaltninger i overensstemmelse med internationale standarder til effektivt at gennemføre principperne om god regeringsførelse på beskatningsområdet, herunder gennemsigtighed og udveksling af oplysninger. Parterne styrker dialogen og udveksler erfaringer med henblik på at undgå skadelige skattemetoder.

KAPITEL 4

Samarbejde på statistikområdet

Artikel 203

Parterne fremmer harmoniseringen af statistiske metoder og praksis, herunder indsamling og udbredelse af statistikker. Det statistiske samarbejde skal have fokus på videnudveksling, fremme af god praksis og overholdelse af FN's grundlæggende principper for officiel statistik og adfærdskodeksen for europæiske statistikker.

I det øjemed stiller Den Europæiske Union teknisk bistand til rådighed for Republikken Kasakhstan.

KAPITEL 5

Samarbejde på energiområdet

Artikel 204

Parterne fortsætter og intensiverer deres nuværende samarbejde om energispørgsmål med det formål at styrke sikkerheden, effektiviteten, bæredygtigheden og konkurrenceevnen på energiområdet. Samarbejdet baseres på et omfattende partnerskab og styres af principperne om fælles interesse, gensidighed, gennemsigtighed og forudsigelighed i overensstemmelse med de markedsøkonomiske principper og eksisterende relaterede multilaterale og bilaterale aftaler.

Artikel 205

Samarbejdet omfatter bl.a. følgende områder:

- a) iværksættelse af energistrategier og -politikker, udarbejdelse af energiprognoser og -scenarier, herunder de globale markedsvilkår for energiprodukter, samt forbedring af systemet for statistisk registrering i energisektoren
- b) indførelse af attraktive og stabile investeringsforhold og tilskyndelse til gensidige investeringer på energiområdet på et ikke-diskriminerende og gennemsigtigt grundlag
- c) effektivt samarbejde med Den Europæiske Investeringsbank, Den Europæiske Bank for Genopbygning og Udvikling og andre internationale finansielle institutioner og instrumenter for at understøtte energisamarbejdet mellem parterne

- d) styrkelse af videnskabeligt og teknisk samarbejde og udveksling af oplysninger om udviklingen af energiteknologier med særlig vægt på energieffektive og miljøvenlige teknologier i overensstemmelse med afsnit VI, kapitel 3 (Samarbejde om forskning og innovation)
- e) ledelsesmæssig og teknisk uddannelse i energisektoren gennem bl.a. lettere udveksling af studerende på specialiserede uddannelser ved institutter for videregående uddannelse i Den Europæiske Union og Republikken Kasakhstan såvel som udvikling af fælles uddannelsesprogrammer i overensstemmelse med god praksis
- f) udvidelse af samarbejdet i multilaterale fora, initiativer og institutioner for energi
- g) samarbejde om udveksling af viden og erfaring såvel som teknologioverførsel inden for innovation, herunder på områderne forvaltning og energiteknologier.

Artikel 206

Kulbrinteenergi

Samarbejdet inden for kulbrinteenergi omfatter følgende områder:

- a) modernisering og styrkelse af eksisterende og udvikling af fremtidige energiinfrastrukturer af fælles interesse i overensstemmelse med markedsprincipperne, herunder dem med sigte på diversificering af energikilder, leverandører, transportruter og befordringsmetoder, såvel som etablering af ny produktionskapacitet samt integriteten, effektiviteten og sikkerheden af energiinfrastrukturene, herunder elektricitetsinfrastrukturene
- b) udvikling af konkurrencedygtige, gennemsigtige og ikke-diskriminerende energimarkeder, der er i overensstemmelse med bedste praksis, gennem reguleringsmæssige reformer
- c) forbedring og styrkelse af den langsigtede stabilitet og sikkerhed i forbindelse med energihandelen, herunder sikring af forudsigeligheden og stabiliteten af energiefterspørgslen, på et ikke-diskriminerende grundlag, mens miljømæssige påvirkninger og risici minimeres
- d) fremme af et højt niveau for miljøbeskyttelse og bæredygtig udvikling i energisektoren, herunder udvinding, produktion, distribution og forbrug
- e) styrkelse af sikkerheden ved offshore kulbrinteudvinding og -produktion gennem udveksling af erfaringer om forebyggelse af ulykker, politikker vedrørende analyse, beredskab og afhjælpning efter ulykker såvel som bedste praksis vedrørende ansvar og retspraksis i tilfælde af en katastrofe.

Artikel 207

Vedvarende energikilder

Der samarbejdes om:

- a) udvikling af vedvarende energikilder på en økonomisk og miljømæssig forsvarlig måde, herunder samarbejde om reguleringsmæssige spørgsmål, certificering og standardisering, samt om teknologisk udvikling
- b) lettere udveksling mellem Republikken Kasakhstan og europæiske institutioner, laboratorier og enheder i den private sektor, herunder gennem fælles programmer med det formål at gennemføre bedste praksis hen imod fremtidens energi og en grøn økonomi
- c) regelmæssig gennemførelse af fælles seminarer, konferencer og uddannelsesprogrammer og udveksling af oplysninger og åbne statistiske data samt oplysninger om udviklingen af vedvarende energikilder.

*Artikel 208***Energieffektivitet og energibesparelser**

Samarbejde om fremme af energieffektivitet og energibesparelser, herunder i kulsektoren, gasafbrænding (og anvendelsen af associeret gas), bygninger, apparater og transport, foregår bl.a. gennem:

- a) udveksling af oplysninger om energieffektivitetspolitikker og retlige og reguleringsmæssige rammer og handlingsplaner
- b) fremme af udveksling af erfaringer og knowhow inden for energieffektivitet og energibesparelse
- c) iværksættelse og gennemførelse af projekter, herunder demonstrationsprojekter, med henblik på indførelse af innovative teknologier og løsninger inden for energieffektivitet og energibesparelse
- d) uddannelsesprogrammer og -kurser inden for energieffektivitet med henblik på gennemførelse af målene i denne artikel.

*KAPITEL 6***Samarbejde på transportområdet***Artikel 209*

Parterne samarbejder om:

- a) at udvide og styrke deres transportsamarbejde for at bidrage til udviklingen af bæredygtige transportsystemer
- b) at fokusere på transportsystemers sociale og miljømæssige aspekter
- c) at fremme effektiv og sikker transportvirksomhed
- d) at styrke de vigtigste transportforbindelser mellem deres territorier.

Artikel 210

Det i dette kapitel omhandlede samarbejde skal bl.a. dække følgende områder:

- a) udveksling af bedste praksis inden for transportpolitik
- b) forbedring af person- og godstransporten, mere flydende transportstrømme ved fjernelse af administrative, tekniske og andre hindringer med sigte på tættere markedsintegration, forbedring af transportnetværk og opgradering af infrastruktur
- c) oplysningsudveksling og fælles aktiviteter på regionalt og internationalt plan og gennemførelse af gældende internationale aftaler og konventioner
- d) udveksling af bedste praksis inden for søtransportsikkerhed og bæredygtig udvikling af søtransport.

Republikken Kasakhstan bringer sine bilaterale luftfartsaftaler med EU-medlemsstaterne i overensstemmelse med EU-lovgivningen.

Artikel 211

Der vil blive ført en regelmæssig dialog om emnerne i dette kapitel.

KAPITEL 7

Samarbejde på miljøområdet*Artikel 212*

Parterne udvikler og styrker deres samarbejde på miljøområdet og bidrager derved til bæredygtig udvikling og god regeringsførelse inden for miljøbeskyttelse.

Der samarbejdes på følgende områder:

- a) miljøvurderinger, -overvågning og -kontrol
- b) miljøundervisning og -bevidstgørelse ved at styrke adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser samt adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet
- c) lovgivning vedrørende miljøbeskyttelse
- d) luftkvalitet
- e) affaldshåndtering
- f) forvaltning af vandkvalitet, herunder havmiljøet
- g) integreret vandressourceforvaltning, herunder fremme af avancerede vandbesparesesteknologier
- h) bevarelse og beskyttelse af biologisk og landskabsmæssig mangfoldighed
- i) bæredygtig skovforvaltning
- j) forurening fra industrien og industrielle emissioner
- k) klassificering og sikker håndtering af kemikalier
- l) initiativer fra Den Europæiske Union og Republikken Kasakhstan på området for grøn økonomi og
- m) gensidig udveksling af erfaringer vedrørende politikkerne for bæredygtig udvikling af fiskeriet.

Artikel 213

Samarbejde om miljøbeskyttelse skal gennemføres efter gensidig aftale mellem parterne bl.a. i følgende form:

- a) udveksling af teknologier, videnskabelige og tekniske oplysninger og forskningsaktiviteter vedrørende miljøbeskyttelse
- b) udveksling af erfaringer om forbedring af lovgivning og metoder på miljøområdet.

Artikel 214

Parterne er særligt opmærksomme på gennemførelsen af og samarbejdet om miljømæssige anliggender inden for rammerne af relevante multilaterale miljøaftaler og er enige om at intensivere samarbejdet på regionalt plan.

Parterne udveksler erfaringer med at integrere miljøet i andre sektorer, herunder udveksling af bedste praksis, forøgelse af viden og kompetence samt miljøuddannelse og -bevidstgørelse på de i dette kapitel omhandlede områder.

KAPITEL 8

Samarbejde på området klimaændringer*Artikel 215*

Parterne udvikler og styrker deres samarbejde om bekæmpelse af og tilpasning til klimaændringer. Samarbejdet gennemføres på lige vilkår og til gensidig nytte under hensyntagen til parternes interesser samt til den indbyrdes afhængighed mellem de bilaterale og multilaterale forpligtelser på dette område.

Artikel 216

Samarbejdet skal fremme foranstaltninger på nationalt og internationalt plan, herunder på følgende områder:

- a) modvirkning af klimaændringer
- b) tilpasning til klimaændringer
- c) markedsbaserede og ikke-markedsbaserede tilgange til håndtering af klimaændringer
- d) forskning, udvikling, demonstration, ibrugtagning og udbredelse af nye, sikre og bæredygtige lavemissions- og tilpasningsteknologier
- e) udveksling af ekspertise i klimaforhold og støtte til andre sektorer
- f) bevidstgørelse og uddannelse.

Artikel 217

Parterne udveksler bl.a. oplysninger og ekspertise, iværksætter fælles forskningsaktiviteter og udveksler oplysninger om renere teknologier, gennemfører fælles aktiviteter på regionalt og internationalt plan, bl.a. i forbindelse med multilaterale miljøaftaler, som er gældende for begge parter, såsom FN's rammekonvention om klimaændringer (UNFCCC), og fælles aktiviteter inden for rammerne af de relevante agenturer alt efter behov.

KAPITEL 9

Samarbejde på industriområdet*Artikel 218*

Parterne udvikler og styrker deres samarbejde om industrien, herunder spørgsmål om udvikling af effektive incitamenter og gunstige vilkår for fortsat diversificering og større konkurrencedygtighed i fremstillingsindustrien.

Med henblik herpå skal parterne samarbejde, herunder ved udveksling af bedste praksis og erfaringer, inden for følgende områder:

- a) produktivitet og effektivitet i anvendelsen af ressourcer
- b) offentlige støtteforanstaltninger for industrisektorer på grundlag af WTO-krav og andre gældende bestemmelser hos parterne
- c) gennemførelse af industripolitikken i forbindelse med større integration
- d) værktøjer til at gennemføre industripolitikken mere effektivt

- e) investeringsaktiviteter i fremstillingsindustrien, nedbringelse af energiforbruget og udveksling af erfaringer med gennemførelsen af politikker om arbejdsproduktivitet
- f) vilkår for udvikling af nye produktionsteknologier, opbygning af højteknologiindustrier, og viden- og teknologi-overførsel og yderligere udvikling af grundlæggende infrastruktur og et gunstigt miljø for innovationsklynger
- g) investering og handel i mineindustrien og produktion af råvarer med henblik på fremme af gensidig forståelse og åbenhed, forbedring af erhvervs klimaet og fremme af informationsudveksling og samarbejde om ikke-energirelateret minedrift, navnlig hvad angår metalmalme og industrimineraler
- h) kapacitetsudvikling inden for menneskelige ressourcer i fremstillingsindustrien
- i) fremme af forretningsinitiativer og industrielt samarbejde mellem virksomheder i Den Europæiske Union og Republikken Kasakhstan.

Aftalen udelukker ikke mere omfattende industrielt samarbejde mellem parterne, og der kan indgås særskilte aftaler.

KAPITEL 10

Samarbejde på området små og mellemstore virksomheder

Artikel 219

Parterne udvikler og styrker deres samarbejde om små og mellemstore virksomheder (SMV'er) for at fremme et miljø, der er befordrende for en vellykket udvikling og oprettelse af SMV'er.

Med henblik herpå samarbejder parterne på følgende områder:

- a) udveksling af oplysninger om politikker for udviklingen af SMV'er
- b) udveksling af bedste praksis vedrørende tiltag, der styrker iværksætterkultur som en nøglekompetence
- c) fremme af bedre kontakt mellem erhvervssammenslutninger i begge parter gennem en tættere dialog
- d) udveksling af erfaringer med at støtte SMV'ers kapacitet til at få adgang til internationale markeder
- e) udveksling af erfaringer vedrørende forbedring af reguleringens virkninger for SMV'er
- f) udveksling af bedste praksis vedrørende SMV'ers adgang til finansiering.

KAPITEL 11

Samarbejde på selskabsretsområdet

Artikel 220

Parterne erkender vigtigheden af et effektivt regelsæt og en effektiv praksis inden for selskabsret og corporate governance såvel som inden for regnskabs- og revisionsvæsen for en velfungerende markedsøkonomi med et forudsigeligt og gennemsigtigt erhvervmiljø og understreger vigtigheden af at fremme reguleringsmæssig overensstemmelse på dette område.

Parterne samarbejder om:

- a) udveksling af bedste praksis med hensyn til at sikre rådighedsstilling af og adgang til oplysninger om opbygningen og repræsentationen af registrerede virksomheder på en gennemsigtig og lettilgængelig måde
- b) videreudvikling af en corporate governance-politik i overensstemmelse med internationale standarder og navnlig OECD-standarder

- c) fremme af gennemførelse og ensartet anvendelse af internationale regnskabsstandarder (IFRS) i forbindelse med børsnoterede selskabers konsoliderede regnskaber
- d) tilnærmelse af regnskabsregler og regnskabsaflæggelse, herunder for SMV'er
- e) regulering af og tilsyn med revisor- og bogholdererhvervene
- f) internationale revisionsstandarder og den etiske kodeks fra Den Internationale Revisorsammenslutning (IFAC) med henblik på at forbedre revisorernes faglige niveau gennem faglige organisationers, revisionsorganisationers og revisorerers overholdelse af standarder og etiske normer.

KAPITEL 12

Samarbejde på området bank- og forsikringsvirksomhed samt andre finansielle tjenesteydelser

Artikel 221

Parterne er enige om vigtigheden af effektiv lovgivning og praksis og om at samarbejde på området for finansielle tjenesteydelser med henblik på:

- a) at forbedre reguleringen af finansielle tjenesteydelser
- b) at sikre effektiv og passende beskyttelse af investorer og forbrugere af finansielle tjenesteydelser
- c) at bidrage til det globale finansielle systems stabilitet og integritet
- d) at fremme samarbejdet mellem forskellige aktører i det finansielle system, herunder regulerings- og tilsynsmyndigheder
- e) at fremme uafhængig og effektiv overvågning.

Parterne fremmer en tilnærmelse af deres regler til anerkendte internationale standarder for sunde finansielle systemer.

KAPITEL 13

Samarbejde på området informationssamfundet

Artikel 222

Parterne styrker deres samarbejde om udviklingen af informationssamfundet, som vil komme både borgere og virksomheder til gode i form af almindeligt tilgængelig informations- og kommunikationsteknologi (IKT) og tjenester af bedre kvalitet til overkommelige priser. Samarbejdet skal tilsigte at fremme konkurrence og åbenhed på IKT-markederne samt tilskynde til investeringer i denne sektor.

Artikel 223

Samarbejdet skal bl.a. omfatte udveksling af oplysninger og bedste praksis vedrørende gennemførelsen af informations-samfundsinitiativer, navnlig med fokus på:

- a) at udvikle en effektiv lovramme for IKT-sektoren
- b) at fremme bredbåndsadgang
- c) at udvikle interoperable elektroniske tjenester
- d) at sikre databeskyttelse og
- e) at udvikle roamingtjenester.

Artikel 224

Parterne fremmer samarbejdet mellem tilsynsmyndighederne inden for IKT, herunder om elektronisk kommunikation, i Den Europæiske Union og Republikken Kasakhstan.

*KAPITEL 14****Samarbejde på turismeområdet****Artikel 225*

Parterne samarbejder på turismeområdet med henblik på at styrke udviklingen af en konkurrence- og bæredygtig turismeindustri, der kan skabe økonomisk vækst, myndiggørelse, beskæftigelse og udvekslinger i turismesektoren.

Artikel 226

Samarbejdet skal baseres på følgende principper:

- a) respekt for lokalsamfundenes integritet og interesser, særlig i landdistrikter
- b) vigtigheden af at bevare den kulturelle og historiske arv og
- c) positivt samspil mellem turisme og miljøbevarelse.

Artikel 227

I samarbejdet skal der lægges vægt på følgende:

- a) udveksling af oplysninger, bedste praksis, erfaringer samt knowhow, herunder vedrørende innovativ teknologi
- b) etablering af strategiske partnerskaber, hvor offentlige, private og lokalsamfundsrelaterede interessegrupper er repræsenteret, for at støtte en bæredygtig turismeudvikling
- c) fremme og udvikling af turismeprodukter og -markeder, infrastruktur, menneskelige ressourcer og institutionelle strukturer samt indkredsning og fjernelse af hindringer for rejsetjenesteydelser
- d) udvikling og gennemførelse af effektive politikker og strategier, herunder de relevante retlige, administrative og finansielle aspekter
- e) uddannelse og opbygning af kapacitet i turismesektoren for at forbedre serviceniveauet og
- f) udvikling og fremme af turisme, der omfatter den lokale befolkning, og andre typer turisme på en bæredygtig måde.

*KAPITEL 15****Samarbejde på området landbrug og udvikling af landdistrikter****Artikel 228*

Parterne samarbejder om at fremme udviklingen af landbrug og landdistrikter, særlig gennem gradvis konvergens af politikker og lovgivning.

Artikel 229

Samarbejdet skal bl.a. dække følgende områder:

- a) befordring af den gensidige forståelse af politikkerne for udvikling af landbrug og landdistrikter
- b) udveksling af bedste praksis vedrørende planlægning, evaluering og gennemførelse af politikker for udvikling af landbrug og landdistrikter
- c) deling af viden og bedste praksis vedrørende politikker for udvikling af landdistrikter med henblik på at fremme den sociale og økonomiske velfærd for beboerne i landdistrikterne
- d) fremme af landbrugsproduktionens modernisering og bæredygtighed
- e) forbedring af landbrugssektorens konkurrenceevne samt markedernes effektivitet og gennemsigtighed
- f) udveksling af erfaringer med geografiske betegnelser for landbrugsprodukter og fødevarer, med kvalitetspolitikker og de hertil knyttede kontrolmekanismer, med sikring af fødevarerens sikkerhed og med udvikling af fremstillingen af økologiske landbrugsprodukter
- g) formidling af viden og fremme af landbrugsrådgivningstjenester
- h) fremme af samarbejdet om agroindustrielle investeringsprojekter, navnlig i forbindelse med udviklingen af husdyr- og afgrødesektoren
- i) udveksling af erfaringer med politikker vedrørende en bæredygtig udvikling af agroindustrien og forarbejdning og distribution af landbrugsprodukter.

*KAPITEL 16****Samarbejde om beskæftigelse, arbejdsmarkedsrelationer, social- og arbejdsmarkedspolitik samt lige muligheder****Artikel 230*

Parterne bestræber sig på at udvikle dialogen og samarbejder om at fremme ILO-dagsordenen for ordentligt arbejde, beskæftigelsespolitik, leve- og arbejdsvilkår, sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen, social dialog, social beskyttelse, social inklusion og bekæmpelse af forskelsbehandling såvel som rimelig behandling af arbejdstagere, der har lovlig bopæl og arbejde i den anden part.

Artikel 231

Parterne forfølger målene i artikel 230, herunder gennem samarbejde og udveksling af praksis på følgende områder:

- a) forbedring af livskvaliteten og sikring af et bedre socialt miljø
- b) styrkelse af den sociale inklusion og beskyttelse for alle arbejdstagere samt modernisering af de sociale beskyttelsessystemer med hensyn til kvalitet, tilgængelighed og finansiel bæredygtighed
- c) fattigdomsbekæmpelse og større social samhørighed og beskyttelse af sårbare personer
- d) bekæmpelse af forskelsbehandling i forbindelse med beskæftigelse og sociale anliggender i overensstemmelse med hver parts forpligtelser i henhold til internationale standarder og konventioner
- e) fremme af aktive arbejdsmarkedsforanstaltninger og forbedring af arbejdsformidlingens effektivitet
- f) indsats for flere og bedre job med ordentlige arbejdsvilkår
- g) forbedring af leve- og arbejdsvilkårene og beskyttelsesniveauet for sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen

- h) fremme af ligestilling mellem kønnene ved at styrke kvinders deltagelse i det sociale og økonomiske liv og sikre lige muligheder mellem mænd og kvinder på beskæftigelses- og uddannelsesområdet, i økonomien og samfundet og i forbindelse med beslutningstagning
- i) forbedring af arbejdsretten og bedre beskyttelse af arbejdstagerne
- j) styrkelse og fremme af den sociale dialog, herunder forbedring af kapaciteten hos arbejdsmarkedets parter.

Artikel 232

Parterne bekræfter deres tilsagn om effektivt at gennemføre de gældende ILO-konventioner.

Parterne anerkender under hensyntagen til FN's Økonomiske og Sociale Råds ministererklæring fra 2006 om fuld og produktiv beskæftigelse og ordentligt arbejde for alle, at fuld og produktiv beskæftigelse og ordentligt arbejde for alle er en afgørende faktor for bæredygtig udvikling.

I overensstemmelse med ILO-erklæringen fra 1998 om grundlæggende principper og rettigheder på arbejdet tilskynder parterne alle relevante interessenter, især arbejdsmarkedets parter, til at deltage i deres respektive udarbejdelse af socialpolitikken og i samarbejdet mellem Den Europæiske Union og Republikken Kasakhstan i henhold til denne aftale.

Parterne tilsigter en styrkelse af samarbejdet om ordentligt arbejde, beskæftigelse og socialpolitiske anliggender i alle relevante fora og organisationer.

KAPITEL 17

Samarbejde på sundhedsområdet

Artikel 233

Parterne udvikler deres samarbejde på folkesundhedsområdet for at forbedre beskyttelsen af menneskers sundhed og mindske uligheder på sundhedsområdet i overensstemmelse med fælles sundhedsværdier og -principper som en forudsætning for bæredygtig udvikling og økonomisk vækst.

Artikel 234

Samarbejdet skal vedrøre forebyggelse og bekæmpelse af overførbare og ikke-overførbare sygdomme, herunder ved udveksling af sundhedsoplysninger, fremme af en tilgang med sundhed i alle politikker, samarbejde med internationale organisationer, især Verdenssundhedsorganisationen (WHO), og fremme af gennemførelsen af internationale sundhedsaftaler, f.eks. WHO's rammekonventionen fra 2003 om tobakskontrol og de internationale sundhedsregulativer.

AFSNIT V

SAMARBEJDE PÅ OMRÅDET FRIHED, SIKKERHED OG RETFÆRDIGHED

Artikel 235

Retsstaten og respekt for menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder

I forbindelse med samarbejdet i henhold til dette afsnit lægger parterne særlig vægt på fremme af retsstatsprincippet, herunder domstolenes uafhængighed, adgang til klage og domstolsprøvelse, retten til en retfærdig rettergang og respekt for menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder.

Parterne samarbejder om at styrke institutionernes funktion, herunder retshåndhævelse, retsforfølgelse, retspleje og forebyggelse og bekæmpelse af korruption.

*Artikel 236***Retligt samarbejde**

Parterne udbygger samarbejdet på det civil- og handelsretlige område hvad angår forhandling, ratificering og gennemførelse af relevante multilaterale konventioner om civilretligt samarbejde, særlig konventionerne under Haagerkonferencen om International Privatre.

Parterne styrker samarbejdet i strafferetlige spørgsmål, herunder vedrørende gensidig retlig bistand. Hvis det relevant, og i overensstemmelse med gældende procedurer, kan dette omfatte Republikken Kasakhstans tiltrædelse til og gennemførelse af Europarådets konventioner om straffesager, gennemførelse af de relevante internationale FN-instrumenter og samarbejde med Eurojust.

*Artikel 237***Beskyttelse af personoplysninger**

Parterne samarbejder med henblik på at sikre et højt beskyttelsesniveau for personoplysninger gennem udveksling af bedste praksis og erfaringer under hensyntagen til europæiske og internationale retlige instrumenter og standarder.

Hvis det relevant, og i overensstemmelse med gældende procedurer, kan dette omfatte Republikken Kasakhstans tiltrædelse til og gennemførelse af Europarådets konvention om beskyttelse af det enkelte menneske i forbindelse med automatisk databehandling af personoplysninger og tillægsprotokollen dertil.

*Artikel 238***Samarbejde om migration, asyl og grænseforvaltning**

1. Parterne bekræfter den vigtighed, de tillægger forvaltningen af migrationsstrømme. Samarbejdet tager udgangspunkt i konsultationer mellem parterne og gennemføres i overensstemmelse med deres relevante gældende lovgivning.

2. Inden for rammerne af samarbejdet om forebyggelse og bekæmpelse af ulovlig migration:

- a) accepterer Republikken Kasakhstan at tilbagetage statsborgere, der opholder sig ulovligt på en EU-medlemsstats territorium, efter anmodning fra sidstnævnte og uden unødigt forsinkelse, og
- b) accepterer hver EU-medlemsstat at tilbagetage statsborgere, der opholder sig ulovligt på Republikken Kasakhstans territorium, efter anmodning fra sidstnævnte og uden unødigt forsinkelse.

3. EU-medlemsstaterne og Republikken Kasakhstan udstyrer med henblik på stk. 2 deres statsborgere med passende identitetsdokumenter uden yderligere formaliteter end dem, der henvises til i denne artikel, og uden unødigt forsinkelse. Hvis den person, der skal tilbagetages, ikke er i besiddelse af papirer eller andet bevis for statsborgerskab, træffer de kompetente diplomatiske og konsulære repræsentationer for den pågældende medlemsstat eller Republikken Kasakhstan på anmodning af Republikken Kasakhstan eller den pågældende medlemsstat og uden yderligere formaliteter eller unødigt forsinkelse foranstaltninger til at afhøre den pågældende person for at fastslå dennes statsborgerskab.

4. Parterne er enige om at indlede en omfattende dialog om relevante migrationsspørgsmål i overensstemmelse med den samlede strategi for migration og mobilitet, bl.a. med henblik på at overveje eventuelle forhandlinger om en aftale mellem Den Europæiske Union og Republikken Kasakhstan om EU-medlemsstaternes og Republikken Kasakhstans særlige forpligtelser vedrørende tilbagetagelse, herunder pligten til tilbagetagelse af andre landes statsborgere og statsløse personer, samt med henblik på at overveje eventuelle sideløbende forhandlinger om en aftale om lempelse af visumreglerne for Den Europæiske Unions og Republikken Kasakhstans statsborgere.

*Artikel 239***Konsulær beskyttelse**

Republikken Kasakhstan accepterer, at de diplomatiske og konsulære myndigheder fra enhver EU-medlemsstat, der er repræsenteret i Republikken Kasakhstan, yder beskyttelse til enhver statsborger fra en EU-medlemsstat, der ikke har en tilgængelig fast repræsentation i Republikken Kasakhstan, på samme vilkår som til statsborgere fra den pågældende EU-medlemsstat.

*Artikel 240***Bekæmpelse af hvidvaskning af penge og finansiering af terrorisme**

Parterne samarbejder om at forhindre, at deres finansielle og relevante ikke-finansielle sektorer benyttes til hvidvaskning af indtægter fra kriminelle aktiviteter i almindelighed og narkotikakriminalitet i særdeleshed og til finansiering af terrorisme, i overensstemmelse med internationale standarder for bekæmpelse af hvidvaskning af penge og finansiering af terrorisme, som vedtaget af Den Finansielle Aktionsgruppe (FATF). Dette samarbejde omfatter også inddrivelse, beslaglæggelse, konfiskation og tilbagelevering af aktiver eller midler, som stammer fra kriminelle aktiviteter.

Samarbejdet skal give mulighed for udveksling af relevante oplysninger inden for rammerne af parternes relevante lovgivninger og internationale forpligtelser.

*Artikel 241***Ulovlige narkotika**

Parterne samarbejder baseret på en balanceret og integreret tilgang til narkotikaanliggende, især vedrørende ulovlig handel med narkotika, psykotrope stoffer og deres prækursorer. Politikken og indsatsen på dette område skal rettes mod at styrke strukturerne til bekæmpelse af udbuddet af og efterspørgslen på ulovlige narkotika, psykotrope stoffer og deres prækursorer gennem forbedret koordinering og styrket samarbejde mellem de kompetente myndigheder med henblik på at nedbringe handelen med, udbuddet af og efterspørgslen på ulovlige narkotika, forbedring af forebyggende foranstaltninger, behandling og rehabilitering og under behørigt hensyn til menneskerettighederne.

Samarbejdet har også til formål at mindske narkotikarelaterede skader, at gribe ind over for produktionen og brugen af syntetiske stoffer og at opnå en mere effektiv forebyggelse af omdirigeringen af prækursorer, som anvendes til ulovlig produktion af narkotika og psykotrope stoffer.

Parterne træffer aftale om samarbejdsmetoderne for at realisere disse mål. Indsatsen baseres på i fællesskab vedtagne principper i overensstemmelse med de relevante internationale konventioner og instrumenter og handlingsplanen mellem Den Europæiske Union og Centralasien om narkotika.

*Artikel 242***Bekæmpelse af organiseret og tværnational kriminalitet og korruption**

Parterne samarbejder med henblik på at forebygge og bekæmpe alle former for organiseret, økonomisk, finansiel og tværnational kriminalitet, herunder menneskesmugning og menneskehandel, narkotikahandel, våbenhandel, underslæb, svig, eftergørelse, forfalskning af dokumenter samt korruption i den offentlige og den private sektor, under fuld overholdelse af deres eksisterende internationale forpligtelser på dette område.

Parterne skal forbedre det bilaterale, regionale og internationale samarbejde mellem de retshåndhavende myndigheder, herunder gennem udveksling af bedste praksis og eventuelt samarbejde med agenturer i Den Europæiske Union.

Parterne forpligter sig til at gennemføre de relevante internationale standarder effektivt, særlig de standarder, der er fastlagt i FN-konventionen om bekæmpelse af grænseoverskridende organiseret kriminalitet fra 2000 og de tre protokoller hertil samt FN-konventionen mod korruption fra 2003. Hvis det er relevant, og i overensstemmelse med gældende procedurer, kan samarbejdet omfatte Republikken Kasakhstans tiltrædelse til og gennemførelse af Europarådets relevante instrumenter om forebyggelse og bekæmpelse af korruption.

Artikel 243

Bekæmpelse af cyberkriminalitet

Parterne styrker samarbejdet, herunder gennem udveksling af bedste praksis, med henblik på at forebygge og bekæmpe kriminelle handlinger, som begås under anvendelse af elektroniske kommunikationsnet og informationssystemer eller er rettet mod sådanne net og systemer.

AFSNIT VI

ANDRE SAMARBEJDSPOLITIKKER

KAPITEL 1

Samarbejde om uddannelse

Artikel 244

Parterne samarbejder inden for uddannelse med henblik på at fremme moderniseringen af uddannelsessystemerne i Republikken Kasakhstan og konvergensen med Den Europæiske Unions politikker og praksis. Parterne samarbejder om at fremme livslang læring og tilskynde til samarbejde og gennemsigtighed på alle uddannelsesniveauer. Parterne lægger endvidere vægt på foranstaltninger, der har til formål at fremme interinstitutionelt samarbejde, tilskynde til mobilitet for studerende, akademisk og administrativt personale, forskere og unge mennesker og tilskynde til udveksling af oplysninger og erfaringer.

Parterne fremmer en ensartet koordinering af aktiviteterne i uddannelsessystemet i overensstemmelse med europæiske og internationale standarder og bedste praksis.

KAPITEL 2

Samarbejde på kulturområdet

Artikel 245

Parterne fremmer kultursamarbejde, som respekterer deres kulturelle mangfoldighed, for at øge den gensidige forståelse af og viden om deres respektive kulturer.

Parterne bestræber sig på at træffe passende foranstaltninger for at anspore til større kulturel udveksling og tilskynder til fælles tiltag inden for forskellige kulturelle sfærer.

Parterne gennemfører konsultationer og udvikler et gensidigt fordelagtigt samarbejde inden for rammerne af multilaterale internationale aftaler og internationale organisationer, såsom De Forenede Nationers Organisation for Uddannelse, Videnskab og Kultur (UNESCO). Parterne udveksler endvidere synspunkter om kulturel mangfoldighed for bl.a. at fremme principperne i UNESCO's konvention fra 2005 om beskyttelse og fremme af de kulturelle udtryksformers mangfoldighed og gennemfører projekter i henhold til det internationale tiår for tilnærmelse af kulturer 2013-2022, proklameret ved FN's Generalforsamling.

Parterne fremmer fælles aktiviteter, programmer og planer samt udveksling af bedste praksis inden for uddannelse og kapacitetsopbygning for kunstnere, kulturarbejdere og kulturorganisationer.

KAPITEL 3

Samarbejde om forskning og innovation

Artikel 246

Parterne fremmer samarbejde:

- a) på alle områder inden for civil forskning og videnskabelig og teknologisk udvikling til gensidig nytte og under forudsætning af passende og effektiv beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder og
- b) om understøttelse af udviklingen af innovation.

Artikel 247

Samarbejdet skal omfatte:

- a) politikrelateret dialog og udveksling af videnskabelige og teknologiske oplysninger
- b) udveksling af oplysninger og bedste praksis vedrørende innovation og kommercialiseringen af forskning og udvikling, herunder instrumenter til støtte for teknologibaserede nyetablerede virksomheder, klyngebildning og adgang til finansiering
- c) lettelse af passende adgang til parternes respektive forsknings- og innovationsprogrammer
- d) forøgelse af forskningskapaciteten i Republikken Kasakhstans forskningsenheder og lettelse af deres deltagelse i Den Europæiske Unions rammeprogram for forskning og innovation og i andre potentielle initiativer, der finansieres af Den Europæiske Union
- e) udvikling og fremme af fælles projekter for forskning og innovation
- f) fremme af kommercialiseringen af resultater fra fælles forsknings- og innovationsprojekter
- g) lettelse af nye teknologiers adgang til parternes hjemmemarkeder
- h) uddannelsesaktiviteter og mobilitetsprogrammer for videnskabsfolk, forskere og andet personale, der beskæftiger sig med forsknings- og innovationsaktiviteter i begge parter
- i) lettelse, inden for rammerne af den gældende lovgivning, af den frie bevægelighed for forskningspersonale, der deltager i de af denne aftale omfattede aktiviteter, og af grænseoverskridende transport af varer, der skal anvendes i forbindelse med disse aktiviteter
- j) andre former for samarbejde om forskning og innovation, herunder med en regional tilgang og gennem regionale initiativer, på grundlag af gensidig aftale.

Artikel 248

Ved gennemførelsen af de i artikel 247 omhandlede samarbejdsaktiviteter bør der søges skabt synergi med regionale og andre aktiviteter, der gennemføres inden for de bredere rammer af det finansielle samarbejde mellem Den Europæiske Union og Republikken Kasakhstan som fastsat i artikel 261 og 262.

KAPITEL 4

Samarbejde på det audiovisuelle område og medieområdet

Artikel 249

Parterne fremmer samarbejde inden for medierne og det audiovisuelle område, herunder gennem udveksling af oplysninger og uddannelse af journalister og andre branchefolk inden for medier, film og det audiovisuelle område.

Artikel 250

Parterne udveksler oplysninger og bedste praksis for fremme af mediernes uafhængighed og professionalisme på grundlag af de standarder, der er fastsat i de gældende internationale konventioner, herunder UNESCO's og Europarådets standarder, når det er relevant.

KAPITEL 5

Samarbejde i civilsamfundet*Artikel 251*

Parterne fortsætter og styrker deres dialog i form af møder og konsultationer og samarbejder om civilsamfundets rolle med følgende mål:

- a) at styrke kontakter og udveksle oplysninger og erfaringer mellem alle sektorer af civilsamfundet i Den Europæiske Union og Republikken Kasakhstan; at give repræsentanter for civilsamfundet i en part mulighed for at gøre sig bekendt med hørings- og dialogprocessen med offentlige institutioner og arbejdsmarkedets parter i den anden part, navnlig med henblik på yderligere inddragelse af civilsamfundet i den offentlige politikudformning
- b) at sikre civilsamfundets inddragelse i forbindelserne mellem Den Europæiske Union og Republikken Kasakhstan, særlig i forbindelse med gennemførelsen af denne aftale
- c) at tilskynde til større kapacitetsopbygning, uafhængighed og åbenhed i civilsamfundet og at støtte dets rolle i parternes økonomiske, sociale og politiske udvikling.

Parterne støtter udviklingen af forbindelser mellem ikke-statslige organisationer fra Den Europæiske Union og Republikken Kasakhstan.

Parterne yder støtte til de respektive institutioner og ikke-statslige organisationer, som gennemfører aktiviteter på menneskerettighedsområdet. Parterne udveksler alle relevante oplysninger om samarbejdsprogrammer, formelt og regelmæssigt, mindst én gang om året.

KAPITEL 6

Samarbejde på området sport og fysisk aktivitet*Artikel 252*

Parterne fremmer samarbejde om sport og fysisk aktivitet ud fra et ønske om at bidrage til udviklingen af en sund livsstil i alle aldersgrupper, fremme sportens sociale funktion og uddannelsesmæssige værdier og bekæmpe truslerne mod sport som f.eks. doping, racisme og vold. I samarbejdet skal navnlig indgå udveksling af oplysninger og bedste praksis.

KAPITEL 7

Samarbejde på civilbeskyttelsesområdet*Artikel 253*

Parterne erkender behovet for at håndtere risikoen for både indenlandske og globale naturkatastrofer eller menneskeskabte katastrofer.

For at gøre deres samfund og infrastruktur mere modstandsdygtige bekræfter parterne deres hensigt om at forbedre forebyggelses-, afhjælpnings-, beredskabs- og indsatsforanstaltninger for naturkatastrofer og menneskeskabte katastrofer og at samarbejde i relevant omfang på bilateralt og multilateralt politisk niveau for at forbedre resultaterne af risikostyring i forbindelse med globale katastrofer.

Med forbehold af tilgængeligheden af tilstrækkelige midler skal samarbejdet støtte:

- a) samspillet mellem kompetente organer, andre organisationer og enkeltpersoner, der udfører aktiviteter på civilbeskyttelsesområdet
- b) koordinering af gensidig bistand, hvis der anmodes herom, i tilfælde af katastrofer
- c) udveksling af erfaringer med bevidstgørelse af befolkningen om katastrofeberedskab
- d) uddannelse, omskoling, opgradering af kvalifikationer og specialiseret uddannelse inden for civilbeskyttelse og i anvendelsen af systemer for tidlig varsling.

KAPITEL 8

Samarbejde om aktiviteter i det ydre rum

Artikel 254

Parterne fremmer, hvor det er relevant, langsigtet samarbejde inden for forskning og udvikling vedrørende civil rumfart. Parterne lægger særlig vægt på initiativer, der kan kombinere deres respektive rumfartsaktiviteter.

Artikel 255

Parterne kan samarbejde på områderne satellitnavigation, jordobservation, rumforskning og andre områder i overensstemmelse med parternes interesser.

KAPITEL 9

Samarbejde på forbrugerbeskyttelsesområdet

Artikel 256

Parterne samarbejder for at sikre et højt forbrugerbeskyttelsesniveau og gøre deres forbrugerbeskyttelsesordninger indbyrdes forenelige.

Samarbejdet kan eventuelt omfatte:

- a) udveksling af bedste praksis inden for forbrugerpolitik, herunder produktkvalitet og sikkerhedskrav, og tilrettelæggelse af en ordning for markedsovervågning og en ordning for udveksling af oplysninger
- b) fremme af udvekslingen af erfaringer med forbrugerbeskyttelsessystemer, herunder forbrugerlovgivning og håndhævelsen heraf, forbrugerproduksikkerhed, forbrugerbevidstgørelse samt styrkelse af forbrugernes handlemuligheder og klageadgang
- c) udbud af uddannelses tiltag for embedsmænd i den offentlige forvaltning og andre repræsentanter for forbrugernes interesser
- d) fremme af udviklingen af uafhængige forbrugerorganisationer og kontakter mellem forbrugerrepræsentanter.

KAPITEL 10

Regionalt samarbejde

Artikel 257

Parterne fremmer gensidig forståelse og bilateralt samarbejde inden for regionalpolitik med det formål at forbedre levevilkårene og øge inddragelsen af alle regioner i parternes sociale og økonomiske udvikling.

Artikel 258

Parterne støtter og styrker inddragelsen af lokale og regionale myndigheder i det regionale samarbejde i overensstemmelse med eksisterende internationale aftaler og arrangementer med henblik på at udvikle kapacitetsopbygningstiltag og styrke de regionale økonomiske netværk og virksomhedsnet.

Artikel 259

Parterne styrker og tilskynder til udvikling af de dele af de af denne aftale omfattede områder, der vedrører regionalt samarbejde, bl.a. inden for transport, energi, kommunikationsnet, kultur, uddannelse, forskning, turisme, vandressourcer og miljøet, civilbeskyttelse og andre områder, som har betydning for det regionale samarbejde.

KAPITEL 11

Samarbejde på området offentlig forvaltning

Artikel 260

1. Parterne fremmer udvekslingen af erfaringer og viden vedrørende gennemførelsen af international bedste praksis inden for offentlige og private tjenesteydelser og vedrørende kapacitetsopbygning for det offentlige og offentligt ansatte og deres faglige udvikling og uddannelse.
2. Parterne fremmer dialog om foranstaltninger med sigte på at forbedre kvaliteten af de offentlige tjenesteydelser og om den fælles indsats for at fremme et multilateralt samarbejde inden for rammerne af den regionale platform for offentlig forvaltning i Republikken Kasakhstan.
3. I forbindelse med de i stk. 2 omhandlede rammer samarbejder parterne bl.a. ved at lette:
 - a) udveksling af eksperter
 - b) tilrettelæggelse af seminarer og
 - c) tilrettelæggelse af uddannelsesaktiviteter.

AFSNIT VII

FINANSIELT OG TEKNISK SAMARBEJDE

Artikel 261

Parterne fortsætter og intensiverer det nuværende finansielle og tekniske samarbejde på grundlag af et omfattende partnerskab og principperne om fælles interesse, gensidighed, gennemsigtighed, forudsigelighed og gensidig beskyttelse af parternes interesser.

For at nå målene i denne aftale kan Republikken Kasakhstan modtage finansiell bistand fra Den Europæiske Union i form af gavebistand og lån, eventuelt i samarbejde med Den Europæiske Investeringsbank og andre internationale finansielle institutioner.

Finansiel bistand kan ydes i overensstemmelse med de relevante regler, der gælder for Den Europæiske Unions flerårige finansielle ramme ⁽¹⁾, navnlig i form af udveksling af eksperter, gennemførelse af forskning, etablering af fora, konferencer, seminarer og uddannelseskurser, tilskud til støtte for udviklings- og gennemførelsesprogrammer og -projekter. Finansforordningen ⁽²⁾ og gennemførelsesbestemmelserne hertil ⁽³⁾ finder anvendelse på finansiering fra Den Europæiske Union.

Finansiel bistand baseres på årlige handlingsprogrammer, der fastlægges af Den Europæiske Union efter konsultationer med Republikken Kasakhstan.

Den Europæiske Union og Republikken Kasakhstan kan samfinansiere programmer og projekter. Parterne koordinerer programmer og projekter om finansielt og teknisk samarbejde og udveksler oplysninger om alle støttekilder.

Bistandseffektivitet, som fastsat i OECD's Pariserklæring om bistandseffektivitet, Den Europæiske Unions grundstrategi »Backbone Strategy on Reforming Technical Cooperation«, beretningerne fra Den Europæiske Revisionsret og erfaringerne fra Den Europæiske Unions gennemførte og igangværende samarbejdsprogrammer i Republikken Kasakhstan, udgør grundlaget for, hvordan Den Europæiske Union yder støtte til Republikken Kasakhstan.

Artikel 262

Parterne gennemfører finansiel og teknisk bistand efter principperne om forsvarlig finansiel forvaltning og samarbejder om at beskytte Den Europæiske Unions og Republikken Kasakhstans finansielle interesser. Parterne træffer effektive foranstaltninger med henblik på at forebygge og bekæmpe uregelmæssigheder ⁽⁴⁾, svig, korrupsion og anden ulovlig virksomhed til skade for Den Europæiske Unions og Republikken Kasakhstans budget gennem gensidig retshjælp og anden hjælp på de områder, der er omfattet af denne aftale.

Andre aftaler eller finansieringsinstrumenter, som parterne måtte indgå under gennemførelsen af denne aftale, skal indeholde specifikke klausuler om finansielt samarbejde, som omfatter inspektion og kontrol på stedet.

Artikel 263

For at opnå en optimal udnyttelse af de disponible ressourcer forpligter parterne sig til at sikre, at Den Europæiske Unions bidrag bevilges i tæt samordning med bidrag fra andre kilder, tredjelande og internationale finansielle institutioner.

Artikel 264

Forebyggelse

Parterne kontrollerer regelmæssigt, at operationer, der finansieres af midler fra Den Europæiske Union og medfinansieres af midler fra Republikken Kasakhstan, er blevet korrekt gennemført, og træffer alle passende foranstaltninger til at forebygge uregelmæssigheder, svig, korrupsion og al anden ulovlig virksomhed til skade for Den Europæiske Unions midler og Republikken Kasakhstans medfinansieringsmidler. Parterne underretter hinanden om alle forebyggende foranstaltninger, der træffes.

⁽¹⁾ Navnlig Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 233/2014 af 11. marts 2014 om oprettelse af et instrument til finansiering af udviklingssamarbejde for perioden 2014-2020 (EUT L 77 af 15.3.2014, s. 44) og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 236/2014 af 11. marts 2014 om fælles regler og procedurer for gennemførelse af instrumenterne til finansiering af Unionens optræden udadtil (EUT L 77 af 15.3.2014, s. 95).

⁽²⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU, Euratom) nr. 966/2012 af 25. oktober 2012 om de finansielle regler vedrørende Unionens almindelige budget og om ophævelse af Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 1605/2002 (EUT L 298 af 26.10.2012, s. 1).

⁽³⁾ Kommissionens delegerede forordning (EU) nr. 1268/2012 af 29. oktober 2012 om gennemførelsesbestemmelser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU, Euratom) nr. 966/2012 om de finansielle regler vedrørende Unionens almindelige budget (EUT L 362 af 31.12.2012, s. 1).

⁽⁴⁾ Som defineret i Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 2988/95 af 18. december 1995 om beskyttelse af De Europæiske Fællesskabers finansielle interesser forstås ved »uregelmæssighed« enhver overtrædelse af en EU-bestemmelse, af denne aftale eller heraf følgende aftaler eller kontrakter, som kan tilskrives en økonomisk beslutningstagers handling eller undladelse, der skader eller kunne skade Den Europæiske Unions almindelige budget eller budgetter, der forvaltes af Den Europæiske Union, enten ved formindskelse eller bortfald af indtægter, der stammer fra de egne indtægter, der opkræves direkte for EU's regning, eller ved afholdelse af en uretmæssig udgift.

*Artikel 265***Kommunikation**

Parterne underretter hinanden, idet navnlig Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig og de kompetente myndigheder i Republikken Kasakhstan underrettes, om mistanke om eller bevis for svig, korrupsion eller andre uregelmæssigheder i forbindelse med anvendelsen af midlerne fra Den Europæiske Union og medfinansieringsmidlerne fra Republikken Kasakhstan.

Parterne underretter hinanden om foranstaltninger, der træffes i forbindelse med denne artikel.

*Artikel 266***Inspektion på stedet**

Inspektion på stedet med hensyn til finansiel bistand fra Den Europæiske Union planlægges og udføres af Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig i tæt samarbejde med de kompetente myndigheder i Republikken Kasakhstan i overensstemmelse med lovgivningen i Republikken Kasakhstan.

Inden for rammerne af denne aftale har Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig beføjelse til at foretage inspektion på stedet med henblik på beskyttelse af Den Europæiske Unions finansielle interesser i overensstemmelse med Rådets forordning (Euratom, EF) nr. 2185/96 ⁽¹⁾ og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU, Euratom) nr. 883/2013 ⁽²⁾.

*Artikel 267***Efterforskning og retsforfølgning**

De kompetente organer i Republikken Kasakhstan efterforsker og undersøger i overensstemmelse med lovene i Republikken Kasakhstan formodede eller faktiske tilfælde af svig, korrupsion og anden ulovlig virksomhed til skade for Den Europæiske Unions midler og Republikken Kasakhstans medfinansieringsmidler. Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig kan i givet fald og efter formel anmodning bistå de kompetente myndigheder i Republikken Kasakhstan med løsningen af denne opgave.

AFSNIT VIII

INSTITUTIONELLE RAMMER*Artikel 268***Samarbejdsrådet**

1. Der nedsættes et samarbejdsråd. Det overvåger og gennemgår regelmæssigt gennemførelsen af denne aftale. Det træder sammen én gang om året på ministerplan. Det undersøger alle større spørgsmål, der opstår inden for rammerne af denne aftale, og andre bilaterale eller internationale spørgsmål af fælles interesse for virkeliggørelsen af denne aftales mål.

⁽¹⁾ Rådets forordning (Euratom, EF) nr. 2185/96 af 11. november 1996 om Kommissionens kontrol og inspektion på stedet med henblik på beskyttelse af De Europæiske Fællesskabers finansielle interesser mod svig og andre uregelmæssigheder (EFT L 292 af 15.11.1996, s. 2).

⁽²⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU, Euratom) nr. 883/2013 af 11. september 2013 om undersøgelser, der foretages af Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig (OLAF) og om ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1073/1999 og Rådets forordning (Euratom) nr. 1074/1999 (EUT L 248 af 18.9.2013, s. 1).

2. Med henblik på opfyldelsen af målene i denne aftale træffer Samarbejdsrådet inden for aftalens rammer afgørelser i de heri anførte tilfælde. Afgørelserne er bindende for parterne, som skal træffe de relevante foranstaltninger til at gennemføre afgørelserne. Samarbejdsrådet kan også fremsætte henstillinger. Det vedtager sine afgørelser og henstillinger efter fælles overenskomst mellem parterne, efter at disse har gennemført deres respektive interne procedurer.
3. Samarbejdsrådet har beføjelse til at ajourføre eller ændre bilagene til denne aftale baseret på konsensus mellem parterne, uden at dette berører eventuelle specifikke bestemmelser i afsnit III (Handel og erhverv).
4. Samarbejdsrådet kan delegerer enhver af sine beføjelser til Samarbejdsudvalget, herunder beføjelsen til at træffe bindende afgørelser.
5. Samarbejdsrådet består af repræsentanter for parterne.
6. Formandskabet for Samarbejdsrådet varetages på skift af en repræsentant for Den Europæiske Union og af en repræsentant for Republikken Kasakhstan.
7. Samarbejdsrådet fastsætter selv sin forretningsorden.
8. Parterne kan hver især indbringe en tvist om gennemførelsen eller fortolkningen af denne aftale for Samarbejdsrådet i overensstemmelse med artikel 278.

Artikel 269

Samarbejdsudvalg og specialiserede underudvalg

1. Der nedsættes et samarbejdsudvalg. Det bistår Samarbejdsrådet i udøvelsen af dets hverv.
2. Samarbejdsudvalget består af repræsentanter for parterne, i princippet på højt embedsmandsplan.
3. Formandskabet for Samarbejdsudvalget varetages på skift af en repræsentant for Den Europæiske Union og af en repræsentant for Republikken Kasakhstan.
4. Samarbejdsudvalget træffer afgørelser i de tilfælde, der er fastsat i denne aftale, og på områder, hvor Samarbejdsrådet har delegeret det beføjelser. Disse afgørelser er bindende for parterne, som skal træffe de relevante foranstaltninger til at gennemføre afgørelserne. Samarbejdsudvalget træffer sine afgørelser efter fælles aftale mellem parterne, efter at disse har gennemført deres respektive interne procedurer. Dets ansvarsområder omfatter forberedelse af Samarbejdsrådets møder.
5. Samarbejdsudvalget kan mødes i en særlig sammensætning for at drøfte relevante spørgsmål i forbindelse med afsnit III (Handel og erhverv).
6. Samarbejdsrådet kan beslutte at nedsætte specialiserede underudvalg eller andre organer til at bistå det i varetagelsen af dets opgaver, og det fastlægger sådanne udvalgs eller organers sammensætning og funktionsmåde.
7. Samarbejdsrådet fastsætter i sin forretningsorden Samarbejdsudvalgets samt de af Samarbejdsudvalget nedsatte underudvalgs eller organers opgaver og virkemåde.

Artikel 270

Parlamentarisk samarbejdsudvalg

1. Der nedsættes et parlamentarisk samarbejdsudvalg. Det skal bestå af medlemmer af Europa-Parlamentet på den ene side og af medlemmer af Republikken Kasakhstans parlament på den anden side og skal være et forum for dem med henblik på møder og udveksling af synspunkter. Det træder sammen med mellemrum, som det selv fastsætter.

2. Aktiviteterne i Det Parlamentariske Samarbejdsudvalg skal sigte mod at udvikle gensidigt fordelagtigt og effektivt parlamentarisk samarbejde mellem Europa-Parlamentet og Republikken Kasakhstans parlament.
3. Det Parlamentariske Samarbejdsudvalg fastsætter selv sin forretningsorden.
4. Formandskabet i Det Parlamentariske Samarbejdsudvalg varetages på skift af en repræsentant for Europa-Parlamentet og en repræsentant for Republikken Kasakhstans parlament i overensstemmelse med dets forretningsorden.
5. Det Parlamentariske Samarbejdsudvalg kan anmode Samarbejdsudvalget om oplysninger vedrørende denne aftales gennemførelse; Samarbejdsrådet skal forelægge udvalget de ønskede oplysninger.
6. Det Parlamentariske Samarbejdsudvalg underrettes om Samarbejdsrådets afgørelser og henstillinger.
7. Det Parlamentariske Samarbejdsudvalg kan rette henstillinger til Samarbejdsrådet.

AFSNIT IX

ALMINDELIGE OG AFSLUTTENDE BESTEMMELSER

Artikel 271

Adgang til domstole og administrative organer

Parterne forpligter sig hver især til inden for denne aftales anvendelsesområde at sikre, at fysiske og juridiske personer fra den anden part uden forskelsbehandling og på samme vilkår som deres egne fysiske og juridiske personer gives adgang til deres kompetente domstole og administrative organer, for at de kan forsvare deres individuelle rettigheder og ejendomsrettigheder.

Artikel 272

Uddelegering af beføjelser

Medmindre andet er fastsat i denne aftale, skal hver part sikre, at en person, der har fået delegeret regulatorisk, administrativ eller anden statslig myndighed af en part på et hvilket som helst forvaltningsniveau, såsom beføjelsen til at udstede import- eller eksportlicenser eller licenser til andre økonomiske aktiviteter, at godkende handelstransaktioner eller indføre kvoter, gebyrer eller andre afgifter, handler i udøvelsen af denne myndighed i overensstemmelse med partens forpligtelser som fastsat i henhold til denne aftale.

Artikel 273

Restriktioner i tilfælde af betalingsbalanceproblemer og udefra kommende finansielle vanskeligheder

1. Hvis en part oplever alvorlige betalingsbalancevanskeligheder eller udefra kommende finansielle vanskeligheder, eller der er risiko herfor, kan den indføre eller opretholde beskyttelsesforanstaltninger eller restriktive foranstaltninger, der påvirker kapitalbevægelser, betalinger eller overførsler.
2. De i stk. 1 omhandlede foranstaltninger:
 - a) må ikke behandle en part mindre gunstigt end en ikke-part i tilsvarende situationer
 - b) skal være i overensstemmelse med overenskomsten om Den Internationale Valutafond, hvis det er relevant

- c) skal undgå at forårsage unødvendig skade på den anden parts handelsmæssige, økonomiske og finansielle interesser
- d) skal være midlertidige og afskaffes gradvist, efterhånden som den i stk. 1 angivne situation forbedres.
3. Hvad angår handel med varer kan en part indføre eller opretholde restriktive foranstaltninger for at sikre sin betalingsbalancesituation eller eksterne finansielle situation. Sådanne foranstaltninger skal være i overensstemmelse med GATT 1994 og forståelsen vedrørende betalingsbalancebestemmelserne i GATT 1994.
4. Hvad angår handel med tjenesteydelser kan en part indføre eller opretholde restriktive foranstaltninger for at sikre sin betalingsbalancesituation eller eksterne finansielle situation. Sådanne foranstaltninger skal være i overensstemmelse med GATS.
5. Hvis en part opretholder eller indfører restriktive foranstaltninger som omhandlet i stk. 1 og 2, skal den straks meddele dem til den anden part og så snart som muligt forelægge en tidsplan for deres afskaffelse.
6. Hvis der indføres eller opretholdes restriktioner i henhold til denne artikel, skal der straks afholdes konsultationer i Samarbejdsudvalget, forudsat at sådanne konsultationer ikke finder sted på anden vis uden for denne aftales anvendelsesområde.
7. Ved konsultationerne skal den betalingsbalancevanskelighed eller eksterne finansielle vanskelighed, der førte til de respektive foranstaltninger, vurderes under hensyntagen til bl.a.:
- a) vanskelighedernes art og kompleksitet
 - b) det eksterne økonomiske og handelsmæssige miljø eller
 - c) alternative afhjælpende foranstaltninger, der kan tages i anvendelse.
8. Ved konsultationerne undersøges de restriktive foranstaltningers forenelighed med stk. 1 og 2.
9. I sådanne konsultationer skal alle oplysninger i statistiske og andre faktiske forhold, der fremlægges af IMF vedrørende udenlandsk valuta, monetære reserver og betalingsbalancen, accepteres af parterne, og konklusioner skal baseres på IMF's vurdering af den pågældende parts betalingsbalancesituation og eksterne finansielle situation.

Artikel 274

Foranstaltninger vedrørende væsentlige sikkerhedsinteresser

Intet i denne aftale må fortolkes således:

- a) at det af en part kræves, at den skal give oplysninger, hvis videregivelse den betragter som stridende mod sine vitale sikkerhedsinteresser,
- b) at en part afskæres fra at træffe foranstaltninger, som den anser for nødvendige af hensyn til beskyttelsen af sine væsentlige sikkerhedsmæssige interesser, som:
 - i) har tilknytning til produktion af eller handel med våben, ammunition eller krigsmateriel
 - ii) vedrører økonomiske aktiviteter, der udøves direkte eller indirekte med henblik på at forsyne et militært anlæg
 - iii) vedrører fissions- og fusionsmaterialer eller materialer, af hvilke disse udvindes
 - iv) vedrører offentlige indkøb, der er nødvendige for den nationale sikkerhed eller i forsvarsøjemed, eller
 - v) foretages i krigstid eller anden krisetilstand i internationale forbindelser eller
- c) at en part forhindres i at handle for at efterkomme forpligtelser, den har påtaget sig med henblik på at opretholde international fred og sikkerhed.

*Artikel 275***Ikke-forskelsbehandling**

1. Inden for de områder, denne aftale omfatter, og med forbehold af særlige bestemmelser heri:
 - a) må de ordninger, der anvendes af Republikken Kasakhstan over for Den Europæiske Union og dennes medlemsstater, ikke føre til nogen form for forskelsbehandling mellem Den Europæiske Unions medlemsstater eller deres fysiske eller juridiske personer
 - b) må de ordninger, der anvendes af Den Europæiske Union eller dennes medlemsstater over for Republikken Kasakhstan, ikke føre til nogen form for forskelsbehandling mellem fysiske eller juridiske personer fra Republikken Kasakhstan.
2. Stk. 1 berører ikke parternes ret til at anvende de relevante bestemmelser i deres skattelovgivning på skattepligtige, som ikke befinder sig i samme situation med hensyn til bopæl.

*Artikel 276***Beskatning**

1. Denne aftale finder kun anvendelse på skattemæssige foranstaltninger, hvis en sådan anvendelse er nødvendig for, at bestemmelserne i denne aftale kan få virkning.
2. Intet i denne aftale må fortolkes således, at det er til hinder for indførelse eller håndhævelse af foranstaltninger til bekæmpelse af skattesvig og -unddragelse på grundlag af bestemmelser om skat i aftaler om afskaffelse af dobbeltbeskatning, andre beskatningsaftaler eller intern skattelovgivning.

*Artikel 277***Opfyldelse af forpligtelser**

1. Parterne træffer de fornødne foranstaltninger til opfyldelse af deres forpligtelser i henhold til denne aftale. De søger for, at de i aftalen opstillede mål nås.
2. Parterne konsulterer på anmodning af en af dem straks hinanden gennem passende kanaler med henblik på drøftelse af ethvert spørgsmål vedrørende fortolkningen eller gennemførelsen af denne aftale og andre relevante aspekter af forbindelserne mellem dem.
3. Parterne kan hver især indbringe en tvist om fortolkningen eller gennemførelsen af denne aftale for Samarbejdsrådet i overensstemmelse med artikel 278.
4. Samarbejdsrådet kan bilægge en tvist i overensstemmelse med artikel 278 og ved en bindende afgørelse.

*Artikel 278***Tvistbilæggelse**

1. Hvis der opstår uenighed mellem parterne om fortolkningen eller gennemførelsen af denne aftale, indbringer en af parterne en formel anmodning om, at der findes en løsning på problemet, for den anden part og for Samarbejdsrådet. Uanset denne regel gælder for tvister vedrørende fortolkningen eller gennemførelsen af afsnit III (Handel og erhverv) udelukkende afsnit III (Handel og erhverv), kapitel 14 (Tvistbilæggelse).

2. Parterne tilstræber at løse problemet ved loyalt at føre konsultationer i Samarbejdsrådet, jf. artikel 268, med henblik på hurtigst muligt at nå frem til en løsning, der er tilfredsstillende for begge parter. Konsultationer vedrørende en tvist kan også foregå på et møde i Samarbejdsudvalget eller ethvert andet relevant underudvalg eller organ, som er oprettet på grundlag af artikel 269, efter aftale mellem parterne eller på anmodning af en af parterne. Drøftelserne kan også foregå skriftligt.
3. Parterne giver Samarbejdsrådet, Samarbejdsudvalget og ethvert andet relevant underudvalg eller organ alle de oplysninger, der er nødvendige for en grundig undersøgelse af situationen.
4. En tvist anses for løst, når Samarbejdsrådet har truffet en bindende afgørelse for at løse problemet, jf. artikel 277, eller når det har erklæret tvisten for afsluttet.
5. Alle oplysninger, der afgives under konsultationerne, behandles fortroligt.

Artikel 279

Passende foranstaltninger i tilfælde af manglende opfyldelse af forpligtelser

1. Hvis det pågældende spørgsmål ikke er løst senest tre måneder efter den formelle anmodning om tvistbilæggelse i henhold til artikel 278, og hvis den klagende part er af den opfattelse, at den anden part ikke har opfyldt en forpligtelse i henhold til denne aftale, kan parten træffe passende foranstaltninger, undtagen i tilfælde af tvister vedrørende fortolkningen eller gennemførelsen af afsnit III (Handel og erhverv).
 2. Uanset stk. 1 kan hver af parterne straks træffe passende foranstaltninger i henseende til denne aftale i overensstemmelse med folkeretten i tilfælde af:
 - a) opsigelse af denne aftale uden hjemmel i folkerettens almindelige bestemmelser, jf. artikel 60, stk. 3, i Wienerkonventionen om traktatretten af 1969 eller
 - b) den anden parts overtrædelse af et væsentligt element i aftalen, jf. denne aftales artikel 1 og 11.
- I sådanne tilfælde meddeles den passende foranstaltning øjeblikkeligt den anden part. På foranledning af den anden part afholdes der konsultationer i en periode på højst 20 dage. Efter udløbet af denne periode finder foranstaltningen anvendelse.
3. Der skal fortrinsvis træffes passende foranstaltninger, som griber mindst muligt ind i denne aftales virkemåde, og som står i forhold til overtrædelsens art og grovhed. Disse foranstaltninger meddeles straks Samarbejdsrådet og gøres til genstand for øjeblikkelige konsultationer, hvor hver part har ret til at bringe den pågældende overtrædelse til ophør.

Artikel 280

Offentlighedens adgang til officielle dokumenter

Bestemmelserne i denne aftale berører ikke anvendelsen af parternes relevante love vedrørende offentlighedens adgang til officielle dokumenter.

Artikel 281

Ikrafttræden, midlertidig anvendelse, varighed og opsigelse

1. Denne aftale træder i kraft den første dag i den anden måned efter den dato, på hvilken parterne ad diplomatisk vej meddeler Generalsekretariatet for Rådet for Den Europæiske Union, at de nødvendige procedurer i denne forbindelse er afsluttet.

2. Medmindre andet er fastsat i afsnit III (Handel og erhverv), anvendes nævnte afsnit på den i stk. 1 omhandlede ikrafttrædelsesdato, forudsat at Republikken Kasakhstan er blevet medlem af WTO inden da. Hvis Republikken Kasakhstan bliver medlem af WTO efter datoen for denne aftales ikrafttræden, og medmindre andet er fastsat i afsnit III (Handel og erhverv), anvendes nævnte afsnit fra den dato, hvor Republikken Kasakhstan er blevet medlem af WTO.

3. Uanset stk. 1 og 2 kan Den Europæiske Union og Republikken Kasakhstan anvende hele eller en del af denne aftale midlertidigt i overensstemmelse med deres respektive interne procedurer og lovgivning, når det er relevant.

4. Den midlertidige anvendelse begynder på den første dag i den første måned, der følger efter den dato, hvor:

a) Den Europæiske Union har meddelt Republikken Kasakhstan, at den har gennemført de nødvendige procedurer, og hvor den angiver de dele af aftalen, der finder midlertidig anvendelse, hvis det er relevant, og

b) Republikken Kasakhstan har meddelt Den Europæiske Union, at aftalen er blevet ratificeret.

5. Medmindre andet er fastsat i denne aftales afsnit III (Handel og erhverv), anvendes nævnte afsnit midlertidigt fra den i stk. 4 omhandlede dato, forudsat at Republikken Kasakhstan er blevet medlem af WTO inden da. Hvis Republikken Kasakhstan bliver medlem af WTO efter den dato, fra hvilken denne aftale anvendes midlertidigt, men før dens ikrafttræden, og medmindre andet er fastsat i denne aftales afsnit III (Handel og erhverv), anvendes nævnte afsnit midlertidigt fra den dato, hvor Republikken Kasakhstan er blevet medlem af WTO.

6. I forbindelse med de relevante bestemmelser i denne aftale, herunder bilagene og protokollerne hertil, skal enhver henvisning i disse bestemmelser til »datoen for denne aftales ikrafttræden« forstås således, at den også vedrører den dato, fra hvilken denne aftale anvendes midlertidigt, jf. stk. 4 og 5.

7. Ved denne aftales ikrafttræden opsiges partnerskabs- og samarbejdsaftalen mellem De Europæiske Fællesskaber og deres medlemsstater på den ene side og Republikken Kasakhstan på den anden side, der blev undertegnet i Bruxelles den 23. januar 1995 og trådte i kraft den 1. juli 1999.

I det omfang bestemmelserne i partnerskabs- og samarbejdsaftalen mellem De Europæiske Fællesskaber og deres medlemsstater på den ene side og Republikken Kasakhstan på den anden side, der blev undertegnet i Bruxelles den 23. januar 1995, og som trådte i kraft den 1. juli 1999, ikke er omfattet af den midlertidige anvendelse af nærværende aftale, anvendes de fortsat i perioden for den midlertidige anvendelse.

8. Nærværende aftale afløser den i stk. 7 omhandlede aftale. Henvisninger til nævnte aftale i alle andre aftaler mellem parterne gælder som henvisninger til nærværende aftale.

9. Denne aftale indgås på ubestemt tid med mulighed for opsigelse af hver af parterne ved skriftlig meddelelse til den anden part ad diplomatisk vej. Opsigelsen får virkning, seks måneder efter at en part har modtaget meddelelsen om opsigelse af denne aftale. Opsigelsen får ingen virkning for igangværende projekter, der er iværksat inden for rammerne af denne aftale forud for modtagelsen af meddelelsen.

10. Hver af parterne kan opsiges den midlertidige anvendelse ved skriftlig meddelelse til den anden part ad diplomatisk vej. Opsigelsen får virkning, seks måneder efter at en part har modtaget meddelelsen om opsigelse af den midlertidige anvendelse af denne aftale. Opsigelsen får ingen virkning for igangværende projekter, der er iværksat inden for rammerne af denne aftale forud for modtagelsen af meddelelsen.

Artikel 282

Eksisterende aftaler mellem parterne om specifikke samarbejdsområder, der henhører under denne aftales anvendelsesområde, anses for at udgøre en del af deres samlede bilaterale forbindelser, der er underlagt denne aftale, og er en del af en fælles institutionel ramme.

Artikel 283

1. Parterne kan ved fælles overenskomst ændre, revidere og udvide denne aftale for at højne samarbejdsniveauet.
2. Parterne kan supplere denne aftale ved at indgå specifikke internationale aftaler mellem dem på et hvilket som helst område, der falder ind under dens anvendelsesområde. Sådanne specifikke internationale aftaler mellem parterne udgør en integrerende del af deres samlede bilaterale forbindelser, der er underlagt denne aftale, og er en del af en fælles institutionel ramme.

*Artikel 284***Bilag og protokoller**

Bilagene og protokollerne til denne aftale udgør en integrerende del heraf.

*Artikel 285***Definition af parterne**

Med henblik på denne aftale forstås ved udtrykket »parterne« Den Europæiske Union eller dens medlemsstater, eller Den Europæiske Union og dens medlemsstater, i overensstemmelse med deres respektive beføjelser, på den ene side, og Republikken Kasakhstan, på den anden side.

*Artikel 286***Territorial anvendelse**

Denne aftale gælder for de territorier, hvor traktaten om Den Europæiske Union og traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde finder anvendelse, og på de betingelser, der er fastlagt i disse traktater, og for Republikken Kasakhstans territorium.

*Artikel 287***Autentiske tekster**

Denne aftale er udfærdiget i to eksemplarer på bulgarsk, dansk, engelsk, estisk, finsk, fransk, græsk, italiensk, kroatisk, lettisk, litauisk, maltesisk, nederlandsk, polsk, portugisisk, rumænsk, slovakisk, slovensk, spansk, svensk, tjekkisk, tysk, ungarsk, kasakhisk og russisk, idet hver af disse tekster har samme gyldighed.

TIL BEKRÆFTELSE HERAF har de respektive repræsentanter undertegnet denne aftale.

Съставено в Астана на двадесет и първи декември две хиляди и петнадесета година.
 Hecho en Astana, el veintiuno de diciembre de dos mil quince.
 V Astaně dne dvacátého prvního prosince dva tisíce patnáct.
 Udfærdiget i Astana den enogtyvende december to tusind og femten.
 Geschehen zu Astana am einundzwanzigsten Dezember zweitausendfünfzehn.
 Kahe tuhande viieteistkümnenda aasta detsembrikuu kahekümne esimesel päeval Astanas.
 Έγινε στην Άστανα, στις είκοσι μία Δεκεμβρίου δύο χιλιάδες δεκαπέντε.
 Done at Astana on the twenty first day of December in the year two thousand and fifteen.
 Fait à Astana, le vingt et un décembre deux mille quinze.
 Sastavljeno u Astani dvadeset prvog prosinca dvije tisuće petnaeste.
 Fatto a Astana, addì ventuno dicembre duemilaquindici.
 Astanā, divi tūkstoši piecpadsmitā gada divdesmit pirmajā decembrī.
 Priimta du tūkstančiai penkioliktą metų gruodžio dvidešimt pirmą dieną Astanoje.
 Kelt Asztanában, a kétézer-tizenötödik év december havának huszonegyedik napján.
 Magħmul f'Astana, fil-wiehed u għoxrin jum ta' Diċembru fis-sena elfejn u ħmistax.
 Gedaan te Astana, eenentwintig december tweeduizend vijftien.
 Sporządzono w Astanie dnia dwudziestego pierwszego grudnia roku dwa tysiące piętnastego.
 Feito em Astana, em vinte e um de dezembro de dois mil e quinze.
 Întocmit la Astana la douăzeci și unu decembrie două mii cincisprezece.
 V Astane dvadsiateho prvého decembra dvetisícpatnásť.
 V Astani, dne enaindvajsetega decembra leta dva tisoč petnajst.
 Tehty Astanassa kahdentenakymmenentenäensimmäisenä päivänä joulukuuta vuonna kaksituhattaviisitoista.
 Som skedde i Astana den tjugoförsta december år tjugohundrafemton.
 Екі ты он бесінші жылы жиырма бірінші желтосанда Астанада жасалды.
 Совершено в Астане двадцать первого декабря две тысячи пятнадцатого года.

Voor het Koninkrijk België

Pour le Royaume de Belgique

Für das Königreich Belgien

Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

За Република България

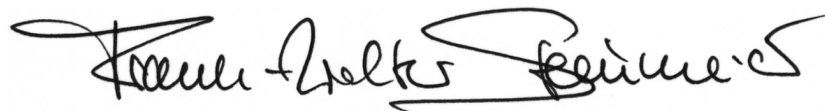
Za Českou republiku

For Kongeriget Danmark

Für die Bundesrepublik Deutschland

Eesti Vabariigi nimel

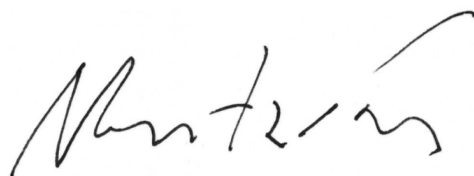

Thar cheann Na hÉireann

For Ireland

Για την Ελληνική Δημοκρατία

Por el Reino de España

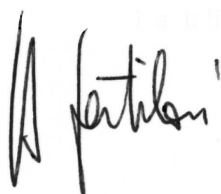
Pour la République française

Za Republiku Hrvatsku

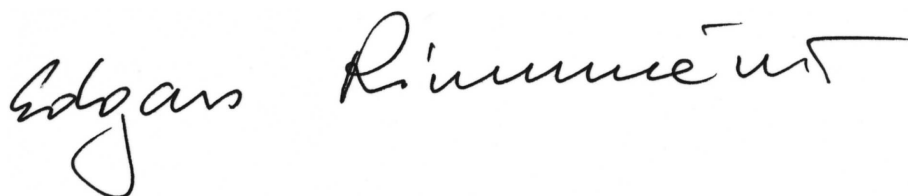
Per la Repubblica italiana

Για την Κυπριακή Δημοκρατία

Latvijas Republikas vārdā –

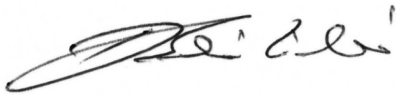
Lietuvos Respublikos vardu

Pour la Grand-Duché de Luxembourg

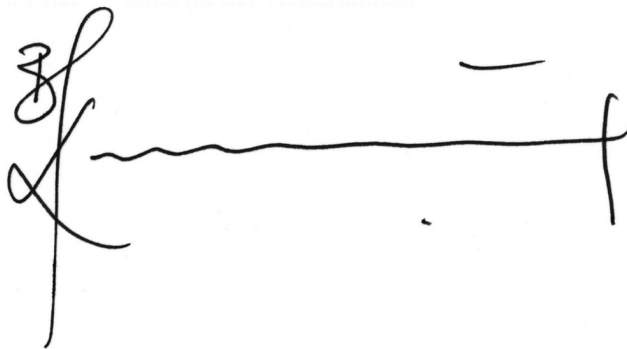
Magyarország részéről

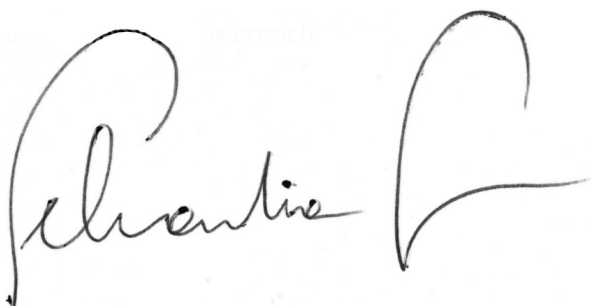
Għar-Repubblika ta' Malta

Voor het Koninkrijk der Nederlanden

Für die Republik Österreich

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

Pela República Portuguesa

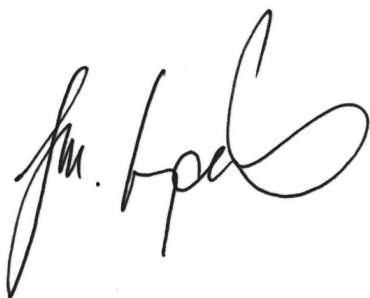
Pentru România

Za Republiko Slovenijo

Za Slovenskú republiku

Suomen tasavallan puolesta

För Republiken Finland

För Konungariket Sverige

For the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

За Европейския съюз
 Por la Unión Europea
 Za Evropskou unii
 For Den Europæiske Union
 Für die Europäische Union
 Euroopa Liidu nimel
 Για την Ευρωπαϊκή Ένωση
 For the European Union
 Pour l'Union européenne
 Za Europsku uniju
 Per l'Unione europea
 Eiropas Savienības vārdā –
 Europos Sąjungos vardu
 Az Európai Unió részéről
 Għall-Unjoni Ewropea
 Voor de Europese Unie
 W imieniu Unii Europejskiej
 Pela União Europeia
 Pentru Uniunea Europeană
 Za Európsku úniu
 Za Evropsko unijo
 Euroopan unionin puolesta
 För Europeiska unionen

Қазақстан Республикасы үшін
 За Республику Казахстан

—

BILAG I

FORBEHOLD, JF. ARTIKEL 46

A. REPUBLIKKEN KASAKHSTANS FORBEHOLD

Republikken Kasakhstan forbeholder sig ret til at indføre eller opretholde foranstaltninger, der fraviger dens forpligtelser vedrørende national behandling, på følgende områder:

1. Undergrundsressourcer
 - 1.1. Udnyttelse af naturressourcer, også i undergrunden, i Republikken Kasakhstan er betinget af etablering som juridisk person i Republikken Kasakhstan (dvs. som datterselskab).
 - 1.2. Staten har fortrinsret til køb af brugsrettigheder til undergrundsressourcer (eller en del heraf) og/eller genstande i tilknytning til sådanne brugsrettigheder.
2. Strategiske ressourcer og genstande

Republikken Kasakhstan kan nægte at give juridiske personer, der kontrolleres af fysiske eller juridiske personer fra Den Europæiske Union, og filialer heraf, som er etableret på Republikken Kasakhstans territorium, tilladelse til at foretage transaktioner vedrørende udnyttelse af strategiske ressourcer og/eller køb af strategiske genstande i Republikken Kasakhstan, hvis den pågældende udnyttelse eller det pågældende køb kan føre til en koncentration af rettigheder hos en enkelt person eller en række personer fra de samme lande. Denne betingelse gælder også for tilknyttede virksomheder som defineret i Republikken Kasakhstans relevante lovgivning ⁽¹⁾. Republikken Kasakhstan kan indføre begrænsninger vedrørende ejerrettigheder og overførsel af ejerrettigheder til Republikken Kasakhstans strategiske ressourcer og genstande på grundlag af nationale sikkerhedsinteresser.

3. Fast ejendom
 - 3.1. Juridiske personer, der kontrolleres af fysiske eller juridiske personer fra Den Europæiske Union, og filialer heraf, som er etableret på Republikken Kasakhstans territorium, må ikke privat eje jorder, der anvendes til landbrugsproduktion eller skovplanlægning. Juridiske personer, der kontrolleres af fysiske eller juridiske personer fra Den Europæiske Union, og filialer heraf, som er etableret på Republikken Kasakhstans territorium, kan indrømmes ret til midlertidig udnyttelse af jord til landbrugsproduktion i en periode på indtil ti år, der kan forlænges med yderligere 10 år.
 - 3.2. Privat ejerskab af grunde beliggende i Republikken Kasakhstans grænseområder og i havne er forbudt for juridiske personer, der kontrolleres af fysiske eller juridiske personer fra Den Europæiske Union, og filialer heraf, som er etableret på Republikken Kasakhstans territorium.
 - 3.3. Forpagtning af landbrugsgrunde, der støder op til Republikken Kasakhstans landegrænse, er underlagt restriktioner for juridiske personer, der kontrolleres af fysiske eller juridiske personer fra Den Europæiske Union, og filialer heraf, som er etableret på Republikken Kasakhstans territorium.
 - 3.4. Juridiske personer, der kontrolleres af fysiske eller juridiske personer fra Den Europæiske Union, og filialer heraf, som er etableret på Republikken Kasakhstans territorium, kan ikke indrømmes ret til udnyttelse af jord på permanent grundlag.
4. Vildtlevende dyr
 - 4.1. Medmindre andet er fastsat, er adgang til og udnyttelse af biologiske ressourcer og fangstpladser i farvande henhørende under Republikken Kasakhstans overhøjhed eller inden for dens jurisdiktion forbeholdt fiskerfartøjer, der fører Republikken Kasakhstans flag, og som er registreret på Republikken Kasakhstans territorium. Det er ikke forbudt for fiskerfartøjer, der ejes af datterselskaber af juridiske personer fra Den Europæiske Union, der er etableret som juridiske personer i Republikken Kasakhstan, at føre Republikken Kasakhstans flag.
 - 4.2. Juridiske personer fra Republikken Kasakhstan har fortrinsret med hensyn til retten til at udnytte den vildtlevende dyrebestand i bestemte land- eller vandområder.

⁽¹⁾ Artikel 64 i Republikken Kasakhstans lov nr. 415 af 13. maj 2003 om aktieselskaber og artikel 12 i Republikken Kasakhstans lov nr. 220-I af 22. april 1998 om selskaber med begrænset ansvar og selskaber med udvidet ansvar.

5. Etableringskrav ved udstedelse af licenser

Virksomheder, der fremstiller varer, som er underlagt licenskrav af vigtige folkesundhedshensyn eller sikkerhedshensyn eller vigtige hensyn til den nationale sikkerhed, skal være etableret som juridiske personer i Republikken Kasakhstan.

6. Kontinentalsoklen

Der kan blive indført begrænsninger inden for Republikken Kasakhstans kontinentalsokkel.

B. DEN EUROPÆISKE UNIONS FORBEHOLD

Den Europæiske Union forbeholder sig ret til at indføre eller opretholde foranstaltninger, der fraviger dens forpligtelser vedrørende national behandling, eventuelt differentieret efter medlemsstat, på følgende områder:

1. Råstofudvinding, herunder udvinding af olie og naturgas

I nogle EU-medlemsstater kan der gælde restriktioner; Den Europæiske Union kan anvende restriktioner for juridiske personer, der kontrolleres af fysiske eller juridiske personer fra Republikken Kasakhstan, og som tegner sig for over 5 % af Den Europæiske Unions import af olie eller naturgas.

2. Produktion af olieprodukter, gas, elektricitet, damp, varmt vand og varme

I nogle EU-medlemsstater kan der gælde restriktioner; Den Europæiske Union kan anvende restriktioner for juridiske personer, der kontrolleres af fysiske eller juridiske personer fra Republikken Kasakhstan, og som tegner sig for over 5 % af Den Europæiske Unions import af olie eller naturgas.

3. Fiskeri

Medmindre andet er fastsat, er adgang til og udnyttelse af biologiske ressourcer og fangstpladser i farvande henhørende under EU-medlemsstaternes overhøjhed eller inden for deres jurisdiktion forbeholdt fiskerfartøjer, der fører en EU-medlemsstats flag, og som er registreret på Den Europæiske Unions territorium.

4. Erhvervelse af fast ejendom, herunder jord

I nogle EU-medlemsstater kan der gælde restriktioner for juridiske personer, der kontrolleres af fysiske eller juridiske personer fra Republikken Kasakhstan, ved erhvervelse af fast ejendom, herunder jord.

5. Landbrug, herunder jagt

I nogle EU-medlemsstater gælder der ikke national behandling for juridiske personer, der kontrolleres af fysiske eller juridiske personer fra Republikken Kasakhstan, og som ønsker at drive en landbrugsvirksomhed; erhvervelse af vinmarker er underlagt anmeldelse eller om nødvendigt tilladelse, når køberne er juridiske personer, der kontrolleres af fysiske eller juridiske personer fra Republikken Kasakhstan.

6. Akvakulturaktiviteter

Der gælder ikke national behandling for akvakulturaktiviteter på Den Europæiske Unions territorium.

7. Udvinning og bearbejdning af fissions- og fusionsmaterialer eller materialer, af hvilke disse udvindes

I nogle EU-medlemsstater kan der gælde restriktioner.

BILAG II

REPUBLIKKEN KASAKHSTANS BEGRÆNSNINGER, JF. ARTIKEL 48, STK. 2

Kun juridiske personer fra Den Europæiske Union, der har aktiviteter i en ikke-tjenesteydelsessektor, og som er beskæftiget med produktion af varer, må gøre brug af virksomhedsinternt udstationerede ⁽¹⁾.

Ved beskæftigelse af virksomhedsinternt udstationerede som ledere eller specialister skal kravene i en økonomisk behovsprøve være opfyldt ⁽²⁾. Efter udløbet af en femårsperiode efter Republikken Kasakhstans tiltrædelse af WTO anvendes der ikke længere økonomiske behovsprøver ⁽³⁾.

Antallet af virksomhedsinternt udstationerede er begrænset til 50 % af det samlede antal direktører, ledere og specialister i hver kategori af virksomheder med mindst tre ansatte.

Tilladelse til indrejse og midlertidigt ophold for virksomhedsinternt udstationerede fra EU-parten gives for en periode på tre år på grundlag af de tilladelser, der årligt udstedes af det hertil bemyndigede organ.

⁽¹⁾ Brug af virksomhedsinternt udstationerede i forbindelse med kontrakter vedrørende udnyttelse af undergrunden skal ske i overensstemmelse med protokollen for Republikken Kasakhstans tiltrædelse af WTO.

⁽²⁾ Der udstedes først arbejdstilladelser efter endt søgning efter egnede ansøgere i den kompetente myndigheds database og offentliggørelse af stillingsannoncer i massemedierne. Disse procedurer må ikke vare længere end en måned. Efter afslutningen af disse procedurer gives der tilladelse til overflytning af virksomhedsinternt udstationerede, medmindre virksomheden har fundet en lokal ansøger, der opfylder kravene.

⁽³⁾ Alle andre krav, love og administrative bestemmelser vedrørende indrejse, ophold og arbejde gælder fortsat.

BILAG III

ANVENDELSESOMRÅDE FOR AFSNIT III (HANDEL OG ERHVERV), KAPITEL 8 (OFFENTLIGE UDBUD)

DEL 1

STATSLIGE ORDREGIVERE, HVIS UDBUD ER OMFATTET

Tærskler som omhandlet i denne aftales artikel 120, stk. 2, litra c):

300 000 særlige trækingsrettigheder (SDR) for varer og tjenesteydelser, bortset fra tjenesteydelser inden for bygge- og anlægsvirksomhed (del 4 og 5 i dette bilag)

7 mio. SDR for tjenesteydelser inden for bygge- og anlægsvirksomhed (del 6 i dette bilag)

For Den Europæiske Union:

EU-medlemsstaternes statslige ordregivere, der er opført i bilag 1 — vedrørende Den Europæiske Union — til tillæg I til WTO-aftalen om offentlige udbud. Denne aftales afsnit III (Handel og erhverv), kapitel 8 (Offentlige udbud), omfatter ikke ordregivere, der er markeret med en asterisk (*) i nævnte liste, og heller ikke de deri nævnte forsvarsministerier.

Bemærkning:

Listen over ordregivere omfatter også underordnede ordregivere under en EU-medlemsstats ordregivere, forudsat at de ikke har status som særskilt juridisk person.

For Republikken Kasakhstan:

- Republikken Kasakhstans ministerium for investering og udvikling
- Republikken Kasakhstans energiministerium
- Republikken Kasakhstans landbrugsministerium
- Republikken Kasakhstans økonomiministerium
- Republikken Kasakhstans udenrigsministerium
- Republikken Kasakhstans ministerium for sundhed og social udvikling
- Republikken Kasakhstans finansministerium
- Republikken Kasakhstans justitsministerium
- Republikken Kasakhstans ministerium for uddannelse og forskning
- Republikken Kasakhstans ministerium for kultur og sport
- Statsrevisoratet (kontrol med gennemførelsen af statsbudgettet)
- Republikken Kasakhstans agentur for anliggender vedrørende offentligt ansatte og bekæmpelse af korruption
- Det nationale menneskerettighedscenter

Bemærkning:

Tilrettelæggelse og gennemførelse af udbudsprocedurer for ovennævnte statsorganer kan varetages af en enkelt institution, der udpeges i overensstemmelse med Republikken Kasakhstans lovgivning.

DEL 2

REGIONALE OG LOKALE OFFENTLIGE MYNDIGHEDER, HVIS UDBUD ER OMFATTET

Tærskler som omhandlet i denne aftales artikel 120, stk. 2, litra c):

400 000 særlige trækingsrettigheder (SDR) for varer og tjenesteydelser, bortset fra tjenesteydelser inden for bygge- og anlægsvirksomhed (del 4 og 5 i dette bilag)

7 mio. SDR for tjenesteydelser inden for bygge- og anlægsvirksomhed (del 6 i dette bilag)

For Den Europæiske Union:

Alle regionale offentlige myndigheder i EU-medlemsstaterne.

Bemærkninger:

I denne aftale forstås ved »regionale offentlige myndigheder« ordregivere i de administrative enheder, der henhører under NUTS 1 og 2, jf. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1059/2003 af 26. maj 2003 om indførelse af en fælles nomenklatur for regionale enheder (NUTS) ⁽¹⁾.

For Republikken Kasakhstan:

- Myndighederne i Almaty oblast
- Myndighederne i Atyrau oblast
- Myndighederne i Aktobe oblast
- Myndighederne i Akmola oblast
- Myndighederne i oblast Østkasakhstan
- Myndighederne i Zhambyl oblast
- Myndighederne i oblast Vestkasakhstan
- Myndighederne i Karaganda oblast
- Myndighederne i Kyzylorda oblast
- Myndighederne i Kostanay oblast
- Myndighederne i Mangistau oblast
- Myndighederne i Pavlodar oblast
- Myndighederne i oblast Nordkasakhstan
- Myndighederne i oblast Sydkasakhstan
- Myndighederne i Astana city
- Myndighederne i Almaty city.

Bemærkning: Tilrettelæggelse og gennemførelse af udbudsprocedurer for ovennævnte statsorganer kan varetages af en enkelt institution, der udpeges i overensstemmelse med Republikken Kasakhstans lovgivning.

⁽¹⁾ EUT L 154 af 21.6.2003, s. 1.

DEL 3

ALLE ANDRE ORDREGIVERE, HVIS UDBUD ER OMFATTET

(ingen)

DEL 4

OMFATTEDE VARER

For Den Europæiske Union og Republikken Kasakhstan:

1. Denne aftale finder anvendelse på udbud vedrørende alle varer, der indkøbes af ordregivere i del 1-3 i dette bilag, medmindre andet er fastsat i denne aftale.
2. Liste over varer, jf. denne aftales artikel 137:

De i følgende tabel angivne HS-koder fra Verdenstoldorganisationens harmoniserede varebeskrivelses- og varenomenklatursystem (HS) identificerer de i denne aftales artikel 137 omhandlede varer. Beskrivelsen er udelukkende til orientering.

Nr.	HS-koder	Varegrupper
1	0401 til 0402	Mælk og fløde
2	0701 til 0707	Visse spiselige grøntsager
3	2501 til 2530	Andre ikke-metallholdige mineralske produkter
4	2801 til 2940	Visse kemikalier og kemiske produkter
5	3101 til 3826	Visse kemikalier og kemiske produkter
6	3917	Rør og slanger samt fittings dertil, af plast
7	4801	Avispapir, i ruller og ark
8	4803	Toiletpapir, renseservietter, håndklæder eller bleer og andre hygiejneprodukter til husholdnings- eller toiletbrug af papir
9	5101 til 6006	Tekstil og tekstilvarer
10	7201 til 8113	Uædle metaller og varer deraf
11	8201 til 8311	Færdige metalprodukter, undtagen maskiner og udstyr
12	8429	Bulldozere, angledoze, vejhøvlere (graders og levellere), scrapere, gravemaskiner, læssemaskiner, stampemaskiner og vejtrømler, selvkørende
13	8501 til 8517	Visse maskiner og udstyr
14	8535 til 8548	Visse former for elektrisk udstyr

Nr.	HS-koder	Varegrupper
15	870130	Traktorer på larvebånd
16	870190	Andre traktorer henhørende under pos. 8701 (undtagen traktorer henhørende under pos. 8709)
17	8702	Motorkøretøjer til befording af mindst ti personer (inklusive føreren)
18	8703	Personmotorkøretøjer og andre motorkøretøjer, hovedsagelig konstrueret til personbefordring (undtagen motorkøretøjer henhørende under pos. 8702), herunder stationcars og racerbiler
19	8704	Motorkøretøjer til godsbefordring
20	8705	Motorkøretøjer til specielle formål, undtagen motorkøretøjer hovedsagelig konstrueret til person- eller godsbefordring (f.eks. bugseringsvogne, autokraner, brandbiler, betonblandevogne, gadefejevogne, vandingsvogne, værkstedsvogne og vogne med røntgenudstyr)
21	8716	Påhængsvogne og sættevogne; andre køretøjer uden fremdrivningsmekanisme; dele dertil
22	8802	Helikoptere og rumfartøjer
23	940350	Møbler af træ, af den art der anvendes i soveværelser
24	9405	Lamper og belysningsartikler

DEL 5

TJENESTEYDELSER, DER ER OMFATTET

For Den Europæiske Union og Republikken Kasakhstan:

Denne aftale finder anvendelse på udbud, der gennemføres af de i del 1-3 i dette bilag opførte ordregivere, vedrørende følgende tjenesteydelser, der er identificeret i overensstemmelse med hovedgruppe 51 i De Forenede Nationers centrale produktnomenklatur («CPCprov»), som findes i WTO's sektorklassificeringsliste for tjenesteydelser (MTN.GNS/W/120) ⁽¹⁾:

Beskrivelse	CPCprov-referencenummer
Telekommunikationstjenester	752 ⁽²⁾
Finansiel revision	86211
Revision af regnskaber	86212
Markedsanalyse	86401
Virksomhedsrådgivning	865
Tjenesteydelser i tilknytning til virksomhedsrådgivning	866 ⁽³⁾

⁽¹⁾ Undtagen tjenesteydelser, som ordregiverne skal indkøbe hos andre enheder, fordi disse har eksklusive rettigheder, der er tildelt dem i henhold til bekendtgjorte love eller administrative bestemmelser.

⁽²⁾ Hvad angår Republikken Kasakhstan, undtagen lokale telekommunikationstjenester og radiokommunikationstjenester, herunder satellitkommunikation, bortset fra tjenesteydelser leveret af udenlandske satellitoperatører til juridiske personer i Republikken Kasakhstan, der har licens til telekommunikationstjenester, jf. Republikken Kasakhstans liste over særlige forpligtelser under GATS.

⁽³⁾ Bortset fra voldsgifts- og mæglingstjenesteydelser.

Beskrivelse	CPCprov-referencenummer
Arkitektvirksomhed	8671
Ingeniørvirksomhed	8672
Integreret ingeniørvirksomhed	8673
Byplanlægning og landskabsarkitektur	8674
Tilknyttet teknisk og videnskabelig konsulentvirksomhed	8675 ⁽¹⁾

Bemærkning:

De omfattede tjenesteydelser er underlagt de begrænsninger og betingelser, der er fastlagt i parternes respektive lister over særlige forpligtelser under GATS.

DEL 6

TJENESTEYDELSER INDEN FOR BYGGE- OG ANLÆGSVIRKSOMHED, DER ER OMFATTET

For Den Europæiske Union og Republikken Kasakhstan:

Denne aftale finder anvendelse på udbud, der gennemføres af de i del 1-3 i dette bilag opførte ordregivere, vedrørende alle tjenesteydelser inden for bygge- og anlægsvirksomhed, der er opført i CPCprov.

Bemærkning:

De omfattede tjenesteydelser er underlagt de begrænsninger og betingelser, der er fastlagt i parternes respektive lister over særlige forpligtelser under GATS.

DEL 7

GENERELLE BEMÆRKNINGER

For Den Europæiske Union:

1. Denne aftales afsnit III (Handel og erhverv), kapitel 8 (Offentlige udbud), dækker ikke:
 - a) udbud vedrørende landbrugsprodukter som led i landbrugsstøtteprogrammer og folkeernæringsprogrammer (f.eks. fødevarehjælp, herunder nødhjælp), og
 - b) udbud vedrørende radio- og TV-selskabers indkøb, udvikling, produktion eller koproduktion af programmateriale og aftaler om sendetid.
2. Udbud, der gennemføres af ordregivere, som er omfattet af del 1 og 2 i dette bilag, som led i aktiviteter vedrørende vand- og energiforsyning samt transport og posttjenester, er ikke omfattet af denne aftale, medmindre de er omfattet af del 3 i dette bilag.
3. For Åland gælder de særlige betingelser i protokol nr. 2 om Ålandsøerne til traktaten om Østrig, Finlands og Sveriges tiltrædelse af Den Europæiske Union.

⁽¹⁾ Undtagen landmåling med henblik på juridisk/administrativ fastsættelse af grænser, dataindsamling fra luften og kortlægning fra luften) og undtagen CPC 86754, jf. Republikken Kasakhstans liste over særlige forpligtelser under GATS.

4. Hvad angår udbud, der gennemføres af ordregivere på forsvars- og sikkerhedsområdet, er kun ikke-følsomt materiel og ikke-krigsmateriel omfattet
5. Udbud foretaget af ordregivere vedrørende vare- eller tjenesteelementer, der indgår i udbud, og som ikke i sig selv er omfattet af denne aftale, betragtes ikke som omfattede udbud.

For Republikken Kasakhstan:

1. Denne aftales afsnit III (Handel og erhverv), kapitel 8 (Offentlige udbud), dækker ikke:
 - a) udbud vedrørende landbrugsprodukter som led i landbrugsstøtteprogrammer, herunder udbud med henblik på fødevarerikkerhed, og folkeernæringsprogrammer (f.eks. fødevarehjælp, herunder nødhjælp)
 - b) udbud vedrørende radio- og TV-selskabers indkøb, udvikling, produktion eller koproduktion af programmateriale og aftaler om sendetid
 - c) udbud vedrørende varer, bygge- og anlægsarbejder og tjenesteydelser i henhold til artikel 41, stk. 3, i lov nr. 303-III af 21. juli 2007 om offentlige udbud, som omfatter oplysninger, der er statshemmeligheder
 - d) udbud inden for rumforskning og udforskning af rummet i fredeligt øjemed samt internationalt samarbejde om gennemførelsen af fælles projekter og programmer på rumfartsområdet
 - e) udbud vedrørende varer, bygge- og anlægsarbejder og tjenesteydelser, som udelukkende leveres af et naturligt monopol eller et statsmonopol, eller
 - f) udbud vedrørende finansielle tjenesteydelser, medmindre andet er fastsat i del 5 i dette bilag.
 2. Denne aftales afsnit III (Handel og erhverv), kapitel 8 (Offentlige udbud), finder ikke anvendelse på udbud, der er øremærket små virksomheder eller minoritetsejede virksomheder eller virksomheder, der beskæftiger personer med særlige behov. Ved øremærkning forstås enhver form for præferencer, såsom en eksklusiv rettighed til at levere en vare eller tjenesteydelse eller en prispræference.
 3. Denne aftales afsnit III (Handel og erhverv), kapitel 8 (Offentlige udbud), omfatter ikke udbud, der gennemføres af en ordregiver, der er omfattet, på vegne af en ordregiver, der ikke er omfattet.
 4. Udbud foretaget af ordregivere vedrørende vare- eller tjenesteelementer, der indgår i udbud, og som ikke i sig selv er omfattet af denne aftale, betragtes ikke som omfattede udbud.
 5. Udbud, der gennemføres af ordregivere, som er omfattet af del 1 og 2 i dette bilag, som led i aktiviteter vedrørende vand- og energiforsyning samt transport og posttjenester, er ikke omfattet af denne aftale, medmindre de er omfattet af del 3 i dette bilag.
-

BILAG IV

**MEDIER TIL OFFENTLIGGØRELSE AF OPLYSNINGER OG BEKENDTGØRELSE OM OFFENTLIGE UDBUD,
JF. AFSNIT III (HANDEL OG ERHVERV), KAPITEL 8 (OFFENTLIGE UDBUD)**

DEL 1

MEDIER TIL OFFENTLIGGØRELSE AF OPLYSNINGER OM OFFENTLIGE UDBUD

For DEN EUROPÆISKE UNION:

DEN EUROPÆISKE UNIONS TIDENDE

<http://simap.europa.eu>

BELGIEN

Love, kongelige og ministerielle bekendtgørelser, ministerielle cirkulærer — *Le Moniteur Belge*

Retspraksis — *Pasicrisie*

BULGARIEN

Love og andre forskrifter — *Държавен вестник* (Bulgariens statstidende)

Retsafgørelser — www.sac.government.bg

Almengyldige administrative afgørelser og procedurer — www.aop.bg og www.cpc.bg

TJEKKIET

Love og andre forskrifter — *Sbírka zákonů České republiky* (Tjekkiet's lovsamling)

Afgørelser fra kontoret for konkurrencebeskyttelse — Samling af afgørelser fra kontoret for konkurrencebeskyttelse

DANMARK

Love og bekendtgørelser — *Lovtidende*

Retsafgørelser — *Ugeskrift for Retsvæsen*

Administrative afgørelser og procedurer — *Ministerialtidende*

Kendelser afsagt af Klagenævnet for Udbud — Konkurrencerådets publikation *Dokumentation*

TYSKLAND

Love og andre forskrifter — *Bundesanzeiger*

Retsafgørelser: *Entscheidungsammlungen des Bundesverfassungsgerichts, Bundesgerichtshofs, Bundesverwaltungsgerichts,*

Bundesfinanzhofs sowie der Oberlandesgerichte

ESTLAND

Almengyldige love, forskrifter og administrative afgørelser: *Riigi Teataja*

Retsafgørelser fra Estlands højesteret: *Riigi Teataja* (del 3)

IRLAND

Love og andre forskrifter — *Iris Oifigiúil* (Irlands officielle tidende)

GRÆKENLAND

Grækenlands officielle tidende — *Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας*

SPANIEN

Lovgivning — *Boletín Oficial del Estado*

Retsafgørelser — ingen officiel publikation

FRANKRIG

Lovgivning — *Journal Officiel de la République française*

Retspraksis — *Recueil des arrêts du Conseil d'État*

Revue des marchés publics

KROATIEN

Narodne novine — <http://www.nn.hr>

ITALIEN

Lovgivning — *Gazzetta Ufficiale*

Retspraksis — ingen officiel publikation

CYPERN

Lovgivning — Republikkens officielle tidende (*Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας*)

Retsafgørelser: Afgørelser fra Cyperns højesteret — Trykkeri (Αποφάσεις Ανωτάτου Δικαστηρίου 1999 — Τυπογραφείο της Δημοκρατίας)

LETLAND

Lovgivning — *Latvijas Vēstnesis* (Letlands officielle tidende)

LITAUEN

Love og administrative bestemmelser — *Valstybės Žinios* (Litauens officielle tidende)

Retsafgørelser, retspraksis — Bulletin fra Litauens højesteret »Teismų praktika«; Bulletin fra Litauens højesteret for administrative sager »Administracinių teismų praktika«

LUXEMBOURG

Lovgivning — *Mémorial*

Retspraksis — *Pasicrisie*

UNGARN

Lovgivning — *Magyar Közlöny* (Republikken Ungarns officielle tidende)

Retspraksis — *Közbeszerzési Értesítő — a Közbeszerzések Tanácsa*

Hivatalos Lapja (Bulletin for offentlige udbud — Rådet for offentlige udbuds officielle tidende)

MALTA

Lovgivning — Maltas statstidende

NEDERLANDENE

Lovgivning — *Nederlandse Staatscourant* og/eller *Staatsblad*

Retspraksis — ingen officiel publikation

ØSTRIG

Lovgivning — *Österreichisches Bundesgesetzblatt Amtsblatt zur Wiener Zeitung*

Retsafgørelser, retspraksis — *Sammlung von Entscheidungen des Verfassungsgerichtshofes*

Sammlung der Entscheidungen des Verwaltungsgerichtshofes — administrativrechtlicher und finanzrechtlicher Teil

Amtliche Sammlung der Entscheidungen des OGH in Zivilsachen

POLEN

Lovgivning — *Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej* (Polens lovtidende)

Retsafgørelser, retspraksis — »Zamówienia publiczne w orzecznictwie. Wybrane orzeczenia zespołu arbitrów i Sądu Okręgowego w Warszawie« (udvalg af domme afsagt af voldgiftspaneler og den regionale domstol i Warszawa)

PORTUGAL

Lovgivning — *Diário da República Portuguesa* 1a Série A e 2a série

Retspublikationer — *Boletim do Ministério da Justiça*

Colectânea de Acordos do SupremoTribunal Administrativo;

Colectânea de Jurisprudencia Das Relações

RUMÆNIEN

Love og andre forskrifter — *Monitorul Oficial al României* (Rumæniens officielle tidende)

Retsafgørelser, almenyldige administrative afgørelser og procedurer — www.anrmap.ro

SLOVENIEN

Lovgivning — Republikken Sloveniens officielle tidende

Retsafgørelser — ingen officiel publikation

SLOVAKIET

Lovgivning — *Zbierka zakonov* (lovsamling)

Retsafgørelser — ingen officiel publikation

FINLAND

Suomen Säädoskokoelma — Finlands Författningssamling (Finlands lovsamling)

SVERIGE

Svensk Författningssamling (Sveriges lovsamling)

DET FORENEDE KONGERIGE

Lovgivning — *HM Stationery Office*

Retspraksis — *Law Reports*

»Public Bodies« — *HM Stationery Office*

For REPUBLIKKEN KASAKHSTAN:

Republikken Kasakhstans websted for offentlige udbud <http://goszakup.gov.kz>

Republikken Kasakhstans informationssystem vedrørende retsfor skrifter <http://adilet.zan.kz>

DEL 2

MEDIER TIL OFFENTLIGGØRELSE AF BEKENDTGØRELSE

For Den Europæiske Union:

Den Europæiske Unions Tidende <http://simap.europa.eu>

For Republikken Kasakhstan:

Republikken Kasakhstans websted for offentlige udbud <http://goszakup.gov.kz>

BILAG V

**FORRETNINGSORDEN VEDRØRENDE VOLDGIFT, JF. AFSNIT III (HANDEL OG ERHVERV), KAPITEL 14
(TVISTBILÆGGELSE)**

Almindelige bestemmelser

1. I denne aftales afsnit III (Handel og erhverv), kapitel 14 (Tvistbilæggelse), og i forbindelse med nærværende bestemmelser forstås ved:
 - a) »rådgiver«: en person, som af en part i tvisten er udpeget til at rådgive eller bistå den pågældende part i forbindelse med en voldgiftspanelprocedure
 - b) »voldgiftsmand«: et medlem af et voldgiftspanel, der er nedsat i henhold til artikel 177
 - c) »assistent«: en person, som efter mandat fra en voldgiftsmand foretager undersøgelser for eller bistår voldgiftsmanden
 - d) »klagende part«: enhver part, som anmoder om nedsættelse af et voldgiftspanel i henhold til artikel 176
 - e) »indklaget part«: den part, som angiveligt har overtrådt de i artikel 173 omhandlede bestemmelser
 - f) »voldgiftspanel«: et panel nedsat i henhold til artikel 177
 - g) »repræsentant for en part«: en ansat eller enhver anden person, der er udpeget af en part i forbindelse med en tvist, der falder ind under denne aftale
 - h) »dag«: en kalenderdag
 - i) »arbejdsdag«: alle dage undtagen helligdage, lørdage og søndage.
2. Parterne deler udgifterne til organisatoriske aspekter, herunder voldgiftsmændenes vederlag og udgifter.

Meddelelser

3. Anmodninger om konsultationer og om nedsættelse af et voldgiftspanel sendes til den anden part ad elektronisk vej, pr. telefax, anbefalet brev, kurer eller ved hjælp af et andet telekommunikationsmiddel, som giver et bevis for afsendelsen.
4. Hver part i tvisten og voldgiftspanelet sender alle andre dokumenter end anmodninger om konsultationer og om nedsættelse af et voldgiftspanel til den anden part og i givet fald til hver af voldgiftsmændene pr. e-mail og pr. telefax, anbefalet brev, kurer eller ved hjælp af et andet telekommunikationsmiddel, som giver et bevis for afsendelsen. Medmindre andet bevises, anses en e-mail for at være modtaget på dagen for dens afsendelse. Hvis et støttedokument er fortroligt eller for stort til at blive sendt pr. e-mail, kan den part, der sender dokumentet, indgive det pågældende dokument til den anden part og i givet fald til hver af voldgiftsmændene i et andet elektronisk format senest en dag efter afsendelsen af e-mailen. I så fald skal den part, der indgiver dokumentet, underrette den anden part og i givet fald hver af voldgiftsmændene pr. e-mail om afsendelsen af dokumentet og om dets indhold.
5. Alle meddelelser stiles til henholdsvis regeringen for Republikken Kasakhstan og Europa-Kommissionens Generaldirektorat for Handel. Senest 30 dage efter starten for anvendelsen af denne aftales afsnit III (Handel og erhverv) skal parterne udveksle detaljerede oplysninger om den elektroniske kommunikation i henhold til punkt 3 og 4 i denne forretningsorden. Enhver ændring vedrørende e-mailadresser eller andre former for elektronisk kommunikation meddeles straks den anden part og i givet fald voldgiftspanelet.
6. Mindre, rent formelle fejl i anmodninger, meddelelser, skriftlige indlæg eller andre dokumenter vedrørende voldgiftspanelproceduren kan berigtiges ved hurtig indlevering af et nyt dokument, hvori ændringerne klart er angivet.

7. Hvis sidste dato for indlevering af et dokument er en lørdag, en søndag eller en officiel helligdag i Den Europæiske Union eller i Republikken Kasakhstan, vil sidste dato for indleveringen være den efterfølgende arbejdsdag. Hvis et dokument indleveres til en part på en dag, som er en hviledag eller helligdag i den pågældende part, anses dokumentet for at være indleveret den efterfølgende arbejdsdag. Datoen for modtagelsen af et dokument anses for at være den samme som datoen for dets indlevering.

Indledning af voldgift

8. a) Hvis der i henhold til artikel 177 eller i henhold til denne forretningsordens punkt 19, 20 eller 47 udvælges et medlem af voldgiftspanelet ved lodtrækning, skal lodtrækningen foretages på et tidspunkt og et sted, der vælges af den klagende part, og som straks meddeles den indklagede part. Den indklagede part kan, hvis den ønsker det, være til stede ved lodtrækningen. Lodtrækningen foretages under alle omstændigheder under overværelse af den eller de parter, der er til stede.
 - b) Hvis der i henhold til artikel 177 eller i henhold til denne forretningsordens punkt 19, 20 eller 47 skal udvælges et medlem af voldgiftspanelet ved lodtrækning, og Samarbejdsudvalget har to formænd, foretages lodtrækningen af begge formænd eller deres stedfortrædere, eller af den ene formand, hvis den anden formand eller dennes stedfortræder ikke ønsker at deltage i lodtrækningen.
 - c) Parterne underretter de udvalgte voldgiftsmænd om udnævnelsen.
 - d) En voldgiftsmand, der er udpeget i overensstemmelse med proceduren i denne aftales artikel 177, skal over for Samarbejdsudvalget bekræfte, at vedkommende kan fungere som medlem af voldgiftspanelet, senest fem dage efter den dato, hvor vedkommende blev informeret om udnævnelsen.
 - e) Medmindre parterne i tvisten aftaler andet, mødes de med voldgiftspanelet ansigt til ansigt eller ved hjælp af et andet kommunikationsmiddel senest syv dage efter nedsættelsen af voldgiftspanelet. Parterne og voldgiftspanelet tager stilling til spørgsmål, som parterne eller voldgiftspanelet anser for relevante, herunder vederlag og godtgørelse af omkostninger, der skal betales til voldgiftsmændene. Vederlag og godtgørelse af omkostninger skal svare til WTO-standarderne.
9. a) Medmindre parterne aftaler andet senest fem dage efter datoen for udvælgelsen af voldgiftsmændene, er voldgiftspanelets mandat:

»på baggrund af de relevante bestemmelser i aftalen, som parterne i tvisten har påberåbt sig, at undersøge det anliggende, hvortil der henvises i anmodningen om nedsættelse af voldgiftspanelet, at afgøre, hvorvidt den pågældende foranstaltning er forenelig med de i artikel 173 omhandlede bestemmelser, og at aflægge rapport i overensstemmelse med denne aftales artikel 180, 181, 182 og 195.«

 - b) Parterne skal meddele voldgiftspanelet det aftalte mandat, senest tre dage efter at de er nået til enighed herom.

Indledende indlæg

10. Den klagende part indgiver sit indledende skriftlige indlæg senest 20 dage efter datoen for nedsættelsen af voldgiftspanelet. Den indklagede part indgiver sit skriftlige modindlæg senest 20 dage efter datoen for modtagelsen af det indledende skriftlige indlæg.

Arbejdsgang i voldgiftspaneler

11. Formanden for voldgiftspanelet leder alle panelets møder. Et voldgiftspanel kan bemyndige formanden til at træffe administrative og proceduremæssige afgørelser.
12. Medmindre der i denne andet er fastsat i denne aftales afsnit III (Handel og erhverv), kapitel 14 (Tvistbilæggelse), kan voldgiftspanelet varetage sine opgaver på enhver vis, herunder pr. telefon, telefax eller edb-forbindelse.
13. Kun voldgiftsmænd må deltage i voldgiftspanelet's drøftelser, men panelet kan give sine assistenter tilladelse til at overvære drøftelserne.

14. Det er alene voldgiftspanelets ansvar at udarbejde en rapport, og denne opgave må ikke overdrages til andre.
15. Hvis der opstår et proceduremæssigt spørgsmål, som ikke er omfattet af bestemmelserne i denne aftales afsnit III (Handel og erhverv), kapitel 14 (Tvistbilæggelse), eller i bilag V-VII, kan voldgiftspanelet efter høring af parterne vedtage en hensigtsmæssig procedure, som er forenelig med disse bestemmelser.
16. Hvis voldgiftspanelet finder, at der er behov for at ændre andre frister for proceduren end de frister, der er fastsat i denne aftales afsnit III (Handel og erhverv), kapitel 14 (Tvistbilæggelse), eller for at foretage andre proceduremæssige eller administrative justeringer, underretter det skriftligt parterne i tvisten om grundene hertil og angiver den frist eller justering, der er behov for.

Udskiftning

17. Hvis en voldgiftsmand er ude af stand til at deltage i en voldgiftsprocedure i henhold til afsnit III (Handel og erhverv), kapitel 14 (Tvistbilæggelse), trækker sig eller skal udskiftes, fordi vedkommende ikke opfylder kravene i adfærdskodeksen i denne aftales bilag VI, udvælges der en afløser i overensstemmelse med denne aftales artikel 177 og denne forretningsordens punkt 8.
18. Hvis en part i tvisten finder, at en voldgiftsmand ikke opfylder kravene i adfærdskodeksen og derfor bør udskiftes, underretter den pågældende part den anden part i tvisten herom, senest 15 dage efter at den fik bevis for omstændighederne ved voldgiftsmandens væsentlige brud på adfærdskodeksen.
19. Hvis en part i tvisten finder, at en voldgiftsmand, bortset fra formanden, ikke opfylder kravene i adfærdskodeksen, rådfører parterne i tvisten sig med hinanden, og, hvis de er enige om, at voldgiftsmanden bør udskiftes, udvælger de en ny voldgiftsmand i overensstemmelse med denne aftales artikel 177 og denne forretningsordens punkt 8.

Hvis parterne i tvisten ikke er enige om, hvorvidt en voldgiftsmand bør udskiftes, kan de hver især anmode om, at sagen henvises til formanden for voldgiftspanelet, hvis afgørelse er endelig.

Hvis formanden efter en sådan anmodning finder, at en voldgiftsmand ikke opfylder kravene i adfærdskodeksen, udvælges der en ny voldgiftsmand i overensstemmelse med denne aftales artikel 177 og denne forretningsordens punkt 8.

20. Hvis en part finder, at formanden for voldgiftspanelet ikke opfylder kravene i adfærdskodeksen, rådfører parterne sig med hinanden, og, hvis de er enige om, at formanden bør udskiftes, udvælger de en ny formand i overensstemmelse med denne aftales artikel 177 og denne forretningsordens punkt 8.

Hvis parterne ikke er enige om, hvorvidt formanden bør udskiftes, kan de hver især anmode om, at sagen henvises til en af de tilbageværende personer på den i denne aftales artikel 196, stk. 1, omhandlede delistede over personer, der kan varetage formandskabet. Formanden for Samarbejdsudvalget eller dennes stedfortræder udvælger den pågældende person ved lodtrækning. Den således valgte persons afgørelse om, hvorvidt formanden skal udskiftes, er endelig.

Hvis den således valgte person finder, at den oprindelige formand ikke opfylder kravene i adfærdskodeksen, udvælger vedkommende en ny formand ved lodtrækning blandt de tilbageværende personer på dellisten over personer, der kan varetage formandskabet, jf. denne aftales artikel 196, stk. 1. Den nye formand udvælges senest fem dage efter den i dette punkt omhandlede afgørelse.

21. Voldgiftspanelproceduren suspenderes i den tid, det tager at gennemføre de i denne forretningsordens punkt 18, 19 og 20 omhandlede procedurer.

Høringer

22. Formanden for voldgiftspanelet fastsætter datoen og tidspunktet for en høring i samråd med parterne i tvisten og de øvrige medlemmer af voldgiftspanelet og bekræfter dette skriftligt over for parterne i tvisten. Hvis høringen er åben for offentligheden, stiller den part, som varetager den logistiske administration af procedurerne, også disse oplysninger til rådighed for offentligheden. Voldgiftspanelet kan beslutte ikke at indkalde til høring, medmindre en part modsætter sig det.

23. Medmindre parterne aftaler andet, afholdes høringen i Bruxelles i de tilfælde, hvor den klagende part er Republikken Kasakhstan, og i Astna i de tilfælde, hvor den klagende part er Den Europæiske Union.
24. Voldgiftspanelet kan indkalde til yderligere høringer, hvis parterne er enige herom.
25. Alle voldgiftsmænd skal være til stede under hele høringsforløbet.
26. Følgende personer kan deltage i en høring, uanset om proceduren er åben for offentligheden eller ej:
 - a) repræsentanter for parterne i tvisten
 - b) rådgivere for parterne i tvisten
 - c) administrativt personale, tolke, oversættere og retsskrivere, og
 - d) voldgiftsmændenes assistenter.Kun repræsentanterne og rådgiverne for parterne i tvisten må rette henvendelse til voldgiftspanelet.
27. Senest fem dage inden en høring skal hver part i tvisten give voldgiftspanelet en liste med navnene på de personer, der på den pågældende parts vegne vil fremføre mundtlige anbringender eller indlæg under høringen, og på andre repræsentanter eller rådgivere, der deltager i høringen.
28. Voldgiftspanelet afholder høringen på følgende måde, idet det sikres, at den klagende part og den indklagede part får tildelt lige meget tid:

Anbringende

- a) den klagende parts anbringende
- b) den indklagede parts anbringende

Modanbringende

- a) den klagende parts anbringende
- b) den indklagede parts duplik.

29. Voldgiftspanelet kan stille spørgsmål til begge parter i tvisten når som helst under en høring.
30. Voldgiftspanelet sørger for, at der udarbejdes et referat af hver høring, og at det hurtigst muligt sendes til parterne i tvisten. Parterne i tvisten kan fremsætte bemærkninger til referatet, og voldgiftspanelet kan inddrage disse bemærkninger i deres overvejelser.
31. Hver part i tvisten kan senest ti dage efter høringen afgive et supplerende skriftligt indlæg vedrørende spørgsmål, der opstod under høringen.

Skriftlige forespørgsler

32. Voldgiftspanelet kan under proceduren når som helst rette skriftlige forespørgsler til en eller begge parter i tvisten. Hver part i tvisten modtager en kopi af alle voldgiftspanelet's forespørgsler.
33. Parterne i tvisten sender også hver især en kopi af deres skriftlige besvarelser af voldgiftspanelet's forespørgsler til den anden part i tvisten. Hver part i tvisten skal have mulighed for at fremsætte skriftlige bemærkninger til den anden parts besvarelse inden for en frist på fem dage efter datoen for modtagelsen heraf.

Fortrolighed

34. Parterne i tvisten og deres rådgivere behandler de oplysninger, som den anden part i tvisten har forelagt voldgiftspanelet og udpeget som fortrolige, som sådanne. Forelægger en part i tvisten voldgiftspanelet en fortrolig udgave af sit skriftlige indlæg, skal den efter anmodning fra den anden part også, senest 15 dage efter anmodningen eller indlægget, alt efter hvilken dato der er den seneste, fremlægge et ikke-fortroligt resumé af de i indlægget indeholdte oplysninger, som kan offentliggøres, samt en forklaring på, hvorfor de hemmeligholdte oplysninger er fortrolige. Intet i denne forretningsorden forhindrer en part i tvisten i at offentliggøre erklæringer vedrørende egne holdninger, hvis den pågældende part, når der henvises til oplysninger forelagt af den anden part, ikke offentliggør oplysninger, som den anden part har udpeget som fortrolige.

Voldgiftspanelet mødes for lukkede døre, hvis en parts indlæg og anbringender indeholder fortrolige oplysninger. Parterne i tvisten og deres rådgivere holder voldgiftspanelet's høringer fortrolige, når de afholdes for lukkede døre.

Ikke-fortrolig udgave af voldgiftspanelet's rapport

35. Hvis voldgiftspanelet's rapport indeholder oplysninger, som en part har udpeget som fortrolige, udarbejder voldgiftspanelet en ikke-fortrolig udgave af rapporten. Parterne skal have mulighed for at fremsætte bemærkninger til den ikke-fortrolige udgave, og voldgiftspanelet skal tage hensyn til disse bemærkninger ved udarbejdelsen af den endelige ikke-fortrolige udgave af rapporten.

Ex parte-kontakter

36. Voldgiftspanelet må ikke mødes eller kommunikere med en part i den anden parts fravær.
37. Medlemmerne af voldgiftspanelet må ikke i de andre voldgiftsmænds fravær drøfte aspekter af det emne, der er genstand for proceduren, med en eller begge parter i tvisten.

Amicus curiae-indlæg

38. Medmindre parterne aftaler andet senest tre dage efter nedsættelsen af voldgiftspanelet, kan panelet modtage uanmodede skriftlige indlæg fra fysiske og juridiske personer, som er etableret på en parts territorium, og som er uafhængige af regeringerne i parterne i tvisten, forudsat at de afgives senest ti dage efter voldgiftspanelet's nedsættelse, at de er kortfattede og under ingen omstændigheder er på mere end 15 sider med dobbelt linjeafstand, og at de er direkte relevante for et faktuel og eller retligt spørgsmål, der behandles af voldgiftspanelet.
39. Indlægget skal indeholde en beskrivelse af den fysiske eller juridiske person, der har afgivet indlægget, herunder dens nationalitet eller hjemsted, arten af dens aktiviteter, dens retlige status, generelle mål og dens finansieringskilde, samt en beskrivelse af den særlige interesse, som den pågældende person har i voldgiftspanelproceduren. Det skal være affattet på de sprog, som parterne i tvisten har valgt i overensstemmelse med denne forretningsordens punkt 42 og 43.
40. Voldgiftspanelet opregner i sin rapport alle de indlæg, det har modtaget, som er i overensstemmelse med denne forretningsordens punkt 38 og 39. Voldgiftspanelet har ikke pligt til i sin rapport at behandle de anbringender, der fremføres i sådanne indlæg. Alle sådanne indlæg skal tilsendes parterne i tvisten med henblik på bemærkninger. Bemærkningerne fra parterne i tvisten skal indgives senest ti dage efter modtagelsen af indlægget, og alle sådanne bemærkninger skal behandles af voldgiftspanelet.

Hastesager

41. I hastende tilfælde, jf. denne aftales afsnit III (Handel og erhverv), kapitel 14 (Tvistbilæggelse), justerer voldgiftspanelet i samråd med parterne i tvisten og efter behov de frister, der er nævnt i denne forretningsorden, og underretter parterne herom.

Oversættelse og tolkning

42. Under de i denne aftales artikel 174 omhandlede konsultationer og senest på det i denne forretningsordens punkt 8, litra e), omhandlede møde bestræber parterne i tvisten sig på at nå til enighed om et fælles arbejdsprog til brug for voldgiftsproceduren.
43. Hvis parterne i tvisten ikke kan nå til enighed om et fælles arbejdsprog, udarbejder hver part sine skriftlige indlæg på det sprog, den har valgt. I så tilfælde skal parten samtidig indgive en oversættelse på det sprog, den anden part har valgt, medmindre indlæggene er skrevet på et af WTO's arbejdsprog. Den indklagede part sørger for tolkning af mundtlige indlæg til de sprog, parterne har valgt.
44. Voldgiftspanelet rapporter affattes på det eller de sprog, parterne i tvisten har valgt.
45. Parterne i tvisten kan hver især fremsætte bemærkninger til nøjagtigheden af en oversat udgave af et dokument, der er udarbejdet i henhold til denne forretningsorden.
46. Parterne afholder hver især udgifterne til oversættelse af deres skriftlige indlæg. Udgifterne til oversættelse af en rapport fra voldgiftspanelet fordeles ligeligt mellem parterne i tvisten.

Andre procedurer

47. Denne forretningsorden gælder også for procedurerne efter denne aftales artikel 174, artikel 184, stk. 2, artikel 185, stk. 2, artikel 186, stk. 3, og artikel 187, stk. 2. De i forretningsordenen fastsatte frister tilpasses imidlertid af voldgiftspanelet efter de særlige frister, der er fastsat for voldgiftspanelet vedtagelse af en rapport i forbindelse med disse andre procedurer.
-

BILAG VI

ADFÆRDSKODEKS FOR MEDLEMMER AF VOLDGIFTSPANELER OG MÆGLERE, JF. AFSNIT III (HANDEL OG ERHVERV), KAPITEL 14 (TVISTBILÆGGELSE)

Definitioner

1. I denne adfærdskodeks forstås ved:
 - a) »voldgiftsmand«: et medlem af et voldgiftspanel, der faktisk er nedsat i henhold til artikel 177
 - b) »kandidat«: en person, hvis navn står på den i artikel 196 omhandlede liste over voldgiftsmænd, og som overvejes udvalgt til medlem af et voldgiftspanel i henhold til artikel 177
 - c) »assistent«: en person, som efter mandat fra en voldgiftsmand foretager undersøgelser for eller bistår voldgiftsmanden
 - d) »procedure«: medmindre andet er angivet, en voldgiftspanelprocedure i henhold til afsnit III (Handel og erhverv), kapitel 14 (Tvistbilægelse)
 - e) »personale«: i forbindelse med en voldgiftsmand personer, der arbejder under voldgiftsmandens ledelse og tilsyn, dog ikke assistenter.
 - f) »mægler«: en person, der foretager mægling i overensstemmelse med bilag VII.

Ansvar i forbindelse med proceduren

2. Alle kandidater og voldgiftsmænd skal undgå utilbørlig adfærd og adfærd, der kan udlægges som utilbørlig, være uafhængige og upartiske, undgå direkte og indirekte interessekonflikter og overholde en høj adfærdsstandard, således at integriteten og upartiskheden i tvistbilæggelsesordningen bevares. Tidligere voldgiftsmænd skal overholde de forpligtelser, der er fastsat i denne adfærdskodeks' punkt 15, 16, 17 og 18.

Oplysningsforpligtelser

3. Forud for bekræftelsen af udvælgelsen til voldgiftsmand i henhold afsnit III (Handel og erhverv), kapitel 14 (Tvistbilægelse), skal en kandidat oplyse om alle interesser, forbindelser eller forhold, som kan formodes at indvirke på vedkommendes uafhængighed eller upartiskhed, eller som kan formodes at give indtryk af utilbørlig adfærd eller partiskhed i forbindelse med proceduren. Med henblik herpå skal en kandidat gøre enhver rimelig indsats for at få kendskab til sådanne interesser, forbindelser og andre forhold.
4. En kandidat eller voldgiftsmand må kun videregive oplysninger om forhold vedrørende faktiske eller potentielle overtrædelser af denne adfærdskodeks til Samarbejdsudvalget med henblik på parternes gennemgang deraf, og det skal ske skriftligt.
5. Efter udvælgelsen skal en voldgiftsmand vedblive med at gøre enhver rimelig indsats for at få kendskab til eventuelle interesser, forbindelser og andre forhold som omhandlet i denne adfærdskodeks' punkt 3 og oplyse herom. En voldgiftsmand har en vedvarende forpligtelse til at oplyse om alle interesser, forbindelser og andre forhold, der måtte komme frem på et hvilket som helst trin i proceduren. Voldgiftsmanden skal oplyse om sådanne interesser, forbindelser og forhold ved skriftligt at underrette Samarbejdsudvalget derom med henblik på parternes gennemgang deraf.

Voldgiftsmænds opgaver

6. Efter bekræftelse af udvælgelsen skal en voldgiftsmand være til rådighed til at udføre sine opgaver og skal udføre dem omhyggeligt og hurtigt under hele procedurens forløb og udvise loyalitet og rettidig omhu.
7. En voldgiftsmand må kun behandle spørgsmål, der rejses i forbindelse med proceduren, og som har betydning for voldgiftspanelets rapport, og må ikke overdrage denne opgave til andre.

8. En voldgiftsmand skal træffe alle nødvendige foranstaltninger til at sikre, at vedkommendes assistent og personale er bekendt med og overholder bestemmelserne i denne adfærdskodeks' punkt 2, 3, 4, 5, 16, 17 og 18.
9. En voldgiftsmand må ikke etablere ex parte-kontakter, der vedrører proceduren.

Voldgiftsmænds uafhængighed og upartiskhed

10. En voldgiftsmand skal være uafhængig og upartisk, undgå adfærd, der kan udlægges som utilbørlig eller partisk, og må ikke lade sig påvirke af egne interesser, udefrakommende pres, politiske overvejelser, offentlige protester, loyalitet over for en part eller frygt for kritik.
11. En voldgiftsmand må ikke hverken direkte eller indirekte påtage sig nogen forpligtelse eller acceptere nogen fordel, som på nogen måde ville være til hindring for eller give indtryk af at være til hindring for, at vedkommende udfører sine opgaver korrekt.
12. En voldgiftsmand må ikke udnytte sin stilling som medlem af voldgiftspanelet til at fremme personlige eller private interesser. En voldgiftsmand skal undgå handlinger, som kan give det indtryk, at vedkommende befinder sig i en særlig position med hensyn til at blive påvirket af andre.
13. En voldgiftsmand må ikke lade finansielle, forretningsmæssige, faglige, personlige eller sociale forbindelser eller forpligtelser påvirke sin adfærd eller dømmekraft.
14. En voldgiftsmand skal undgå at etablere forbindelser eller erhverve finansielle interesser, som kan formodes at påvirke vedkommendes upartiskhed eller give indtryk af utilbørlig eller partisk adfærd.

Tidligere voldgiftsmænds forpligtelser

15. Alle tidligere voldgiftsmænd skal undgå handlinger, der kan give det indtryk, at de var partiske under varetagelsen af deres opgaver eller drog fordel af voldgiftspanelets afgørelse eller rapport.

Fortrolighed

16. En voldgiftsmand eller en tidligere voldgiftsmand må på intet tidspunkt videregive eller gøre brug af ikke-offentlige oplysninger, der vedrører en procedure eller er indhentet under en procedure, medmindre det sker som led i proceduren, og må under ingen omstændigheder videregive eller gøre brug af sådanne oplysninger til egen eller andres fordel eller til skade for andres interesser.
17. En voldgiftsmand må ikke videregive et voldgiftspanels rapport eller dele heraf, før den er offentliggjort i overensstemmelse med denne aftales afsnit III (Handel og erhverv), kapitel 14 (Tvistbilæggelse).
18. En voldgiftsmand eller tidligere voldgiftsmand må på intet tidspunkt oplyse om et voldgiftspanels drøftelser eller om en voldgiftsmænds standpunkter.

Udgifter

19. Hver voldgiftsmand fører regnskab med og udarbejder en endelig opgørelse over den tid, der anvendes til proceduren, og vedkommendes udgifter, samt tid og udgifter for vedkommendes assistent og personale.

Mæglere

20. Bestemmelserne i denne adfærdskodeks for voldgiftsmænd og tidligere voldgiftsmænd gælder tilsvarende for mæglere.
-

BILAG VII

MÆGLINGSORDNING, JF. AFSNIT III (HANDEL OG ERHVERV), KAPITEL 14 (TVISTBILÆGGELSE)

Artikel 1

Formål

Målet med dette bilag er at gøre det lettere at finde en gensidigt acceptabel løsning på problemer ved hjælp af en udførlig og hurtig procedure med mæglerbistand.

Afdeling A

Procedure under mæglingsordningen

Artikel 2

Anmodning om oplysninger

1. På et hvilket som helst tidspunkt inden indledningen af mæglingsproceduren kan en part skriftligt anmode om oplysninger vedrørende en foranstaltning, der har negative virkninger for handel og investeringer mellem parterne. Den part, til hvem en sådan anmodning er rettet, afgiver et skriftligt svar senest 20 dage efter modtagelsen af anmodningen, hvori den fremsætter sine bemærkninger til oplysningerne i anmodningen.
2. Hvis den besvarende part vurderer, at den ikke vil kunne afgive svar inden for 20 dage efter modtagelsen af anmodningen, underretter den straks den anmodende part herom, begrundet forsinkelsen og angiver, hvor lang tid den skønner, det i bedste fald vil tage, inden den kan afgive svar.

Artikel 3

Indledning af proceduren

1. En part kan til enhver tid anmode om, at parterne indleder en mæglingsprocedure, ved at indgive en skriftlig anmodning herom til den anden part. Anmodningen skal være tilstrækkelig detaljeret til at fremstille den anmodende parts indvendinger klart, og den skal:
 - a) udpege den specifikke foranstaltning, det drejer sig om
 - b) omfatte en redegørelse for de negative virkninger, som foranstaltningen efter den anmodende parts opfattelse har eller vil få for handelen eller investeringerne mellem parterne, og
 - c) gøre rede for, hvordan der efter den anmodende parts opfattelse er sammenhæng mellem disse virkninger og foranstaltningen.
2. Mæglingsproceduren kan kun indledes efter aftale mellem parterne. Den part, der modtager en anmodning i henhold til stk. 1, behandler den med velvilje og svarer ved at acceptere eller afvise den skriftligt senest ti dage efter modtagelsen.

Artikel 4

Udvælgelse af mægler

1. Parterne bestræber sig på at blive enige om en mægler senest 15 dage efter den i artikel 3, stk. 2, i dette bilag omhandlede accept af anmodningen om mægling.

2. Hvis parterne ikke kan nå til enighed om mægleren inden for fristen i stk. 1, kan de hver især anmode formanden for Samarbejdsudvalget eller dennes stedfortræder om at udvælge mægleren ved lodtrækning fra den liste, der er udarbejdet i henhold til artikel 196, stk. 1. Repræsentanter for begge parter indbydes i god tid til at overvære lodtrækningen. Lodtrækningen foretages under alle omstændigheder under overværelse af den eller de parter, der er til stede.
3. Formanden for Samarbejdsudvalget eller dennes stedfortræder udvælger mægleren senest fem dage efter anmodningen i henhold til stk. 2.
4. Er den i denne aftales artikel 196, stk. 1, omhandlede liste ikke udarbejdet på det tidspunkt, hvor der fremsættes en anmodning i henhold til artikel 3 i dette bilag, vælges mægleren ved lodtrækning blandt de personer, som den ene eller begge parter formelt har foreslået.
5. En mægler må ikke være statsborger i en af parterne, medmindre parterne aftaler andet.
6. Mægleren bistår på en upartisk og gennemskelig måde parterne med at skaffe klarhed over foranstaltningen og dens mulige virkninger for handelen og med at nå til enighed om en gensidigt acceptabel løsning.
7. Adfærdskodeksen for medlemmer af voldgiftspaneler og mæglere i bilag VI gælder tilsvarende for mæglere.
8. Punkt 3-7 (Meddelelser) og 42-46 (Oversættelse og tolkning) i forretningsordenen for voldgift i bilag V finder tilsvarende anvendelse.

Artikel 5

Regler for mæglingsproceduren

1. Senest ti dage efter udpegelsen af mægleren forelægger den part, der påberåbte sig mæglingsproceduren, mægleren og den anden part en detaljeret, skriftlig redegørelse for sine indvendinger, herunder navnlig en redegørelse for, hvordan den anfægtede foranstaltning fungerer, og hvilke virkninger den har for handelen. Senest 20 dage efter modtagelsen af redegørelsen kan den anden part fremsætte skriftlige bemærkninger hertil. Hver part kan i sin redegørelse eller bemærkninger inddrage oplysninger, som parten anser for relevante.
2. Mægleren kan træffe afgørelse om, hvordan der bedst skaffes klarhed over den pågældende foranstaltning og dens mulige virkninger for handelen. Mægleren kan navnlig tilrettelægge møder mellem parterne, høre dem sammen eller hver for sig, søge bistand hos eller rådføre sig med relevante eksperter og berørte parter samt yde yderligere støtte, som parterne måtte anmode om. Inden mægleren søger bistand hos eller rådfører sig med relevante eksperter og berørte parter, hører vedkommende parterne.
3. Mægleren rådgiver ikke vedrørende den anfægtede foranstaltningens overensstemmelse med denne aftale og fremsætter ikke bemærkninger herom. Mægleren kan tilbyde rådgivning og foreslå en løsning, som parterne kan overveje. Parterne kan acceptere eller afvise den foreslåede løsning, eller de kan blive enige om en anden løsning.
4. Mæglingsproceduren finder sted på den parts territorium, som anmodningen blev sendt til, eller et andet sted eller på en anden måde, som parterne er enige om.
5. Parterne bestræber sig på at nå frem til en gensidigt acceptabel løsning senest 60 dage efter udpegelsen af mægleren. Indtil der opnås enighed, kan parterne overveje eventuelle midlertidige løsninger.
6. Den gensidigt acceptable løsning eller den midlertidige løsning kan vedtages ved en afgørelse, der træffes i Samarbejdsudvalget. Gensidigt acceptable løsninger offentliggøres. Den offentliggjorte udgave må ikke indeholde oplysninger, der af en part er udpeget som fortrolige.
7. Efter anmodning fra parterne sender mægleren parterne et udkast til en faktuel rapport, som kort beskriver i) den anfægtede foranstaltning, ii) de fulgte procedurer og iii) den gensidigt acceptable løsning, der måtte være fundet, herunder eventuelle midlertidige løsninger. Mægleren giver parterne 15 dage til at fremsætte bemærkninger til udkastet. Efter at have gennemgået de bemærkninger fra parterne, der er modtaget inden for fristen, forelægger mægleren inden for 15 dage en endelig faktuel rapport for parterne. Den faktuelle rapport må ikke indeholde nogen fortolkning af denne aftale.

8. Proceduren afsluttes ved:
 - a) parternes vedtagelse af en gensidigt acceptabel løsning, på datoen for vedtagelsen
 - b) gensidig aftale mellem parterne på et hvilket som helst tidspunkt i løbet af proceduren, på datoen for aftalen
 - c) en skriftlig erklæring fra mægleren, efter høring af parterne, om, at yderligere mægling ville være formålsløs, på datoen for erklæringen, eller
 - d) en skriftlig erklæring, som en af parterne afgiver efter at have undersøgt gensidigt acceptable løsninger i løbet af mæglingsproceduren og efter at have overvejet mæglerens eventuelle rådgivende udtalelser og forslag til løsninger, på datoen for erklæringen.

Afdeling B

Gennemførelse

Artikel 6

Gennemførelse af en gensidigt acceptabel løsning

1. Er parterne blevet enige om en løsning, træffer de hver især de foranstaltninger, som er nødvendige for at gennemføre den gensidigt acceptable løsning inden for den aftalte frist.
2. Den part, der gennemfører den gensidigt acceptable løsning, underretter skriftligt den anden part om de tiltag eller foranstaltninger, der er truffet i den forbindelse.

Afdeling C

Almindelige bestemmelser

Artikel 7

Fortrolighed og forhold til tvistbilæggelse

1. Medmindre parterne aftaler andet, er alle etaper af proceduren fortrolige, herunder eventuelle rådgivende udtalelser og foreslåede løsninger, jf. dog artikel 5, stk. 6, i dette bilag. Dog kan en part meddele offentligheden, at der finder mægling sted.
2. Mæglingsproceduren berører ikke parternes rettigheder og forpligtelser i henhold til afsnit III (Handel og erhverv), kapitel 14 (Tvistbilæggelse), eller en anden aftale.
3. Det er ikke et krav, at der skal afholdes konsultationer i henhold til afsnit III (Handel og erhverv), kapitel 14 (Tvistbilæggelse), inden indledningen af mæglingsproceduren. En part bør dog sædvanligvis gøre brug af de andre relevante bestemmelser om samarbejde eller konsultationer i denne aftale, før den indleder mæglingsproceduren.
4. I forbindelse med andre tvistbilæggelsesprocedurer i henhold til denne aftale eller en anden aftale må en part ikke anvende følgende som dokumentation eller bevis, og et panel må ikke i overvejelserne inddrage:
 - a) den anden parts holdning under mæglingsproceduren eller oplysninger, der er indsamlet efter artikel 5, stk. 2, i dette bilag
 - b) den anden parts tilkendegivelse af villighed til at acceptere en løsning vedrørende den foranstaltning, der er genstand for mæglingen, eller
 - c) rådgivende udtalelser eller forslag fremsat af mægleren.
5. En mægler må ikke deltage i et panel i en tvistbilæggelsesprocedure i henhold til denne aftale eller i henhold til WTO-overenskomsten, der vedrører det samme anliggende, som vedkommende har været mægler for.

*Artikel 8***Frister**

Alle frister, der er omhandlet i dette bilag, kan ændres efter aftale mellem parterne.

*Artikel 9***Udgifter**

1. Parterne afholder deres egne udgifter til deltagelse i mæglingsproceduren.
 2. Parterne deler ligeligt udgifterne til organisatoriske aspekter, herunder mæglerens vederlag og udgifter. Mæglerens vederlag skal ligge på linje med det vederlag, der fastsættes for formanden for et voldgiftspanel, jf. punkt 8, litra e), i forretningsordenen i bilag V til denne aftale.
-

PROTOKOL
om gensidig administrativ bistand i toldspørgsmål

Artikel 1

Definitioner

I denne protokol forstås ved:

- a) »toldlovgivning«: de på parternes territorier gældende love og administrative bestemmelser for import, eksport og forsendelse af varer og henførelse heraf under en hvilken som helst anden toldordning eller -procedure, herunder forbuds-, begrænsnings- og kontrolforanstaltninger
- b) »bistandssøgende myndighed«: en kompetent administrativ myndighed, som fremsætter en anmodning om bistand i henhold til denne protokol, og som er udpeget af en part til dette formål
- c) »bistandssøgt myndighed«: en kompetent administrativ myndighed, som modtager en anmodning om bistand i henhold til denne protokol, og som er udpeget af en part til dette formål
- d) »personoplysninger«: alle oplysninger vedrørende en identificeret eller identificerbar fysisk person
- e) »overtrædelse af toldlovgivningen«: enhver overtrædelse eller ethvert forsøg på overtrædelse af toldlovgivningen.

Artikel 2

Anvendelsesområde

1. Parterne yder på områder, der hører ind under deres kompetence, på den måde og på de betingelser, der er fastsat i denne protokol, hinanden bistand med henblik på at sikre, at toldlovgivningen anvendes korrekt, ved at forebygge, efterforske og retsforfølge overtrædelser af toldlovgivningen.
2. Bistand i toldspørgsmål i henhold til denne protokol ydes af enhver administrativ myndighed hos parterne, som er kompetent med hensyn til anvendelsen af denne protokol. Dette berører ikke bestemmelserne om gensidig bistand i strafferetlige anliggender, og dette omfatter ikke udveksling af oplysninger, der er indhentet ved anvendelse af beføjelser, som udøves på en retsmyndigheds anmodning, medmindre den pågældende myndighed har givet tilladelse til videregivelse af de pågældende oplysninger.
3. Bistand til inddrivelse af skatter, afgifter eller bøder er ikke omfattet af denne protokol.

Artikel 3

Bistand efter anmodning

1. På anmodning af den bistandssøgende myndighed meddeler den bistandssøgte myndighed denne alle relevante oplysninger, som gør det muligt for den bistandssøgende myndighed at sikre, at toldlovgivningen anvendes korrekt, herunder oplysninger om konstaterede eller planlagte handlinger, som udgør eller vil kunne udgøre en overtrædelse af toldlovgivningen.
2. På anmodning af den bistandssøgende myndighed skal den bistandssøgte myndighed give denne oplysninger om:
 - a) omstændighederne (kendsgerninger og betingelser) ved eksporten af varer fra en parts territorium og importen til den anden parts territorium, om fornødent med angivelse af, hvilken toldprocedure varerne er henført under
 - b) omstændighederne (kendsgerninger og betingelser) ved importen af varer til en parts territorium og eksporten fra den anden parts territorium, om fornødent med angivelse af, hvilken toldprocedure varerne er henført under.
3. På anmodning af den bistandssøgende myndighed træffer den bistandssøgte myndighed på grundlag af egne love og administrative bestemmelser de nødvendige foranstaltninger til at sikre særlig overvågning af:
 - a) fysiske eller juridiske personer, når der er rimelig grund til at antage, at de begår eller har begået overtrædelser af toldlovgivningen

- b) steder, hvor der oplagres varer, når der er rimelig grund til at nære mistanke om, at der finder overtrædelser af toldlovgivningen sted
- c) varer, der transporteres eller skal transporteres, når der er rimelig grund til at nære mistanke om, at der finder overtrædelser af toldlovgivningen sted
- d) transportmidler, der transporterer varer, når der er rimelig grund til at nære mistanke om, at der finder overtrædelser af toldlovgivningen sted.

Artikel 4

Uanmodet bistand

Parterne yder hinanden bistand på eget initiativ i overensstemmelse med deres love og administrative bestemmelser, hvis de skønner, at det er nødvendigt for en korrekt anvendelse af toldlovgivningen, særlig ved at meddele oplysninger vedrørende:

- a) handlinger, som er eller synes at være overtrædelser af toldlovgivningen, og som kan være af interesse for den anden part
- b) nye midler eller metoder, der anvendes i forbindelse med overtrædelser af toldlovgivningen
- c) varer, som vides at være genstand for overtrædelser af toldlovgivningen
- d) fysiske eller juridiske personer, når der er rimelig grund til at antage, at de begår eller har begået overtrædelser af toldlovgivningen
- e) transportmidler, når der er rimelig grund til at antage, at de anvendes, har været anvendt eller kan blive anvendt i forbindelse med overtrædelser af toldlovgivningen.

Artikel 5

Fremsendelse og meddelelse

På anmodning af den bistanðssøgende myndighed træffer den bistanðssøgte myndighed i overensstemmelse med de love og administrative bestemmelser, der gælder for den, alle nødvendige forholdsregler til at fremsende alle dokumenter eller at meddele alle afgørelser, der hidrører fra den bistanðssøgende myndighed, og som falder ind under denne protokols anvendelsesområde, til en modtager, der er bosat eller etableret på den bistanðssøgte myndigheds territorium.

Anmodninger om fremsendelse af dokumenter eller meddelelse af afgørelser skal fremsættes skriftligt på et af den bistanðssøgte myndigheds officielle sprog eller på et for denne myndighed acceptabelt sprog.

Artikel 6

Bistanðsanmodningers form og indhold

1. Anmodninger i henhold til denne protokol fremsættes skriftligt. De skal ledsages af den dokumentation, der er nødvendig for at kunne efterkomme dem. Når hastende omstændigheder kræver det, kan mundtlige anmodninger accepteres, såfremt de omgående bekræftes skriftligt.
2. Anmodninger i henhold til stk. 1 skal omfatte følgende oplysninger:
 - a) den bistanðssøgende myndighed
 - b) formålet med og begrundelsen for anmodningen
 - c) den ønskede foranstaltning
 - d) de relevante love og administrative bestemmelser og andre relevante retlige elementer

- e) så nøjagtige og udtømmende oplysninger som muligt om de fysiske eller juridiske personer, der er genstand for undersøgelserne
 - f) et sammendrag af sagens omstændigheder og allerede gennemførte undersøgelser
 - g) alle andre relevante oplysninger, som er nødvendige for at efterkomme anmodningen.
3. Anmodningerne fremsættes på et af den bistandsøgte myndigheds officielle sprog eller på et for denne myndighed acceptabelt sprog. Dette krav gælder ikke for den dokumentation, der ledsager anmodningen, jf. stk. 1.
4. Hvis en anmodning ikke opfylder de formelle krav i stk. 1-3, kan den begæres korrigeret eller suppleret; der kan i mellemtiden træffes retsbevarende foranstaltninger.

Artikel 7

Efterkommelse af anmodninger

1. Med henblik på at imødekomme en anmodning om bistand skal den bistandsøgte myndighed inden for rammerne af sin kompetence og sine ressourcer, og som om den handlede på egne vegne eller på anmodning af andre myndigheder hos samme part, udlevere de oplysninger, den allerede er i besiddelse af, og foretage passende administrative undersøgelser eller lade sådanne undersøgelser foretage. Dette finder også anvendelse på alle andre myndigheder, til hvilke den bistandsøgte myndighed henviser anmodningen, når den ikke er i stand til at handle på egen hånd.
2. Anmodninger om bistand efterkommes i overensstemmelse med den bistandsøgte parts love og administrative bestemmelser. Hvis anmodningen ikke kan efterkommes, underrettes den bistandsøgende part straks herom.
3. Behørigt bemyndigede tjenestemænd fra en part kan efter aftale med den anden part og på de af denne fastsatte betingelser møde op hos den bistandsøgte myndighed eller enhver anden berørt myndighed, jf. stk. 1, for at indhente sådanne oplysninger vedrørende handlinger, der er eller kan være en overtrædelse af toldlovgivningen, som den bistandsøgende myndighed har brug for med henblik på anvendelsen af denne protokol.
4. Behørigt bemyndigede tjenestemænd fra en part kan efter aftale med den anden part og på de betingelser, der er fastsat af denne, være til stede ved undersøgelser, som gennemføres på sidstnævntes territorium.

Artikel 8

Hvordan oplysninger skal meddeles

1. Den bistandsøgte myndighed meddeler skriftligt den bistandsøgende myndighed undersøgelsesresultaterne sammen med relevante dokumenter, bekræftede genparter heraf mv.
2. Disse oplysninger kan være i elektronisk form.
3. Der fremsendes kun originaldokumenter efter anmodning, når det ikke er tilstrækkeligt med bekræftede genparter. Originaleksemplarerne skal returneres hurtigst muligt.

Artikel 9

Undtagelser fra pligten til at yde bistand

1. Bistand kan afslås eller gøres betinget af, at visse krav opfyldes, hvis en part skønner, at bistand i henhold til denne protokol:
- a) ville krænke suveræniteten hos Republikken Kasakhstan eller en EU-medlemsstat, som er blevet anmodet om bistand i henhold til denne protokol, eller

- b) ville skade den offentlige orden, statens sikkerhed eller andre væsentlige interesser, især i de i denne protokols artikel 10, stk. 2, omhandlede tilfælde, eller
- c) ville indebære en krænkelse af forretningshemmeligheden eller tavshedspligten.

2. Den bistandssøgte myndighed kan udsætte ydelsen af bistand med den begrundelse, at det ville forstyrre en igangværende undersøgelse, retsforfølgning eller proces. I så fald rådfører den bistandssøgte myndighed sig med den bistandssøgende myndighed for at fastslå, om der kan ydes bistand på de nærmere vilkår eller betingelser, som den bistandssøgte myndighed måtte kræve.

3. Hvis den bistandssøgende myndighed anmoder om bistand, som den ikke selv ville være i stand til at yde, hvis den blev anmodet derom, skal den gøre opmærksom herpå i sin anmodning. Det overlades derefter til den bistandssøgte myndighed at afgøre, hvorledes den vil reagere på en sådan anmodning.

4. I de i stk. 1 og 2 omhandlede tilfælde meddeles den bistandssøgte myndigheds afgørelse og begrundelsen herfor straks til den bistandssøgende myndighed.

Artikel 10

Udveksling af oplysninger og tavshedspligt

1. De oplysninger, der under den ene eller den anden form meddeles i medfør af denne protokol, er fortrolige eller til tjenestebrug, afhængigt af de gældende regler hos hver part. Oplysningerne er omfattet af tavshedspligt og beskyttes af de relevante love og forskrifter i den part, som modtager dem, og de tilsvarende bestemmelser, der gælder for EU-institutionerne.

2. Personoplysninger må kun udveksles, hvis den part, der modtager dem, forpligter sig til at beskytte dem på en måde, der anses for tilstrækkelig af den part, der leverer dem.

3. Anvendelse af oplysninger, der indhentes i henhold til denne protokol, i forbindelse med administrative procedurer eller retssager vedrørende overtrædelser af toldlovgivningen, betragtes som værende i overensstemmelse med denne protokol. Parterne kan således i deres retsbøger, rapporter og vidneerklæringer og i retssager indbragt for domstolene som bevis anvende oplysninger, der er indhentet, og dokumenter, der er blevet fremlagt, i overensstemmelse med denne protokol. Den kompetente myndighed, som har afgivet oplysningerne eller givet adgang til dokumenterne, underrettes om en sådan anvendelse.

4. Oplysninger, der indhentes i henhold til denne protokol, må kun anvendes til de i denne protokol fastsatte formål. Hvis en part ønsker at benytte sådanne oplysninger til andre formål, skal den indhente forudgående skriftligt samtykke fra den myndighed, som har afgivet oplysningerne. Anvendelsen er da underlagt de betingelser, som stilles af den pågældende myndighed.

Artikel 11

Ekspertter og vidner

En tjenestemand hos en bistandssøgt myndighed kan bemyndiges til inden for de i bemyndigelsen fastsatte grænser at møde som ekspert eller vidne i administrative procedurer eller retssager vedrørende spørgsmål omfattet af denne protokol og kan fremlægge sådanne genstande, dokumenter eller bekræftede genpartier heraf, som måtte være nødvendige for den administrative procedure eller retssagen. Anmodningen til tjenestemanden skal fremsættes af den bistandssøgende myndighed, og det skal i anmodningen præcist angives, for hvilken administrativ eller retslig myndighed tjenestemanden skal give møde, og om hvilket spørgsmål og i hvilken egenskab han vil blive afhørt.

Artikel 12

Udgifter til ydelse af bistand

Parterne afstår hver især fra alle krav om refusion af udgifter som følge af anvendelsen af denne protokol, undtagen i givet fald udgifter til eksperter og vidner og til tolke og oversættere, som ikke henhører under offentlige myndigheder.

*Artikel 13***Gennemførelse**

1. Gennemførelsen af denne protokol varetages af Republikken Kasakhstans toldmyndigheder på den ene side og, alt efter det enkelte tilfælde, af Europa-Kommissionens kompetente tjenestegrene og EU-medlemsstaternes toldmyndigheder på den anden side. De træffer afgørelser om alle praktiske foranstaltninger og arrangementer, der er nødvendige for protokollens anvendelse, idet de tager hensyn til gældende regler, navnlig med hensyn til beskyttelse af data.
2. Parterne rådfører sig med hinanden og holder hinanden underrettet om de detaljerede gennemførelsesregler, som vedtages i overensstemmelse med denne protokols bestemmelser.

*Artikel 14***Andre aftaler**

1. Under hensyn til Den Europæiske Unions og EU-medlemsstaternes respektive kompetencer:
 - a) berører bestemmelserne i denne protokol ikke parternes forpligtelser i henhold til andre internationale aftaler eller konventioner
 - b) supplerer bestemmelserne i denne protokol aftaler om gensidig bistand, som er eller måtte blive indgået mellem de enkelte EU-medlemsstater og Republikken Kasakhstan, og
 - c) berører bestemmelserne i denne protokol ikke EU-bestemmelserne om udveksling mellem Europa-Kommissionens kompetente tjenestegrene og EU-medlemsstaternes toldmyndigheder af oplysninger, der er indhentet på områder, som er omfattet af denne protokol, og som kan være af interesse for Den Europæiske Union eller for EU-medlemsstaterne.
 2. Uanset stk. 1 har bestemmelserne i denne protokol forrang frem for bestemmelserne i bilaterale aftaler om gensidig bistand, der er eller måtte blive indgået mellem de enkelte EU-medlemsstater og Republikken Kasakhstan, hvis bestemmelserne deri er uforenelige med bestemmelserne i denne protokol.
 3. Med hensyn til spørgsmål vedrørende anvendelsen af denne protokol rådfører parterne sig med hinanden for at finde en løsning inden for rammerne af en regelmæssig dialog om toldanliggender.
-